

FINE AT SCHL

Project Number: 582954-EPP-1-2016-2-ES-EPPKA3-PI-POLICY

BADANIE SAMOPOCZUCIA UCZNIÓW W SZKOLE

**RAPORT
POZIOM MIĘDZYNARODOWY**

Projekt ten został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko ich autora/autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
1.1.	Informacja o instytucjach biorących udział w badaniach.....	4
1.1.1.	Bułgaria.....	4
1.1.2.	Włochy.....	4
1.1.3.	Polska.....	5
1.1.4.	Hiszpania	5
1.2.	Sytuacja w zakresie przedwczesnego kończenia edukacji (Early School Leaving).	6
1.2.1.	Bułgaria.....	6
1.2.2.	Włochy.....	13
1.2.3.	Polska.....	17
1.2.4.	Hiszpania	21
1.3.	Obszary badawcze - kryteria opracowania kwestionariusza.....	24
1.4.	Hipotezy badawcze.....	28
1.5.	Metoda analizy statystycznej	32
2.	Wyniki badań.....	34
2.1.	Ogólne informacje o badaniach	34
2.2.	Dane statystyczne.....	43
2.2.1.	Grupa A – Uczniowie (powyżej 10 roku życia).....	43
2.2.1.1.	Informacje o uczniach (dane osobowe)	43
2.2.1.2.	Szkoła i jej otoczenie	45
2.2.1.3.	Szkolne relacje.....	57
2.2.1.4.	Samopoczucie w szkole	64
2.2.1.5.	Co dla uczniów oznacza “nauka”?.....	70
2.2.1.6.	Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów.....	86
2.2.1.7.	Ogólne wnioski	101
2.2.2.	Grupa B – Uczniowie w wieku 6-10 lat.....	110
2.2.2.1.	Informacje o klasie	110
2.2.2.2.	Szkoła i jej otoczenie	114
2.2.2.3.	Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów.....	123
2.2.2.4.	Styl uczenia się uczniów	134
2.2.2.5.	Ogólne wnioski	141
2.2.3.	Grupa C – Nauczyciele.....	147
2.2.3.1.	Dane osobowe.....	147

2.2.3.2.	Ogólne informacje o szkole	152
2.2.3.3.	Szkoła i jej otoczenie	155
2.2.3.4.	Relacje z uczniami.....	164
2.2.3.5.	Relacje z rodzicami / opiekunami uczniów.....	168
2.2.3.6.	Ogólne wnioski	171
2.2.4.	Grupa D – Rodzice	175
2.2.4.1.	Dane osobowe	175
2.2.4.2.	Ogólne informacje o szkole	177
2.2.4.3.	Szkoła i jej otoczenie	178
2.2.4.4.	Relacje uczniów w szkole.....	187
2.2.4.5.	Opinia rodziców o szkole.....	190
2.2.4.6.	Style uczenie się uczniów	194
2.2.4.7.	Ogólne wnioski	199
3.	Wnioski i podsumowanie badania	203
	BIBLIOGRAFIA:	218

1. Wprowadzenie

1.1. Informacja o instytucjach biorących udział w badaniach.

1.1.1. Bułgaria

W badaniu wzięły udział następujące instytucje:

- ITPIO - partner projektu FAS odpowiedzialny za koordynację i realizację badania w Bułgarii;
- Instytucje administracji regionalnej i Regionalne Wydziały Edukacji w 6 regionach kraju - Sofia, Pernik, Stara Zagora, Płowdiw, Burgas i Błagojewgrad - zapewniły wsparcie dla realizacji badania w szkołach podstawowych i gimnazjach w danym regionie. Dwa z tych regionów (Płowdiw i Stara Zagora) należą do regionów o najwyższym odsetku osób przedwcześnie kończących naukę.
- Instytucje edukacyjne - miejsce badań - 12 szkół podstawowych i 6 gimnazjów rozmieszczonych w regionach w następujący sposób:
 - Region Sofia - 1 szkoła podstawowa w Etropole; 1 szkoła podstawowa i 2 gimnazja w Sofii;
 - Region Pernik - 1 szkoła podstawowa w Radomir; 1 szkoła podstawowa i 1 gimnazjum w Perniku;
 - Region Stara Zagora - 1 szkoła podstawowa w Chirpan; 1 szkoła podstawowa i 1 gimnazjum w Stara Zagora;
 - Region Plovdiv - 1 szkoła podstawowa w Suedinienie; 1 szkoła podstawowa w Septemvri; 2 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum w Plovdiv;
 - Region Burgas - 1 szkoła podstawowa w Malku Tyrnowo; 1 gimnazjum w Burgasie;
 - Region Błagojewgrad - 1 szkoła podstawowa w Sandanski.

1.1.2. Włochy

Partnerzy projektu FAS:

- **Fondazione Alario per Elea-Velia onlus** (koordynacja i realizacja badań)
- **Tucep** (koordynacja i nadzór)

Szkoły zaangażowane w realizację badania:

- **Istituto Comprensivo di Agropoli 'Rossi Vairo'** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Ascea 'Parmenide'** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Castellabate** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Centola** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Futani** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)

- **Istituto Comprensivo di Omignano** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Rofrano** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Sapri** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Torre Orsaia** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Comprensivo di Vallo della Lucania** (szkoła podstawowa i szkoła średnia niższego szczebla) (miejsce badań)
- **Istituto Paritario Alfredo Pinto di Vallo della Lucania (prywatna szkoła podstawowa)** (miejsce badań)

1.1.3. Polska

W realizację badania zaangażowane były następujące instytucje:

- **Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi** (koordynacja i realizacja badań),
- **Zespół Szkolno – Gimnazjalny w Szczawinie** (Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie) (miejsce badań),
- **Szkoła Podstawowa nr 172 im. prof. Stefana Banacha w Łodzi** (miejsce badań),
- **Szkoła Podstawowa im. Leokadii Ostrowskiej w Bobrownikach** (miejsce badań),
- **Szkoła Podstawowa im. ks. J. Twardowskiego w Dębowej Górze** (miejsce badań).

O WSBINOZ

WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU I NAUK O ZDROWIU w Łodzi (WSBINOZ) to pierwsza niepubliczna uczelnia wyższa w centralnej Polsce, oferująca studia w zakresie zdrowia i medycyny oraz biznesu i pedagogiki. Medyk jest uczelnią na światowym poziomie, promowaną przez wysoko wykwalifikowanych i wybitnych specjalistów, praktyków i nauczycieli akademickich gwarantujących wyjątkowe programy nauczania, wiedzę teoretyczną i praktyczne umiejętności, tak pożądane w życiu zawodowym.

WSBINOZ prowadzi liczne badania i projekty edukacyjne, współpracuje z różnymi instytucjami edukacyjnymi i zdrowotnymi, pozostaje aktywna lokalnie i regionalnie w zakresie organizacji konferencji i warsztatów, pracy socjalnej i pozyskiwania społeczności. Wybitni i dobrze wykwalifikowani menedżerowie, zdeterminowani studenci i pracownicy akademicy gwarantują jej rozwój i zaangażowanie w różne projekty tematycznie związane z opracowywaniem nowych pomysłów i usług, tworzenie programów nauczania, program kursu przygotowawczego, opracowywanie materiałów i terminologii dla kursów tematycznych i inne. W ramach projektów przeprowadziliśmy także wiele szkoleń dla nauczycieli, uczniów, dzieci i dorosłych. Tematyka dotychczas zrealizowanych szkoleń jest dość szeroka, ale należy głównie podkreślić, że najczęściej szkoleń dotyczyło umiejętności interpersonalnych, kreatywności, przedsiębiorczość czy rozwiązywania konfliktów.

1.1.4. Hiszpania

W realizację badania zaangażowane były następujące instytucje i szkoły w Murcji:

1. CEIP. Los Rosales.
2. Liceum im. Poeta Julián Andugar.
3. CEIP. Santa Rosa de Lima.
4. IES. Eduardo Linares.

O EUROACCION

ASOCIACION CULTURAL EUROACCION to pozarządowa, niezależna organizacja mająca na celu wspieranie kształcenia młodzieży i dorosłych, rozwoju zawodowego i osobistego osób o mniejszych szansach. Euroaccion jest aktywnym członkiem UNIQUE Network (<http://www.unique-network.org/>) i HREYN (www.hreyn.org).

Nasza wizja to osobista zmiana dotycząca zmiany społecznej.

Naszą misją jest inspirowanie i stymulowanie potencjału ludzkiego poprzez empiryczne uczenie się, wolontariat i projekty włączenia społecznego.

Euroaccion tworzy ponad 70 wolontariuszy na poziomie lokalnym. Instytucja ma także partnerów w całej Hiszpanii, a także w ponad 20 krajach UE, oraz w Azji i Ameryce Południowej. Nasz stały personel składa się z 7 osób, menedżerów, trenerów, terapeutów i badaczy. Około 20 członków w Euroaccion, to personel bez wynagrodzenia.

Euroaccion realizuje rocznie około 8 - 9 projektów europejskich, głównie dotyczących szkoleń i edukacji, a także projektów w zakresie budowania potencjału i integracji społecznej osób o mniejszych szansach dzięki humanistycznemu podejściu i terapii Gestalt.

Pod względem długofalowych projektów i projektów współpracy wielostronnej, Euroaccion był partnerem w projektach wielostronnych LdV, Grundtvig i Daphne.

1.2. Sytuacja w zakresie przedwczesnego kończenia edukacji (Early School Leaving).

1.2.1. Bułgaria

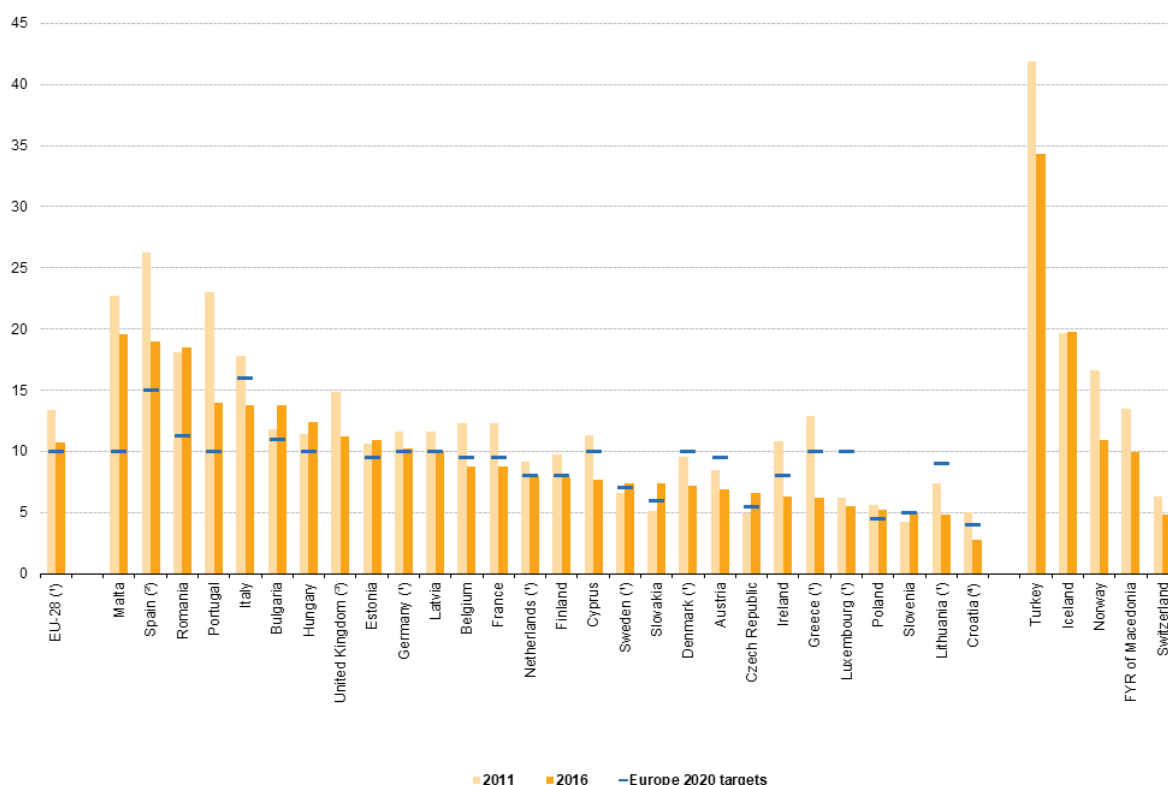
W Bułgarii stosuje się definicję ESL, przyjętą na poziomie UE, co jest oczywiste ze względu na cele, działania i wskaźniki służące do pomiaru postępu, które są określone w głównym dokumencie strategicznym na rzecz rozwoju polityki uczenia się przez całe życie (LLL) - Krajowa strategia LLL obejmująca okres 2014-2020¹. W Strategii Zmniejszenia Poziomu Osób Wcześnie Porzucających System Edukacji (2013-2020)² wyraźnie zaznaczono, że działa ona zgodnie z definicją przedwczesnego kończenia nauki zawartą w Zaleceniu Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. dotyczącego polityk mających na celu ograniczenie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki – są to osoby „które opuszczają edukację i kształcenie się na poziomie gimnazjalnym lub niższym i nie uczestniczą już w kształceniu i szkoleniu”. Mówi ono również, że dla celów Strategii "porzucenie szkoły" dotyczy osób

1 Krajowa Strategia Uczenia się Przez Całe Życie na lata 2014 – 2020

2 Strategia Zmniejszania Poziomu Osób Wcześnie Kończących Edukację (2013 – 2020)

do 18 roku życia, które opuściły szkołę i nie są zarejestrowane w żadnej innej przed ukończeniem ostatniej klasy szkoły średniej.

Krajowym celem Bułgarii do 2020 r. jest zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę (grupa wiekowa 18-24 lata) poniżej 11%. Według Eurostatu, w 2016 r. poziom ten wyniósł 13,8%, a w 2017 r. 13,2%, co nie oznacza dużego postępu. Ponadto na poniższym wykresie wyraźnie widać, że Bułgaria należy do ośmiu państw członkowskich, w których nastąpił wzrost między 2011 r. a 2016 r. w stosunku do osób przedwcześnie kończących naukę na poziomie 2,0 punktów.

Note: breaks in series.

(*) For the target to be achieved, the share of early leavers from education and training should be below the target value.

(†) Europe 2020 target is defined as the school drop-out rate.

(‡) No Europe 2020 target.

(*) 2016: low reliability.

Source: Eurostat (online data code: edat_lfse_14)

Wykres nr 1: Osoby przedwcześnie kończące edukację i szkolenia, 2011 i 2016 r. (% Populacji w wieku 18-24 lata)

Źródło: Eurostat ([edat_lfse_14](#))

W tym samym okresie odsetek osób przedwcześnie kończących naukę był nieznacznie niższy dla młodych mężczyzn niż dla młodych kobiet w Bułgarii, o 0,2 punktu procentowego różnicy. Daje to podstawę do stwierdzenia, że nie ma zasadniczej różnicy w zależności od płci.

Aby walczyć z przedwczesnym kończeniem nauki ważne jest określenie głównych przyczyn tego zjawiska. Krajowy Instytut Statystyczny (NSI) zbiera dane o następujących powodach opuszczenia szkoły:

- Nie chce kontynuować;
- Powody rodzinne;
- Wyjazd za granicę.

W publikacjach omawiających przyczyny przedwczesnego kończenia nauki zwraca się uwagę, że brak jasnej definicji "przyczyn rodzinnych" powoduje trudności w analizie zebranych danych. Dynamikę przedwczesnego kończenia nauki ze względu na powody i poziom wykształcenia w okresie lat szkolnych 2010/2011 - 2015/2016 przedstawiono w tabeli 1.

Tabela nr 1. Powody przedwczesnego kończenia nauki w zależności od poziomu wykształcenia

Powody	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	Liczba	%*	Liczba	% *	Liczba	% *	Liczba	% *	Liczba	% *	Liczba	% *
Klasy I – IV												
Nie chce kontynuować	371	6,63	324	5,71	231	4,38	173	3,19	278	4,40	251	3,82
Powody rodzinne	2658	47,50	2630	46,32	2491	47,28	2289	42,25	2098	33,20	2251	34,27
Wyjazd za granicę	2237	39,97	2362	41,60	2206	41,88	2598	47,95	3386	53,58	3504	53,35
Klasy V – VIII												
Nie chce kontynuować	1177	16,83	1018	15,08	839	12,85	889	13,31	1003	12,33	1089	13,38
Powody rodzinne	3418	48,87	3169	46,96	3188	48,82	2840	42,52	3008	36,99	2944	36,17
Wyjazd za granicę	1939	27,72	2093	31,01	2050	31,39	2343	35,08	3264	40,14	3328	40,89
VET (Szkolenie zawodowe) po VIII klasie												
Nie chce kontynuować	28	56,00	20	52,63	-	-	25	44,64	14	31,11	11	28,95
Powody rodzinne	21	42,00	14	36,84	39	82,98	29	51,78	25	55,56	15	39,47
Wyjazd za granicę	-	-	-	-	-	-	-	-	4	8,89	10	26,32
Klasy IX – XIII												
Nie chce kontynuować	1897	31,18	1641	27,45	1495	26,19	1424	25,49	1672	25,21	1745	27,48
Powody	3026	49,74	3162	52,89	3040	53,26	2750	49,22	3148	47,47	2659	41,87

rodzinne												
Wyjazd za granicę	876	14,40	910	15,22	965	16,91	1152	20,62	1335	20,13	1498	23,59
Szkoły zawodowe po ukończeniu szkoły średniej												
Nie chce kontynuować	16	38,09	-	-	7	38,89	8	14,81	6	35,29	3	4,05
Powody rodzinne	17	40,48	3	42,86	11	61,11	16	29,63	5	29,41	39	52,70
Wyjazd za granicę	7	16,67	-	-	-	-	30	55,56	3	17,65	32	43,24

Źródło: NSI

* Odsetek uczniów, którzy zrezygnowali z określonego powodu z całkowitej liczby uczniów, którzy opuścili dany poziom wykształcenia. Suma procentów wszystkich przyczyn dla danego roku szkolnego nie wynosi 100%, ponieważ dla niektórych uczniów przyczyna nie została określona.

W klasach I-IV powody rodzinne dominują w latach 2010/2011 - 2012/2013, podczas gdy w ciągu ostatnich trzech lat wyjazd za granicę ma najwyższy odsetek. Należy podkreślić, że brak chętnych do kontynuowania ma najniższy poziom w całym omawianym okresie.

Podobnie jest w przypadku klas V-VIII - w ciągu pierwszych czterech lat szkolnych przeważają powody rodzinne, a kolejne są wyjazdy za granicę, podczas gdy w ciągu ostatnich dwóch lat szkolnych zamieniają się one miejscami. Niechęć kontynuacji ma także w tej grupie najniższy wynik.

Przyczyny opuszczenia kształcenia i szkolenia zawodowego po ukończeniu klasy VIII w przeważającej części przypadków są podzielone pomiędzy niechęć kontynuacji a przyczyny rodzinne, z których pierwsze przeważają w pierwszych dwóch latach szkolnych, a w ciągu kolejnych czterech lat zamieniają się miejscami. Podobnie jest w przypadku opuszczania szkół zawodowych po ukończeniu szkoły średniej.

Na podstawie wyników badań Strategia Zmniejszenia Poziomu Osób Przedwcześnie Kończących Naukę (2013-2020) klasyfikuje główne kategorie przyczyn przedwczesnego kończenia nauki w następujący sposób:

A. Przyczyny ekonomiczne

Bezrobocie, niskie dochody oraz odpowiednio ubóstwo i niski standard życia stawiają wiele dzieci w warunkach prowadzących do zwiększonego ryzyka porzucenia nauki. W wyniku trudności finansowych i ekonomicznych wiele dzieci musi pomagać swoim rodzinom, co utrudnia im uczestniczenie w procesie edukacyjnym.

B. Przyczyny społeczne

Są one związane z rodzicielską niedbałością, konfliktami, napięciem i kryzysami w rodzinie, negatywnym wpływem środowiska domowego, analfabetyzmem funkcjonalnym lub niskim poziomem wykształcenia rodziców, niepełnymi rodzinami, surowymi karami, a nawet przemocą w domu, nieprzebraniem prawa dziecka do dokonywania wyborów. Biorąc pod uwagę, że koledzy wpływają znacznie na rozwój i decyzje uczniów, kontakty z przedstawicielami grup ryzyka mogą również przyczynić się do przedwczesnego kończenia nauki.

C. Przyczyny edukacyjne

Obejmują one szeroki zakres problemów wynikających z indywidualnych powodów, takich jak trudności w uczeniu się lub wynikających z błędów w metodach nauczania i organizowania procesu szkolenia. Przyczyny edukacyjne wiążą się również z metodami oceny osiągnięć uczniów, kwalifikacjami nauczycieli, jakością materiałów szkoleniowych i podręczników, negatywnymi postawami uczestników procesu edukacyjnego.

Wysoki poziom nieobecności w klasach, brak dostatecznego skutecznego systemu kontroli, pogarszająca się dyscyplina, przemoc i agresja w szkole, niski poziom osiągnięć, to czynniki wewnętrzne w szkole.

Relacje w szkole, niewystarczająco rozwinięte doradztwo zawodowe, niska atrakcyjność kształcenia i szkolenia zawodowego są jednymi z ważnych edukacyjnych przyczyn przedwczesnego kończenia nauki.

Potencjał nauczycieli, doradców pedagogicznych i szkolnych psychologów nie jest skutecznie wykorzystywany w zapewnianiu wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w zakresie zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

Niewystarczające zaangażowanie dzieci w edukację przedszkolną przyczynia się do zwiększenia trudności w adaptacji szkolnej. W zbiorze raportów UNICEF "Dobre samopoczucie dzieci we wczesnym dzieciństwie w Bułgarii" zwraca się uwagę, że do roku 2009 około 26 000 dzieci opuściło co najmniej 1 rok szkolny, ponieważ ich rodzice nie wystali ich do pierwszej grupy przedszkolnej, 20 000 dzieci nie brało udziału w drugiej grupie przedszkolnej, a tym samym nie ukończyło 2 lat edukacji przedszkolnej, a 16 000 dzieci w ogóle nie uczęszczało do przedszkola przed wprowadzeniem obowiązkowej edukacji przedszkolnej.

Zaangażowanie dzieci z mniejszości etnicznych w edukację przedszkolną jest znacznie niższe niż średnia krajowa. Według danych z krajowego badania "Równość - droga do postępu"³, w 2011 roku udział w edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-6 lat dla dzieci Bułgarów (nie z mniejszości etnicznych) wyniósł 55%, natomiast dla dzieci z mniejszości romskiej - 30,9% .

Znaczna część dzieci, dla których język bułgarski nie jest językiem ojczystym, napotyka trudności w procesie szkolnym, co prowadzi do ich wykluczenia ze społeczności szkolnej.

D. Przyczyny etniczno - kulturowe

Etniczna różnorodność kulturowa we współczesnym bułgarskim systemie edukacji jest reprezentowana w konkretnych wymiarach etycznych, religijnych i językowych. Silne wewnętrzne normy grupowe i presja etnicznych tradycji wśród wrażliwych etnicznie społeczności są podstawowymi warunkami przedwczesnego kończenia nauki: brak motywacji poznawczej, niski poziom gotowości do szkoły, brak motywacji rodziców do kształcenia dzieci itp. Badania i analizy pokazują, że poziom obecności Romów we wszystkich poziomach edukacji jest dość niski w porównaniu do wszystkich innych grup mniejszościowych. Według danych spisu powszechnego z 2011 r. w grupie dzieci w wieku obowiązkowego szkolnego (od 7 do 15 lat) dzieci nie uczęszczające do szkół pochodzenia romskiego stanowią 23,2%, pochodzenia tureckiego - 11,9%, pochodzenia bułgarskiego - 5,6%.

E. Przyczyny instytucjonalne

Wśród nich znajduje się niewystarczająco skoordynowane podejście różnych instytucji i ekspertów na poziomie krajowym, regionalnym, lokalnym i szkolnym zajmujących się tą problematyką; niewystarczająca efektywna kontrola nad zarządzaniem i wdrażaniem polityk dotyczących objęcia, utrzymywania i reintegracji uczniów w systemie edukacji.

Osiągnięcie pozytywnych zmian wymaga wdrożenia złożonych działań i dobrej koordynacji między instytucjami w różnych sektorach na każdym szczeblu zarządzania - krajowym, regionalnym, lokalnym i szkolnym.

F. Przyczyny związane ze stamen zdrowia

³ Krajowe badanie "Równość - droga do postępu", Instytut " Otwarte Społeczeństwo ", MPiPS, baza danych 2011.

W kontekście polityki rozwijania edukacji integracyjnej nadal trwa tendencja do włączania dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych do szkół powszechnych. Ryzyko przedwczesnego kończenia nauki związane jest z niewystarczająco rozwiniętą zdolnością przedszkoli i szkół do włączenia tych dzieci i uczniów. Tutaj uwzględniono wszystkie czynniki związane z wyposażeniem, środowiskiem edukacyjnym, zasobami ludzkimi i finansowymi, które nie spełniają wymogów edukacji włączającej.

Istotnym problemem dotyczącym badań wyzwań edukacyjnych, przed którymi stoją dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, jest brak dokładnych danych dotyczących liczby osób uczęszczających do szkoły i nieuczęszczających do szkoły. Według danych NSI ze spisu powszechnego z 2011 r. liczba dzieci w wieku 5-15 lat ze stopniem niepełnosprawności wynosi 7 4061. Według Agencji Pomocy Społecznej w ciągu ostatnich dziesięciu lat w grupie wiekowej 0-16 lat w Bułgarii średnia roczna liczba nowo zarejestrowanych dzieci niepełnosprawnych wynosi 3,5 na każde 1000 dzieci.

Realizując Strategię Zmniejszania Poziomu Osób Przedwcześnie Kończących Edukację (2013-2020), Ministerstwo Edukacji i Nauki (MES) zainicjowało działania na rzecz budowy systemu wczesnego ostrzegania, a szkoły były zobowiązane do:

- opracowania szkolnej strategii zmniejszania liczby uczniów z nieusprawiedliwionymi nieobecnościami;
- zidentyfikowania czynników ryzyka związanych z opuszczeniem danej szkoły i utworzenia zespołów wspierających uczniów, którzy są zagrożeni przedwczesnym opuszczeniem systemu edukacji;
- analizy przyczyn dużej liczby nieusprawiedliwionych nieobecności na zajęciach w poprzednim i bieżącym roku szkolnym.

Na początku bieżącego roku szkolnego 2017/2018 MES poinformowało, że 206 378 dzieci i uczniów zrezygnowało lub nigdy nie uczęszczało do placówki edukacyjnej. Biorąc pod uwagę ten fakt, MES wraz z innymi instytucjami rządowymi podjął działania, w wyniku których 17 297 dzieci wróciło do systemu edukacji i uczęszczało do przedszkola lub szkoły.

Biorąc pod uwagę dane statystyczne przedstawione powyżej, działania w zakresie zwalczania przedwczesnego kończenia nauki wymagają dalszej intensyfikacji, w szczególności inicjatywy ukierunkowane na zapobieganie - sprawianie, aby uczenie się było bardziej atrakcyjne, interesujące i cenne dla uczniów oraz zapewniało im skuteczne wsparcie w dalszej edukacji i planowaniu kariery zawodowej.

1.2.2. Włochy

Według najbardziej aktualnych danych w Europejskich ramach odsetek osób wczesnie kończących naukę i kształcenie (w wieku 18-24 lata), które nie uzyskały wykształcenia średniego lub kwalifikacji zawodowych, stale się zmniejsza z 12,6% w 2012 r. do 10,7% w 2016 r., wobec 17% w 2002 r. Również we Włoszech liczba osób przedwcześnie kończących naukę spadła z 17,3% do 13,8%, potwierdzając tendencję spadkową z ostatnich kilku lat. Zgodnie z trendem europejskim, przy niższym odsetku uczniów płci żeńskiej niż mężczyzn (9,2% niż 12,2%) (z wyjątkiem Bułgarii, Czech i Rumunii), także dziewczęta włoskie rzadziej przedwcześnie kończą edukację i szkolenia niż chłopcy (11,3% wobec 16,1%). Pomimo poprawy swojej pozycji, w 2016 r. Włochy - z 13,8%, z tym samym procentem co Bułgaria - były wyżej niż kraje o najwyższym udziale: Malta (19,6%), Hiszpania (19,0%) i

Rumunia (18,5%) i zdecydowanie daleko od Chorwacji (2,8%), Litwy (4,8%), Słowenii (4,9%), Polski (5,2%) i Luksemburga (5,5%).

W każdym razie Włochy są jednym z piętnastu państw członkowskich, które już osiągnęły swój cel krajowy na 2020 rok dla tego wskaźnika, razem z Belgią, Danią, Irlandią, Grecją, Francją, Chorwacją, Cyprzem, Łotwą, Litwą, Luksemburgiem, Holandią, Austrią, Słowenią i Finlandią.

Włochy osiągają więc cel strategii "Europa 2020", zbliżając się do poziomu 10%, nawet jeśli istnieją różnice między Północą a Południem, a Sycylia, Kampania, Sardynia, Apulia i Kalabria osiągają poziom powyżej średniej krajowej, zaś Umbria osiągnęła bardzo dobry wynik - 5,6%.

W tabelach na następnych stronach, dla każdego regionu włoskiego i dla obszarów geograficznych, wyszczególniono badanie krajowe, stanowiące ważne odniesienie dla trendu od 2012 do 2016 r., z całkowitymi wartościami procentowymi (tabela nr 1), z uwzględnieniem obu płci: populacji męskiej (tabela nr 2) i populacji żeńskiej (tabela nr 3). Dane są podane w malejącej wartości i odnoszą się do roku 2016.

Tabela nr 1 - Przedwzieszenie kończący naukę - Włochy 2012-2016 według regionów (i obszaru geograficznego) - całkowita wartość %

Obszar geograficzny/Czas	2012	2013	2014	2015	2016
Sycylia	24,3	25,4	24,0	24,3	23,5
Wyspy	24,5	25,2	23,9	24,0	22,4
Kampania	21,7	21,9	19,7	18,8	18,1
Sardegna	25,0	24,3	23,5	22,9	18,1
Puglia	19,8	19,9	16,9	16,7	16,9
Południe	19,2	19,2	17,2	17,0	16,6
Kalabria	16,9	16,2	16,8	16,1	15,7
Valle d'Aosta	21,4	19,6	:	:	14
Włochy	17,3	16,8	15,0	14,7	13,8
Basilicata	13,6	14,9	12,3	10,3	13,6
Lombardia	15,1	15,3	12,9	13,1	12,7
Abruzzo	12,2	10,8	9,6	14,2	12,4
Północny - Zachód	15,7	15,4	12,9	12,9	12,0
Toskania	17,5	16,2	13,8	13,4	11,5
Liguria	17,4	14,8	13,6	12,0	11,4
Emilia-Romagna	14,7	15,1	13,2	13,3	11,3
Bolzano	19,6	16,4	13,1	13,1	11,1
Marche	15,3	13,2	10,9	10,0	11,0
Lazio	12,3	12,2	12,5	11,3	10,9
Centrum (IT)	14,3	13,5	12,4	11,5	10,8
Molise	9,9	15,3	12,1	10,1	10,3
Piemont	16,2	15,7	12,7	12,6	10,2
Północny - Wschód	14,3	12,3	10,6	10,1	8,9
Friuli-Venezia Giulia	13,0	11,1	11,1	6,9	8,0
Trento	11,7	10,8	8,5	8,7	7,9

Veneto	13,8	10,0	8,4	8,1	6,9
Umbria	13,0	11,5	9,1	8,1	6,7

Źródło: opracowanie własne danych EUROSTAT

Tabela nr 2 - Osoby przedwcześnie kończące naukę - Włochy 2012-2016 według regionów (i obszaru geograficznego) - według płci – mężczyźni %

Obszar geograficzny/Czas	2012	2013	2014	2015	2016
Sycylia	28,3	28,9	27,4	28,8	27,7
Wyspy	28,7	28,6	27,9	29,2	26,9
Sardegna	30,1	27,2	29,6	30,5	23,6
Puglia	23,5	23,3	20,1	20,5	21,1
Południe	22,3	23,0	20,5	19,4	19,1
Kampania	24,9	26,0	22,3	19,4	18,9
Kalabria	18,8	20,1	21,8	17,9	17,7
Valle d'Aosta	:	:	:	:	17,5
Basilicata	18,1	16,7	14,0	11,8	17,5
Abruzzo	14,6	15,2	14,1	23,2	17,1
Włochy	20,2	20,0	17,7	17,5	16,1
Bolzano	23,2	17,8	15,8	16,0	15,1
Lombardia	18,6	19,2	15,4	15,7	14,6
Molise	:	18,6	18,1	12,8	14,4
Toskania	20,2	20,3	16,7	16,6	14,2
Północny - Zachód	18,9	18,3	15,7	15,7	14,0
Piemonte	19,4	17,5	16,2	16,6	13,7
Lazio	15,0	14,2	13,8	13,5	13,4
Centrum (IT)	16,8	15,9	14,1	13,8	13,2
Marche	18,3	15,3	12,4	11,9	13,0
Emilia-Romagna	15,2	17,8	15,6	16,4	12,6
Liguria	19,1	13,7	15,7	13,3	10,2
Północny - Wschód	15,8	15,2	12,4	12,3	9,7
Friuli-Venezia Giulia	13,2	15,7	16,0	9,3	9,4
Trento	17,3	13,2	9,7	8,7	9,1
Umbria	12,7	11,1	8,8	8,1	7,6
Veneto	15,8	12,8	8,9	9,4	6,7

Źródło: opracowanie własne danych EUROSTAT

Tabela nr 3 - Osoby przedwcześnie kończące naukę - Włochy 2012-2016 według regionu (i obszaru geograficznego) - według płci – kobiety %

Obszar geograficzny/Czas	2012	2013	2014	2015	2016
Sycylia	20,1	21,7	20,5	19,6	19,1
Wyspy	20,0	21,6	19,7	18,6	17,6
Kampania	18,2	17,6	16,9	18,2	17,3
Południe	15,9	15,2	13,8	14,5	14,1
Kalabria	14,8	12,2	11,7	14,1	13,5
Valle d'Aosta	:	:	:	:	12,7
Liguria	15,5	16,0	11,5	10,7	12,7

Puglia	16,0	16,2	13,5	12,7	12,3	
Sardegna	19,7	21,2	17,0	14,8	12,1	
Włochy	14,3	13,6	12,2	11,8	11,3	
Lombardia	11,5	11,1	10,2	10,3	10,8	
Północny - Zachód	12,2	12,3	10,0	9,9	9,8	
Emilia-Romagna	14,2	12,3	10,6	10,0	9,8	
Basilicata	8,9	12,9	10,4	8,7	9,5	
Marche	12,0	11,1	9,4	7,9	8,9	
Toscana	14,7	11,9	10,8	10,0	8,7	
Centrum (IT)	11,7	10,9	10,7	9,1	8,3	
Lazio	9,5	10,1	11,2	9,1	8,3	
Północny - Wschód	12,7	9,4	8,8	7,9	8,0	
Abruzzo	9,7	6,2	4,8	4,8	7,4	
Veneto	11,8	7,1	7,9	6,6	7,1	
Bolzano	15,8	15,0	10,3	10,0	7	
Trento	:	8,3	:	8,7	7	
Friuli-Venezia Giulia	12,9	6,4	6,1	4,5	6,6	
Piemonte	12,8	13,8	9,0	8,4	6,4	
Molise	:	:	:	:	5,8	
Umbria	13,3	11,9	9,3	8,1	5,8	

Źródło: opracowanie własne danych EUROSTAT

Wskaźnik "przedwczesnego kończenia nauki i kształcenia" jest szeroko stosowany jako porównanie między krajami UE, ale kwantyfikacja wczesnego kończenia nauki w systemie edukacji po kilku latach daje wyobrażenie o sondażu odnoszącym się do poprzednich lat.

Oprócz wskaźnika stosowanego w kontekście UE, wiele krajów opracowało konkretne krajowe środki służące ilościowemu określeniu liczby osób przedwcześnie kończących naukę i kształcenie, opartych na istniejących bazach danych lub wynikach statystycznych, nawet jeśli nie zostały one przygotowane jako wskaźniki zjawiska przerywania nauki szkolnej i często uwzględniające poziom separacji nie niższym niż jednostka szkolna.

We Włoszech możliwe jest ilościowe określenie zjawiska przerywania nauki na poziomie krajowym, dzięki danym dostępnym w Krajowej Bazie Uczniów⁴, zawierającej informacje na temat wszystkich uczniów uczęszczających do szkół, zarówno publicznych, jak i prywatnych, należących do krajowego systemu edukacji. W momencie pierwszej rejestracji w Krajowej Bazie anonimowy każdemu uczniowi jest przypisany kod, który będzie śledzi całą jego karierę szkolną. Ponadto uczniowie definiowani są "stanem" obecności, który w dowolnym momencie może zmienić sekretariat szkolny w momencie wystąpienia określonych zdarzeń (przeniesienia, opuszczenia, wycofania się itp.)

⁴ Krajowa Baza Uczniów (ANS) została utworzona dzięki włoskiej ustawie nr 76, zatwierdzonej 15 kwietnia 2005r., aby pomóc w wypełnianiu obowiązków związanych z edukacją i kształceniem oraz nadzorem nad ukończeniem obowiązkowej edukacji i kształcenia, w związku z programami edukacyjnymi i szkoleniowymi oraz stażami dla uczniów od pierwszego roku szkoły podstawowej; Następnie włoska ustawa nr 74/2010 uchwaliła jej upoważnienie wykonawcze i określiła cechy i warunki zbierania informacji o uczniach, a także dostępność danych i ich klasyfikację zgodnie z prawem.

Biorąc pod uwagę rozproszenie jako zjawisko dystansu od systemu szkolnego ze strony uczniów, określenie właściwych wartości jest konieczne, aby ocenić różne wybory, których uczniowie dokonują jako alternatywę dla ich obecności w systemie szkolnym.

Ostatnie prace MIUR⁵ próbowały ustalić, jakimi alternatywnymi ścieżkami podążają uczniowie, gdy opuszczają krajowy system szkolny. Tam, gdzie wcześniej, w niektórych przypadkach, nie było możliwe wskazanie przyczyn opuszczenia systemu, uczniowie byli określani ogólną definicją "opuszczanie edukacji z powodu braku motywacji", środki badawcze z większą precyzją zajmują się przejściem na regionalne ścieżki edukacji i kształcenia.

Należy pamiętać, że w obecnym systemie kształcenie obowiązkowe trwa co najmniej 10 lat, w celu umożliwienia późniejszego uzyskania w wieku osiemnastu lat dyplomu szkoły wyższej lub co najmniej trzyletnich kwalifikacji zawodowych. Aż do ukończenia pierwszego cyklu edukacji uczęszczanie do szkoły jest obowiązkowe, a następnie uczeń może również uczestniczyć w kursach edukacyjnych i regionalnych szkoleniach zawodowych. W szczególności szkoła obowiązkowa obejmuje przedział wiekowy od 6 do 16 lat: pierwszy cykl kształcenia (5 lat szkoły podstawowej i 3 lata szkoły średniej I stopnia) i pierwsze dwa lata szkoły średniej II stopnia lub alternatywne uczestnictwo w programach edukacyjnych i szkoleniach zawodowych prowadzonych przez struktury szkoleniowe akredytowane w danych regionach. Po ukończeniu 16 lat obowiązkowe szkolenie może zostać zakończone poprzez ukończenie szkoły średniej (uzyskanie dyplomu ukończenia szkoły) lub uczęszczanie na kurs zawodowy w celu uzyskania kwalifikacji.

Szanując cel ankiety, a także przy wyłączeniu szkół podstawowych, które mają niewielki udział procentowy, z danych MIUR wynika, że - w porównaniu do początkowej liczby wynoszącej 1,710.004 uczniów uczęszczających do szkoły w roku szkolnym 2015-2016 - 14,258 uczniów (co stanowi 0,8%) opuściło szkołę średnią I stopnia, przerywając naukę w trakcie lub pod koniec roku szkolnego, do nich dodaje się 8.949 uczniów (co stanowi 0,52%), którzy opuścili szkołę w okresie przejściowym pomiędzy szkołami niższego i wyższego szczebla, przy całkowitej rezygnacji z nauki wynoszącej 1,35%.

Co więcej, pomiędzy szkolnymi latami 2015/2016 i 2016/2017 4,31% uczniów uczęszczających do szkoły średniej II stopnia przerwało naukę. Z tego powodu, są już jasne wartości dla młodych ludzi, którzy podejmują szkolenie zawodowe lub staż, będą oni reprezentować- osiągając wiek 18-24 lat - osoby, które będą zapełniać odsetek osób przedwcześnie kończących naukę obliczonych zgodnie z normą europejską.

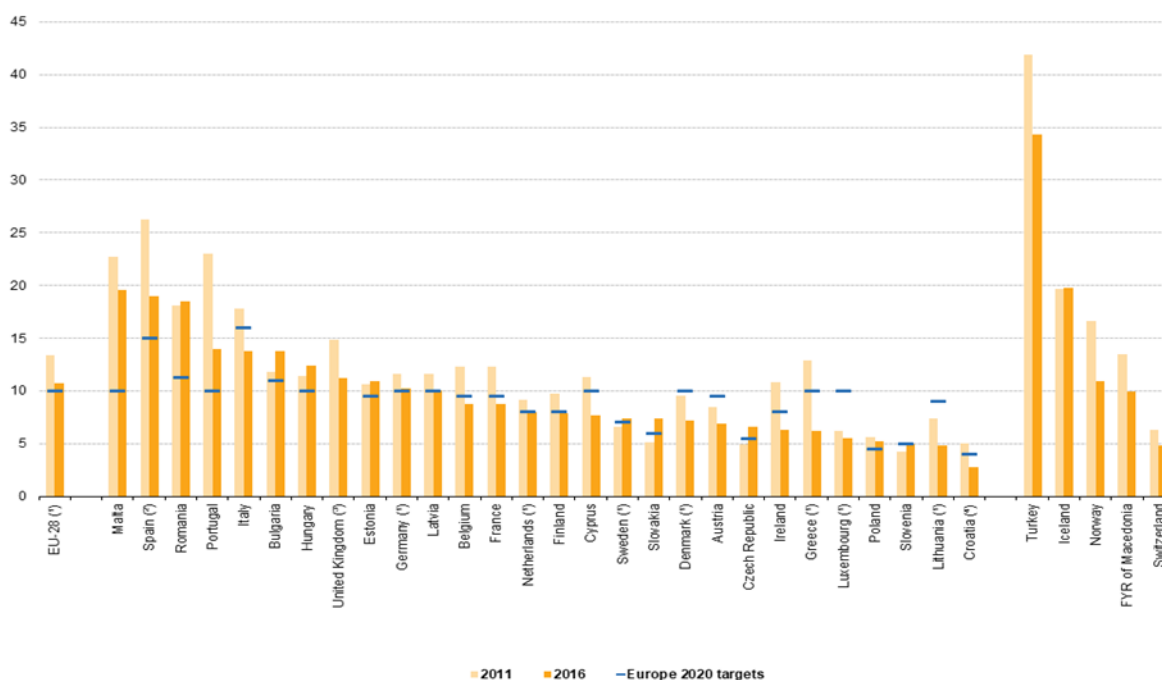
1.2.3. Polska

Według danych z Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego Oraz Komitetu Regionów z 2011 roku: "W 2009 r. ponad sześć milionów młodych ludzi, czyli 14,4 % osób w wieku 18-24 lat, zakończyło edukację lub szkolenie na

⁵ <http://www.miur.gov.it/documents/20182/0/Focus+La+dispersione+scolastica/9bc1c11b-1c40-4029-87ba-40b8ba2bc2bf>

poziomie kształcenia gimnazjalnego lub niższym. Co gorsza 17,4 % z nich ukończyło jedynie szkołę podstawową. Przedwczesne kończenie nauki oznacza marnowanie możliwości życiowych młodych ludzi, a także potencjału społecznego i gospodarczego całej Unii Europejskiej”. Dane statystyczne z tego samego raportu pokazują, że w 2009 roku największy odsetek uczniów przerywających naukę (ang. *Early School Leaving, ESL*) był odpowiednio na Malcie (36,8%), w Portugalii (31,2%) i Hiszpanii (31,2%). Polska w tej klasyfikacji zajmowała dobre miejsce. Byliśmy trzecim krajem z najmniejszym odsetkiem (5,3%) uczniów przedwcześnie przerywających naukę. Wyprzedziły nas Słowacja i Słowenia. Natomiast w kolejnych analogicznych badaniach przeprowadzonych w roku 2013⁶ zauważono lekką poprawę sytuacji na poziomie europejskim (12% młodych Europejczyków stanowiły osoby przedwcześnie kończące naukę). Zmieniła się jednak sytuacja w Polsce – znaleźliśmy się na czwartym miejscu z wynikiem 5,6%. Wyprzedzają nas Chorwacja, Słowenia i Czechy. Oznacza to, że powinniśmy wzmocnić działania służące przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Wskaźnik ESL 2011 i 2016, Cele Europy i cele krajowe na rok 2020.

Note: breaks in series.

(*) For the target to be achieved, the share of early leavers from education and training should be below the target value.

(*) Europe 2020 target is defined as the school drop-out rate.

(*) No Europe 2020 target.

(*) 2016: low reliability.

Source: Eurostat (online data code: edat_lfse_14)

Źródło: Eurostat; Early leavers from education and training, 2011 and 2016 (% of population aged 18-24) ET17.png⁷

⁶ MAS/forsal.pl

⁷ [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Early_leavers_from_education_and_training,_2011_and_2016_\(%25_of_population_aged_18-24\)_ET17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Early_leavers_from_education_and_training,_2011_and_2016_(%25_of_population_aged_18-24)_ET17.png)

Na powyższym schemacie możemy znaleźć informacje jak wygląda sytuacja Polski na tle innych krajów europejskich w zakresie ESL. Jak widzimy Polska jest jednym z krajów o najniższym wskaźniku – niewiele ponad 5, ale jej celem jest osiągnięcie wskaźnika 5.

Źródło: Eurostat, badanie aktywności ekonomicznej ludności (wg stanu na dzień 5.11.2013).⁸

Powyższy schemat przedstawia wskaźnik osób przedwcześnie kończących kształcenie, szkolenia z podziałem na osoby zatrudnione i osoby niezatrudnione. Jak widać W Polsce ponad 60% osób przedwcześnie kończących naukę to osoby niezatrudnione, a jedynie niecałe 40% to osoby pracujące.

Osoby przedwcześnie opuszczające system edukacji według płci w Polsce.

Mężczyźni				Kobiety			
2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
6,6	7,2	7,4	7,8	3,9	3,5	3,8	3,5

Źródło: Eurostat (LFS) in Europe 2020 Target: Early Leavers From Education And Training⁹

Z wyników przedstawionych w tabeli powyżej wynika, że naukę częściej przerywają mężczyźni niż kobiety, co potwierdza trend panujący w całej Europie.

Dwie trzecie absolwentów szkół zawodowych w Polsce kontynuuje edukację w szkołach średnich lub technikach uzupełniających. Pozostali opuszczają system szkolny z bardzo niskimi kwalifikacjami, nie podejmując jednocześnie żadnych starań o dalszą naukę czy dokończanie. To grupa potencjalnie skazanych na społeczne wykluczenie. Stanowią oni około 5% populacji młodzieży w wieku 18-24 lata, co jest jednym z najniższych wskaźników w całej UE. Na przykład w roku szkolnym 2005/2006 (według danych Głównego Urzędu Statystycznego) 81,8 tys. młodych ludzi w wieku 16-18 lat, tj. 4,9%

⁸ CEDEFOP, Kontynuacja kształcenia (zawodowego) wśród młodzieży – co się sprawdza?

www.cedefop.europa.eu/files/9084_pl.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf

młodzieży w tej grupie wiekowej, nie spełniło obowiązku nauki w szkole. Według Ministerstwa Edukacji obowiązku nauki nie spełniało około 55 tys. 16-18latków zgłaszanych przez szkoły, tj. 3,3% młodzieży w tym wieku. Są to częściej mężczyźni (6,4%) niż kobiety (3,6%), podobnie jak w większości europejskich krajów.¹⁰

Wzrost aspiracji edukacyjnych potwierdziły badania przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Publicznej, które zostały opublikowane w maju 2009 r. Według tych badań 91% dorosłych Polaków jest przekonana, że zdobycie wykształcenia jest ważne, a 68% spośród nich wyraża tę opinię w sposób zdecydowany (w porównaniu z odpowiednio 76% i 48% w roku 1993). 86% badanych pragnęłoby wyższego wykształcenia dla córki, a 84% dla syna (w porównaniu z odpowiednio 64% i 65% w roku 1993). Głównym deklarowanym motywem skłaniającym ludzi do zdobywania wykształcenia były wyższe zarobki (64%), a w dalszej kolejności interesujący zawód (39%).¹¹

Przedwczesne zakończenie nauki przez uczniów w Polsce jest uwarunkowane wieloma czynnikami. Przede wszystkim jednym z ważnych powodów rezygnacji z nauki są warunki społeczno-ekonomiczne. Uczniowie, którzy nie mają odpowiednich warunków do nauki, młodzież pochodząca z rodzin niepełnych, zagrożonych bezrobociem, wielodzietnych, a czasami niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej są najbardziej narażeni na przedwczesne porzucanie nauki. Do tych młodych ludzi kierują swoje działania Ochotnicze Hufce Pracy – ogólnokrajowa, państwowa organizacja wspomagająca powszechny system edukacji, o wieloletnim doświadczeniu w budowaniu systemu pomocy grupom najslabszym, organizowaniu i wspieraniu form wychodzenia z ubóstwa, bezrobocia i patologii społecznych. Uczniowie, którzy nie otrzymują promocji do klas wyższych, mogą odejść ze szkoły podstawowej lub gimnazjum do OHP i tam dokończyć realizację obowiązku szkolnego. Rozwiązaniem ograniczającym rezygnację z nauki z powodu problemów z uczeniem się jest niewątpliwie system pomocy psychologiczno-pedagogicznej bazujący na ponad 500 poradniach w całym kraju oraz psychologach i pedagogach zatrudnianych bezpośrednio w szkołach. Uczniowie mający trudności w nauce mogą uzyskać fachową pomoc, uczęszczać na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, terapeutyczne, reedukacyjne oraz inne specjalistyczne. Nie bez znaczenia jest też silna tradycja monitorowania wypełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki do 18. roku życia.¹²

Osiągnięcie dalszego spadku procentu młodzieży przedwześnie kończącej naukę nawet w perspektywie do 2020 roku nie będzie łatwe. Ministerstwo Edukacji Narodowej uważa jednak, że do osiągnięcia tego celu przyczynią się działania podejmowane w ramach reformy kształcenia

¹⁰ Raport PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI, RAPORT DOTYCZĄCY KLUCZOWYCH TEAMTÓW W PROJEKCIE Z IRLANDII, REPUBLIKI CZEŚKIEJ, TURCJI I POLSKI, 2012, <http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczanie%20edukacji.pdf>

¹¹ Raport PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI, RAPORT DOTYCZĄCY KLUCZOWYCH TEAMTÓW W PROJEKCIE Z IRLANDII, REPUBLIKI CZEŚKIEJ, TURCJI I POLSKI, 2012, <http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczanie%20edukacji.pdf>

¹² <http://www.edukator.ore.edu.pl/przedwczesne-koczenie-nauki-sytuacja-w-polsce/>

i szkolenia zawodowego. Decydującymi czynnikami zachęcającymi obecnie młodych ludzi do kontynuacji nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych jest atrakcyjność na rynku pracy zdobytego wykształcenia i umiejętności oraz ich dostosowanie do potrzeb gospodarki i zmieniającego się zapotrzebowania na rynku. Dlatego założenia reformy koncentrują się na działaniach zmierzających do ułatwienia zdobywania wykształcenia zawodowego i uczynienia systemu kształcenia i szkolenia zawodowego bardziej atrakcyjnym i elastycznym. Obejmują one m.in. zmiany w systemie organizacji kształcenia – przestaną istnieć niektóre nieefektywne formy (np. licea profilowane i szkoły zawodowe dla dorosłych), a w ich miejsce wprowadzone bardziej elastyczne ścieżki kształcenia (kursy zawodowe dla dorosłych umożliwiające nabywanie kwalifikacji). Jednocześnie, szkoły zawodowe będą miały możliwość tworzenia wspólnie z innymi placówkami edukacyjnymi centrów edukacyjnych kształcenia zawodowego i ustawicznego, co stworzy warunki dla bardziej zróżnicowanej oferty oraz lepsze możliwości współpracy z pracodawcami. Wprowadzone zmiany podstawy programowej łączące kształcenie zawodowe z podstawą programową dla liceów ogólnokształcących dadzą uczniom lepszą bazę do dalszej edukacji.¹³

W związku z wprowadzeniem dodatków rodzinnych 500+ znacząco poprawiła się sytuacja ekonomiczna rodzin, a tym samym warunki życia dzieci, dostępność do dóbr kultury.

1.2.4. Hiszpania

Hiszpania jest drugim krajem Unii Europejskiej dotkniętym niepowodzeniem szkolnym, z odsetkiem 19% młodych ludzi w wieku 18-24 lat, którzy przedwcześnie opuścili system edukacji po ukończeniu co najmniej pierwszego cyklu kształcenia średniego (ESO) i nie brali udziału w żadnym innym szkoleniu w ostatnim miesiącu. Wskaźnik ten jest wyższy jedynie na Malcie (19,6%) i jest wyższy od średniej europejskiej (10,7%), według danych Eurostatu. Według danych przekazanych przez Ministerstwo Edukacji, Kultury i Sportu, z dnia 26 stycznia 2017 r., odsetek niepowodzeń szkolnych wynosi 18,98% i jest znacznie wyższy wśród chłopców (22,7%) niż wśród dziewcząt (15,1%) (jak wynika z danych Eurostatu). Jednak Hiszpania zdołała zmniejszyć wskaźnik przerywania nauki szkolnej w ostatniej dekadzie z 30,3% w 2006 r. Do 19% w 2016 r., chociaż nadal jest daleko od osiągnięcia celu krajowego czyli zmniejszenie go do 15% w 2020 r., o pięć punktów mniej niż cel dla całej UE.

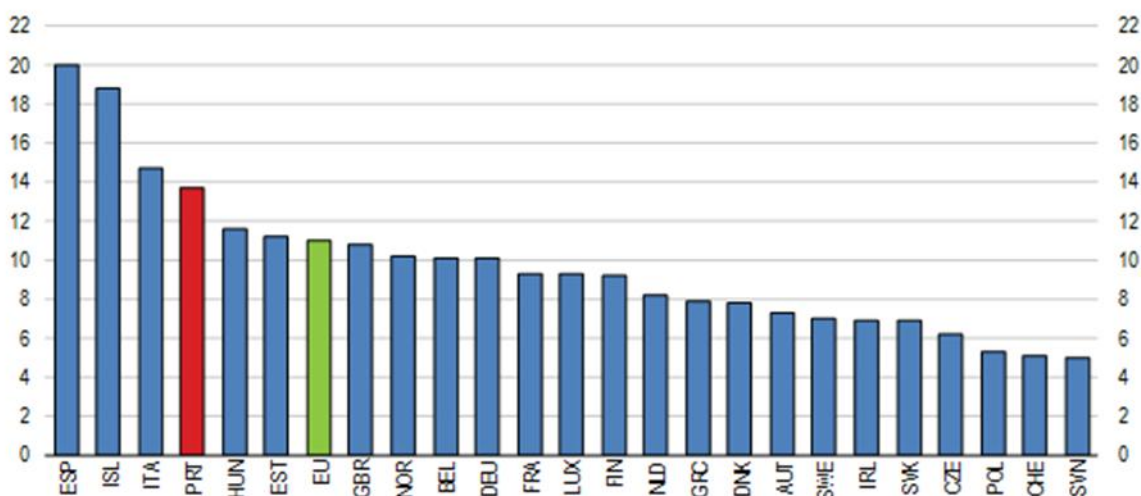
Hiszpania nie zalicza się do najlepszych w UE w żadnej z analizowanych kategorii i znajduje się jedynie w sytuacji korzystniejszej niż średnia europejska w zakresie odsetku dzieci poniżej trzech lat w przychodniach (39,7% w porównaniu do 30,3% w Unii) oraz odsetka ludności, która zdecydowała się nie korzystać z opieki zdrowotnej z powodu niemożności pokrycia jej kosztów (0,6% w Hiszpanii, w porównaniu do 3,2% w Unii).

Hiszpania znacznie się poprawiła od 2013 r. należy jednak podjąć dalsze działania, aby zmniejszyć bezrobocie wśród młodzieży i długotrwałe bezrobocie, a także zmniejszyć wskaźnik przerywania nauki w szkole. Komisarz wezwał do podjęcia konkretnych działań "w celu poprawy skuteczności" gwarancji zatrudnienia młodzieży, publicznych służb zatrudnienia i ich współpracy z innymi służbami społecznymi, aby zapewnić powrót bezrobotnych na rynek pracy i spadek liczby osób przedwcześnie kończących naukę.

¹³ <http://www.edukator.ore.edu.pl/przedwczesne-koczenie-nauki-sytuacja-w-polsce/>

Figure 2. Student early school leaving rate is high

Percentage of the population aged 18 to 24 having attained at most lower secondary education and not being involved in further education or training¹

1. The early school leaving rate for Spain covers "school drop outs".

Source: Eurostat (2016), "Youth education and training", Eurostat Database and European Commission (2014), "Overview of Europe 2020 Targets", http://ec.europa.eu/europe2020/targets/national-targets/index_en.htm.

Na powyższym diagramie możemy znaleźć informacje o sytuacji w Hiszpanii w 2016 r. w porównaniu z innymi krajami europejskimi w zakresie ESL.

Osoby wczesnie kończące naukę / szkolenie zróżnicowane ze względu na płeć w Hiszpanii w latach 2011-2016:

Mężczyźni						Kobiety					
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
31,01	29,09	27,02	25,06	24,00	22,70	21,50	20,50	19,8	18,01	15,8	15,1

Źródło: Eurostat (LFS) w strategii "Europa 2020" Cel: osoby wczesnie kończące edukację i kształcenie

W Hiszpanii odsetek mężczyzn przedwczesnie kończących naukę jest wyższy niż kobiet, co potwierdza trend panujący w większości krajów europejskich.

Możemy zacząć od wskazania, że przedwczesne kończenie nauki bardziej dominuje u mężczyzn. Wskaźnik rezygnacji jest stale wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet. Jest to powszechny wzorzec w Unii Europejskiej jako całości, ale w przypadku Hiszpanii jest bardziej wyraźny. Tak więc w pierwszym kwartale 2013 r. wskaźnik opuszczenia edukacji wyniósł 27,02% wśród mężczyzn i 19,80% wśród kobiet (w przypadku Unii Europejskiej różnica między płciami nie osiąga czterech punktów). W rezultacie obecnie mężczyźni stanowią 58,7% całkowitej liczby osób przedwczesnie kończących naukę.

Obecnie, chociaż wskaźnik opuszczania edukacji wynosi 20,6% dla Hiszpanów, to wzrasta on do 42,8% w przypadku obcokrajowców mieszkających w Hiszpanii. W rezultacie, chociaż obcokrajowcy stanowią zaledwie 15,2% populacji w wieku od 18 do 24 lat, ich waga w całkowitym wczesnym kończeniu nauki obecnie przekracza 27%, maksymalnie w badanym okresie.

Charakterystyka rodziny pozwala także docenić różne wzorce ESL. EPA informuje o poziomie wykształcenia rodziców. W przypadku młodych ludzi mieszkających z matkami, które nie posiadają obowiązkowej edukacji, odsetek osób, które przerwały naukę, przekracza 30%, a tylko 4,6%, gdy matka ma wyższe wykształcenie. Podobne rezultaty otrzymano w przypadku ojców, choć w tym przypadku odnośnie szkolnictwa wyższego osiągnięto nieco wyższy wynik - 8,4%. W rezultacie tylko 3,6% całkowitej liczby osób przerywających naukę odpowiadałoby młodym ludziom, których matki mają wyższe wykształcenie, a 85% młodym ludziom, których matki mają co najwyżej obowiązkową edukację.

ESL wiąże się również z wiekiem osoby. Od wieków im bliżej końca obowiązku szkolnego tym ESL jest mniej intensywny, ale to zmienia się później. Z biegiem czasu ludzie, którzy początkowo próbowali podjąć dodatkowe studia, ale którzy rzucili je bez pomyślnego ukończenia, są dodawani do grupy osób przedwcześnie przerywających naukę. Wydaje się, że ten ruch dominuje wśród tych, którzy wcześniej rzucili edukację, a następnie rozważają wznowienie studiów.

Podsumowując, wskaźniki przerywania nauki od początku kryzysu w 2008 r. były bardziej intensywny wśród mężczyzn, dzieci rodziców z wykształceniem podstawowym (do ESO) i dzieci poniżej 20 roku życia oraz tych, którzy nie uzyskali tytułu ESO.

1.3. Obszary badawcze - kryteria opracowania kwestionariusza

Kraje europejskie zobowiązały się do ograniczenia do 2020 r. liczby osób wcześniej kończących naukę do poziomu poniżej 10%¹⁴. W czerwcu 2011 r. ministrowie edukacji uzgodnili „podstawę dla ukierunkowanej i skutecznej polityki opartej na faktach” w celu przeciwdziałania wczesnemu kończeniu nauki¹⁵.

Wczesne kończenie nauki jest poważnym problemem w wielu krajach UE i przedmiotem zainteresowania wielu badaczy, osób odpowiedzialnych za tworzenie polityki i pedagogów. Choć sytuacja wygląda różnie w poszczególnych krajach, a główne czynniki, dla których uczniowie przerywają naukę wydają się być bardzo indywidualne, jednak udaje się na podstawie zebranych danych i literatury wyodrębnić kilka elementów wspólnych takich jak m.in.: trudności w nauce, problemy społeczno-ekonomiczne lub brak motywacji, poradnictwa czy wsparcia.

Wyniki przedstawione w raporcie¹⁶ dotyczącym przedwczesnego opuszczania edukacji przez uczniów potwierdzają, że wczesne kończenie nauki jest złożonym wyzwaniem na poziomie jednostkowym, krajowym i europejskim. **Analiza pokazuje, że czynniki związane z wczesnym kończeniem nauki są ściśle powiązane z innymi zagadnieniami edukacyjnymi i społecznymi.** Młodzi ludzie wcześniej kończący naukę są często defaworyzowani społecznie i ekonomicznie, w odróżnieniu od uczniów kontynuujących naukę i uzyskujących kwalifikacje, które są pomocne w osiągnięciu sukcesu w życiu. Aby móc rozwiązać ten problem, należy mieć na względzie to, że **choć wczesne kończenie nauki wydaje się być zagadnieniem związanym z systemami kształcenia i szkoleń, to jego podłoże wiąże się z szerszym kontekstem społecznym i politycznym.** Na wczesne kończenie nauki główny wpływ mają szersze polityki w zakresie gospodarki, zatrudnienia, spraw społecznych, zdrowia itd. **Dlatego postępy w zakresie wyników w nauce i wzrost poziomu zatrudnienia młodych ludzi uzależnione są od poprawy klimatu społeczno-ekonomicznego, wyższego wzrostu ekonomicznego, od środków na walkę z ubóstwem i poprawę zdrowia, oraz od skutecznej integracji imigrantów i mniejszości w społeczeństwie.** Z powyższych powodów jedynie wszechstronne podejście do przeciwdziałania wczesnemu kończeniu nauki może być skuteczne i mieć trwałe skutki.

Wczesne kończenie nauki jest złożonym problemem, a jego przyczyny są zróżnicowane. Na podstawie literatury możemy zauważyć, że wśród czynników ryzyka, sprzyjających przedwczesnemu opuszczaniu systemu edukacji można wyróżnić bardzo wiele elementów z różnych obszarów życia. Sytuacja rodzinna i/lub środowisko imigranckie, płeć i warunki społeczno-ekonomiczne, a także czynniki związane z systemem kształcenia i szkoleń to tylko niektóre z elementów, które mogą mieć mniejszy lub większy wpływ na procesy, w wyniku których uczniowie wcześniej kończą naukę. (...) uczniowie, którzy urodzili się za granicą, młodzi ludzie z defaworyzowanych środowisk i chłopcy

¹⁴ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN) dostępny w dniu 06.08.2018

¹⁵ Zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki, Dz.U C 191, 1.7.2011. dostępny w dniu 06.08.2018 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:en:PDF>).

¹⁶ Komisja Europejska/EACEA/Eurydice/Cedefop, 2014. Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures. Eurydice and Cedefop Report. (Ograniczanie zjawiska wczesnego kończenia nauki w Europie: Polityka, strategie, działania. Raport Eurydice i Cedefop). Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

częściej wcześniej kończą naukę niż inne grupy. Uczniowie pochodzący ze środowisk imigranckich zazwyczaj mają większe trudności z dostępem do i uczestnictwem w edukacji niż ci, którzy urodzili się w kraju, w którym się kształcą. Może to wynikać z bariery językowej i/lub kulturowej, segregacji społecznoekonomicznej, ograniczonego dostępu do wsparcia w nauce itd.¹⁷

Jak wykazano w raporcie „Ograniczanie zjawiska wczesnego kończenia nauki w Europie: Polityka, strategie, działania. Raport Eurydice i Cedefop” (2014), pochodzenie imigranckie/bycie członkiem mniejszości lub płeć męska nie powinny być postrzegane jako czynniki definiujące w odniesieniu do wczesnego kończenia nauki. Sytuacja społeczno-ekonomiczna uczniów wydaje się mieć większy wpływ na prawdopodobieństwo wczesnego kończenia nauki niż inne czynniki. Trudności w rodzinie, takie jak bezrobocie, niski poziom dochodów gospodarstwa domowego i niski poziom wykształcenia rodziców mogą mieć bezpośredni trwały wpływ na naukę uczniów w szkole, ich podejście do nauki i osiągnięcia, a to może prowadzić do decyzji o wczesnym zakończeniu nauki. W przywołanym raporcie, wśród czynników związanych z systemem edukacji, które mają wpływ na odestek osób wcześniej kończących naukę znajdują się m.in. takie negatywne aspekty jak drugoroczność, segregacja społeczno-ekonomiczna szkół i wczesny podział uczniów na grupy wg ich zdolności akademickich.

Wśród pozytywnych czynników (na podstawie „Ograniczanie zjawiska wczesnego kończenia nauki w Europie: Polityka, strategie, działania. Raport Eurydice i Cedefop”, 2014), które mogą obniżyć ryzyko wczesnego kończenia nauki, znajduje się uczestnictwo w wysokiej jakości wczesnej edukacji i opiece, dobrze zarządzany proces przejścia ze szkoły podstawowej do średniej, z gimnazjum do szkoły ponadgimnazjalnej oraz ze szkoły do pracy. Elastyczne ścieżki w szkolnictwie średnim drugiego stopnia również mogą mieć pozytywny wpływ na zapobieganie lub ograniczanie wczesnego kończenia nauki. Ponadto czynniki takie, jak warunki na lokalnym rynku pracy mogą działać jako czynniki „sprzyjające” lub „ograniczające” procesy wczesnego kończenia nauki, co podkreśla złożoność związków wczesnego kończenia nauki z zatrudnieniem. Uwypukla to również ważną rolę poradnictwa edukacyjno-zawodowego we wspieraniu uczniów w podejmowaniu właściwych wyborów.

Mając na uwadze przywołany raport oraz doświadczenie zebrane we wcześniejszym projekcie realizowanym w tym partnerstwie, który dotyczył przedwczesnego opuszczania systemu edukacji (realizacja badań, przegląd literatury) w ramach projektu Fine at School skocnetrowaliśmy się na kilku wybranych obszarach życia edukacyjnego i społecznego uczniów. Ponieważ projekt jest skierowany do uczniów szkół podstawowych oraz szkół średnich I stopnia nasze działania koncentrują się w **obszarach kompensacji i prewencji** jako kluczowych dla docelowej grupy wiekowej uczniów. Podczas badań zdefiniowaliśmy **dwa główne obszary badawcze**:

- samopoczucie ucznia w szkole;
- rozwój społeczno – emocjonalny uczniów.

Za główną kategorię badawczą obraliśmy ogólnie rozumiane **samopoczucie ucznia w szkole** w kontekście jego dojrzałości społeczno-emocjonalnej oraz warunków, jakie tworzy środowisko rówieśnicze/szkolne.

¹⁷ Komisja Europejska/EACEA/Eurydice/Cedefop, 2014. Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures. Eurydice and Cedefop Report. (Ograniczanie zjawiska wczesnego kończenia nauki w Europie: Polityka, strategie, działania. Raport Eurydice i Cedefop). Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

Na to samopoczucie ucznia w szkole składają się: jego ocena warunków panujących w szkole, relacje rówieśnicze, akceptacja w środowisku szkolnym, proces uczenia się, możliwość uczenia się jako wartość dla ucznia. To jak uczeń odbiera swoją szkołę, jak się w niej czuje, do jak szerokiej infrastruktury (zarówno lokalowej, jak i ofertowej) ma dostęp, na jakie wsparcie ze strony szkoły (ale i rodziców) może liczyć, ma wpływ na jego sukces edukacyjny.

Drugą kategorią badawczą jest **rozwój emocjonalno-społeczny** uczniów; dla tej grupy wiekowej rozumiany jako odpowiednio rozwinięte kompetencje emocjonalne (radzenie sobie w trudnych sytuacjach, gotowość do rozwiązywania konfliktów w sposób zgodny z zasadami życia społecznego, reakcje emocjonalne adekwatne do przejawów stresu, dostrzeganie potrzeby korzystania z pomocy innych osób, świadomość istnienia takich osób w środowisku szkolnym i poza nim i inne wskaźniki). Mogą one stanowić skuteczne sposoby przeciwdziałania przedwczesnemu opuszczaniu szkoły i porzucania systemu edukacji. Dlatego też koncentrowaliśmy się także na rozwoju umiejętności życiowych uczniów.

Elementem badań, istotnym dla powodzenia edukacyjnego uczniów, są też style uczenia się uczniów. Założyliśmy, że poznanie poprzez diagnozę nauczycieli stylów uczenia się swoich wychowanków a następnie dostosowanie sposobów nauczania do stylów uczenia się uczniów, może pozytywnie wpłynąć na ich sukces edukacyjny.

Aby uzyskać jak najpełniejszy i jak najszerszy obraz ucznia w szkole, wśród grup badawczych znaleźli się nie tylko uczniowie (dwie grupy badawcze: uczniowie poniżej 10 roku życia i uczniowie powyżej 10 roku życia), ale także ich nauczyciele oraz rodzice. Tak szeroka grupa badawcza pozwoliła na zebranie dokładnych danych.

W celu zgromadzenia pełnych danych w każdym z głównych obszarów skupialiśmy się na kilku aspektach. Jak wiadomo nie ma jednego czynnika, który powoduje przedwczesne opuszczanie edukacji – często są to czynniki bardzo indywidualne i jednostkowe. Jednak pewna kompilacja czynników w życiu szkolnym i społecznym uczniów może wpływać na decyzję porzucania szkoły. Dlatego też skupiliśmy się na szeregu aspektów z życia uczniów. Na zdefiniowanie obszarów i aspektów badawczych duży wpływ ma wiek grupy docelowej uczniów (szkoła podstawowa i szkoła średnia I stopnia). Wśród obszarów, na których koncentrowaliśmy się podczas badań, znajdują się:

Część 1 – Samopoczucie ucznia w szkole

- 1) Szkoła i jej otoczenie (obszar badany we wszystkich czterech grupach badawczych: uczniów starszych i młodszych, nauczycieli i rodziców):
 - Poziom ogólnego zadowolenia ucznia ze szkoły
 - Poziom zadowolenia ucznia z infrastruktury i wyposażenia szkoły
 - Poziom zadowolenia ucznia z zajęć i wydarzeń organizowanych w szkole
 - Poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły w zakresie trudności w nauce, przerywaniu nauki
 - Poziom zadowolenia ucznia w obszarze chodzenia do szkoły uczniów pochodzących z innych kultur
 - Poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły w obszarze zachowań ryzykownych oraz agresji
 - Poziom zaangażowania rodziców w pracę szkoły według ucznia
- 2) Szkolne relacje (obszar badany we wszystkich czterech grupach badawczych: uczniów starszych i młodszych, nauczycieli i rodziców):

- Poziom zadowolenia ucznia z relacji z pracownikami szkoły
 - Poziom zadowolenia ucznia z relacji z innymi uczniami
 - Poziom zaangażowania rodziców w pracę szkoły według ucznia
- 3) Sampoczucie ucznia w szkole – poziom akceptacji (obszar badany w dwóch grupach uczniów)
- 4) Znaczenie nauki dla ucznia (obszar badany w dwóch grupach uczniów)
- Poziom określający znaczenia nauki/uczenia się dla ucznia
 - Poziom określający znaczenie nauki/uczenia się dla otoczenia ucznia
 - Styl uczenia się ucznia (także w grupie rodziców)
 - Kompetencje życiowe ucznia (także w grupie rodziców)
- 5) Opinia rodziców/opiekunów o szkole (badany tylko w grupie rodziców)
- Ocena pracy szkoły według rodzica

Część II

- 6) Rozwój społeczny i emocjonalny ucznia (obszar badany w dwóch grupach uczniów)
- Poziom umiejętności współpracy, pracy w grupie przez ucznia
 - Poziom umiejętności radzenia sobie z emocjami przez ucznia
 - Poziom umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez ucznia

Wyżej wymienione obszary stanowią szerokie tło badawcze. Do każdego z obszarów przypisano kilka pytań ankietowych pozwalających na zabranie danych z konkretnej części.

1.4. Hipotezy badawcze

Na podstawie zdefiniowanych obszarów badawczych przyjęto (sformułowano) następujące hipotezy badawcze dla każdej z grup.

I. Grupa badawcza A - Uczniowie powyżej 10 roku życia

Część 1 – Samopoczucie ucznia w szkole

1) Zakładamy, jeśli chodzi o szkołę i jej otoczenie, że:

- 1.1. Poczucie przynależności do grupy lub społeczności szkolnej, sprawiedliwe traktowanie, chęć uczenia się, motywacja do nauki mają wpływ na poziom ogólnego zadowolenia ucznia ze szkoły.
- 1.2. Poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły wpływają pozytywnie na poziom zadowolenia ucznia z infrastruktury i wyposażenia szkoły, budzą zaniepokojenie do nauki i tworzą klimat sprzyjający uczeniu się.
- 1.3. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia w szkole mają wpływ na poziom zadowolenia ucznia z zajęć (co się wyraża wysoką frekwencją w szkole); ponadto uczniowie chętniej biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole.
- 1.4. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka sprawia, że uczeń nie czuje się osamotniony, co w efekcie ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły, nie skutkuje przerywaniem nauki.
- 1.5. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja przez środowisko oraz wsparcie szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia uczniów pochodzących z innych kultur; natomiast ogólna społeczność uczniowska czuje, że uczy się w tolerancyjnym środowisku.
- 1.6. Interwencja wychowawcza szkoły w sytuacjach ryzykownych (w tym wobec przemocy w szkole), ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły w obszarze zachowań ryzykownych oraz agresji, ponieważ uczeń ma świadomość wsparcia i opieki.
- 1.7. Udział rodziców w życiu szkoły, ich zaangażowanie w jej pracę, według badanych uczniów odzwierciedla społeczny szacunek do instytucji jaką jest szkoła, wśród uczniów buduje pozytywne nastawienie i szacunek.

2) Szkolne relacje:

- 2.1. Dobry kontakt z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z pracownikami szkoły, z uwagi na możliwość bezpośredniego zgłaszania nurtujących ucznia problemów i nadzieję na wsparcie.
- 2.2. Dobry kontakt z innymi uczniami współtworzy przyjazną atmosferę szkolną, daje szansę nawiązywania uczniowskich przyjaźni, co ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z innymi uczniami.
- 2.3. Udział rodziców w życiu szkolnym ucznia, dobra orientacja w zakresie uczniowskich znajomości i przyjaźni oraz opinie wygłaszane na temat kolegów własnego dziecka, świadomość jakości środowiska szkolnego mają wpływ na jego ocenę poziom zaangażowania rodziców w pracę szkoły.

- 3) Samopoczucie ucznia w szkole – poziom akceptacji
 - 3.1. Poziom akceptacji ucznia przez rówieśników, z uwzględnieniem następujących cech: pochodzenia, sposobu mówienia, cech fizycznych, wyznania i innych ma wpływ na samopoczucie ucznia w szkole.
- 4) Znaczenie nauki dla ucznia
 - 4.1. O znaczeniu nauki i możliwości uczenia się dla ucznia świadczą: samodzielna mobilizacja, wkładany wysiłek, poświęcony czas, ciekawość poznawcza, jednym słowem świadomość czynników, od których zależą wyniki w nauce
 - 4.2. Stosunek innych uczniów, nauczycieli i rodziców do nauki i możliwości uczenia się ma wpływ na postrzeganie nauki/uczenia się dla ucznia.
 - 4.3. Zdefiniowanie preferowanego stylu uczenia się przez ucznia, świadomość indywidualnego i skutecznego sposobu przyswajania wiedzy.
 - 4.4. Ocena własnych kompetencji życiowych, plany na przyszłość, zdefiniowanie własnych i mocnych stron ma wpływ na określenie poziomu kompetencji życiowych ucznia.

Część 2 – Rozwój społeczno - emocjonalny

- 5) Rozwój społeczny i emocjonalny ucznia.
 - 5.1. Aktywność, otwartość w kontaktach, asertywność, przestrzeganie reguł ma wpływ na poziom umiejętności współpracy i pracy ucznia w grupie.
 - 5.2. Znajomość emocji, świadomość własnych emocji, świadomość przyczyn określonych emocji współdecyduje o radzeniu sobie z emocjami przez ucznia.
 - 5.3. Asertywność, reakcje w sytuacjach konfliktowych, prowokowanie sytuacji konfliktowych ma wpływ na poziom umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez ucznia.

II. Grupa badawcza B - Uczniowie poniżej 10 roku życia

Część 1 – Samopoczucie ucznia w szkole

- 1) Zakładamy, że szkoła i jej otoczenie mają znaczenie dla dobrego samopoczucia dziecka, a w szczególności:
 - 1.1. To, co uczniowie lubią robić w szkole, ma wpływ na poziom ogólnego zadowolenia ucznia ze szkoły.
 - 1.2. Poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły wpływają pozytywnie na poziom zadowolenia ucznia z infrastruktury i wyposażenia szkoły, budzą zaciekawienie do nauki i tworzą klimat sprzyjający uczeniu się.
 - 1.3. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia w szkole mają wpływ na poziom zadowolenia ucznia z zajęć (co się wyraża wysoką frekwencją w szkole); ponadto uczniowie chętniej biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole.
 - 1.4. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka sprawia, że uczeń nie czuje się osamotniony, co w efekcie ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły, nie skutkuje przerywaniem nauki.
 - 1.5. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja przez środowisko oraz wsparcie szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia uczniów pochodzących z innych kultur; natomiast ogólna społeczność uczniowska czuje, że uczy się w tolerancyjnym środowisku.

1.6. Dobry kontakt z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z pracownikami szkoły, z uwagi na możliwość bezpośredniego zgłaszania nurtujących ucznia problemów i nadzieję na wsparcie.

1.7. Dobry kontakt z innymi uczniami współtworzy przyjazną atmosferę szkolną, daje szansę nawiązywania uczniowskich przyjaźni, co ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z innymi uczniami.

Część 2 – Rozwój społeczno-emocjonalny

2) Rozwój społeczny i emocjonalny ucznia

2.1. Aktywność, otwartość w kontaktach, asertywność, przestrzeganie reguł ma wpływ na poziom umiejętności współpracy i pracy ucznia w grupie.

2.2. Znajomość emocji, świadomość własnych emocji, świadomość przyczyn określonych emocji współdecyduje o radzeniu sobie z emocjami przez ucznia.

2.3. Asertywność, reakcje w sytuacjach konfliktowych, prowokowanie sytuacji konfliktowych ma wpływ na poziom umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez ucznia.

3) Znaczenie nauki dla ucznia

4.5. Zdefiniowanie preferowanego stylu uczenia się ucznia, świadomość indywidualnego i skutecznego sposobu przyswajania wiedzy.

4.6. Ocena kompetencji życiowych ma wpływ na określenie poziomu kompetencji życiowych ucznia.

III. Grupa badawcza C – Nauczyciele

1) Szkoła i jej otoczenie:

1.1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z infrastruktury i wyposażenia szkoły.

1.2. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia w szkole mają wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z zajęć i wydarzeń organizowanych w szkole.

1.3. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z pracy szkoły w zakresie trudności w nauce, przerywaniu nauki.

1.4. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja oraz wsparcie szkoły ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela w obszarze chodzenia do szkoły uczniów pochodzących z innych kultur.

1.5. Obecność sytuacji ryzykownych oraz przemocy w szkole, wsparcie szkoły w tym obszarze ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z pracy szkoły w obszarze zachowań ryzykownych oraz agresji.

1.6. Udział rodziców w życiu szkolnym ma wpływ na postrzeganie tego zaangażowania (ocenę) przez nauczycieli.

2) Szkolne relacje:

2.1. Dobry kontakt uczniów z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela w zakresie relacji z uczniami z pracownikami szkoły.

2.2. Dobry kontakt ucznia z innymi uczniami ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela w obszarze relacji uczniowskich.

2.3. Udział rodziców w życiu szkolnym ucznia, kontakt rodziców z nauczycielem ma wpływ na poziom zadowolenia nauczycieli z relacji z rodzicami uczniów.

IV. Grupa badawcza D - Rodzice

- 1) Szkoła i jej otoczenie:
 - 1.1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia rodziców z infrastruktury i wyposażenia szkoły.
 - 1.2. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia szkole mają wpływ na poziom zadowolenia rodzica z zajęć i wydarzeń organizowanych w szkole.
 - 1.3. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka ma wpływ na poziom zadowolenia rodzica z pracy szkoły w zakresie trudności w nauce, przerywaniu nauki.
 - 1.4. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja oraz wsparcie szkoły ma wpływ na poziom zadowolenia rodziców w obszarze obecności w szkole uczniów pochodzących z innych kultur.
 - 1.5. Obecność sytuacji ryzykownych oraz przemocy w szkole, wsparcie szkoły w tym obszarze, mają wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły w obszarze zachowań ryzykownych oraz agresji.
 - 1.6. Udział rodziców w życiu szkolnym ma wpływ na ocenę poziomu zaangażowania rodziców w pracę szkoły.
- 2) Szkolne relacje:
 - 2.1. Dobry kontakt z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia rodziców w obszarze relacji ich dziecka z pracownikami szkoły.
 - 2.2. Dobry kontakt z innymi uczniami ma wpływ na poziom zadowolenia rodziców w obszarze relacji ucznia z innymi uczniami.
- 3) Opinia o szkole
 - 3.1. Bezpieczeństwo w szkole, poziom opieki nad dzieckiem w szkole, poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole ma wpływ na poziom zadowolenia rodzica z pracy szkoły.
 - 3.2. Dobre kontakty z nauczycielami, z wychowawcą mają wpływ na poziom zadowolenia rodzica ze współpracy z kadrą nauczycielską.
- 4) Styl uczenia się dziecka.
 - 4.1. Świadomość rodzica w zakresie preferowanego stylu uczenia się dziecka wpłynie na lepsze zrozumienie i udzielanie skutecznego wsparcia.
 - 4.2. Ocena poziomu kompetencji życiowych dziecka.

1.5. Metoda analizy statystycznej

Wyniki z poszczególnych krajów zostały razem zebrane i podsumowane. Do analizy statystycznej wykorzystaliśmy dane liczbowe poszczególnych odpowiedzi. Biorąc pod uwagę różny sposób przedstawienia wyników w poszczególnych krajach i różne sposoby wyliczania średniej arytmetycznej w raporcie międzynarodowym zweryfikowaliśmy średnią arytmetyczną w poszczególnych krajach (i w poszczególnych odpowiedziach) według pełnej liczby udzielonych odpowiedzi na dane pytanie.

Biorąc pod uwagę różnice w wielkości grup pomiędzy różnymi krajami, do wyliczenia ogólnego wyniku podsumowującego dane pytanie użyliśmy średniej ważonej liczbą respondentów:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n w_i x_i}{\sum_{i=1}^n w_i}, \quad \text{czyli} \quad \bar{x} = \frac{w_1 x_1 + w_2 x_2 + \dots + w_n x_n}{w_1 + w_2 + \dots + w_n}.$$

Poniżej przedstawiamy przykładową tabelę z wynikami :

2.1. Czy lubisz swoją szkołę?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	18 (3,20%)	43 (7,64%)	242 (42,98%)	191 (33,92%)	68 (12,08%)	1 (0,18%)
Włochy N=126	5 (4%)	6 (4,8%)	27 (21,26%)	50 (40%)	34 (27,2%)	3 (2,4%)
Polska N=227	6 (2,64%)	12 (5,29%)	45 (19,82%)	112 (49,34%)	51 (22,47%)	1 (0,44%)
Hiszpania N=151	5 (3,31%)	11 (7,28%)	30 (19,87%)	60 (39,74%)	42 (27,81%)	3 (1,99%)
W sumie N=1067	3,17%	7,21%	37,93%	36,44%	14,86%	0,39%

Średnia ważona

Wartość liczbową

Średnia arytmetyczna wg. udzielonych odpowiedzi (wartość zapisana w nawiasie)

Tabela przedstawiająca różnice w wielkości grup pomiędzy poszczególnymi krajami.

	Grupa A	Grupa B	Grupa C	Grupa D
Bułgaria	563	24	214	293
Włochy	126	16	126	200
Polska	227	6	128	217
Hiszpania	151	9	127	142
W sumie	1067	55	595	852

2. Wyniki badań

2.1. Ogólne informacje o badaniach

2.1.1. Grupa respondentów

2.1.1.1. Bułgaria

Badanie przeprowadzono wśród 4 docelowych grup projektu: uczniowie powyżej 10 roku życia (grupa A), uczniowie do 10 roku życia (grupa B), nauczyciele (grupa C) i rodzice / opiekunowie (grupa D).

UCZNIOWIE POWYŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (Grupa A)

22 klas (łącznie 563 uczniów) z klas V do X (11-17 lat) w szkołach podstawowych i gimnazjach wypełniło kwestionariusz:

- Klasy V - 4 klasy - 92 uczniów
- Klasy VI - 4 klasy - 98 uczniów
- Klasy VII - 4 klasy - 97 uczniów
- Klasy VIII - 4 klasy - 96 uczniów
- Klasy IX - 3 klasy - 87 uczniów
- Klasy X - 3 klasy - 93 uczniów

Z całej grupy 51% (286 uczniów) to chłopcy, a 49% (277 uczniów) to dziewczęta.

UCZNIOWIE PONIŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (Grupa B)

Nauczyciele wypełniali ankietę dla 24 klas I - IV (łącznie 480 uczniów):

- Klasy I - 4 klasy - 71 uczniów
- Klasy II - 6 klas - 114 uczniów
- Klasy III - 6 klas - 120 uczniów
- Klasy IV - 7 klas - 175 uczniów

Z całej grupy 54% (259 uczniów) to chłopcy, a 46% to dziewczynki.

NAUCZYCIELE (Grupa C)

Kwestionariusz wypełniło 214 nauczycieli. 14% (30 nauczycieli) to mężczyźni, a 86% (184 nauczycieli) to kobiety.

RODZICE (Grupa D)

W badaniu uczestniczyło 293 rodziców / opiekunów. 53 (18%) z nich to mężczyźni i 240 (82%) to kobiety.

Rozkład respondentów według grup wiekowych wygląda następująco:

- 18 - 30 lat - 17 (6%)
- 31 - 40 lat - 190 (65%)
- 41 - 50 lat - 80 (27%)
- 51 - 60 lat - 3 (1%)
- 61 - 70 lat - 3 (1%)

2.1.1.2. Włochy

Podobnie jak w przypadku innych krajów partnerskich, badanie przeprowadzono w czterech grupach badawczych: uczniowie w wieku powyżej 10 lat (FAS A), uczniowie w wieku poniżej 10 lat (FAS B), nauczyciele (FAS C) i rodzice / opiekunowie (FAS D).

UCZNIOWIE POWYŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (FAS A)

Liczba respondentów

- 126 uczniów szkół średnich I stopnia

wiek

- 10-14 lat

płeć

- mężczyźni: 54 (42,85%)
- kobiety: 72 (57,15%)

UCZNIOWIE W WIEKU 6-10 LAT (FAS B)

Liczba respondentów

- 16 klas (grup) szkoły podstawowej (klasy I-V), 258 uczniów

wiek (uczniowie)

- 6-10 lat

płeć (uczniowie)

- mężczyźni: 131 (50,7%)
- kobiety: 127 (49,2%)

NAUCZYCIELE (FAS C)

Liczba respondentów

- 126 nauczycieli w tym 38 nauczycieli szkół podstawowych (30,9%) i 85 nauczycieli szkół średnich I stopnia (69,1%)

wiek

- 27-67 lat

płeć [*3 brak odpowiedzi]

- mężczyźni: 31 (25,2%)
- kobiety: 92 (74,8%)

RODZICE / OPIEKUNOWIE (FAS D)

Liczba respondentów

- 200 [86 nauczycieli szkół podstawowych (43,4%) i 109 szkół średnich I stopnia (55,1%) na 195 osób, które odpowiedziały]

wiek

- 27-63 lat

płeć [*4 brak odpowiedzi]

- mężczyźni: 74 (37,8%)
- kobiety: 122 (62,2%)

2.1.1.3. Polska

Badanie zostało przeprowadzone w czterech grupach badawczych:

- uczniowie powyżej 10 roku życia (FAS A),
- uczniowie poniżej 10 roku życia (FAS B),
- nauczyciele (FAS C),
- rodzice / opiekunowie (FASD).

UCZNIOWIE POWYŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (FAS A)

W badaniu wzięło udział 227 uczniów szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych (szkół średnich niższego stopnia) w wieku od 10 do 16 lat (1 uczeń miał 9 lat). 54% grupy badawczej to chłopcy (123 uczniów) zaś 46% to dziewczęta (104 uczennice).

W części I kwestionariusza – 227 uczniów udzielało odpowiedzi.

W części II kwestionariusza – 203 uczniów udzielało odpowiedzi.

UCZNIOWIE PONIŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (FAS B)

Badanie zostało przeprowadzone w sześciu klasach 1-3 szkoły podstawowej (Klasy I – trzy klasy; Klasy III – trzy klasy). W sumie badaniem zostało objętych: 68 chłopców i 53 dziewcząt (razem 121 uczniów)

NAUCZYCIEL (FAS C)

W badaniu wzięło udział 128 nauczycieli w wieku od 26 do 58 lat. W grupie nauczycieli było 12 mężczyzn (9%) i 116 kobiet (91 %).

RODZICE / OPIEKUNOWIE (FAS D)

W badaniu wzięło udział 217 rodziców / opiekunów uczniów. Respondenci byli w wieku od 30 lat do 60+. W grupie rodziców było 50 mężczyzn (23%) i 167 kobiet (77%).

2.1.1.4. Hiszpania

Badanie przeprowadzono w 4 grupach badawczych:

1. Uczniowie powyżej 10 roku życia: 151
2. Uczniowie poniżej 10 roku życia: 197 (15 nauczycieli)
3. Nauczyciele: 127.
4. Rodzice / opiekunowie: 142.

UCZNIOWIE POWYŻEJ 10 ROKU ŻYCIA

Badanie przeprowadzono w 2 szkołach średnich w Murcji:
IES Eduardo Linares

IES Poeta Julian Andúgar

Ogółem badanie objęło 151 uczniów w wieku od 12 do 16 lat.

Było 94 chłopców (62,25%) i 57 dziewcząt (37,75%).

UCZNIOWIE PONIŻEJ 10 ROKU ŻYCIA

Badanie przeprowadzono w 2 szkołach podstawowych w Murcji:

Szkoła publiczna Los Rosales.

CEIP. Santa Rosa de Lima.

Ogółem badanie objęło: 72 chłopców i 125 dziewcząt (w sumie 197 uczniów).

NAUCZYCIELE

W badaniu udział wzięło 127 nauczycieli w wieku od 24 do 63 lat.

W grupie nauczycieli było 48 mężczyzn (38%) i 79 kobiet (62%).

Badanie przeprowadzono w 4 szkołach w regionie Murcji:

CEIP. Los Rosales. Murcia

Szkoła średnia im. Poeta Julián Andugar. Murcia

CEIP. Santa Rosa de Lima. Murcia

IES. Eduardo Linares. Murcia

RODZICE

W badaniu wzięło udział 142 rodziców / opiekunów uczniów. Respondenci byli w wieku od 25 do 60 lat. W grupie rodziców było 65 mężczyzn (45,77%) i 77 kobiet (54,23%).

Badanie przeprowadzono w 4 szkołach w regionie Murcji:

CEIP. Los Rosales.

Szkoła średnia im. Poeta Julián Andugar.

CEIP. Santa Rosa de Lima.

IES. Eduardo Linares.

2.1.2. Realizacja badania

2.1.2.1. Bułgaria

Badanie przeprowadzono zgodnie z metodologią dostarczoną przez partnera prowadzącego działania.

Ankieta została przeprowadzona przy wsparciu instytucji administracji regionalnej i regionalnych wydziałów edukacji w wybranych regionach, aby zapewnić wystarczająco szeroki zasięg kraju i włączyć regiony o różnych cechach w zakresie: udział w przedwczesnym kończeniu nauki, istnieniu grup mniejszościowych, rozwoju gospodarczego. ITPIO skontaktował się z tymi instytucjami, które zaleciły szkołom – szkołom podstawowym i średnim I stopnia - przeprowadzenie badania w poszczególnych klasach. Szkoły znajdowały się w dużych i małych miastach w każdym regionie. ITPIO zapewnił wszystkim szkołom (podczas spotkań lub e-mailem) informacje o projekcie, celu badania, instrukcje związane z administrowaniem kwestionariuszy do różnych grup docelowych. W większości przypadków udało nam się zaangażować w każdej szkole dwie klasy, nauczycieli, którzy uczyli te klasy i rodziców uczniów wybranych klas, a także innych nauczycieli i rodziców.

W celu zapewnienia kompleksowych i uczciwych odpowiedzi od respondentów ze wszystkich grup ankieta była anonimowa i została przeprowadzona w następujący sposób:

- Uczniowie wypełniali ankietę w obecności przedstawicieli ITPIO, regionalnego departamentu edukacji lub pracownika administracji regionalnej i wypełnioną ankietę oddawali do wspólnej zamkniętej skrzynki;
- Nauczyciele uczniów w wieku 6-10 lat, inni nauczyciele z danej szkoły, a także rodzice / opiekunowie wypełniali kwestionariusze indywidualnie i oddawali je z powrotem w zamkniętej kopercie do wspólnej skrzynki.
- Skrzynka z każdej szkoły została zebrana przez przedstawiciela ITPIO, regionalnego wydziału edukacji lub pracownika administracji regionalnej.

2.1.2.2. Włochy

Włoski zespół badawczy koncentrował się na obszarze dzielnicy Salerno o nazwie Cilento, na południu regionu Kampania, o wyższym wskaźniku przedwczesnego kończenia nauki, z ogólnym procentowym wynikiem wyższym niż średnia krajowa (18,1% wobec 13,8% ESL). Ten obszar jest interesującym przekrojem dla naszego badania, ponieważ ma wiele specyficznych cech w porównaniu do obszarów miejsko-metropolitalnych w Kampanii.

W rzeczywistości w regionie Cilento znajduje się wiele małych gmin położonych wzdłuż terytorium o złożonej geomorfologii i pozbawionych szlaków komunikacyjnych, przestrzeni społecznych i możliwości kulturalnych.

Brak dużych ośrodków miejskich daje wiejskie konotacje temu obszarowi, który ma potrzeby i krytyczne problemy, które nie są sprawiedliwie rozdystrybuowane i odzwierciedlają - średnio - regionalną tendencję dotyczącą wskaźnika rezygnacji z nauki szkolnej: 0,36% i 1,36% uczniów zapisało się na I i II poziom szkoły średniej [MIUR 2013]. Jest to obszar z więcej niż jedną piątą nieletnich poniżej względnego progu ubóstwa [Uratuj dzieci] i wskaźnikiem rezygnacji z nauki wynoszącym 31,6%, co jest niezwykle niepokojące (z 3.500 uczniów, którzy opuścili szkołę w 5-letnim okresie 2009-2010 / 2013-2014 [Tuttoscuola 2014]) - nawet jeśli spadnie do 25,4% na poziomie wojewódzkim.

Na szczęście, w regionie Cilento wskaźnik przerywania edukacji odnosi się do procentów europejskich, ale istnieją pewne reprezentatywne czynniki dyskomfortu doświadczanego przez uczniów (konflikty, wandalizm, samookaleczenia, stosowanie leków), które nie są oficjalnie zarejestrowane i wymagają działań zapobiegawczych w celu usunięcia izolacji i braku relacji oraz rozwinięcia społeczności edukacyjnej i jej pozytywnych skutków społecznych.

Badanie obejmuje 10 szkół publicznych i jedną szkołę prywatną, w celu przedstawienia perspektywy szkół niepublicznych.

10 szkół publicznych to "Szkoły kompleksowe", grupy szkół podstawowych i średnich (czasami także przedszkoli) kierowane przez jedną główną szkołę centralną. Ponad 40 mniejszych szkół - rozmieszczonych na 40 przedmieściach - odnosi się do 10 "kompleksowych szkół", wymienionych w tabeli referencyjnej poniżej:

IC	Liczba uczniów P – Szkoła Podstawowa		Liczba uczniów LS - Szkoły średnie I stopnia		Szkoła (P-Szkoły Podstawowe / LS-Szkoły Średnie I stopnia) [liczba uczniów]
	W sumie		W sumie		
	M.	K.	M.	K.	
Agropoli 'Rossi Vairo'		72		722	Agropoli LS [678]
	nd	nd	nd	nd	Giungano P [72] / LS [44]
Ascea 'Parmenide'		160*		144	Ascea capoluogo P [28]
	76	84	75	69	Ascea marina* P [160] / LS [144]
					Baronia P [13]
Castellabate		364		230	Castellabate P/ [52] / LS [202]
	nd	nd	nd	nd	Lago-Alano P [47]
					San Marco P [89]
					Santa Maria P [139]
					Perdifumo P [37] / LS [28]
Centola		264		162	Centola P [74] / LS [115]
	nd	nd	nd	nd	Caprioli P [58]
					Foria P [14]
					Palinuro P [71]
					Pisciotta P [37] / LS [47]
					San Severino P [10]
Futani		163		81	Futani P [44] / LS [31]
	86	77	32	49	Ceraso P [85] / LS [50]
					Cuccaro P [18]
					S. Mauro La Bruca P [16]
Omignano		287		173	Omignano P [125] / LS [104]
	nd	nd	nd	nd	Lustra-Corticelle P[57]
					Rutino P [38] / LS [28]
					Sessa Cilento - San Mango P [49] / LS [41]
					Stella Cilento P [18]
Rofrano		169		97	Rofrano P [47] / LS [29]
	92	77	53	44	Alfano P [31] / LS [23]
					Laurito P [17] / LS [7]
					Montano Antilia P [48] / LS [38]
					Massicelle P [26]
Sapri 'Dante Alighieri'		172		170	Sapri P [152] / LS [170]
	89	83	80	90	Tortorella P [20]
Torre Orsaia		241		153	Torre Orsaia P [90] / LS [45]
	121	120	77	76	Celle di Bulgheria P [54] / LS [58]
					Poderia P [21]
					Roccagloriosa P [76] / LS [50]
Vallo della Lucania		154		483	Vallo della Lucania LS [408]
	87	67	222	26	Cannalonga P [25]

					1	
						Moio della Civitella P [57] / LS [37]
						Novi Velia P [71] / LS [38]
Istituto Paritario		66				P [66]
Alfredo Pinto	31		35			
(szkoła prywatna)						

Szkoły wybrane do badania znajdują się na obszarach podmiejskich (Vallo della Lucania i Castellabate, około 9000 mieszkańców każdy, Sapri około 7000 mieszkańców, Ascea i Centola około 5000 mieszkańców) oraz na obszarach wiejskich (Alfano, Cannalonga, Celle di Bulgheria, Ceraso, Cuccaro, Futani, Laurito, Moio della Civitella, Montano Omignano, Novi Velia, Perdifumo, Pisciotta, Roccagloriosa, Rofrano, Rutino, San Mango Cilento, San Mauro La Bruca, Sessa Cilento, Stella Cilento, Torre Orsaia, Tortorella). Tylko szkoła "Rossi Vairo" znajduje się w Agropoli, które jest małym miasteczkiem liczącym około 20000 mieszkańców.

Trzy gminy - Castellabate, Celle di Bulgheria, Vallo della Lucania - znajdują się na liście Ministerstwa Edukacji, Uniwersytetów i Badań [Circular n ° 11666 of 2012] jako obszary poważnego wykluczenia społecznego i kulturowego.

Szkoły - będąc częścią "Kompleksowego Instytutu" - różnią się także wielkością, ze względu na liczbę uczniów: małe (do 150 uczniów), średnie (między 151 a 300 uczniów) i duże (ponad 300 uczniów). Wybraliśmy te szkoły, aby osiągnąć szeroką, zróżnicowaną grupę srespondentów.

Badanie przeprowadzono zgodnie ze zdefiniowaną metodologią.

W tym celu skontaktowano się z dyrektorami szkół podstawowych i średnich w wyznaczonym obszarze. Podczas pierwszego kontaktu - osobistego, przez telefon lub e-mail - przedstawiono cele projektu i badania. Później wystosowano prośbę o pozwolenie rodzin poprzez informację o działaniach, które mają być przeprowadzone. Następnie zostały ustalone spotkania w szkołach, podczas których kwestionariusz został przekazany uczniom przez osobę spoza szkoły (naukowców biorących udział w projekcie). Realizacja badania odbyła się w formie elektronicznej, z wykorzystaniem stanowisk obecnych w pracowniach komputerowych każdej szkoły, zintegrowanych - w razie potrzeby - z urządzeniami Fundacji Alario.

Kwestionariusze ankiety dla najmłodszych klas szkół podstawowych i nauczycieli były administrowane w formacie elektronicznym. W niektórych przypadkach dane dotyczące uczniów w wieku 6-10 lat odnotowano na zajęciach, przy bezpośrednim zaangażowaniu uczniów.

Kwestionariusze skierowane do rodziców były administrowane w formie papierowej, a następnie przetworzone za pomocą przesyłania danych w formacie elektronicznym.

Przed rozpoczęciem ankiety respondenci zostali poinformowani o celu ankiety i wyrazili zgodę na udział w niej.

Aby uzyskać najbardziej kompletną i uczciwą odpowiedź, badanie zrealizowano z gwarancją anonimowości.

Ankieta została przeprowadzona w języku narodowym (włoskim).

2.1.2.3. Polska

Badanie zostało zrealizowane według przygotowanej wcześniej metodologii.

W celu przeprowadzenia tego badania skontaktowaliśmy się z pracownikami szkół podstawowych i gimnazjów. Kontaktowaliśmy się telefonicznie i drogą elektroniczną (e-mail). Umówiliśmy spotkania w wybranych szkołach i przedstawiliśmy podczas nich cele projektu i badania z prośbą o pozwolenie na przeprowadzenie badania.

Do realizacji badania zostały wybrane cztery szkoły o różnorodnej lokalizacji:

- miejskie (Łódź miasto z około 700 000 mieszkańców),
- podmiejskie (Szczawin – około 5000 mieszkańców),
- wiejskie (Bobrowniki, Dębowa Góra).

Wybrane szkoły różniły się także wielkością (ze względu na liczbę uczniów: małe (do 150 uczniów) oraz duże (Zespół Szkolno – Gimnazjalny w Szczawinie – 371 uczniów; Szkoła Podstawowa nr 172 w Łodzi – 503 uczniów). Wybraliśmy te szkoły, aby osiągnąć szeroką, zróżnicowaną grupę uczniów stanowiącą reprezentatywne środowisko badanych uczniów.

Przed rozpoczęciem ankietowania respondenci zostali poinformowani o celu badań, wyrazili zgodę na udział w udostępnieniu informacji.

Aby uzyskać jak najbardziej kompletne i szczerze odpowiedzi, staraliśmy się przeprowadzić ankietowanie w bezpiecznym środowisku z zachowaniem anonimowości respondentów:

- badanie zostało przeprowadzone przez osobę spoza szkoły (koordynatora, badacza projektu),
- respondenci oddawali wypełnioną ankietę do wspólnego pudełka, aby nie było wiadomo, kto wypełniał dany kwestionariusz,
- respondenci oddawali kwestionariusz w zamkniętej kopercie.

Ankieta była anonimowa.

Badanie przeprowadzono w języku narodowym (polskim).

Ankietowanie zostało przeprowadzone w wersji papierowej (przez indywidualny kontakt), a następnie zostało przetransferowane do wersji cyfrowej (online).

2.1.2.4. Hiszpania

Zgodnie z metodologią uzgodnioną z pozostałymi partnerami projektu, przeprowadziliśmy badanie w 4 różnych szkołach, z którymi normalnie pracujemy w ciągu całego roku szkolnego, realizując inne europejskie projekty edukacyjne, a także w ramach lokalnej interwencji, nieformalnej edukacji, aby wesprzeć uczniów w ich rozwoju emocjonalnym.

Zaangażowaliśmy i wybraliśmy do naszych badań 4 szkoły zlokalizowane w różnych częściach Murcji w Hiszpanii. Wybraliśmy te szkoły, aby osiągnąć szeroką, zróżnicowaną i bogatą grupę uczniów,

nauczycieli i rodziców, ponieważ potrzebowaliśmy specjalistów w szkołach podstawowych i szkołach średnich I stopnia.

Poinformowaliśmy szkoły o celu ankiety i szkoły zgodziły się na udział w niej.

Aby uzyskać uczciwe wyniki, zagwarantowaliśmy anonimowość kwestionariuszy, aby wszyscy zaangażowani mogli swobodnie odpowiadać, a w konsekwencji abyśmy mogli uzyskać dla badań jak najbardziej wiarygodne wyniki.

- Ankieta została przeprowadzona przez osobę z projektu, która koordynowała badanie z udziałem jednej osoby w każdej szkole, która była łącznikiem z uczniami, nauczycielami i rodzicami.
- Respondenci oddawali wypełniony kwestionariusz do wspólnej skrzynki, aby zachować anonimowość.

Wszystkie kwestionariusze zostały przekazane szkole w języku hiszpańskim, jako języku narodowym.

Badanie zostało przeprowadzone za pomocą ankiet, które zostały przekazane szkole w wersji papierowej. W każdej szkole była jedna osoba odpowiedzialna za koordynację badania. Po uzyskaniu odpowiedzi przesłaliśmy ankiety do cyfrowej wersji online, która dała nam całą grafikę odpowiedzi, które wykorzystaliśmy do wyjaśnienia faktycznej sytuacji i do sformułowania wniosków z naszych badań.

2.2. Dane statystyczne

2.2.1. Grupa A – Uczniowie (powyżej 10 roku życia)

2.2.1.1. Informacje o uczniach (dane osobowe)

1.1. Wiek

Bułgaria: 11 lat - 87 uczniów; 12 lat - 91 uczniów; 13 lat - 95 uczniów; 14 lat - 76 uczniów; 15 lat - 87 uczniów; 16 lat - 71 uczniów; 17 lat - 56 uczniów.

Włochy: 10 lat - 1 uczeń; 11 lat - 40 uczniów; 12 lat - 7 uczniów; 13 lat - 23 uczniów; 14 lat - 5 uczniów.

Polska: 9 lat – 1 uczeń; 10 lat – 9 uczniów; 11 lat – 51 uczniów, 12 lat – 53 uczniów, 13 lat – 60 uczniów; 14 lat – 19 uczniów; 15 lat – 23 uczniów; 16 lat – 11 uczniów.

Hiszpania: 12 lat - 13 uczniów; 13 lat - 58 uczniów; 14 lat - 33 uczniów, 15 lat - 29 uczniów, 16 lat - 15 uczniów; 3 – brak odpowiedzi.

1.2. Płeć

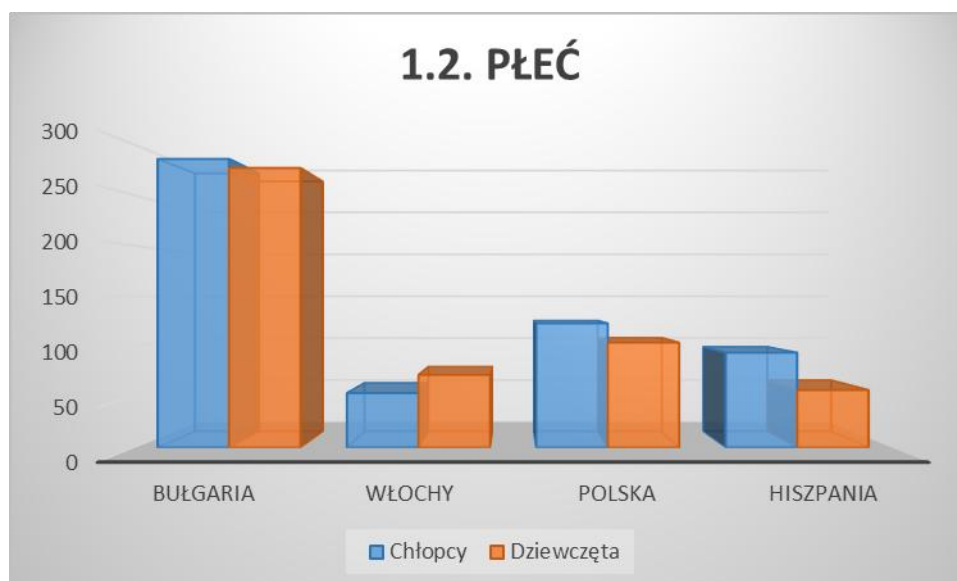
Bułgaria: Chłopcy – 286 uczniów (51 %); Dziewczęta – 277 uczennic (49%).

Włochy: Chłopcy - 54 uczniów (43%); Dziewczęta - 72 uczennice (57%).

Polska: Chłopcy - 123 uczniów (54%); Dziewczęta – 104 uczennice (46%).

Hiszpania: Chłopcy - 94 uczniów (62,25%); Dziewczęta – 57 uczennic (37,75%).

W sumie: Chłopcy – 557 (52,5%); Dziewczęta – 510 (47,5%)

1.3. Narodowość

Bułgaria: Wszyscy uczniowie byli narodowości bułgarskiej.

Włochy: Wszyscy uczniowie posiadają włoskie obywatelstwo (4 osoby nie odpowiedziały), z wyjątkiem jednego ucznia z Rumunii, jednego z Bułgarii, jednego z Hiszpanii, jednego z Brazylii, jednego z Rosji.

Polska: Wszyscy uczniowie byli narodowości polskiej (5 osób nie udzieliło odpowiedzi), jeden uczeń wpisał narodowość niemiecką.

Hiszpania: Respondenci byli głównie narodowości hiszpańskiej (81,46% - 123 uczniów), a następnie marokańskiej (7,95% - 12 uczniów). Istnieją inne narodowości, ale w rzeczywistości z bardzo małym procentem (zaledwie 1 lub 2 osoby). 3,97% (6) uczniów nie udzieliło odpowiedzi.

1.4. Do jakiej szkoły obecnie uczęszczasz?

Bułgaria: Szkoła podstawowa – 383 (68%); Szkoła średnia I stopnia (gimnazjum) – 180 (32%).

Włochy: Wszyscy uczniowie - 126 uczniów (100%) – uczęszcza do szkoły średniej I stopnia.

Polska: Szkoła Podstawowa – 182 uczniów (80%); Gimnazjum – 45 uczniów (20%).

Hiszpania: 100% (151 uczniów) uczęszcza do szkoły średniej I stopnia.

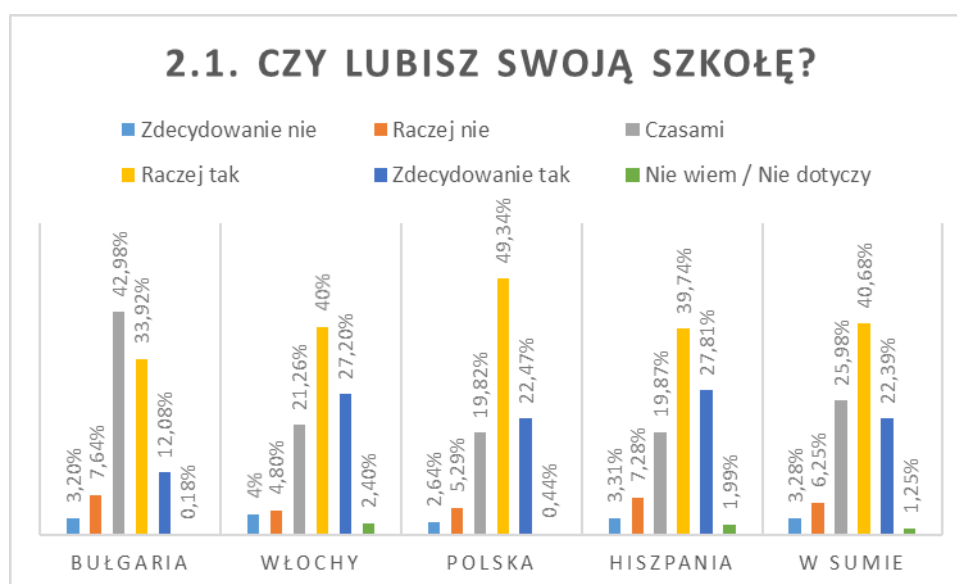
2.2.1.2. Szkoła i jej otoczenie

2.1. Czy lubisz swoją szkołę?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria	18 (3,20%)	43 (7,64%)	242 (42,98%)	191 (33,92%)	68 (12,08%)	1 (0,18%)
Włochy	5 (4%)	6 (4,8%)	27 (21,6%)	50 (40%)	34 (27,2%)	3 (2,4%)
Polska	6 (2,64%)	12 (5,29%)	45 (19,82%)	112 (49,34%)	51 (22,47%)	1 (0,44%)
Hiszpania	5 (3,31%)	11 (7,28%)	30 (19,87%)	60 (39,74%)	42 (27,81%)	3 (1,99%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	3,17%	7,21%	37,93%	36,44%	14,86%	0,39%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1

2.2. Czy uważasz, że okolica (obszar, miejscowość, dzielnica), w której znajduje się szkoła jest bezpieczna?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	14 (2,49%)	68 (12,08%)	55 (9,77%)	250 (44,40%)	159 (28,24%)	17 (3,02%)
Włochy	4 (3,17%)	6 (4,76%)	14	21	70 (55,56%)	11(8,73%)

N=126			(11,11%)	(16,67%)		
Polska N=227	8 (3,54%)	3 (1,33%)	23 (10,18%)	94 (41,59%)	87 (38,5%)	11 (4,87%)
Hiszpania N=151	2 (1,32%)	20 (13,25%)	23 (15,23%)	50 (33,11%)	49 (32,4%)	7 (4,64%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	2,58%	10,50%	10,18%	42,34%	30,84%	3,56%

Dodatkowy komentarz: nie

2.3. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	19 (3,37%)	19 (3,37%)	72 (12,79%)	131 (23,27%)	312 (55,42%)	10 (1,78%)
Włochy N=126	2 (0,80%)	4 (3,2%)	8 (6,40%)	36 (28,80%)	76 (60,80%)	-
Polska N=227	3 (1,33%)	3 (1,33%)	16 (7,08%)	95 (42,02%)	102 (45,13%)	7 (3,1%)
Hiszpania N=151	3 (1,98%)	12 (7,95%)	29 (19,21%)	40 (26,49%)	67 (44,37%)	-
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	2,94%	3,37%	12,18%	26,03%	53,71%	1,77%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Polska: 1

2.4. Czy budynki, w których odbywają się lekcje są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	18 (3,20%)	39 (6,93%)	62 (11,01%)	281 (49,91%)	152 (27,00%)	11 (1,95%)
Włochy N=126	5 (4%)	12 (9,6%)	29 (23,2%)	38 (30,4%)	39 (31,2%)	2 (1,6%)
Polska N=227	6 (2,65%)	10 (4,42%)	29 (12,83%)	91 (40,27%)	83 (36,73%)	7 (3%) (3,1%)
Hiszpania N=151	3 (2%)	9 (6%)	20 (13,33%)	44 (29,33%)	72 (48,01%)	2 (1,33%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	3,09%	6,66%	11,84%	46,79%	29,56%	2,06%

Dodatkowy komentarz: Polska: 1; brak odpowiedzi.

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 1 uczeń nie odpowiedział na to pytanie.

2.5. Czy Twoja szkoła dostarcza materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	17 (3,02%)	28 (4,97%)	74 (13,14%)	141 (25,04%)	287 (50,98%)	16 (2,85%)
Włochy N=126	9 (7,2%)	20 (16%)	22 (17,6%)	33 (26,4%)	39 (31,2%)	2 (1,6%)
Polska N=227	5 (2,2%)	4 (1,76%)	25 (11,01%)	58 (25,55%)	124 (54,63%)	11 (4,85%)
Hiszpania N=151	1 (0,67%)	21 (14%)	22 (14,67%)	31 (20,67%)	64 (42,67%)	11 (7,32%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	2,94%	5,49%	13,13%	24,92%	50,21%	3,31%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 1 uczeń nie odpowiedział na to pytanie.

2.6. Czy Twoja szkoła pozwala Ci na doświadczenie i eksperymenty w laboratoriach lub praktyczne działania?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	162 (28,77%)	174 (30,91%)	152 (27,00%)	41 (7,28%)	24 (4,26%)	10 (1,78%)
Włochy N=126	53 (29,94%)	10 (5,65%)	36 (20,34%)	49 (27,68%)	27 (15,25%)	2 (1,14%)
Polska N=227	53 (23,56%)	53 (23,56%)	49 (21,78%)	31 (13,78%)	17 (7,55%)	22 (9,77%)
Hiszpania N=151	4 (2,72%)	7 (4,76%)	22 (14,97%)	29 (19,73%)	77 (52,38%)	8 (5,44%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	26,79%	27,22%	25,34%	9,86%	7,85%	2,94%

Dodatkowy komentarz: Polska: 2; „Nie, ponieważ nie mamy takich zajęć”; „W szkole - nie, na powietrzu – tak”.

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Hiszpania: 4 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.7. Czy Twoja szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	40 (7,10%)	58 (10,30%)	175 (30,08%)	151 (26,82%)	128 (22,74%)	11 (1,96%)
Włochy N=126	9 (7,2%)	17 (13,6%)	38 (30,4%)	27 (21,6%)	28 (22,4%)	6 (4,8%)
Polska N=227	13 (5,73%)	21 (9,25%)	34 (14,98%)	61 (26,87%)	85 (37,44%)	13 (5,73%)
Hiszpania N=151	11 (7,33%)	14 (9,33%)	23 (15,33%)	37 (24,67%)	58 (38,67%)	7 (4,67%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,95%	10,24%	28,14%	26,51%	25,47%	2,69%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 1 uczeń nie odpowiedział na to pytanie.

2.8. Czy w Twojej szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	-	36 (6,39%)	55 (9,77%)	104 (18,47%)	363 (64,48%)	5 (0,89%)
Włochy N=126	3 (2,42%)	20 (16,13%)	42 (33,87%)	40 (32,26%)	18 (14,52%)	1 (0,8%)
Polska N=227	2 (0,88%)	4 (1,77%)	43 (19,03%)	38 (16,81%)	133 (58,85%)	6 (2,65%)
Hiszpania N=151	3 (2,05%)	17 (11,64%)	28 (19,18%)	45 (30,82%)	46 (31,51%)	7 (4,80%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	0,32%	6,47%	12,38%	19,46%	60,05%	1,32%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 1; Hiszpania: 5 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.9. Jeśli tak, czy lubisz brać udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	18 (3,20%)	77 (13,68%)	127 (22,56%)	136 (24,16%)	199 (35,35%)	6 (1,06%)
Włochy	2 (1,61%)	4 (3,23%)	15 (12,1%)	38	65 (52,41%)	-

N=126				(30,65%)		
Polska N=227	13 (5,73%)	19 (8,37%)	55 (24,23%)	54 (23,79%)	82 (36,12%)	4 (1,76%)
Hiszpania N=151	16 (11,03%)	13 (8,97%)	39 (26,9%)	45 (31,03%)	30 (20,69%)	2 (1,38%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	3,88%	12,35%	22,60%	24,73%	35,31%	1,13%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Hiszpania: 5 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.10. Czy w Twojej szkole uczniowie traktowani są zbyt surowo?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	117 (20,78%)	117 (20,78%)	188 (33,39%)	92 (16,34%)	49 (8,71%)	-
Włochy N=126	39 (30,95%)	43 (34,13%)	31 (24,6%)	6 (4,76%)	4 (3,18%)	3 (2,38%)
Polska N=227	43 (19,03%)	70 (30,97%)	71 (31,42%)	14 (6,19%)	21 (9,29%)	7 (3,1%)
Hiszpania N=151	26 (18,31%)	26 (18,31%)	55 (38,73%)	16 (11,27%)	8 (5,63%)	11 (7,75%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	20,83%	22,46%	33,08%	14,34%	8,40%	0,89%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 9 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.11. Czy masz poczucie, że przynależysz do swojej szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	46 (8,17%)	23 (4,09%)	194 (34,46%)	183 (32,50%)	112 (19,89%)	5 (0,89%)
Włochy N=126	5 (4%)	2 (1,6%)	15 (12%)	33 (26,40%)	68 (54,4%)	2 (1,6%)
Polska N=227	6 (2,64%)	12 (5,29%)	24 (10,57%)	78 (34,36%)	88 (38,77%)	19 (8,37%)
Hiszpania N=151	4 (2,7%)	11 (7,43%)	13 (8,78%)	53 (35,81%)	59 (39,86%)	8 (5,42%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	7,01%	4,33%	29,15%	32,68%	24,72%	2,11%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.12. Czy często myślisz, że chodzenie do szkoły jest ciekawe?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	78 (13,85%)	102 (18,12%)	202 (35,88%)	96 (17,05%)	77 (13,68%)	8 (1,42%)
Włochy N=126	7 (5,6%)	9 (7,2%)	19 (15,2%)	38 (30,4%)	52 (41,6%)	-
Polska N=227	32 (14,1%)	35 (15,42%)	78 (34,36%)	37 (16,3%)	32 (14,1%)	13 (5,73%)
Hiszpania N=151	21 (14,19%)	14 (9,46%)	32 (21,62%)	43 (29,05%)	34 (22,97%)	4 (2,71%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	13,59%	16,88%	34,10%	18,13%	15,32%	1,98%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.13. Czy do Twojej szkoły chodzą uczniowie z innej grupy kulturowej niż Twoja (np. ze względu na pochodzenie, religię, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	109 (19,40%)	127 (22,6%)	50 (8,9%)	140 (24,91%)	95 (16,9%)	41 (7,29%)
Włochy N=126	9 (7,2%)	37 (29,6%)	24 (19,2%)	16 (12,8%)	26 (20,8%)	13 (10,4%)
Polska N=227	32 (14,22%)	31 (13,78%)	12 (5,33%)	42 (18,67%)	73 (32,44%)	35 (15,56%)
Hiszpania N=151	3 (2,07%)	2 (1,38%)	4 (2,76%)	24 (16,55%)	102 (70,34%)	10 (6,9%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	17,33%	20,61%	8,51%	23,20%	21,90%	8,45%

Dodatkowy komentarz: Bułgaria: "Ale moi przyjaciele są".

Brak odpowiedzi: włosy: 1; Polska: 2; Hiszpania: 6 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.14. Czy myślisz, że jest to pozytywne zjawisko?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	64 (11,37%)	36 (6,39%)	118 (20,96%)	123 (21,85%)	95 (16,87%)	127 (22,56%)

Włochy N=126	4 (3,23%)	6 (4,84%)	24 (19,35%)	27 (21,77%)	46 (37,1%)	17 (13,71%)
Polska N=227	17 (7,52%)	11 (4,87%)	27 (11,95%)	58 (25,66%)	67 (29,65%)	46 (20,35%)
Hiszpania N=151	7 (4,76%)	8 (5,44%)	23 (15,65%)	33 (22,45%)	63 (42,86%)	13 (8,84%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	10,21%	6,09%	19,46%	22,36%	20,69%	21,19%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 1; Hiszpania: 4 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.15. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki (porzuceniem szkoły)?

Kraj	Zdecydowa nie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	55 (9,77%)	77 (13,68%)	89 (15,81%)	170 (30,19%)	73 (12,97%)	99 (17,57%)
Włochy N=126	6 (4,8%)	8 (6,4%)	17 (13,6%)	27 (21,6%)	52 (41,6%)	15 (12%)
Polska N=227	14 (6,25%)	25 (11,16%)	24 (10,71%)	69 (30,8%)	43 (19,2%)	49 (21,88%)
Hiszpania N=151	8 (5,41%)	15 (10,14%)	22 (14,86%)	42 (28,38%)	41 (27,7%)	20 (13,51%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	8,90%	12,88%	15,03%	29,84%	15,67%	17,68%

Dodatkowy komentarz: Polska: 1; „Nie wiem, tak myślę.”

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 2; Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

2.16. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniem do kolejnej klasy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	45 (7,99%)	64 (11,37%)	197 (34,99%)	131 (23,27%)	99 (17,58%)
Włochy N=126	1 (0,8%)	14 (11,2%)	17 (13,6%)	35 (28%)	43 (34,4%)	15 (12%)
Polska N=227	7 (3,1%)	13 (5,75%)	30 (13,27%)	81 (35,84%)	62 (27,43%)	33 (14,61%)
Hiszpania N=151	13 (7,98%)	12 (7,36%)	38 (23,31%)	32 (19,63%)	53 (32,52%)	15 (9,2%)
W sumie	4,62%	7,80%	12,41%	33,90%	24,78%	16,49%

N=1067 <i>(średnia ważona)</i>						
--	--	--	--	--	--	--

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 1; Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.17. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, nie odrabiają pracy domowej, mają negatywną opinię, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,8%)	68 (12,08%)	89 (15,81%)	176 (31,26%)	145 (25,75%)	58 (10,30%)
Włochy N=126	2 (1,6%)	11 (8,8%)	17 (13,6%)	43 (34,4%)	46 (36,8%)	6 (4,8%)
Polska N=227	9 (3,98%)	25 (11,06%)	27 (11,95%)	79 (34,96%)	52 (23,01%)	34 (15,04%)
Hiszpania N=151	11 (7,53%)	14 (9,59%)	28 (19,18%)	26 (17,81%)	56 (38,36%)	11 (7,53%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,72%	11,69%	15,42%	31,12%	26,52%	10,53%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 1; Hiszpania: 5 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.18. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów, ...?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	116 (20,60%)	64 (11,37%)	41 (7,28%)	187 (33,21%)	82 (14,56%)	73 (12,98%)
Włochy N=126	21 (16,67%)	10 (7,94%)	9 (7,14%)	18 (14,29%)	28 (22,22%)	40 (31,74%)
Polska N=227	14 (9,86%)	12 (8,45%)	23 (16,20%)	32 (22,54%)	25 (17,61%)	36 (25,34%)
Hiszpania N=151	25 (16,89%)	21 (14,19%)	29 (19,59%)	14 (9,46%)	48 (32,43%)	11 (7,44%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	19,34%	11,15%	8,72%	30,18%	16,16%	14,45%

Dodatkowy komentarz: Polska: 4; „Nie ma takich uczniów.”; 3 razy brak odpowiedzi.

Brak odpowiedzi: Polska: 81 (36%), Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.19. Czy w Twojej szkole zdarza się, że chłopcy lub dziewczęta należący do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej) są dyskryminowani lub wyśmiewani?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	104 (18,47%)	125 (22,20%)	159 (28,24%)	55 (9,77%)	54 (9,59%)	66 (11,73%)
Włochy N=126	39 (31,2%)	24 (19,2%)	27 (21,6%)	10 (8%)	5 (4%)	20 (16%)
Polska N=227	35 (21,60%)	40 (24,69%)	36 (22,22%)	9 (5,56%)	8 (4,94%)	34 (20,99%)
Hiszpania N=151	18 (12,41%)	21 (14,48%)	38 (26,21%)	27 (18,62%)	32 (22,07%)	9 (6,21%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	18,94%	21,88%	27,30%	9,80%	9,63%	12,45%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 65 (29,22%); Hiszpania: 6 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.20. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	41 (7,28%)	41 (7,28%)	82 (14,56%)	183 (32,50%)	114 (20,25%)	102 (18,13%)
Włochy N=126	12 (9,68%)	11 (8,87%)	14 (11,29%)	22 (17,74%)	46 (37,1%)	19 (15,32%)
Polska N=227	14 (8,64%)	11 (6,79%)	15 (9,26%)	52 (32,10%)	38 (23,46%)	32 (19,75%)
Hiszpania N=151	5 (3,40%)	9 (6,12%)	16 (10,88%)	36 (24,49%)	67 (45,58%)	14 (9,53%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	7,29%	7,23%	13,73%	31,42%	22,66%	17,67%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 65 (29,22%); Hiszpania: 4 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.21. Czy w Twojej szkole zdarzały sytuacje agresji lub/i przemocy (np. zastraszania, przezywania, bicia,...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
------	------------------	------------	---------	------------	------------------	------------------------

Bułgaria N=563	27 (4,80%)	71 (12,61%)	131 (23,27%)	108 (19,18%)	199 (35,35%)	27 (4,79%)
Włochy N=126	26 (20,8%)	29 (23,2%)	38 (34,4%)	15 (12%)	3 (2,4%)	14 (11,2%)
Polska N=227	9 (3,96%)	40 (17,62%)	49 (21,59%)	30 (13,22%)	75 (33,04%)	24 (10,57%)
Hiszpania N=151	15 (10,20%)	33 (22,45%)	44 (29,93%)	27 (18,37%)	20 (13,61%)	8 (5,44%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,60%	14,19%	23,70%	18,10%	32,59%	5,82%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 4 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.22. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji lub/i przemocy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	41 (7,28%)	82 (14,56%)	114 (20,25%)	249 (44,23%)	41 (7,29%)
Włochy N=126	7 (5,69%)	5 (4,07%)	21 (17,07%)	30 (24,39%)	49 (39,84%)	11 (8,94%)
Polska N=227	11 (4,85%)	8 (3,52%)	17 (7,49%)	68 (29,96%)	105 (46,26%)	18 (7,92%)
Hiszpania N=151	3 (2,03%)	8 (5,41%)	17 (11,49%)	36 (24,32%)	75 (50,68%)	9 (6,07%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,93%	6,58%	13,60%	21,86%	44,67%	7,36%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3; Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.23. Czy według Ciebie Twoja szkoła jest miejscem, w którym możesz otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebujesz?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	42 (7,46%)	29 (5,15%)	69 (12,26%)	185 (32,86%)	197 (34,99%)	41 (7,28%)
Włochy N=126	2 (1,63%)	14 (11,38%)	16 (13,01%)	42 (34,15%)	43 (34,96%)	6 (4,87%)
Polska N=227	13 (5,73%)	9 (3,96%)	31 (13,66%)	80 (35,24%)	82 (36,12%)	12 (5,29%)
Hiszpania	6 (4,11%)	12 (8,22%)	23	31	61 (41,78%)	13 (8,91%)

N=151			(15,75%)	(21,23%)		
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,84%	5,40%	12,65%	32,58%	35,50%	7,03%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3; Hiszpania: 5 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.24. Czy rodzice uczniów są zaangażowani w działania Twojej szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	50 (8,88%)	64 (11,37%)	159 (28,24%)	100 (17,76%)	132 (23,45%)	58 (10,30%)
Włochy N=126	9 (7,26%)	32 (25,81%)	32 (25,81%)	25 (20,16%)	20 (16,13%)	6 (4,83%)
Polska N=227	6 (2,64%)	6 (2,64%)	30 (13,22%)	60 (26,43%)	110 (48,46%)	15 (6,61%)
Hiszpania N=151	17 (11,72%)	25 (17,24%)	32 (22,07%)	31 (21,38%)	22 (15,17%)	18 (12,42%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	8,18%	11,13%	25,91%	19,15%	25,89%	9,74%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Hiszpania: 6 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

2.25. Czy Twoja szkoła zwraca uwagę na takie tematy, jak integracja/tolerancja i szacunek do innych?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	14 (2,49%)	32 (5,68%)	86 (15,28%)	145 (25,75%)	245 (43,52%)	41 (7,28%)
Włochy N=126	-	9 (7,14%)	12 (9,52%)	46 (36,51%)	49 (38,89%)	10 (7,94%)
Polska N=227	4 (1,76%)	8 (3,52%)	25 (11,01%)	48 (21,15%)	127 (55,95%)	15 (6,61%)
Hiszpania N=151	7 (4,73%)	4 (2,70%)	16 (10,81%)	45 (30,41%)	62 (41,89%)	14 (9,46%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	2,42%	5,30%	14,27%	25,85%	44,82%	7,34%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

Dodatkowe komentarze:

Włochy:

- chciałbym, aby szkoła organizowała wykłady na wolnym powietrzu, aby niekiedy oddziaływać na otoczenie
- pytania są bardzo interesujące, ponieważ dotyczą problemów szkolnych, a także wartości nauczanych w szkołach jako pomoc przeciwko nękanii i problemom rodzinnym, których rodzice nie mogą zrozumieć, tak bardzo jak nauczyciele
- tematy muszą być omawiane we wszystkich szkołach, ponieważ są bardzo ważne w rozwiązywaniu problemów
- moim zdaniem kwestionariusz jest bardzo przydatny, ważne jest aby myśleć o związkach z kolegami i nauczycielami, a także o znęcaniu się, wielokulturowości i szacunku
- są to ważne pytania
- myślę, że moja szkoła jest naprawdę zainteresowana dobrostanem uczniów
- często szkoła ma obawy w związku z problemami uczniów w kontekście szkolnym i poza nim
- często szkoła rozwiązuje problemy związane ze znęcaniem się i dyskryminacją, i to działa dobrze, ale nie zawsze łatwo jest zrozumieć, że w klasach są grupy o określonych zachowaniach, bez możliwości dostosowania się do klasy ze względu na status społeczny. Szkoła często nie zdaje sobie sprawy z tego zjawiska.
- moim zdaniem niektórzy nauczyciele są zbyt rygorystyczni wobec uczniów, w rzeczywistości niektórzy nauczyciele obwiniają nas bez żadnego dobrego powodu
- w mojej szkole tematy te są dość dyskutowane i moim zdaniem jest to dobre, aby poprawić nasze relacje w klasie
- w mojej szkole wielokulturowość jest poważnym problemem podczas spotkań szkolnych, ale powinna być większa świadomość na ten temat
- omówione tematy pomagają mi zrozumieć prawidłowe postępowanie z innymi ludźmi i jak żyć dobrym życiem stając się cywilizowanym i uczciwym obywatelem (2)
- uważam, że ta szkoła to kamień milowy dla młodych uczniów
- uważam, że szkoła powinna nie tylko kształcić uczniów, ale także zapewniać im odpowiednią edukację
- moim zdaniem te tematy są bardzo ważne i muszą być dyskutowane w klasie głównie dlatego, że niektórzy uczniowie mogą napotkać na te problemy w przyszłości, a tym samym będą wiedzieli, co robić. Uważam, że szkoła to nie tylko nauczanie / uczenie się, ale ważne jest również omawianie tych negatywnych wydarzeń.
- interesujący (2)
- bardzo edukacyjne (2)

2.1.1.1. Szkolne relacje

3.1. Czy masz dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	41 (7,28%)	55 (9,77%)	162 (28,77%)	142 (25,22%)	111 (19,72%)	52 (9,24%)
Włochy N=126	11 (8,73%)	11 (8,73%)	9 (7,14%)	10 (7,94%)	33 (26,19%)	52 (41,27%)
Polska N=227	9 (3,96%)	12 (5,29%)	15 (6,61%)	88 (38,77%)	88 (38,77%)	15 (6,60%)
Hiszpania N=151	4 (2,65%)	18 (11,92%)	30 (19,87%)	42 (27,81%)	44 (29,14%)	13 (8,61%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,66%	9,28%	24,63%	26,41%	22,91%	10,11%

Dodatkowy komentarz: Bułgaria: 5 – 2 dla nie i 3 dla nie wiem, uzasadnione tym, że uczniowie nie mają kontaktu z dyrektorem.

3.2. Czy masz dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	68 (12,08%)	169 (30,02%)	182 (32,33%)	75 (13,32%)	33 (5,86%)
Włochy N=126	5 (4%)	4 (3,2%)	9 (7,2%)	17 (13,6%)	74 (59,2%)	16 (12,8%)
Polska N=227	9 (3,96%)	17 (7,49%)	25 (11,01%)	84 (37,00%)	67 (29,52%)	25 (11,02%)
Hiszpania N=151	8 (5,30%)	15 (9,93%)	31 (20,53%)	46 (30,46%)	35 (23,18%)	16 (10,60%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,93%	11,03%	26,20%	32,09%	17,70%	7,05%

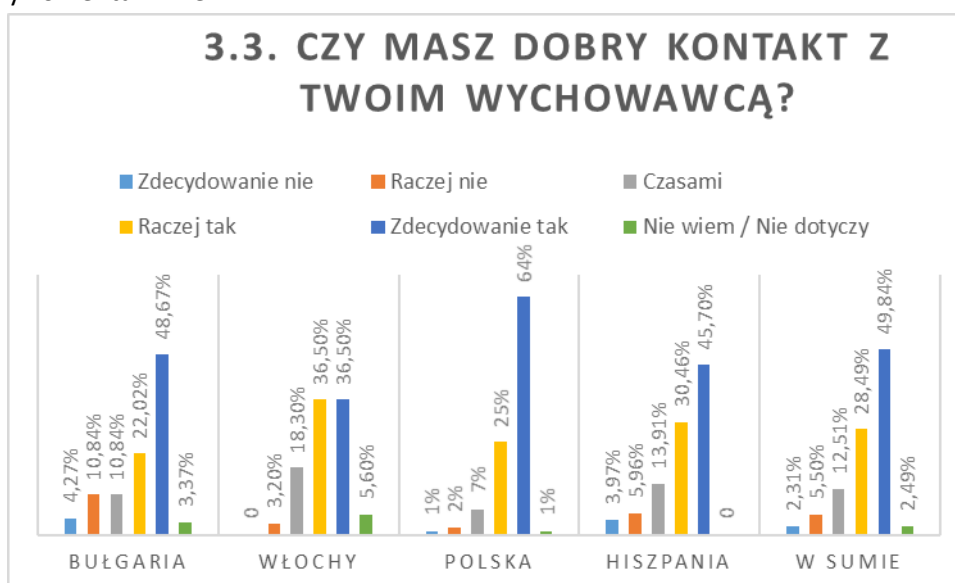
Dodatkowy komentarz: nie
Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

3.3. Czy masz dobry kontakt z Twoim wychowawcą?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	24 (4,26%)	61 (10,84%)	61 (10,84%)	124 (22,02%)	274 (48,67%)	19 (3,37%)
Włochy	-	4 (3,17%)	23	46	46 (36,51%)	7 (5,56%)

N=126			(18,25%)	(36,51%)		
Polska N=227	2 (0,88%)	5 (2,20%)	17 (7,49%)	56 (24,67%)	145 (63,88%)	2 (0,88%)
Hiszpania N=151	6 (3,97%)	9 (5,96%)	21 (13,91%)	46 (30,46%)	69 (45,70%)	-
W sumie N=1067 (średnia ważona)	3,65%	9,17%	10,87%	23,40%	49,95%	2,96%

Dodatkowy komentarz: nie

3.4. Czy masz dobry kontakt z Twoimi nauczycielami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	18 (3,19%)	27 (4,80%)	117 (20,78%)	241 (42,81%)	140 (24,87%)	20 (3,55%)
Włochy N=126	1 (0,79%)	5 (3,97%)	19 (15,08%)	46 (36,51%)	52 (41,27%)	3 (2,38%)
Polska N=227	2 (0,88%)	3 (1,32%)	46 (20,26%)	95 (41,85%)	78 (34,37%)	3 (1,32%)
Hiszpania N=151	2 (1,37%)	6 (4,11%)	29 (19,86%)	48 (32,88%)	60 (41,10%)	1 (0,68%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	2,71%	4,29%	20,44%	41,90%	27,59%	3,07%

Dodatkowy komentarz: Bułgaria: 2 – dla raczej nie – z większością nauczycieli/ze wszystkimi nauczycielami

3.5. Czy nauczyciele traktują Cię sprawiedliwie?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,40%)	50 (8,88%)	168 (29,84%)	201 (35,70%)	108 (19,18%)	-
Włochy N=126	2 (1,59%)	5 (3,97%)	19 (15,08%)	34 (26,98%)	62 (49,21%)	4 (3,17%)
Polska N=227	8 (3,52%)	15 (6,61%)	52 (22,91%)	97 (42,73%)	49 (21,59%)	6 (2,64%)
Hiszpania N=151	10 (6,71%)	13 (8,72%)	37 (24,83%)	42 (28,19%)	45 (30,20%)	2 (1,35%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,86%	8,39%	28,11%	35,84%	21,27%	0,53%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 2 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

3.6. Czy nauczyciele zachęcają Cię do wyrażania własnych poglądów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	41 (7,28%)	54 (9,59%)	136 (24,16%)	149 (26,47%)	126 (22,38%)	57 (10,12%)
Włochy N=126	2 (1,6%)	11 (8,8%)	17 (13,6%)	45 (36%)	49 (39,2%)	1 (0,8%)
Polska N=227	10 (4,42%)	18 (7,96%)	57 (25,22%)	64 (28,32%)	61 (26,99%)	16 (7,08%)
Hiszpania N=151	7 (4,70%)	15 (10,07%)	37 (24,83%)	37 (24,83%)	48 (32,21%)	5 (3,36%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,56%	9,38%	23,92%	26,98%	24,16%	9,00%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 1; Hiszpania: 2 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

3.7. Czy możesz liczyć na dodatkową pomoc nauczyciela, gdy jej potrzebujesz?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	23 (4,08%)	18 (3,20%)	143 (25,40%)	232 (41,21%)	129 (22,91%)	18 (3,20%)
Włochy N=126	1 (0,79%)	4 (3,17%)	20 (15,87%)	41 (32,54%)	58 (46,03%)	2 (1,60%)
Polska N=227	1 (0,44%)	11 (4,87%)	41 (18,14%)	71 (31,42%)	98 (43,36%)	4 (1,77%)

Hiszpania N=151	8 (5,37%)	4 (2,68%)	34 (22,82%)	41 (27,52%)	59 (39,60%)	3 (2,01%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	3,57%	3,38%	23,97%	38,87%	27,32%	2,89%

Dodatkowy komentarz: Bułgaria: 3 na raczej tak wyjaśniając, że dotyczy to kilku nauczycieli. Ci, którzy nie wiedzieli są głównie z grupy w wieku 11-14 lat.

Polska: 1: „Tylko kilku nauczycieli”

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 2 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

3.8. Czy masz dobry kontakt z innymi uczniami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	-	44 (7,82%)	89 (15,81%)	140 (24,87%)	271 (48,13%)	19 (3,37%)
Włochy N=126	2 (1,6%)	5 (4%)	12 (9,6%)	52 (41,6%)	54 (43,2%)	-
Polska N=227	-	2 (0,88%)	20 (8,85%)	66 (29,20%)	135 (59,73%)	3 (1,34%)
Hiszpania N=151	3 (1,99%)	9 (5,96%)	25 (16,56%)	38 (25,17%)	76 (50,32%)	-
W sumie N=1067 (średnia ważona)	0,17%	6,69%	14,73%	26,08%	49,53%	2,80%

Dodatkowy komentarz: Bułgaria: 4 dla zdecydowanie tak wyjaśniając, że to zależy, odnosi się do kilku innych uczniów.

Tylko młodsi uczniowie (11-14 lat) wskazali nie wiem.

Polska: 1; „To zależy z kim”

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

3.9. Czy uczniowie z Twojej klasy lubią przebywać razem?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	16 (2,84%)	42 (7,46%)	158 (28,06%)	165 (29,31%)	152 (27,00%)	30 (5,33%)
Włochy N=126	1 (0,8%)	6 (4,8%)	15 (12%)	40 (32%)	51 (40,8%)	12 (9,6%)
Polska N=227	1 (0,44%)	6 (2,64%)	22 (9,69%)	95 (41,85%)	98 (43,17%)	5 (2,21%)
Hiszpania N=151	9 (5,96%)	22 (14,57%)	43 (28,48%)	33 (21,85%)	38 (25,17%)	6 (3,97%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	2,63%	7,15%	25,14%	30,58%	29,48%	5,02%

Dodatkowy komentarz: nie
Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

3.10. Czy Twoi koledzy z klasy są życzliwi i pomocni?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	37 (6,57%)	168 (29,84%)	176 (31,26%)	129 (22,91%)	26 (4,62%)
Włochy N=126	3 (2,42%)	9 (7,26%)	20 (16,13%)	50 (40,32%)	40 (32,26%)	2 (1,61%)
Polska N=227	5 (2,21%)	13 (5,75%)	72 (31,86%)	73 (32,30%)	59 (26,11%)	4 (1,77%)
Hiszpania N=151	10 (6,76%)	15 (10,14%)	46 (31,08%)	37 (25,00%)	38 (25,68%)	2 (1,34%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	4,49%	6,69%	29,64%	31,40%	23,83%	3,95%

Dodatkowy komentarz: Bułgaria: 10 młodszych uczniów wskazało raczej tak i absolutnie tak, tłumacząc, że odnosi się to do 2-3 uczniów, bardzo niewiele, tylko niektórych. Tylko młodzi uczniowie nie zwracali na to uwagi i nie wiedzą.

Polska: 1; "Tylko moi najlepsi przyjaciele".

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Hiszpania: 3 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

3.11. Czy koledzy z klasy akceptują Cię takim jakim jesteś?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	33 (5,86%)	37 (6,57%)	73 (12,97%)	216 (38,37%)	181 (32,15%)	23 (4,08%)
Włochy N=126	2 (1,59%)	5 (3,97%)	18 (14,29%)	37 (29,37%)	57 (45,23%)	7 (5,55%)
Polska N=227	4 (1,76%)	6 (2,64%)	28 (12,33%)	93 (40,97%)	86 (37,89%)	10 (4,41%)
Hiszpania N=151	3 (2,05%)	8 (5,48%)	28 (19,18%)	28 (19,18%)	74 (50,68%)	5 (3,43%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	4,97%	5,91%	13,28%	37,30%	34,39%	4,15%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 3 dla absolutnie tak - tylko niektórzy.

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 5 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

3.12. Czy Twoi rodzice są gotowi Ci pomóc jeśli masz jakieś problemy w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	27 (4,80%)	36 (6,40%)	41 (7,28%)	400 (71,05%)	32 (5,67%)
Włochy N=126	-	3 (2,4%)	6 (4,8%)	15 (12%)	98 (78,4%)	3 (2,4%)
Polska N=227	4 (1,76%)	4 (1,76%)	7 (3,08%)	34 (14,98%)	172 (75,77%)	6 (2,65%)
Hiszpania N=151	1 (0,67%)	5 (3,36%)	8 (5,37%)	19 (12,75%)	114 (76,51%)	2 (1,34%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,00%	4,24%	5,86%	8,74%	72,23%	4,93%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 za raczej tak - mówią, że sam muszę rozwiązywać problemy; 1 raczej nie - biorą mój telefon

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 2 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

3.13. Czy Twoi rodzice chętnie przychodzą do szkoły, aby porozmawiać z nauczycielami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	23 (4,09%)	68 (12,08%)	127 (22,56%)	127 (22,56%)	186 (33,04%)	32 (5,67%)
Włochy N=126	2 (1,59%)	7 (5,56%)	14 (11,11%)	28 (22,22%)	72 (57,14%)	3 (2,38%)
Polska N=227	12 (5,31%)	18 (7,96%)	43 (19,03%)	69 (30,53%)	66 (29,20%)	18 (7,97%)
Hiszpania N=151	21 (13,91%)	29 (19,21%)	32 (21,19%)	21 (13,91%)	40 (26,49%)	8 (5,29%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,69%	11,70%	21,59%	23,07%	33,13%	5,82%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 za raczej tak - jeśli chodzi o coś innego niż narzekanie na mnie.

Polska: 1; "Oni tu pracują".

3.14. Czy rodzice zachęcają Cię abyś dobrze się uczył?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	23 (4,09%)	18 (3,20%)	36 (6,40%)	45 (7,99%)	409 (72,65%)	32 (5,67%)
Włochy	-	2 (1,61%)	4 (3,23%)	15	102 (82,26%)	1 (0,80%)

N=126				(12,10%)		
Polska N=227	2 (0,88%)	5 (2,21%)	7 (3,10%)	38 (16,81%)	168 (74,34%)	6 (2,66%)
Hiszpania N=151	2 (1,35%)	3 (2,03%)	8 (5,41%)	30 (20,27%)	102 (68,92%)	3 (2,02%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	3,38%	2,95%	5,80%	9,94%	73,02%	4,91%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 czasami - zależy od ich planów na przyszłość.

Polska: 1; "Szantaż i siła"

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

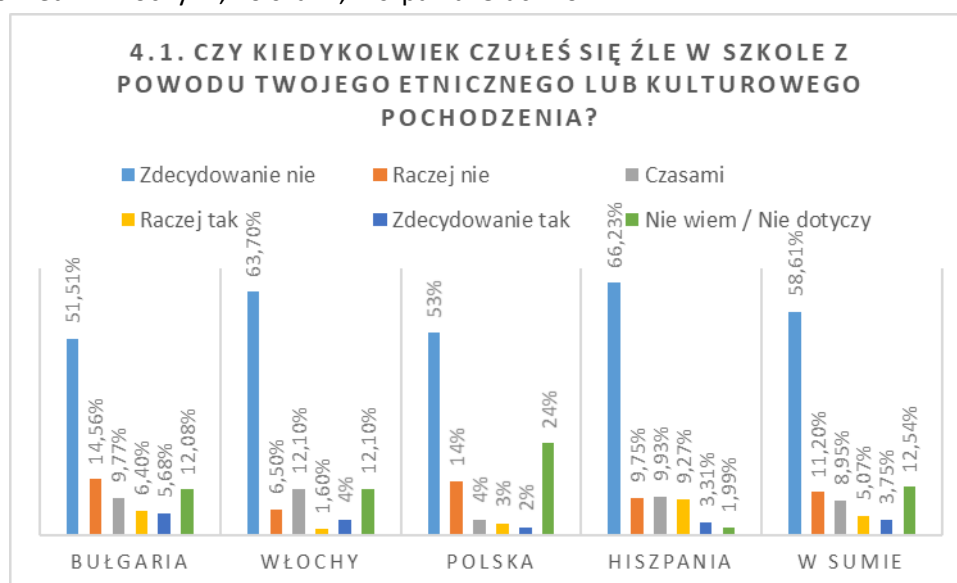
2.1.1.2. Samopoczucie w szkole

4.1. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojego etnicznego lub kulturowego pochodzenia?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	290 (51,51%)	82 (14,56%)	55 (9,77%)	36 (6,40%)	32 (5,68%)	68 (12,08%)
Włochy N=126	79 (63,71%)	8 (6,45%)	15 (12,10%)	2 (1,61%)	5 (4,03%)	15 (12,10%)
Polska N=227	120 (53,33%)	31 (13,78%)	9 (4%)	6 (2,67%)	5 (2,22%)	54 (24%)
Hiszpania N=151	100 (66,23%)	15 (9,93%)	14 (9,27%)	14 (9,27%)	5 (3,31%)	3 (1,99%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	53,03%	13,89%	9,10%	5,91%	5,05%	13,02%

Dodatkowy komentarz: Polska: 1; "Nie rozumiem"

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 1; Hiszpania: 3 uczniów

4.2. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu koloru Twojej skóry?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	375 (66,61%)	32 (5,68%)	47 (8,35%)	14 (2,49%)	27 (4,79%)	68 (12,08%)
Włochy N=126	115 (91,27%)	2 (1,59%)	2 (1,59%)	2 (1,59%)	-	5 (3,96%)

Polska N=227	140 (62,22%)	16 (7,11%)	2 (0,89%)	3 (1,33%)	5 (2,22%)	59 (26,23%)
Hiszpania N=151	137 (91,95%)	6 (4,03%)	2 (1,34%)	3 (2,01%)	-	1 (0,67%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	68,42%	5,61%	6,76%	2,28%	4,02%	12,91%

Dodatkowy komentarz:

Polska: 1; "Każdy ma ten sam kolor";

Hiszpania: 1; "Każdy ma ten sam kolor"

Brak odpowiedzi: Polska: 1; Hiszpania: 2 uczniów

4.3. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojego akcentu lub języka (np. w jaki sposób mówisz)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	325 (57,73%)	23 (4,09%)	92 (16,34%)	53 (9,41%)	17 (3,02%)	53 (9,41%)
Włochy N=126	93 (73,81%)	16 (12,7%)	8 (6,35%)	3 (2,38%)	3 (2,38%)	3 (2,38%)
Polska N=227	126 (55,51%)	26 (11,45%)	12 (5,29%)	6 (2,64%)	8 (3,52%)	49 (21,59%)
Hiszpania N=151	127 (84,11%)	9 (5,96%)	12 (7,95%)	1 (0,66%)	1 (0,66%)	1 (0,66%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	59,55%	5,46%	14,08%	7,79%	2,92%	10,20%

Dodatkowy komentarz: nie

4.4. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojej orientacji seksualnej?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	435 (77,26%)	50 (8,88%)	23 (4,08%)	18 (3,20%)	14 (2,49%)	23 (4,09%)
Włochy N=126	117 (92,86%)	1 (0,79%)	2 (1,59%)	1 (0,79%)	-	5 (3,97%)
Polska N=227	81 (63,28%)	8 (6,25%)	3 (2,34%)	2 (1,56%)	3 (2,34%)	31 (24,23%)
Hiszpania N=151	132 (87,42%)	9 (5,96%)	6 (3,97%)	1 (0,66%)	-	3 (1,99%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	77,45%	8,17%	3,85%	2,83%	2,23%	5,47%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 23 starszych uczniów (15-17 lat) 10 chłopców i 13 dziewcząt zaznaczyło zdecydowanie nie - dlatego, lubię dziewczyny / chłopców.

Nie wiem - wszyscy w wieku 11-14 lat.

Polska: 1; "Nie wiem"

Brak odpowiedzi: Polska: 98 (45,48%)

4.5. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twoich cech fizycznych (np. z powodu wzrostu czy wagi, koloru włosów)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	288 (51,15%)	28 (4,97%)	102 (18,13%)	36 (6,39%)	41 (7,28%)	68 (12,08%)
Włochy N=126	64 (50,79%)	28 (22,22%)	12 (9,52%)	15 (11,9%)	4 (3,18%)	3 (2,39%)
Polska N=227	106 (46,70%)	35 (15,42%)	50 (22,03%)	9 (3,96%)	16 (7,05%)	11 (4,86%)
Hiszpania N=151	92 (60,93%)	24 (15,89%)	20 (13,25%)	4 (2,65%)	10 (6,62%)	1 (0,66%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	51,12%	7,58%	18,01%	6,09%	7,05%	10,15%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: raczej tak - 1 do niedawna; 3 ponieważ jestem wysoki.

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 1 uczeń nie udzieliło stosownej odpowiedzi.

4.6. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojej niepełnosprawności lub choroby (np. z powodu bycia krótkowidzem, osobą głuchą, o ograniczonej zdolności ruchowej, z trudnościami w nauce, ADHD i inne)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	284 (50,62%)	34 (6,06%)	115 (20,50%)	28 (4,99%)	28 (4,99%)	72 (12,84%)
Włochy N=126	91 (72,8%)	11 (8,8%)	7 (5,6%)	2 (1,6%)	4 (3,2%)	10 (8%)
Polska N=227	123 (54,67%)	20 (8,89%)	17 (7,56%)	2 (0,89%)	5 (2,22%)	58 (25,77%)
Hiszpania N=151	131 (86,75%)	6 (3,97%)	4 (2,65%)	3 (1,99%)	3 (1,99%)	4 (2,65%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	54,03%	6,41%	17,29%	4,17%	4,40%	13,70%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 2 - "Nie mam takich problemów".

Polska: 2; "Nie mam takich problemów", "Nie mam ADHD".

4.7. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojego sposobu uczenia się (np. inni uczniowie mówią, że jesteś zbyt powolny, że uczysz się na pamięć, określają Cię głąbem, kujonem lub inaczej)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	286 (50,80%)	100 (17,76%)	108 (19,18%)	24 (4,26%)	45 (8,0%)	-
Włochy N=126	67 (54,03%)	28 (22,58%)	14 (11,29%)	2 (1,61%)	7 (5,65%)	6 (4,84%)
Polska N=227	106 (46,9%)	58 (25,66%)	33 (14,6%)	7 (3,1%)	13 (5,75%)	9 (3,99%)
Hiszpania N=151	105 (69,54%)	25 (16,56%)	16 (10,6%)	-	3 (1,99%)	2 (1,31%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	51,48%	18,88%	17,82%	3,78%	7,28%	0,76%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 raczej tak - wszyscy mówią mi, że jestem zbyt wolny, nawet używając bardzo obraźliwych słów.

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 1

4.8. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu statusu materialnego Twojej rodziny (np. ubóstwa lub bogactwa, średniego poziomu materialnego)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	344 (61,10%)	46 (8,17%)	52 (9,24%)	35 (6,22%)	41 (7,28%)	45 (7,99%)
Włochy N=126	94 (75,81%)	10 (8,06%)	7 (5,65%)	1 (0,81%)	3 (2,42%)	9 (7,25%)
Polska N=227	153 (67,4%)	37 (16,3%)	12 (5,29%)	5 (2,2%)	9 (3,96%)	11 (4,85%)
Hiszpania N=151	121 (78,57%)	15 (9,74%)	6 (3,90%)	2 (1,30%)	7 (4,55%)	3 (1,94%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	63,46%	9,28%	8,30%	5,22%	6,52%	7,22%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 nie wiem - nasza rodzina nie jest ani bogata, ani biedna

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

4.9. Jeśli kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z jakiś innych powodów (nie wymienionych wcześniej) proszę wymienić te powody.

Bułgaria:

Większość uczniów nie udzieliła odpowiedzi. 36 napisało "Nie". 27 wskazało, że nie mają powodów, aby czuć się niekomfortowo. Brak odpowiedzi: 486.

Odpowiedzi uczniów:

- Tak, ale nie chcę się dzielić (2);
- Tak, ponieważ moi koledzy z klasy są dość destrukcyjni (2);
- Tak, zbyt wiele prac domowych (2);
- Tak, ponieważ nauczyciele są źli (2);
- Tak, ponieważ nauczyciele są źli (2);
- Tak, ponieważ większość innych dzieci mnie nie rozumie;
- Tak, ponieważ inni uczniowie są agresywni i wyśmiewają się bez powodu;
- Tak, ponieważ często jestem wyszydzany;
- Tak, ze względu na mój pseudonim, nie podoba mi się, ale wszyscy go używają.

Włochy:

Odpowiedzi uczniów (52):

- Nie (25)
- Nigdy (3)
- Aby zrozumieć lekcję, muszę być karany nawet moją nauką z innymi uczniami.
- ... kiedy inni uczniowie mnie dręczą.
- Nie, ponieważ moi koledzy z klasy są szczerzy i prawdomówni, a moja klasa jest naprawdę fantastyczna.
- Obawiam się, że każdy kolega z klasy obok mnie jest zde gustowany moją osobą.
- ... kiedy mówię o duszach i innych ludziach, myślą, że to bzdury ... kiedy mówię o moich flirtach z sławnymi ludźmi śmieją się ze mnie.
- Czułam się nieswojo z niektórymi z moich koleżanek z klasy, kiedy unikały mnie z powodu moich tanich ubrań.
- Zwykle nie czuję się nieswojo, ale kiedy to się dzieje, to dlatego, że wolę być sam; więc czuję się nieswojo z innymi ludźmi. Pomimo tego czuję się bardzo dobrze w mojej klasie, ponieważ moi koledzy z klasy są bardzo mili i hojni, i ja też.
- Nie, szczerze mówiąc, nigdy nie czułam się nieswojo w szkole, ponieważ dobrze mi z kolegami z klasy i czuję się mile widziana, są bardzo przyjaźni i wymieniamy się przysługami; ale w mojej klasie jest duży problem dotyczący podgrup, które się nie komunikują ze sobą.
- Tak, ponieważ koledzy z klasy śmieją się ze mnie, kiedy nie gram dobrze w siatkówkę.
- Tak, czasami koledzy z klasy nazywają mnie "kujonem".
- Ludzie śmieją się ze mnie z powodu mojej błędnej wymowy "r", co bardzo mi przeszkadza.
- Czasem czuję się nieswojo, ponieważ nie mogę nadążyć za lekcją z powodu braku koncentracji, a moi nauczyciele sprawiają, że czuję się niepewnie.
- Nie, ponieważ nasza klasa jest bardzo przyjazna.
- Tak, czasami czuję się nieswojo, ponieważ śmieją się z mojego ciała.
- Czasami, aby pomóc moim kolegom z klasy, wziętem „bleina”, ale byłem dumny z tego, co zrobiłem.

- Czasem czuję się nieswojo, gdy inni koledzy z klasy wykluczają mnie z różnych zajęć lub plotkują o mnie.
- Tak, kiedy się ze mnie śmieją (2)
- Nie, chyba że jakiś kolega śmieje się z mojego nazwiska.
- Kiedy nauczyciele besztają mnie, nawet jeśli to nie moja wina.
- Ponieważ czasami czytam bardzo powoli i popełniam błędy.

Brak odpowiedzi: 74

Polska:

Na podstawie odpowiedzi uczniów możemy stwierdzić, że generalnie uczniowie czują się dobrze w szkole (177 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie zaś 19 napisało, że nie ma powodów aby czuć się w szkole źle). Wśród innych powodów uczniowie wymieniali przede wszystkim wyśmiewanie się i obgadywanie za plecami, wyśmiewanie się z idoli, które w tym wieku są dla dzieci bardzo ważne. Niektórzy uczniowie zwracają też uwagę na infrastrukturę szkoły, która wpływa na ich samopoczucie np. kraty w oknach. Uczniowie zwracają też uwagę na odrzucenie przez kolegów lub wywyższanie się innych uczniów. Jedna osoba zwróciła uwagę na cyberprzemoc.

19 uczniów napisało, że nie ma innych powodów lub że nie czuje się źle w szkole.

Brak odpowiedzi: 177

Hiszpania:

41,72% uczniów odpowiedziało, że nie czują się nieswojo w szkole z innych powodów, a 48,34% nie odpowiedziało na to pytanie.

2.1.1.3. Co dla uczniów oznacza "nauka"?

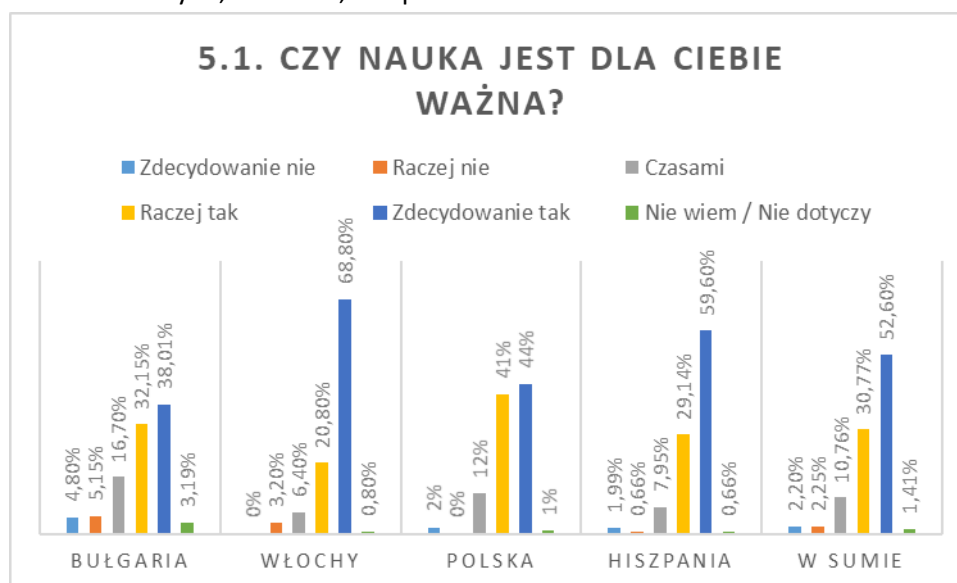
5.1. Czy nauka jest dla Ciebie ważna?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	29 (5,15%)	94 (16,70%)	181 (32,15%)	214 (38,01%)	18 (3,19%)
Włochy N=126	-	4 (3,2%)	8 (6,4%)	26 (20,8%)	86 (68,8%)	1 (0,8%)
Polska N=227	4 (1,77%)	1 (0,44%)	26 (11,50%)	93 (41,15%)	99 (43,81%)	3 (1,33%)
Hiszpania N=151	3 (2,08%)	1 (0,69%)	12 (8,33%)	36 (25,00%)	90 (62,50%)	2 (1,40%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,08%	4,24%	15,19%	32,46%	41,25%	2,78%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 za raczej tak - zależy od czego

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 1; Hiszpania: 7

5.2. Czy nauka jest ważna dla Twoich przyjaciół/znajomych?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	32 (5,68%)	77 (13,68%)	141 (25,04%)	202 (35,88%)	79 (14,03%)	32 (5,69%)
Włochy N=126	2 (1,6%)	3 (2,4%)	25 (20%)	49 (39,2%)	31 (24,8%)	15 (12%)

Polska N=227	5 (2,21%)	10 (4,42%)	50 (22,12%)	101 (44,69%)	39 (17,26%)	21 (9,30%)
Hiszpania N=151	4 (2,70%)	14 (9,46%)	44 (29,73%)	37 (25,00%)	32 (21,62%)	17 (11,49%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	4,92%	11,84%	24,74%	36,52%	15,27%	6,71%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 1 absolutnie nie - dla nikogo.

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 1; Hiszpania: 3 uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

5.3. Czy samodzielnie mobilizujesz się do nauki?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	46 (8,17%)	52 (9,24%)	202 (35,87%)	142 (25,22%)	102 (18,12%)	19 (3,37%)
Włochy N=126	5 (4,03%)	4 (3,23%)	26 (20,97%)	50 (40,32%)	34 (27,42%)	5 (4,03%)
Polska N=227	15 (6,61%)	19 (8,37%)	77 (33,92%)	66 (29,07%)	46 (20,26%)	4 (1,77%)
Hiszpania N=151	1 (0,67%)	12 (8,00%)	34 (22,67%)	39 (26,00%)	63 (42,00%)	1 (0,66%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	7,39%	8,83%	34,32%	26,33%	20,08%	3,05%

Dodatkowe komentarze: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Hiszpania: 1 uczeń;

5.4. Czy wkładasz wysiłek w to, aby zrozumieć poruszane zagadnienia w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	38 (6,75%)	41 (7,28%)	148 (26,29%)	193 (34,28%)	103 (18,29%)	40 (7,11%)
Włochy N=126	3 (2,4%)	7 (5,6%)	23 (18,4%)	48 (38,4%)	41 (32,8%)	3 (2,4%)
Polska N=227	11 (4,87%)	13 (5,75%)	63 (27,88%)	81 (35,84%)	46 (20,35%)	12 (5,31%)
Hiszpania N=151	3 (2,00%)	12 (8,00%)	35 (23,33%)	40 (26,67%)	57 (38,00%)	3 (2,00%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	6,08%	7,07%	26,02%	34,21%	20,22%	6,40%

Dodatkowe komentarze: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 1; Hiszpania: 1 uczeń

5.5. Czy poświęcasz czas na pogłębienie niektórych tematów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	32 (5,68%)	57 (10,14%)	246 (43,69%)	108 (19,18%)	84 (14,92%)	36 (6,39%)
Włochy N=126	5 (3,97%)	9 (7,14%)	44 (34,92%)	47 (37,30%)	21 (16,67%)	-
Polska N=227	8 (3,52%)	21 (9,25%)	108 (47,58%)	48 (21,15%)	37 (16,30%)	5 (2,20%)
Hiszpania N=151	10 (6,90%)	21 (14,48%)	43 (29,66%)	35 (24,14%)	35 (24,14%)	1 (0,68%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,41%	10,13%	43,09%	20,41%	15,66%	5,30%

Dodatkowe komentarze: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 6 uczniów.

5.6. Czy Twoi rodzice oczekują od Ciebie zbyt wiele osiągnięć w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	125 (22,20%)	195 (34,64%)	119 (21,14%)	75 (13,32%)	45 (7,99%)	4 (0,71%)
Włochy N=126	17 (13,49%)	20 (15,87%)	29 (23,02%)	27 (21,43%)	20 (15,87%)	13 (10,32%)
Polska N=227	49 (21,68%)	71 (31,42%)	47 (20,80%)	28 (12,39%)	26 (11,50%)	5 (2,21%)
Hiszpania N=151	4 (2,80%)	14 (9,79%)	12 (8,39%)	46 (32,17%)	56 (39,16%)	11 (7,69%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	20,76%	32,17%	20,49%	14,52%	10,40%	1,66%

Uwagi dodatkowe: Polska: 1; "Zdarza się"

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 8 uczniów.

5.7. Czy Twoi nauczyciele oczekują od Ciebie zbyt wiele osiągnięć w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	70 (12,43%)	251 (44,58%)	133 (23,63%)	86 (15,28%)	23 (4,09%)	-
Włochy N=126	7 (5,6%)	23 (18,4%)	41 (32,8%)	18 (14,4%)	14 (11,2%)	22 (17,6%)

Polska N=227	36 (15,86%)	89 (39,21%)	59 (25,99%)	20 (8,81%)	15 (6,61%)	8 (3,52%)
Hiszpania N=151	2 (1,40%)	10 (6,99%)	30 (20,98%)	43 (30,07%)	36 (25,17%)	22 (15,39%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	12,02%	40,88%	24,14%	15,21%	5,80%	1,95%

Dodatkowe komentarze: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Hiszpania: 8 uczniów.

5.8. Czy według Ciebie uczenie się nowych rzeczy jest ciekawym wyzwaniem?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	32 (5,68%)	48 (8,53%)	174 (30,91%)	222 (39,43%)	87 (15,45%)	-
Włochy N=126	10 (8,06%)	13 (10,48%)	34 (27,42%)	29 (23,39%)	36 (29,03%)	2 (1,62%)
Polska N=227	10 (4,41%)	17 (7,49%)	61 (26,87%)	74 (32,6%)	55 (24,22%)	10 (4,41%)
Hiszpania N=151	6 (4,17%)	23 (15,97%)	33 (22,92%)	33 (22,92%)	43 (29,86%)	6 (4,16%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,53%	8,87%	29,83%	37,06%	17,86%	0,85%

Dodatkowe komentarze: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Hiszpania: 7 uczniów.

5.9. Czy według Ciebie przerwanie nauki ma negatywne konsekwencje?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	46 (8,17%)	36 (6,39%)	91 (16,16%)	224 (39,79%)	89 (15,81%)	77 (13,68%)
Włochy N=126	5 (4,03%)	11 (8,87%)	10 (8,06%)	26 (20,97%)	68 (54,84%)	4 (3,23%)
Polska N=227	17 (7,49%)	17 (7,49%)	26 (11,45%)	47 (20,7%)	87 (38,33%)	33 (14,54%)
Hiszpania N=151	23 (15,44%)	7 (4,70%)	7 (4,70%)	16 (10,74%)	80 (53,69%)	16 (10,73%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	8,33%	6,54%	14,62%	35,04%	22,26%	13,21%

Dodatkowe komentarze: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2;

5.10. Od czego zależą Twoje wyniki w nauce?

	Bułgaria N=563	Włochy N=126	Polska N=227	Hiszpania N=151
Mojego zaangażowania	440 (78,69%)	106 (84,8%)	177 (78%)	6%
Moich uzdolnień	220 (39,34%)	14 (11,2%)	124 (55%)	23%
Czasu, jaki poświęcam na naukę	298 (53,28%)	74 (59,2%)	160 (70%)	14%
Pomocy rodziców	139 (20,49%)	37 (29,6%)	99 (44%)	8%
Atmosfery w klasie	82 (14,75%)	17 (13,6%)	82 (36%)	11%
Pomocy kolegów, koleżanek	37 (6,56%)	25 (20%)	50 (22%)	7%
Opinii nauczycieli na mój temat	7 (1,25%)	17 (13,6%)	61 (27%)	4%
Pracy nauczycieli	201 (36,06%)	47 (37,6%)	90 (40%)	2%
Korepetycji	128 (5,74%)	4 (3,2%)	42 (19%)	22%
Szczęścia	35 (6,56%)	9 (7,2%)	74 (33%)	-
Inne:	<p>Bułgaria: 6 odpowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Motywacja (2) - Nikt - Staram się sama radzić sobie z nauką - Internet (2) <p>Włochy: Inne - 13 (10,4%):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jestem geniuszem - Relacje z kolegami z klasy - Pewność siebie - Moja babcia, która niestety już nie jest z nami, ale we wcześniejszych latach wiele mi dała - Nauki, które zawsze będę mieć przy sobie - Pragnienie, aby dać z siebie wszystko i dać każdemu do zrozumienia, że jestem utalentowany - Filmy Fumagalliego - Dobre lekcje - Samodzielna nauka - Czasami, kiedy nie mogę czegoś zrobić, pomagają mi mama i tata. - Dużo pozytywnego myślenia - Szczęście, które dają moim rodzicom - Pomoc, którą dają mi też moi rodzice. Szczęście, które dają moim 			

	<p>rodzicom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomoc moich rodziców <p>Polska: 17 (7%): Wśród innych czynników, od których zależą wyniki w nauce, uczniowie wskazują własną motywację, zainteresowanie danym tematem, gospodarowanie czasem. Kilku uczniów uważa, że na ich wyniki w nauce wpływa pomoc innych osób, a kilku uczniów nie wie dlaczego osiąga pozytywne wyniki w nauce, ponieważ nauka nie wymaga od nich dodatkowego wysiłku.</p>
--	---

Brak odpowiedzi:

Bułgaria: 4; Włochy: 1; Hiszpania: 5 uczniów

5.11. Kiedy masz problemy z nauką, które z osób wymienionych poniżej mogą Ci pomóc?

	Bułgaria N=563	Włochy N=126	Polska N=227	Hiszpania N=151
Mój ojciec	140 (25,00%)	38 (30,4%)	145 (64%)	1%
Moja matka	307 (55,00%)	74 (59,2%)	186 (82%)	3%
Bracia lub siostry (rodzeństwo)	61 (10,83%)	30 (24%)	83 (37%)	21%
Nauczyciele	233 (41,76%)	54 (43,2%)	99 (44%)	14%
Koledzy szkolni lub przyjaciele	130 (23,33%)	39 (31,2%)	82 (36%)	4%
Nikt	77 (13,7%)	5 (4%)	14 (6%)	22%
Inne osoby	<p>Bułgaria: (13 odpowiedzi) Moja babcia (6); Mój dziadek (1); Prywatne lekcje (2); Cała rodzina (2); Kuzyni (1); Moja ciocia (1)</p> <p>Włochy: babcia - 3 uczniów, dziadek - 1 uczeń, babcia, dziadek - 1 uczeń, ciocia, wujek - 4 uczniów, kuzyn - 4 uczniów, przyjaciel - 2 uczniów, rodzice (razem) - 5, młodszy brat - 1, wychowawcy - 2 uczniów, komputer - 1 uczeń.</p> <p>Polska: Wśród innych osób wspierających podczas nauki uczniowie wymieniają głównie osoby z rodziny: babcię, dziadka, ciocię, wujka, kuzyna. 1 uczeń wymienił Google.</p> <p>Hiszpania (13%) (20 uczniów): Prywatny/e nauczyciel/lekcje - (83 uczniów), Ciocia, wujek - (38 uczniów), Kuzyn - (30 uczniów).</p>			

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 32 uczniów.

5.12. Określ swój styl uczenia się (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

5.12.1. Uczę się na pamięć, bo nie wszystko rozumiem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	73 (12,97%)	68 (12,08%)	135 (23,98%)	163 (28,95%)	56 (9,95%)	68 (12,07%)
Włochy N=126	53 (43,09%)	27 (21,95%)	19 (15,45%)	10 (8,13%)	6 (4,88%)	8 (6,50%)
Polska N=227	36 (15,86%)	31 (13,66%)	77 (33,92%)	46 (20,26%)	17 (7,49%)	20 (8,81%)

Hiszpania N=151	16 (11,35%)	29 (20,57%)	62 (43,97%)	21 (14,89%)	3 (2,13%)	10 (7,09%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	14,40%	13,10%	25,96%	26,31%	9,03%	11,20%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 3 uczniów.

5.12.2. Uczę się ze zrozumieniem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	28 (4,89%)	56 (9,77%)	174 (30,37%)	158 (27,57%)	129 (22,51%)	28 (4,89%)
Włochy N=126	13 (10,24%)	14 (11,02%)	17 (13,39%)	39 (30,71%)	43 (33,86%)	1 (0,78%)
Polska N=227	9 (3,96%)	25 (11,01%)	55 (24,23%)	72 (31,72%)	59 (25,99%)	7 (3,09%)
Hiszpania N=151	5 (3,40%)	15 (10,20%)	28 (19,05%)	47 (31,97%)	50 (34,01%)	2 (1,37%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,90%	10,00%	28,33%	28,45%	24,01%	4,31%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 4 uczniów.

5.12.3. Nie uczę się w ogóle, bo wszystko pamiętam z zajęć

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	213 (37,83%)	104 (18,47%)	138 (24,51%)	36 (6,39%)	45 (7,99%)	27 (4,81%)
Włochy N=126	56 (45,53%)	23 (18,70%)	18 (14,63%)	7 (5,69%)	8 (6,50%)	11 (8,95%)
Polska N=227	74 (32,60%)	49 (21,59%)	52 (22,91%)	27 (11,89%)	14 (6,17%)	11 (4,84%)
Hiszpania N=151	58 (39,73%)	30 (20,55%)	31 (21,23%)	11 (7,53%)	12 (8,22%)	4 (2,74%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	37,56%	18,99%	23,75%	7,13%	7,71%	4,86%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 5 uczniów.

5.12.4. Uczę się przez próby i błędy

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	62 (11,40%)	55 (10,11%)	150 (27,57%)	127 (23,35%)	141 (25,92%)	9 (1,65%)
Włochy N=126	23 (17,97%)	22 (17,19%)	21 (16,41%)	28 (21,88%)	28 (21,88%)	6 (4,67%)
Polska	35 (15,42%)	28 (12,33%)	53 (23,35%)	63 (27,75%)	39 (17,18%)	9 (3,97%)

N=227						
Hiszpania N=151	36 (24,83%)	24 (16,55%)	19 (13,10%)	25 (17,24%)	35 (24,14%)	6 (4,14%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	12,93%	11,05%	25,77%	23,52%	24,52%	2,21%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 6 uczniów.

5.12.5. Uczę się przez rozwiązywanie problemów

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	145 (25,80%)	68 (12,10%)	145 (25,80%)	77 (13,70%)	86 (15,30%)	41 (7,30%)
Włochy N=126	24 (18,46%)	25 (19,23%)	31 (23,85%)	26 (20,00%)	18 (13,85%)	6 (4,61%)
Polska N=227	41 (18,06%)	37 (16,3%)	50 (22,03%)	51 (22,47%)	29 (12,78%)	19 (8,36%)
Hiszpania N=151	28 (19,05%)	11 (7,48%)	34 (23,13%)	29 (19,73%)	42 (28,57%)	3 (2,04%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	24,15%	12,67%	25,10%	15,39%	15,65%	7,04%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 4 uczniów.

5.12.6. Uczę się przez naśladownictwo

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	168 (29,12%)	149 (25,82%)	118 (20,45%)	36 (6,24%)	79 (13,69%)	27 (4,68%)
Włochy N=126	64 (54,24%)	20 (16,95%)	14 (11,86%)	7 (5,93%)	5 (4,24%)	8 (6,78%)
Polska N=227	79 (34,80%)	44 (19,38%)	42 (18,50%)	19 (8,37%)	20 (8,81%)	23 (10,14%)
Hiszpania N=151	71 (54,62%)	20 (15,38%)	19 (14,62%)	7 (5,38%)	3 (2,31%)	10 (7,69%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	31,96%	24,20%	19,62%	6,46%	12,19%	5,57%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 11 uczniów.

5.12.7. Wolę inne zajęcia niż naukę

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	73 (12,97%)	68 (12,08%)	107 (19,01%)	101 (17,94%)	197 (34,99%)	17 (3,01%)
Włochy N=126	25 (20,83%)	16 (13,33%)	26 (21,67%)	14 (11,67%)	25 (20,83%)	14 (11,67%)

Polska N=227	25 (11,01%)	25 (11,01%)	56 (24,67%)	28 (12,33%)	74 (32,60%)	19 (8,38%)
Hiszpania N=151	41 (29,08%)	14 (9,93%)	32 (22,70%)	19 (13,48%)	29 (20,57%)	6 (4,24%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	13,86%	11,88%	20,02%	16,76%	33,40%	4,08%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 10 uczniów.

Jeśli masz jakieś dodatkowe uwagi napisz je:

Bułgaria:

- Lubię dyskusje - podczas dyskusji intensywnie się uczę.
- Wolę uczyć się online, poprzez gry szkoleniowe.

Polska:

- Moi nauczyciele i rodzina za dużo wymagają.
- Nie słucham na lekcjach. Nie uczę się wcale, a mam bardzo dobre oceny.
- Uczę się tak, aby wytłumaczyć daną rzecz na swój sposób.
- 5.12.7 Kto nie lubi mieć wolnego :)
- Muszę dużo czasami powtarzać informacje, aby się ich nauczyć. Zapisywanie informacji pomaga mi się ich nauczyć.
- Xagoo pomaga mi w nauce na dwójeczkach - 51% frekwencji.
- Żadne.
- Uczę się dzięki robieniu notatek itp.
- Nie lubię się uczyć.
- Łuczniactwo.
- Czemu nie ma zajęć dodatkowych z plastyki?

Hiszpania:

- Uczę się zapamiętywać używając kolorów w różnych akapitach i to działa dla mnie.
- Pytam o notatki kolegów i często korzystam ze skype, ale nadal radzę sobie na egzaminach całkiem dobrze.
- Uczę się wyrażać i być w tym precyzyjnym.
- Uczę się przez powtarzanie i parafrazuję teksty raz po raz jak papuga.
- Uczę się przez przepisywanie moich notatek, w ten sposób uczę się tego na pamięć, ale jest to dopiero pierwszy krok do zrozumienia materiału później.
- Nie lubię się uczyć, bo przedmioty nie pasują do moich zainteresowań.

5.13. Jakie umiejętności życiowe posiadasz? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

5.13.1. Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	51 (9,06%)	17 (3,02%)	124 (22,02%)	163 (28,95%)	135 (23,98%)	73 (12,97%)

Włochy N=126	16 (12,80%)	15 (12,00%)	34 (27,20%)	29 (23,20%)	28 (22,40%)	3 (2,40%)
Polska N=227	11 (4,85%)	12 (5,29%)	41 (18,06%)	86 (37,89%)	58 (25,55%)	19 (8,36%)
Hiszpania N=151	3 (2,08%)	15 (10,42%)	32 (22,22%)	41 (28,47%)	34 (23,61%)	19 (13,20%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	8,29%	4,05%	21,73%	29,84%	24,10%	11,99%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 7 uczniów.

5.13.2. Twórcze myślenie i krytyczne myślenie

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	28 (4,97%)	84 (14,92%)	163 (28,95%)	129 (22,91%)	118 (20,96%)	41 (7,29%)
Włochy N=126	11 (8,94%)	17 (13,82%)	28 (22,76%)	28 (22,76%)	35 (28,46%)	4 (3,26%)
Polska N=227	9 (3,96%)	19 (8,37%)	56 (24,67%)	65 (28,63%)	58 (25,55%)	20 (8,82%)
Hiszpania N=151	6 (4,26%)	4 (2,84%)	40 (28,37%)	48 (34,04%)	39 (27,66%)	4 (2,83%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,96%	13,41%	28,14%	24,22%	22,18%	7,09%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 10 uczniów.

5.13.3. Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	11 (1,95%)	62 (11,01%)	180 (31,97%)	118 (20,96%)	146 (25,93%)	46 (8,18%)
Włochy N=126	4 (3,13%)	10 (7,81%)	32 (25,00%)	30 (23,44%)	45 (35,16%)	7 (5,46%)
Polska N=227	4 (1,76%)	9 (3,96%)	52 (22,91%)	86 (37,89%)	62 (27,31%)	14 (6,17%)
Hiszpania N=151	4 (2,84%)	12 (8,51%)	35 (24,82%)	35 (24,82%)	41 (29,08%)	14 (9,93%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	2,02%	9,86%	30,17%	23,41%	26,64%	7,90%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 10 uczniów.

5.13.4. Samoświadomość i empatia

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	32 (5,68%)	91 (16,16%)	141 (25,04%)	100 (17,76%)	136 (24,16%)	63 (11,20%)
Włochy N=126	12 (9,52%)	19 (15,08%)	28 (22,22%)	32 (25,40%)	22 (17,46%)	13 (10,32%)
Polska N=227	7 (3,08%)	16 (7,05%)	62 (27,31%)	71 (31,28%)	53 (23,35%)	18 (7,93%)
Hiszpania N=151	4 (2,90%)	12 (8,70%)	30 (21,74%)	37 (26,81%)	45 (32,61%)	10 (7,24%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,36%	14,58%	25,05%	20,24%	24,23%	10,54%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 13 uczniów.

5.13.5. Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	100 (17,76%)	124 (22,02%)	109 (19,36%)	136 (24,16%)	58 (10,31%)
Włochy N=126	17 (13,18%)	25 (19,38%)	31 (24,03%)	26 (20,16%)	20 (15,50%)	10 (7,75%)
Polska N=227	20 (8,81%)	32 (14,10%)	53 (23,35%)	68 (29,96%)	38 (16,74%)	16 (7,04%)
Hiszpania N=151	9 (6,62%)	16 (11,76%)	37 (27,21%)	42 (30,88%)	26 (19,12%)	6 (4,41%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,98%	17,06%	22,54%	21,32%	22,61%	9,49%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 15 uczniów.

Jeśli masz jakieś dodatkowe uwagi napisz je:

Bułgaria:

- Powinny być lekcje z takich lub specjalnych przedmiotów, zarządzanie emocjami jest bardzo ważne.

Polska:

- Niczym się nie stresuję. Jestem „wyciłowany”.
- Staram się być samodzielna za każdym razem i w każdej sytuacji.
- Szkalują Papieża w szkole.
- Jestem odporny na stres, ale jak ktoś mnie będzie co chwila to nie wytrzyma.
- Nie mam.

5.14. Co chciałbyś robić kiedy dorośniesz?

Bułgaria:

131 (23%) uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

118 (21%) uczniów napisało, że nie wiedzą / nie zdecydowali jeszcze, co zrobią w przyszłości.

Na pytanie odpowiedziało 314 (56%) uczniów.

Przedstawione odpowiedzi można podsumować w następujący sposób:

1. Zawierające ogólne pojęcie o własnej przyszłości (ogółem 264 uczniów);
2. Wskazanie różnych zawodów (łącznie 50 uczniów).

Włochy:

Wśród odpowiedzi dotyczących przyszłych aktywności zawodowych nowoczesne style i trendy są dobrze zrównoważone bardziej tradycyjnymi poglądami: za innowacyjnymi zawodami, takimi jak youtuber, technik ICT, kierownik ds. energii podążają bardziej klasyczne zawody takie jak prawnik, architekt, nauczyciel, lekarz (specjalista ds. zdrowia lub dzieci (pediatra)), a także weterynarz, duża część odpowiedzi dotyczy prac, które nawiązują do fizyczności (piłkarza, gimnastyka - także jako instruktor), estetyki (aktor / aktorka, model, tancerz) lub zdolności artystycznych (piosenkarz, fotograf, muzyk, z pojedynczym przypadkiem, kiedy uczeń wyrażał się w kategoriach "pasji"), a następnie są tacy, którzy odnoszą się do miejsca pracy, na powietrzu (murarz, technik, kierowca dźwigu, pracownik) i ci, którzy wolą kuchnię (szef kuchni, pizzerman, kelnerka).

Ciekawy trend zauważono dla służb mundurowych (policji, wojska) oraz w obszarze pracy naukowej (fizyka, astronomia, biologia). Odnotowano nawet 2 przypadki dziewcząt deklarujących zamiar zostania "naukowcami-kobietami".

7,9% z uczniów nie ma jeszcze jasnych pomysłów na swoją przyszłość.

Brak odpowiedzi: 13

Polska:

Przy odpowiedzi na to pytanie należy zwrócić uwagę, że zdecydowana większość uczniów potrafiła powiedzieć, co chciałaby robić w przyszłości – część z nich określiła konkretne zawody, które chcieliby wykonywać, część określiła jaki zakres zadań chcieliby wykonywać. Niektórzy uczniowie pisali, że chcieliby być szczęśliwi i założyć rodzinę. 50 uczniów napisało, że jeszcze nie wie, co chcieliby robić w przyszłości, a 13 nie udzieliło odpowiedzi.

Brak odpowiedzi: 13

Hiszpania:

Odpowiadając na to pytanie, należy zauważyć, że zdecydowana większość uczniów potrafi powiedzieć, co chcieliby robić w przyszłości - niektórzy z nich określili konkretne zawody, które chcieliby wykonywać, niektórzy określili zakres zadań, który chcieliby wykonywać. Niektórzy uczniowie nie odpowiedzieli: 12.

5.15. Twoje mocne strony (posiadane umiejętności)

Bułgaria:

Uczniowie, którzy odpowiedzieli na poprzednie pytanie, również odpowiedzieli na to pytanie - 314 (56%) uczniów.

Część z nich wskazała, że nie wiedzą, jakie są ich mocne strony - 58 (1 z nich w poprzednim pytaniu odpowiedział, że chce zarabiać), inni nie mają mocnych stron - 41 i 1 uczeń napisał "Jestem silny/dobry we wszystkim".

Odpowiedzi na temat mocnych stron udzieliło 214 uczniów.

Ci, którzy wskazali zawody, w większości przypadków wymieniali umiejętności z nimi związane.

Przedstawione odpowiedzi można podsumować w następujący sposób:

1. Umiejętności w określonym obszarze

Począwszy od "Jestem dobry w", wymieniono następujące umiejętności:

A) Przedmioty szkolne (112 uczniów)

B) Sport i dyscypliny sportowe (23 uczniów)

C) Inne obszary (40 uczniów)

2. Umiejętności związane z komunikacją (21 uczniów)

3. Osobiste cechy charakterologiczne (18 uczniów)

Włochy:

Zgodnie z umiejętnościami życiowymi wyniki pokazują, że uczniowie oceniają swoje zdolności na dość wysokim poziomie i wydają się mieć konkretne plany na przyszłość, jasno wyrażone w odniesieniu do zawodów, które chcieliby podjąć.

Ponadto doskonale znają swoje umiejętności zawodowe, a także cechy charakteru.

Brak odpowiedzi: 7

Polska:

Wśród wymienionych umiejętności uczniowie wpisywali zarówno konkretne zdolności, talenty, umiejętności „zawodowe” np. śpiew, gra na instrumentach, malarstwo, umiejętności sportowe, umiejętności matematyczne, szycie, gotowanie itp. jak również cechy charakteru np. jestem przyjacielska, towarzyska, mam zwiariowane pomysły, łatwe zawieranie znajomości itd. Niektórzy uczniowie wymienione umiejętności łączyli z tym, co chcieliby robić w przyszłości. 23 uczniów nie potrafiło określić jakie ma mocne strony, zaś 37 nie udzieliło odpowiedzi. Część badanych wykazuje wysoki poziom świadomości swoich mocnych stron oraz zainteresowań, natomiast u znacznej liczby badanych (23+37) brak takich danych.

Brak odpowiedzi: 37

Hiszpania:

Wśród umiejętności uczniowie wymieniali zarówno konkretne zdolności, talenty, umiejętności "zawodowe", np. śpiewanie, granie na instrumentach, malowanie, umiejętności sportowe, umiejętności matematyczne, szycie, gotowanie itp. jak także cechy charakteru, na przykład jestem przyjazny, towarzyski itd. Niektórzy uczniowie łączyli umiejętności z tym, co chcieliby robić w przyszłość. 5 uczniów nie potrafiło określić swoich mocnych stron, a 27 nie odpowiedziało na pytanie.

5.16. Czy jest coś jeszcze w zakresie Twoich szkolnych doświadczeń, co chciałbyś przedstawić, opisać?

Bułgaria:

397 uczniów nie odpowiedziało na pytanie.

160 uczniów odpowiedziało "nie".

Pozostałe 6 odpowiedzi:

- Moja szkoła jest bardzo dobra - 2;
- Szkoła jest czasami dobra; niektórzy nauczyciele są dobrzy - 2;
- Szkoła mi się nie podoba (uczeń 13 lat, zwrócił uwagę na znaczenie uczenia się, jest to dla niego zdecydowanie ważne);
- Nasza szkoła jest bardzo dobra. Chętnie chodzę do szkoły. Najlepszą rzeczą w szkole są nauczyciele. Dobrze tłumaczą. Zawsze pomagają, jeśli ktoś chce. Jestem gotów pójść do szkoły, aby się czegoś nauczyć i wiem, że z takimi nauczycielami jak nasi, będę w stanie to zrozumieć i będzie to dla mnie interesujące.

Włochy:

Odpowiedzi: 75

- Nie. (35)
- Zazwyczaj nie mogę poradzić sobie na ustnych egzaminach, ponieważ jestem nieśmiały.
- Byłem zastraszony w szkole podstawowej przez kilka miesięcy.
- W szkole czuję się dobrze, ponieważ jestem dobrze traktowany.
- Czasami moi koledzy z klasy wyśmiewają się ze mnie z powodu mojego piękna / brzydoty lub mojego stylu mody.
- To zdecydowanie piękne doświadczenie, a kiedy się skończy, będę za tym tęsknił.
- Chciałbym nauczyć się technologii informacyjnej.
- Chcielibyśmy mieć więcej czasu na wychowanie fizyczne.
- Jeśli koledzy z klasy nie oceniliby po wyglądzie zewnętrznym, to uczniowie więcej by mówili.
- Szkoła jest przydatna, ale czasami można jej uniknąć.
- Dużo się uczę.
- Sądzę, że jestem jedną z najbardziej niespokojnych dziewczynek na świecie, zawsze nie doceniam siebie w każdym kontekście, na przykład dzisiaj mam konkurs muzyczny (flet) i zamiast czuć się swobodnie, być pewną siebie i dobrze przygotowaną, czuję się bardzo niepewnie, zawsze przewiduję porażkę, ale na szczęście moi rodzice, a także niektórzy nauczyciele pomogli mi z tym problemem negatywnej mentalności, a tym samym dali mi większą pewność siebie.
- To jest okropne.
- Wszystko było w porządku w mojej klasie. W pierwszej klasie byliśmy silną grupą, nie robiliśmy różnic między sobą, ani nic podobnego, ale w drugiej klasie wszystko się zmieniło, w szkole i poza szkołą, podczas przerw, powstały dwie grupy. Pierwsza grupa to grupa doskonałych dziewcząt, ubranych w markowe ubrania i dodatki, szczupłe, wysokie i bez żadnego problemu (W SWOJEJ OPINII), druga grupa to grupa kolegów, którzy akceptują cię takim, jak naprawdę jesteś, nie izolując ani nie dyskryminując cię, dlatego, że nosisz normalne ubrania, bez popisywania się i bez idealnego wzrostu i wagi. Należę do tej drugiej grupy i wcale mi to nie przeszkadza, bo nie muszę popadać w rozpacz, jeśli moje włosy są brudne, szkoła nie jest pokazem mody, szkoła jest miejscem nauki i nauka

jest priorytetem dla osiągnięcia lepszej przyszłości. Tak więc nie zazdrozczę tym ludziom, ponieważ nie dbają o najważniejsze rzeczy w życiu.

- Nauczyciele pomagają nam, gdy mamy kłopoty.
- Powinniśmy mieć więcej testów, wydarzeń sportowych i mniej zadań domowych.
- Uwielbiam chodzić do szkoły, ale muszę uczyć się więcej.
- Kiedy dołączyłem do drugiej klasy, wszyscy przywitali mnie serdecznie.
- Szkoła jest bardzo ważna w realizacji przyszłych planów każdego z nas.
- Myślę, że moja szkoła jest bardzo nowoczesna również dzięki nauczycielom, itp ...
- Dzięki szkole, oprócz nauki nowych przedmiotów, poznałem także wspaniałych ludzi i nowych przyjaciół ;-)
- Dzięki szkole nauczyłem się nowych rzeczy i spotkałem fantastycznych ludzi, którzy zawsze pomagają mi szczególnie w moich trudnych chwilach / czasach.
- Uważam, że szkoła powinna uczyć nas w zabawny sposób i nie wyjaśniać tematów przez wiele godzin, ponieważ nie rozumiemy wszystkiego.
- Czasami nie rozumiem niektórych przedmiotów, ale staram się uzyskać pomoc od kolegów z klasy, chociaż nie zawsze mi pomagają, ale mam specjalnego przyjaciela, który pomaga mi zawsze, gdy potrzebuję pomocy, a nauczyciele są zawsze dostępni i gotowi mi pomóc w zrozumieniu tematu.
- W szkole zazwyczaj bawię się z moimi kolegami z klasy .
- Moi przyjaciele dają mi siłę, aby iść naprzód każdego dnia.
- Przestrzegaj zasad i pomagaj przyjaciołom.
- Czasami [szkoła] jest zabawna i interesująca.
- Lubię się uczyć.
- Lubię chodzić do szkoły i uczyć się na każdej lekcji prowadzonej przez profesorów / nauczycieli.
- Pomoc zagranicznemu koledze z klasy pomogła także mi i mojemu koledze z klasy. Pomagaliśmy mu się zintegrować, a dla mnie była to świetna okazja do poznania nowych osób.
- Nauczyciele nie mogą zrozumieć mojej żywotności.
- Uczymy się nowych przedmiotów w porównaniu ze szkołą podstawową.
- Uczymy się nowych przedmiotów.
- Uczymy się nowych rzeczy i poznajemy nowych przyjaciół.
- Mam pozytywne doświadczenia i poznałem wielu nowych przyjaciół. Obie te rzeczy bardzo mi się podobały.
- Nauczyciele bardzo nam pomagają, gdy nie możemy zrozumieć lekcji / przedmiotu.
- Uczymy się nowych rzeczy.
- Czuję się mile widziany.
- Mam szczęście, że mam takich nauczycieli i przyjaciół.

Polska:

Uzyskane odpowiedzi wskazują na sporadyczne odpowiedzialne podejście do udzielania informacji na temat swoich doświadczeń/atutów; czasami jest to wyrażane w sposób mało kulturalny, potocznym

językiem. Wielu uczniów (26+188) w ogóle nie podjęło wysiłku podania dodatkowych informacji na swój temat.

Brak odpowiedzi: 188

Hiszpania:

- Matematyka.
- Bardzo lubię sport, fortepian.
- Nie za bardzo, bo lubię siebie takim, jakim jestem.
- Ludzie stają się bardzo rasistowscy. Znam ludzi, którzy mnie nie rozumieją.
- Powinni nas uczyć bardziej zaawansowanych rzeczy, nie jesteśmy głupcami. (Przynajmniej ja).
- Bardzo lubię biologię, szczególnie gdy pracujemy w laboratorium.
- Nic.
- Tak.
- Problematiczni ludzie, którzy przychodzą do szkoły tylko po to, żeby zadzierać z innymi ludźmi i zawracać im głowę.
- Nie wiem.
- Nie wiem.
- Szczerze mówiąc nie jestem w stanie nic powiedzieć.
- Chcę spróbować zostać projektantem lub prawnikiem.

Dodatkowe komentarze do części 5 kwestionariusza.

Włochy:

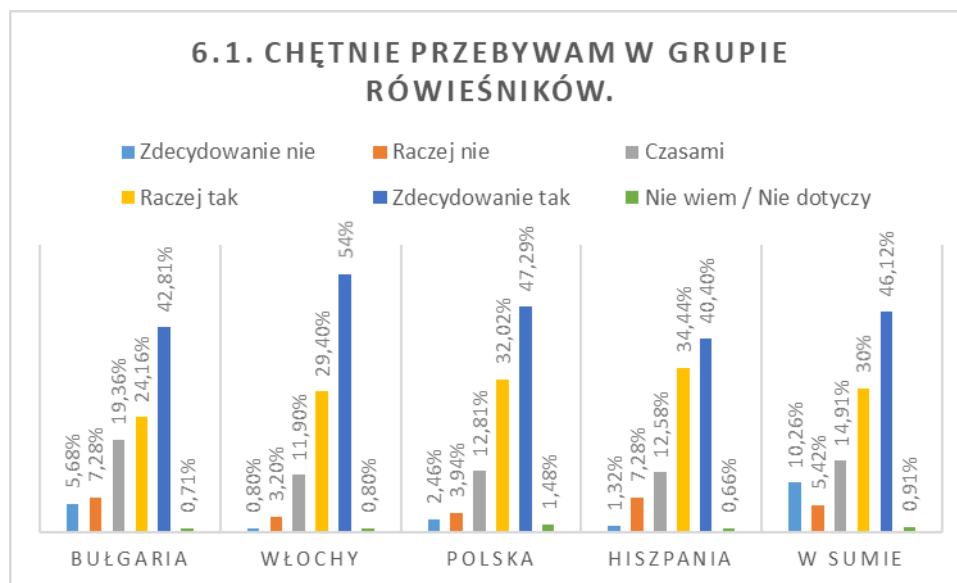
- Nie. (15)
- Pytania były bardzo interesujące i przyciągnęły moją uwagę.
- Bardzo podobały mi się te pytania, ponieważ dotyczą poważnych tematów.
- Te pytania są dla mnie bardzo przydatne, aby pomóc mi w zrozumieniu prawidłowych relacji ze szkołą ...
- {Pytania} są dość łatwe. (2)
- [Pytania są] bardzo interesujące. (6)
- Pytania są łatwe i bardzo dobre, ponieważ wszystkie pytania dotyczą szkoły.
- Pytania są proste i dołożyłem wszelkich starań, aby na nie odpowiedzieć.
- Pytania są bardzo jasne i bardzo interesujące i dały mi odpowiedzi, których wcześniej nie znałem.
- Szkoła jest więzieniem
- Tak, te pytania są bardzo interesujące i mam nadzieję, że będą jeszcze podobne testy.
- Niektóre pytania były nieadekwatne / błędne.
- Bardzo przydatne.
- Pytania były dobre.
- {Pytania} Były satysfakcjonujące.
- Ciekawy.

2.1.1.4. Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

6.1. Chętnie przebywam w grupie rówieśników.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	32 (5,68%)	41 (7,28%)	109 (19,36%)	136 (24,16%)	241 (42,81%)	4 (0,71%)
Włochy N=126	1 (0,79%)	4 (3,17%)	15 (11,9%)	37 (29,37%)	68 (53,97%)	1 (0,8%)
Polska N=227	5 (2,46%)	8 (3,94%)	26 (12,81%)	65 (32,02%)	96 (47,29%)	3 (1,48%)
Hiszpania N=151	2 (1,37%)	11 (7,53%)	19 (13,01%)	52 (35,62%)	61 (41,78%)	1 (0,69%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,88%	6,75%	17,96%	25,90%	43,71%	0,80%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 5 uczniów.

6.2. Chętnie przewodzę grupie rówieśników (np. w klasie). Lubię być liderem.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	86 (15,28%)	104 (18,47%)	118 (20,96%)	82 (14,56%)	154 (27,35%)	19 (3,38%)
Włochy N=126	21 (16,8%)	16 (12,8%)	40 (32%)	18 (14,4%)	23 (18,4%)	7 (5,6%)
Polska	36 (17,73%)	50	52	32	26 (12,81%)	7 (3,45%)

N=227		(24,63%)	(25,62%)	(15,76%)		
Hiszpania N=151	48 (32,88%)	31 (21,23%)	31 (21,23%)	19 (13,01%)	13 (8,90%)	4 (2,75%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	16,58%	19,11%	21,94%	14,61%	24,31%	3,45%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 5 uczniów.

6.3. Interesuję się tym, co robią moi koledzy, współpracuję z nimi.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	59 (10,48%)	204 (36,23%)	159 (28,24%)	100 (17,76%)	14 (2,49%)
Włochy N=126	3 (2,42%)	15 (12,1%)	25 (20,16%)	52 (41,94%)	28 (22,58%)	1 (0,81%)
Polska N=227	8 (3,94%)	17 (8,37%)	67 (33%)	69 (33,99%)	38 (18,72%)	4 (1,98%)
Hiszpania N=151	6 (4,11%)	4 (2,74%)	55 (37,67%)	51 (34,93%)	28 (19,18%)	2 (1,37%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	4,57%	9,88%	35,31%	29,81%	18,14%	2,29%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 24; Hiszpania: 5 uczniów.

6.4. Jestem aktywny podczas lekcji.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	30 (5,33%)	91 (16,16%)	245 (43,52%)	113 (20,07%)	68 (12,08%)	16 (2,84%)
Włochy N=126	2 (1,63%)	9 (7,32%)	29 (23,58%)	52 (42,28%)	30 (24,39%)	1 (0,8%)
Polska N=227	9 (4,43%)	33 (16,26%)	85 (41,87%)	47 (23,15%)	27 (13,3%)	2 (0,99%)
Hiszpania N=151	8 (5,56%)	19 (13,19%)	46 (31,94%)	48 (33,33%)	23 (15,98%)	-
W sumie N=1067 (średnia ważona)	5,09%	15,67%	41,93%	22,01%	12,90%	2,40%

Brak odpowiedzi: Włochy: 3; Polska: 24; Hiszpania: 7 uczniów.

6.5. Aktywnie uczestniczę w zabawach z rówieśnikami.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria	7 (1,24%)	73	123	168	182 (32,33%)	10 (1,77%)

N=563		(12,97%)	(21,85%)	(29,84%)		
Włochy N=126	1 (0,8%)	6 (4,8%)	16 (12,8%)	44 (35,2%)	57 (45,6%)	1 (0,8%)
Polska N=227	4 (1,97%)	21 (10,34%)	43 (21,18%)	82 (40,39%)	51 (25,12%)	2 (1%)
Hiszpania N=151	9 (6,25%)	10 (6,94%)	46 (31,94%)	39 (27,08%)	40 (27,79%)	-
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	1,58%	12,02%	21,96%	31,12%	31,77%	1,55%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 7 uczniów.

6.6. Chętnie współdziałam i współpracuję w grupie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	23 (4,09%)	50 (8,88%)	163 (28,95%)	154 (27,35%)	154 (27,35%)	19 (3,38%)
Włochy N=126	1 (0,79%)	5 (3,97%)	18 (14,29%)	39 (30,95%)	63 (50%)	-
Polska N=227	5 (2,45%)	21 (10,29%)	43 (21,08%)	82 (40,20%)	51 (25,00%)	2 (0,98%)
Hiszpania N=151	5 (3,42%)	11 (7,53%)	27 (18,49%)	51 (34,93%)	49 (33,57%)	3 (2,06%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	3,73%	8,78%	26,89%	29,40%	28,32%	2,88%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 5 uczniów.

6.7. Jestem otwarty/a w kontaktach z dorosłymi.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	23 (4,09%)	63 (11,19%)	109 (19,36%)	218 (38,72%)	123 (21,85%)	27 (4,79%)
Włochy N=126	5 (3,97%)	9 (7,14%)	23 (18,25%)	50 (39,68%)	35 (27,78%)	4 (3,18%)
Polska N=227	7 (3,45%)	19 (9,36%)	42 (20,69%)	82 (40,39%)	47 (23,15%)	6 (2,96%)
Hiszpania N=151	9 (6,29%)	24 (16,78%)	25 (17,48%)	39 (27,27%)	43 (30,07%)	3 (2,11%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,13%	11,12%	19,37%	38,33%	22,68%	4,37%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 8 uczniów.

6.8. Szanuję zasady i reguły w grupie i staram się działać zgodnie z nimi.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	36 (6,39%)	123 (21,85%)	186 (33,04%)	177 (31,44%)	14 (2,48%)
Włochy N=126	2 (1,61%)	10 (8,06%)	29 (23,39%)	45 (36,29%)	30 (24,19%)	8 (6,46%)
Polska N=227	7 (3,47%)	7 (3,47%)	33 (16,34%)	96 (47,52%)	57 (28,22%)	2 (0,98%)
Hiszpania N=151	4 (2,78%)	12 (8,33%7)	27 (18,75%)	39 (27,08%)	58 (40,28%)	4 (2,78%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,41%	6,23%	21,11%	34,50%	31,27%	2,48%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 25; Hiszpania: 7 uczniów.

6.9. Łatwo nawiązuję kontakty z rówieśnikami.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	35 (6,22%)	25 (4,44%)	100 (17,76%)	159 (28,24%)	222 (39,43%)	22 (3,91%)
Włochy N=126	2 (1,6%)	4 (3,2%)	26 (20,8%)	51 (40,8%)	36 (28,8%)	6 (4,8%)
Polska N=227	8 (3,94%)	12 (5,91%)	41 (20,2%)	68 (33,5%)	70 (34,48%)	4 (1,97%)
Hiszpania N=151	8 (5,63%)	17 (11,97%)	27 (19,01%)	36 (25,35%)	48 (33,80%)	6 (4,24%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,74%	4,96%	18,23%	29,19%	38,14%	3,74%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 9 uczniów.

6.10. Zapraszam i zachęcam kolegów do rozmów oraz zabaw.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	45 (7,99%)	50 (8,88%)	150 (26,64%)	159 (28,24%)	141 (25,04%)	18 (3,21%)
Włochy N=126	3 (2,38%2)	8 (6,35%)	32 (25,40%)	48 (38,1%)	31 (24,6%)	4 (3,17%)
Polska N=227	11 (5,42%)	18 (8,87%)	62 (30,54%)	59 (29,06%)	49 (24,14%)	4 (1,97%)
Hiszpania	16 (11,11%)	14 (9,72%)	33	45	35 (24,31%)	1 (0,69%)

N=151			(22,92%)	(31,25%)		
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	7,64%	8,82%	26,84%	28,89%	24,88%	2,93%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 7 uczniów.

6.11. Pomagam kolegom, próbuję pocieszać rówieśników, kiedy jest taka potrzeba.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	23 (4,09%)	32 (5,68%)	118 (20,96%)	132 (23,45%)	245 (43,52%)	13 (2,3%)
Włochy N=126	-	8 (6,35%)	25 (19,84%)	36 (28,57%)	54 (42,86%)	3 (2,38%)
Polska N=227	4 (1,97%)	4 (1,97%)	36 (17,73%)	72 (35,47%)	84 (41,38%)	3 (1,48%)
Hiszpania N=151	4 (2,74%)	11 (7,53%)	16 (10,96%)	43 (29,45%)	71 (48,63%)	1 (0,69%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	3,61%	5,38%	19,99%	25,36%	43,53%	2,13%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 5 uczniów.

6.12. Jestem świadomy/a swoich praw.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	27 (4,80%)	79 (14,03%)	215 (38,19%)	165 (29,31%)	41 (7,28%)
Włochy N=126	2 (1,6%)	2 (1,6%)	18 (14,4%)	40 (32%)	58 (46,4%)	5 (4%)
Polska N=227	4 (1,97%)	5 (2,46%)	30 (14,78%)	81 (39,90%)	73 (35,96%)	10 (4,93%)
Hiszpania N=151	6 (4,23%)	5 (3,52%)	19 (13,38%)	29 (20,42%)	81 (57,04%)	2 (1,41%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,58%	4,33%	14,10%	37,19%	32,23%	6,57%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 9 uczniów.

6.13. Szanuję prawa i wolność innych.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	27 (4,80%)	27 (4,80%)	50 (8,88%)	168 (29,84%)	257 (45,65%)	34 (6,03%)

Włochy N=126	1 (0,8%)	5 (4%)	18 (14,4%)	46 (36,8%)	50 (40%)	5 (4%)
Polska N=227	4 (1,97%)	-	20 (9,85%)	83 (40,89%)	91 (44,83%)	5 (2,46%)
Hiszpania N=151	3 (2,08%)	4 (2,78%)	7 (4,86%)	34 (23,61%)	95 (65,97%)	1 (0,70%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	4,17%	4,11%	8,99%	31,05%	46,44%	5,24%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 9 uczniów.

6.14. Głośno mówię o ważnych dla mnie sprawach.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	54 (9,59%)	73 (12,97%)	218 (38,72%)	91 (16,16%)	123 (21,85%)	4 (0,71%)
Włochy N=126	11 (8,73%)	21 (16,67%)	41 (32,54%)	31 (24,6%)	18 (14,29%)	4 (3,17%)
Polska N=227	26 (12,81%)	45 (22,17%)	64 (31,53%)	37 (18,23%)	20 (9,85%)	11 (5,41%)
Hiszpania N=151	7 (4,93%)	19 (13,38%)	32 (22,54%)	33 (23,24%)	50 (35,21%)	1 (0,70%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	9,68%	14,19%	36,78%	17,11%	20,88%	1,36%

Brak odpowiedzi: Włochy: 24; Polska: 24; Hiszpania: 9 uczniów.

6.15. Zazwyczaj jestem w dobrym humorze i łatwo okazuję swoje dobre samopoczucie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	18 (3,20%)	41 (7,28%)	176 (31,26%)	155 (27,53%)	155 (27,53%)	18 (3,20%)
Włochy N=126	8 (6,45%)	6 (4,84%)	25 (20,16%)	45 (36,29%)	37 (29,84%)	3 (2,42%)
Polska N=227	7 (3,45%)	7 (3,45%)	40 (19,7%)	83 (40,89%)	63 (31,03%)	3 (1,48%)
Hiszpania N=151	8 (5,67%)	11 (7,80%)	36 (25,53%)	34 (24,11%)	51 (36,17%)	1 (0,72%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	3,48%	6,77%	29,19%	29,23%	28,49%	2,84%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 24; Hiszpania: 10 uczniów.

6.16. Potrafię zrozumieć uczucia innych osób.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	41 (7,28%)	159 (28,24%)	186 (33,04%)	132 (23,45%)	9 (1,60%)
Włochy N=126	4 (3,17%)	15 (11,9%)	32 (25,4%)	52 (41,27%)	18 (14,29%)	5 (3,97%)
Polska N=227	3 (1,48%)	5 (2,46%)	36 (17,73%)	90 (44,33%)	64 (31,53%)	5 (2,47%)
Hiszpania N=151	2 (1,43%)	6 (4,29%)	21 (15,00%)	51 (36,43%)	58 (41,43%)	2 (1,42%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	5,44%	6,75%	26,22%	34,84%	24,97%	1,78%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 11 uczniów.

6.17. Trudno jest mi wytłumaczyć moim przyjaciołom co czuję.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	95 (16,87%)	114 (20,25%)	172 (30,55%)	73 (12,97%)	95 (16,87%)	14 (2,49%)
Włochy N=126	20 (16,00%)	27 (21,60%)	46 (36,80%)	16 (12,80%)	14 (11,20%)	2 (1,60%)
Polska N=227	24 (11,82%)	30 (14,78%)	70 (34,48%)	38 (18,72%)	29 (14,29%)	12 (5,91%)
Hiszpania N=151	14 (10,07%)	21 (15,11%)	23 (16,55%)	42 (30,22%)	37 (26,62%)	2 (1,43%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	15,90%	19,40%	30,51%	14,53%	16,87%	2,79%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 12 uczniów.

6.18. Kiedy jestem zdenerwowany z jakiegoś powodu, często „chowam się” w sobie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	118 (20,96%)	104 (18,47%)	159 (28,24%)	73 (12,97%)	95 (16,87%)	14 (2,49%)
Włochy N=126	21 (16,94%)	33 (26,61%)	28 (22,58%)	21 (16,94%)	12 (9,68%)	9 (7,25%)
Polska N=227	41 (20,2%)	35 (17,24%)	53 (26,11%)	38 (18,72%)	27 (13,3%)	9 (4,43%)

Hiszpania N=151	31 (22,14%)	31 (22,14%)	29 (20,71%)	24 (17,14%)	19 (13,57%)	6 (4,30%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	20,77%	18,85%	27,38%	14,00%	16,01%	2,99%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 24; Hiszpania: 11 uczniów.

6.19. Nigdy nie wiem dokładnie, jakie emocje czuję w danej chwili.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	114 (20,25%)	109 (19,36%)	154 (27,35%)	95 (16,87%)	77 (13,68%)	14 (2,49%)
Włochy N=126	17 (13,6%)	22 (17,6%)	37 (29,6%)	27 (21,6%)	11 (8,8%)	11 (8,8%)
Polska N=227	39 (19,21%)	41 (20,20%)	62 (30,54%)	28 (13,79%)	16 (7,88%)	17 (8,38%)
Hiszpania N=151	16 (11,59%)	25 (18,12%)	35 (25,36%)	34 (24,64%)	14 (10,14%)	14 (10,15%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	19,42%	19,32%	27,71%	17,11%	12,63%	3,81%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 13 uczniów.

6.20. Często nie wiem dlaczego jestem zły.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	123 (21,85%)	118 (20,96%)	127 (22,56%)	73 (12,97%)	117 (20,78%)	5 (0,88%)
Włochy N=126	26 (20,63%)	23 (18,25%)	27 (21,43%)	30 (23,81%)	15 (11,9%)	5 (3,98%)
Polska N=227	61 (30,05%)	53 (26,11%)	44 (21,67%)	22 (10,84%)	12 (5,91%)	11 (5,42%)
Hiszpania N=151	34 (24,29%)	33 (23,57%)	23 (16,43%)	18 (12,86%)	27 (19,29%)	5 (3,56%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	22,87%	21,58%	22,09%	13,15%	18,63%	1,68%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 11 uczniów.

6.21. Ważne jest dla mnie, aby wiedzieć co czują moi przyjaciele.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	41 (7,28%)	110 (19,54%)	162 (28,77%)	195 (34,64%)	19 (3,38%)
Włochy N=126	6 (4,8%)	14 (11,2%)	37 (29,6%)	37 (29,6%)	28 (22,4%)	3 (2,4%)
Polska N=227	13 (6,4%)	12 (5,91%)	36 (17,73%)	70 (34,48%)	68 (33,5%)	4 (1,98%)
Hiszpania N=151	7 (5,11%)	11 (8,03%)	29 (21,17%)	38 (27,74%)	49 (35,77%)	3 (2,18%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,27%	7,32%	19,81%	29,41%	34,08%	3,11%

Brak odpowiedzi: Włochy: 1; Polska: 24; Hiszpania: 14 uczniów.

6.22. Jeśli mój przyjaciel jest zdenerwowany, staram się zrozumieć dlaczego.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	23 (4,09%)	73 (12,97%)	159 (28,24%)	263 (46,71%)	9 (1,60%)
Włochy N=126	1 (0,81%)	8 (6,45%)	18 (14,52%)	43 (34,68%)	51 (41,13%)	3 (2,41%)
Polska N=227	6 (2,96%)	6 (2,96%)	28 (13,79%)	78 (38,42%)	81 (39,90%)	4 (1,97%)
Hiszpania N=151	9 (6,62%)	-	18 (13,24%)	47 (34,56%)	58 (42,65%)	4 (2,93%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	5,79%	3,84%	13,14%	29,99%	45,50%	1,74%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 24; Hiszpania: 15 uczniów.

6.23. Kiedy z kimś rozmawiam, potrafię zazwyczaj odgadnąć, co ta osoba czuje.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	59 (10,48%)	32 (5,68%)	168 (29,84%)	150 (26,64%)	119 (21,14%)	35 (6,22%)
Włochy N=126	4 (3,17%)	11 (8,73%)	36 (28,57%)	45 (35,71%)	24 (19,05%)	6 (4,77%)
Polska N=227	9 (4,43%)	19 (9,36%)	62 (30,54%)	60 (29,56%)	44 (21,67%)	9 (4,44%)

Hiszpania N=151	12 (8,63%)	8 (5,76%)	27 (19,42%)	33 (23,74%)	54 (38,85%)	5 (3,60%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	9,40%	6,23%	29,32%	27,19%	22,05%	5,81%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 12 uczniów.

6.24. Łatwo jest mi powiedzieć NIE, kiedy moi przyjaciele zachęcają mnie do zrobienia czegoś co mi się nie podoba.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	54 (9,59%)	68 (12,08%)	118 (20,96%)	109 (19,36%)	200 (35,52%)	14 (2,49%)
Włochy N=126	13 (10,48%)	19 (15,32%)	30 (24,19%)	27 (21,77%)	31 (25,00%)	4 (3,24%)
Polska N=227	15 (7,39%)	16 (7,88%)	45 (22,17%)	48 (23,65%)	71 (34,98%)	8 (3,93%)
Hiszpania N=151	7 (5,15%)	16 (11,76%)	21 (15,44%)	31 (22,79%)	57 (41,91%)	4 (2,95%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	9,14%	11,70%	20,94%	20,13%	35,38%	2,71%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 24; Hiszpania: 15 uczniów.

6.25. Unikam sytuacji konfliktowych.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	36 (6,39%)	41 (7,28%)	104 (18,47%)	212 (37,66%)	125 (22,20%)	45 (8%)
Włochy N=126	5 (4,03%)	9 (7,26%)	29 (23,39%)	45 (36,29%)	29 (23,39%)	7 (5,64%)
Polska N=227	9 (4,46%)	19 (9,41%)	54 (26,73%)	70 (34,65%)	40 (19,80%)	10 (4,95%)
Hiszpania N=151	8 (5,76%)	12 (8,63%)	21 (15,11%)	26 (18,71%)	68 (48,92%)	4 (2,87%)
W sumie N=1067 <i>(średnia ważona)</i>	6,05%	7,59%	19,44%	36,26%	23,38%	7,28%

Brak odpowiedzi: Włochy: 2; Polska: 24; Hiszpania: 12 uczniów.

6.26. W sytuacjach konfliktowych próbuję radzić sobie w pokojowy sposób.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	39 (6,93%)	59 (10,48%)	143 (25,40%)	203 (36,06%)	100 (17,76%)	19 (3,37%)
Włochy N=126	5 (3,97%)	13 (10,32%)	24 (19,05%)	54 (42,86%)	26 (20,63%)	4 (3,17%)
Polska N=227	11 (5,42%)	15 (7,39%)	59 (29,06%)	71 (34,98%)	41 (20,2%)	6 (2,95%)
Hiszpania N=151	11 (8,40%)	7 (5,34%)	34 (25,95%)	28 (21,37%)	41 (31,30%)	10 (7,64%)
W sumie N=1067 (średnia wazona)	6,71%	9,86%	25,60%	35,47%	18,83%	3,53%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 20 uczniów.

6.27. W sytuacjach konfliktowych zachowuję się agresywnie wobec kolegów (np. krzyczę na nich lub biję, zmuszam do zrobienia czegoś).

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	263 (46,71%)	118 (20,96%)	59 (10,49%)	41 (7,28%)	41 (7,28%)	41 (7,28%)
Włochy N=126	61 (48,41%)	34 (26,98%)	15 (11,9%)	6 (4,76%)	10 (7,95%)	-
Polska N=227	92 (45,32%)	49 (24,14%)	36 (17,73%)	12 (5,91%)	9 (4,43%)	5 (2,47%)
Hiszpania N=151	67 (47,86%)	26 (18,57%)	26 (18,57%)	5 (3,57%)	8 (5,71%)	8 (5,72%)
W sumie N=1067 (średnia wazona)	46,68%	21,44%	11,80%	6,83%	6,90%	6,35%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 11 uczniów.

6.28. Łatwo się obrażam i gniewam w sytuacji konfliktowej. Odwracam się i odchodzę.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	204 (36,23%)	140 (24,87%)	86 (15,28%)	50 (8,88%)	54 (9,59%)	29 (5,15%)
Włochy	34 (26,98%)	32 (25,4%)	35 (27,78%)	19 (15,08%)	4 (3,17%)	2 (1,59%)

N=126						
Polska N=227	68 (33,5%)	59 (29,06%)	38 (18,72%)	16 (7,88%)	13 (6,4%)	9 (4,44%)
Hiszpania N=151	38 (27,54%)	38 (27,54%)	23 (16,67%)	16 (11,59%)	17 (12,32%)	6 (4,34%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	35,10%	25,51%	16,24%	9,15%	9,11%	4,89%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 13 uczniów.

6.29. Często wywołuję konflikty.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowa nie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=563	226 (40,14%)	172 (30,55%)	94 (16,70%)	40 (7,10%)	20 (3,55%)	11 (1,96%)
Włochy N=126	47 (37,3%)	35 (27,78%)	26 (20,63%)	9 (7,14%)	6 (4,76%)	3 (2,39%)
Polska N=227	94 (46,31%)	65 (32,02%)	30 (14,78%)	7 (3,45%)	2 (0,99%)	5 (2,45%)
Hiszpania N=151	95 (68,84%)	15 (10,87%)	9 (6,52%)	14 (10,14%)	1 (0,72%)	4 (2,91%)
W sumie N=1067 (średnia ważona)	42,24%	29,58%	16,10%	6,84%	3,16%	2,08%

Brak odpowiedzi: Polska: 24; Hiszpania: 13 uczniów.

7. Na zakończenie, może masz jakieś wskazówki odnośnie tego kwestionariusza, którymi chciałbyś się z nami podzielić.

Bułgaria:

112 uczniów odpowiedziało "Nie".

436 uczniów nie odpowiedziało.

Odpowiedziało 15 uczniów.

Przedstawione odpowiedzi można podsumować w następujący sposób:

- Ankieta była interesująca - 10;
- Nie mogę zrozumieć, w jaki sposób ten kwestionariusz poprawi sytuację w szkole - 1;
- Odpowiedziałem na wiele podobnych kwestionariuszy, ale nic się nie zmieniło na lepsze - 2;
- Za wszystko, co nie idzie dobrze w szkole obwiniani są nauczyciele, nie zgadzam się - 1;
- Okres dojrzewania to zła rzecz, trudny okres dla uczniów i nauczycieli - 1.

Włochy:

- Wolałbym odpowiedzieć na pytania dotyczące uprawianych sportów.

- Bardzo spodobał mi się ten kwestionariusz i mam nadzieję, że wypełnią go nawet młodsze dzieci lub starsze nastolatki, a ja chciałbym podziękować za tę dobrą okazję.
- To nie było nudne.
- To zajęło dużo czasu.
- Nie mam żadnych sugestii dotyczących tego kwestionariusza, ponieważ uważam, że jest bardzo interesujący i kompletny.
- Podobało mi się to. (3)
- Długi kwestionariusz z małą różnorodnością odpowiedzi.
- Moim zdaniem, kwestionariusz wymaga więcej dostępnych odpowiedzi, z większą ilością odpowiedzi.
- Myślę, że kwestionariusz jest długi, ale mi się podobał.
- Aby skupić się na emocjach, rozmawiać o związkach między koleżankami z klasy i pogłębić tę kwestię, aby nadal rozmawiać o relacjach między szkołą a rodziną, oraz aby porozmawiać o tym, jak traktować szkołę jako istotną infrastrukturę / sprawę.
- Kwestionariusz ten powinien przede wszystkim mówić o związkach utrzymywanych z określonymi ludźmi i dawać przestrzeń na bardziej "wolne" odpowiedzi, tak aby każda osoba mogła naprawdę wyrazić swoje uczucia.
- Chciałbym, aby wymyśleć więcej pytań na temat relacji pomiędzy kolegami z klasy, ponieważ niestety obecnie uczniowie zbierają się zwykle w mniejszych / ograniczonych grupach. Na przykład grupy najbardziej inteligentnych chłopców lub dziewcząt, uczniowie wywodzący się z bogatych rodzin, uczniowie noszący markowe ubrania, a zatem reprezentujący współczesne trendy w modzie i urodzie; i, oczywiście, grupy dobrze uczących się uczniów, grupy mających mniejsze możliwości finansowe i grupy uczniów być może mających problemy w szkole. Ci ostatni uczniowie są zmuszeni do budowania własnej grupy, bycia izolowanym i pozostawieni samym sobie.
- Moim zdaniem, ten kwestionariusz powinien zawierać pytanie, czy ktoś ma jakiegokolwiek problemy w samej szkole.
- Lubię to.
- Powinniście bardziej skupić się na tym, aby nauczyciele byli bardziej zaangażowani we wszystkie kwestie, w rzeczywistości kwestionariusz ten jest wspaniały, gratuluje.
- To było piękne.
- Wolałbym więcej wycieczek szkolnych.
- Nie, ponieważ ten kwestionariusz zawiera najbardziej przydatne rzeczy i odbywa się w prawidłowy sposób.
- Dzięki za wykonanie tego testu, aby poprawić nasze życie szkolne.
- Moim zdaniem ten kwestionariusz jest dobrze opracowany, ale można w nim dodać więcej pytań na temat nauki w szkole i relacji nauczyciel-uczeń. W rzeczywistości ten kwestionariusz jest dla nas bardzo przydatny, ponieważ możemy zrozumieć naszą sytuację i problemy oraz wszelkie inne problemy w szkole, a tym samym omówić te kwestie z właściwą osobą, nie obawiając się odpowiedzi. Dziękuję za wszystko i za możliwość skorzystania z tej ankiety.
- Bardzo mi się spodobał ten kwestionariusz, jest bardzo dobrze opracowany i pomógł mi zrozumieć znaczenie chodzenia do szkoły, spędzania czasu ze znajomymi, szanowania

nauczycieli. Na koniec chciałbym również podziękować wszystkim za to pozytywne i bardzo przydatne doświadczenieDziękuję ponownie.

- Więcej pytań na temat charakteru / osobowości, również w celu ułatwienia szkole odkrycia naszych ludzkich aspektów. Byłoby wspaniale rozmawiać o sobie i zadawać więcej pytań na temat naszych umiejętności uczenia się i zrozumienia umiejętności młodych uczniów należących do naszej Kompleksowej Szkoły i ćwiczyć nasze najlepsze umiejętności w teorii i praktyce.
- Ten kwestionariusz jest bardzo zabawny i bardzo przydatny, wolałbym częściej wykonywać takie testy.
- Moim zdaniem, uczniowie muszą uczyć się i chodzić do szkoły i kontynuować naukę, ale czasami musimy się zrelaksować i, moim zdaniem, nie powinno być żadnych zadań domowych na wakacje.
- Podobał mi się ten kwestionariusz, było wspaniale, chciałbym częściej wypełniać takie testy, nawet jeśli lubię pracować na komputerze.
- Ten kwestionariusz był bardzo ważny, zabawny i użyteczny. Świetnie się bawiłem biorąc w nim udział, chciałbym go częściej wypełniać.
- Uważam, że ten kwestionariusz jest bardzo użyteczny.
- To było piękne doświadczenie i odkryłem wiele aspektów, których w ogóle nie znałem.
- Wykonanie tego testu było świetną zabawą.
- Ten kwestionariusz jest bardzo kreatywny i interesujący. Bardzo mi się podobał.
- Podobały mi się wszystkie pytania. (2)
- Był piękny.
- Trwało to dość długo ... ale było pięknie.
- To było wspaniałe doświadczenie, mam nadzieję powtórzyć to jeszcze raz, gdy ktoś pyta mnie o zdanie ...
- To było interesujące. (5)
- Bardzo podobało mi się to doświadczenie i chciałbym to zrobić jeszcze raz.

Polska:

Większość uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie nie ma żadnych uwag do ankiety. Kilkoro uczniów napisało, że ankieta się im podobała i jest dobrze przygotowana. Kilku uczniów odpowiedziało, że ankieta jest zbyt długa. Jeden uczeń napisał, że można ankietę rozszerzyć o zainteresowania uczniów. Jeden z uczniów zwrócił uwagę, że w szkole zbyt mało czasu poświęca się na tematykę depresji, czy prób samobójczych dzieci. Warto zwrócić uwagę na wypowiedź jednego ucznia na temat systemu szkolnictwa w Polsce, który został przez niego bardzo skrytykowany; wypowiedź ucznia świadczy o dużej wnikliwości i posiadaniu wiedzy osobistej.

Hiszpania:

- Nie podoba mi się to, że mamy osoby, które myślą, że są lepsze od innych i szpanują przed wszystkimi.
- Bardzo lubię liceum, a niektóre zajęcia są zabawne. Angielski, matematyka i inne. Ale nie lubię zajęć nudnych, takich jak plastyka itp. Nauczyciel plastyki jest bardzo zły.

- Myślę, że jestem wyjątkowy i wielu ludzi wyśmiewa się ze mnie, ale zawsze zadaję sobie pytanie: co zrobiłem? Dlaczego to powiedziałeś? Ludzie są dziwni. Może wynika to z tego, że jestem Chińczykiem i ma to coś z tym wspólnego. Nie mam nic przeciwko ludziom, po prostu żyję swoim życiem i lubię pomagać innym.
- Chcę, aby system edukacyjny eliminował niepotrzebne rzeczy i uczył nas tych rzeczy, które są naprawdę ważne. Edukacja jest przydatna, aby cała ludzkość rozwijała się w kierunku przyszłości. Powinniśmy pozostawić prymitywne myśli za sobą i zacząć myśleć razem o przyszłości.
- Nie lubię liceum, ale muszę się uczyć dla swojej przyszłości.
- Dziękuję za zaufanie!
- Chciałbym, aby było pytanie: Czy jakiś nauczyciel nie okazuje szacunku?
- Był długi.
- Nie lubię nauczycieli, przerażają mnie, a uczniowie i koledzy z klasy obrażają mnie za bycie innym.
- Nasi nauczyciele bardzo nam pomagają.

Większość uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie, nie ma żadnych komentarzy na temat ankiety, z wyjątkiem kilku z nich, którzy wspominają, że ankieta była zbyt długa.

2.1.1.5. Ogólne wnioski

W czterech krajach partnerskich projektu: Bułgarii, Włoszech, Polsce i Hiszpanii w badaniu wzięło udział w sumie 1017 uczniów szkół podstawowych i szkół średnich I stopnia (gimnazjum) w wieku od 10 do 16 lat (jeden uczeń w wieku 9 lat). 52,5% badanej grupy to chłopcy (557 uczniów) i 47,5% to dziewczęta (460 uczniów). W badaniu wzięło udział 563 uczniów w Bułgarii, 126 uczniów we Włoszech, 227 uczniów w Polsce i 151 uczniów w Hiszpanii.

Generalnie w każdym kraju zdecydowanie przeważają uczniowie narodowości krajowej. Największa grupa uczniów z inną narodowością jest w Hiszpanii (prawie 20% respondentów w tym kraju ma inne obywatelstwo - głównie marokańskie).

Istnieją pewne różnice w zależności od systemu edukacji w poszczególnych krajach partnerskich. W Bułgarii i Polsce uczniowie biorący udział w badaniu głównie uczęszczają do szkół podstawowych: 68% w Bułgarii i 80% w Polsce (reszta respondentów z tych krajów uczęszcza do gimnazjum). We Włoszech i Hiszpanii 100% respondentów uczęszcza do szkół średnich I stopnia.

Wnioski z powyższego rozdziału przedstawiono w kilku częściach zgodnych z kwestionariuszem:

1) Szkoła i jej otoczenie

Na podstawie wyników możemy powiedzieć, że uczniowie akceptują swoją szkołę. Ponad 40% wszystkich uczniów lubi szkołę, a ponad 22% zdecydowanie ją lubi. Podobny wynik osiągnięto w poszczególnych krajach. Tylko w Bułgarii największa grupa respondentów (prawie 43%) zadeklarowała, że czasem lubi szkołę.

Również poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole jest dobre. 34,05% uczniów czuje się bezpiecznie na terenie szkoły, a 38,56% zdecydowanie czuje się bezpiecznie w szkole. Podobnie było w każdym kraju, podobnie jak w przypadku poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole. 30,09% uczniów czuje się raczej bezpiecznie, a ponad 51% uczniów czuje się zdecydowanie bezpiecznie w szkole. Można powiedzieć, że poczucie bezpieczeństwa w szkole jest wysokie wśród uczniów.

Uczniowie oceniali również stan budynków szkolnych (37,72% uważa, że budynki są raczej wygodne, a 35,72% zdecydowanie tak uważa). Podobnie jest w każdym kraju. Uczniowie są zadowoleni ze sprzętu, jaki otrzymali w szkole (44,8% uczniów wybrało odpowiedź: "Zdecydowanie tak", a 24,38% "Raczej tak"). W każdym kraju najczęstszą odpowiedzią było zdecydowanie tak.

Sytuacja jest zupełnie inna, jeśli chodzi o doświadczenia, eksperymenty i zajęcia praktyczne w szkole. 21,12% uczniów raczej i 21,01% uczniów zdecydowanie mówiło, że szkoła pozwala na doświadczenia itp., ale według 23,14% uczniów dzieje się tak tylko czasami, a prawie 20% uczniów odpowiedziało absolutnie nie. W tym pytaniu możemy również zauważyć różnice między krajami. Inna sytuacja występuje w Bułgarii i Polsce. W tych dwóch krajach uczniowie powiedzieli, że nie (lub raczej nie) mogą doświadczać i eksperymentować. Podczas gdy w Hiszpanii i we Włoszech uczniowie powiedzieli przeciwnie - są dopuszczeni do takich zajęć. Wynika z tego, że uczniowie w Polsce i Bułgarii mają mniejszą szansę na praktyczne zajęcia i eksperymenty podczas lekcji w szkole niż ich koledzy we Włoszech i Hiszpanii.

Uczniowie są zdecydowanie (30,14%) lub raczej zadowoleni (24,98%) z infrastruktury budynków szkolnych pozwalających na dodatkowe zajęcia. Tylko we Włoszech według największej grupy respondentów szkoła *czasami* zapewnia miejsce na zajęcia pozalekcyjne. Oferta szkoły w zakresie

dodatkowych wydarzeń i zajęć została bardzo dobrze oceniona przez uczniów. 42,07% uczniów *zdecydowanie* i 24,34% *raczej* potwierdziło, że tego typu zajęcia są organizowane w szkole (zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy specjalne). Ponownie tylko we Włoszech sytuacja jest nieco inna – *czasami* odpowiedziało 33,9% uczniów. Uczniowie *zdecydowanie tak* (35,9%), *raczej tak* (27,14%), i *czasami* (21,12%) lubią brać udział w imprezach organizowanych w szkole, co wskazuje, że są raczej zadowoleni z pracy szkoły w zakresie dodatkowych wydarzeń. Ta sytuacja jest podobna w każdym kraju (najwyższe odpowiedzi to *zdecydowanie tak* lub *raczej tak*).

47,77% uczniów uważa, że uczniowie w ich szkole, *zdecydowanie* nie lub *raczej* nie są traktowani zbyt surowo, ale ponad 31% uczniów myśli, że *czasami* tak się dzieje. Może to wskazywać, że uczniowie są traktowani przez nauczycieli przyjaźnie (ale nie wszyscy). Nie ma znaczących różnic między krajami.

Uczniowie zazwyczaj identyfikują się ze szkołą. Zgodnie z wynikami ogółem 38,19% uczniów *zdecydowanie* ma poczucie przynależności do szkoły, a 31,95% *raczej* ma takie uczucie. Sytuacja w poszczególnych krajach jest podobna.

Stosunek uczniów do edukacji szkolnej wygląda nieco inaczej. W pytaniu: *Czy często sądzisz, że chodzenie do szkoły jest interesujące?* najczęściej odpowiedzi zebrano w kategorii "*Czasami*" (26,66% w całości wyników). W Polsce i Bułgarii głosy zebrane w pozostałych odpowiedziach były bardziej równomiernie rozłożone. Może to wskazywać, że jest to obszar wymagający pracy. We Włoszech i Hiszpanii wysoki wynik osiągnięto również w odpowiedziach *Raczej tak* i *Zdecydowanie tak*, (odpowiednio we Włoszech: 30,4% i 41,6%, w Hiszpanii: 28,48% i 22,52%).

Według uczniów w społeczności uczniowskiej są obecni uczniowie z innych kultur. W sumie 34,32% uczniów odpowiedziało *Zdecydowanie tak*. Pozostałe odpowiedzi były mniej więcej równomiernie rozłożone. Powinniśmy zwrócić szczególną uwagę na to, że największa grupa uczniów odpowiadająca *Zdecydowanie tak*, była w Hiszpanii - ponad 67% respondentów. Stosunek uczniów do obecności uczniów z innych kultur w szkole jest (*raczej*) pozytywny. Ponad 31% uczniów *zdecydowanie*, a prawie 23% uczniów (w sumie) *raczej* uważa, że jest to zjawisko pozytywne. Nie ma znaczących różnic między krajami.

Uczniowie są również zadowoleni ze wsparcia szkolnego, jakie otrzymują w związku z rezygnacją ze szkoły. W ogólnych wynikach, według 25,18% uczniów *zdecydowanie* i 27,65%, *raczej* szkoła pomaga uczniom zagrożonym rezygnacją.

Uczniowie są również zadowoleni ze wsparcia otrzymanego od szkoły w związku z ryzykiem nie zdania do następnej klasy. Ogółem 30,04% uczniów *raczej* uważa, a 29,94% *zdecydowanie*, że szkoła pomaga uczniom, którzy są narażeni na ryzyko nie zdania do następnej klasy. Odpowiedzi w poszczególnych krajach były podobne. Podobna sytuacja jest pod względem zadowolenia uczniów z otrzymanego wsparcia szkoły w zakresie trudności w uczeniu się. 29,47% uczniów *raczej*, a 30,66% *zdecydowanie* uważa, że szkoła pomaga uczniom, którzy wykazują trudności w uczeniu się.

W ogólnych wynikach duża grupa uczniów (prawie 19,67% - *raczej tak* i ponad 21% *zdecydowanie tak*) jest zadowolona ze wsparcia otrzymanego od szkoły w zakresie ryzykownych zachowań. Należy jednak zauważyć, że według ponad 19% uczniów ten problem ich nie dotyczy. Według odpowiedzi w poszczególnych krajach nie ma znaczących różnic.

Uczniowie akceptują uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowych itp.). Uczniowie na pytanie: *Czy uczniowie należący do mniejszości są dyskryminowani?*, odpowiedzieli: *Zdecydowanie nie* (20,73%), *Raczej nie* (19,93%). Ale z drugiej strony ponad 24% uczniów odpowiedziało *Czasami*. Może

to być obszar dla przyszłych prac, szczególnie w kraju, w którym jest duża grupa imigrantów w szkołach (np. w Hiszpanii, gdzie ponad 21% uczniów odpowiedziało *Zdecydowanie tak*), a także w zakresie rozwijania otwartości na innych w pozostałych krajach.

Uczniowie są również zadowoleni z otrzymanego wsparcia ze strony szkoły w zakresie dyskryminacji uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowych itp.). W sumie według ponad 26% uczniów, szkoła raczej pomoże dyskryminowanym uczniom, a ponad 31% uczniów uważa, że szkoła z pewnością im pomoże. Odpowiedzi w poszczególnych krajach były na podobnym poziomie.

Zgodnie z ogólnymi wynikami 27,1% uczniów *czasem* spotyka się z agresją i / lub przemocą w szkole, a ponad 21% *zdecydowanie tak*. W poszczególnych krajach występują pewne różnice. W Bułgarii i Polsce uczniowie odpowiedzieli *zdecydowanie tak* (35,44% i 33,04%). Wynika z tego, że jest to problem w szkołach w tych krajach. Jest to z pewnością obszar przyszłych prac we wszystkich krajach.

Uczniowie natomiast są zadowoleni ze wsparcia, jakie otrzymują od szkoły w związku z agresją i przemocą. Ogółem 44,95% uczniów uważa, że szkoła *zdecydowanie* (24,6%) pomaga ofiarom agresji / przemocy. Poszczególne odpowiedzi w krajach są podobne.

O bezpieczeństwie uczniów w szkole świadczy również fakt, że 36,6% uczniów *zdecydowanie*, a 30,62% *raczej* uważa, że szkoła jest miejscem, gdzie mogą uzyskać pomoc, jeśli jej potrzebują.

Zdaniem uczniów (ogólne wyniki), rodzice (25,53%) *zdecydowanie* lub *raczej* (21,12%) współpracują ze szkołą, podczas gdy według 22,06% uczniów tylko *czasami*. Widzimy różnicę między Włochami i innymi krajami. Uczniowie we Włoszech powiedzieli, że rodzice *raczej nie* (25,8%), i *czasami* (25,8%) współpracują ze szkołą.

W szkołach we wszystkich krajach podejmowane są również tematy tolerancji i szacunku dla innych (44,86% uczniów *zdecydowanie tak* uważa, a 28,3% *raczej tak* uważa).

2) Szkolne relacje

Zgodnie z ogólnymi wynikami, w obszarze relacji szkolnych uczniów możemy powiedzieć, że uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z:

- dyrektora szkoły (ponad 28% *Zdecydowanie tak*, prawie 26% *Raczej tak*);
- pracownikami sekretariatu, obsługi szkoły/ochrony (ponad 31% *Zdecydowanie tak*, ponad 28% *Raczej tak*);
- wychowawcą (prawie 50% *Zdecydowanie tak*, ponad 28% *Raczej tak*);
- nauczycielami (prawie 36% *Zdecydowanie tak*, ponad 38% *Raczej tak*).

Nie ma znaczących różnic między krajami w tych kategoriach.

Według uczniów nauczyciele *raczej* (33,31%) lub *zdecydowanie* (29,94%) traktują ich *sprawiedliwie*. Ale ponad 23% uczniów uważa, że nauczyciele tylko *czasami* traktują ich *sprawiedliwie*. Szczególnie w Bułgarii duża grupa uczniów (prawie 30%) uważa, że są oni traktowani *sprawiedliwie* przez nauczycieli.

Uczniowie ocenili możliwość wyrażenia własnej opinii w szkole *raczej* na dobrym poziomie. Ponad 30% uczniów *zdecydowanie* i prawie 29% uczniów *raczej* uważa, że nauczyciele zachęcają ich do wyrażania własnych poglądów. Ale także duża grupa respondentów (21,76%) wybrała odpowiedź *Czasami*. Nie ma znaczącej różnicy między krajami.

Uczniowie mają również dość duże poczucie wsparcia ze strony nauczycieli. Odpowiednio (według ogólnych wyników), prawie 38% i ponad 33% uczniów zdecydowanie lub raczej może liczyć na dodatkową pomoc nauczyciela, kiedy jej potrzebują.

Zadowolenie uczniów z relacji z innymi uczniami jest także bardzo wysokie. W sumie ponad 50% uczniów zdecydowanie ma dobry kontakt z innymi uczniami, a ponad 30% uczniów dość dobrze ocenia swoje kontakty z innymi uczniami.

Uczniowie są również zadowoleni z atmosfery w klasie. Według ogólnych wniosków 33,99% i 31,29% uczniów stwierdziło, że uczniowie z ich klasy zdecydowanie lub raczej lubią przebywać razem. Ale w Bułgarii i we Włoszech odpowiedź *czasami* wybrało odpowiednio 28,06% i 28,48% uczniów.

W ogólnych wynikach odpowiednio 32,01% i 26,59% uczniów odpowiedziało, że ich koledzy z klasy są raczej lub zdecydowanie życzliwi i pomocni. Z drugiej jednak strony 27,1% uczniów odpowiedziało, że ich koledzy z klasy są mili i pomocni tylko czasami.

Poziom poczucia akceptacji w grupie rówieśników jest dość wysoki. We wszystkich krajach w sumie 31,8% uczniów raczej czuje się akceptowanych przez kolegów, a 41,09% zdecydowanie czuje się akceptowanych w klasie.

Poczucie wsparcia ze strony rodziców osiągnęło najwyższy wynik. Ponad 75% uczniów może z pewnością liczyć na pomoc rodziców, jeśli mają problemy w szkole (w każdym kraju osiągnęliśmy ponad 70% tej odpowiedzi).

Rodzice raczej (22,27%) lub zdecydowanie (36,42%) chętnie przychodzą do szkoły według uczniów. Można więc założyć, że współpraca rodziców z nauczycielami według uczniów jest dobra lub bardzo dobra.

Znaczenie uczenia się uczniów dla rodziców jest bardzo wysokie. W sumie ponad 74% uczniów zdecydowanie potwierdziło, że rodzice zachęcają ich do nauki. W każdym kraju ta odpowiedź osiągnęła najwyższy wynik.

3) Samopoczucie uczniów w szkole

Opierając się na odpowiedziach uczniów (zgodnie z ogólnymi wynikami), możemy stwierdzić, że uczniowie dobrze się czują w szkole. Możemy przyjąć, że uczniowie w szkole mają wysoki poziom akceptacji w związku z:

- etnicznym lub kulturowym pochodzeniem (*Zdecydowanie nie*: 56,61, *Nie wiem / Nie dotyczy*: 12,54%),
- kolorem skóry (*Zdecydowanie nie*: 77,65%, *Nie wiem / Nie dotyczy*: 10,71%),
- językiem, akcentem (*Zdecydowanie nie*: 67,78%, *Nie wiem / Nie dotyczy*: 8,51%),
- orientacją seksualną (*Zdecydowanie nie*: 89,9%, *Nie wiem / Nie dotyczy*: 8,3%),
- cechami fizycznymi (*Zdecydowanie nie*: 52,47%, *Nie wiem / Nie dotyczy*: 5,03%),
- niepełnosprawnością lub chorobą (*Zdecydowanie nie*: 54%, *Nie wiem / Nie dotyczy*: 26%),
- sposobem uczenia się (*Zdecydowanie nie*: 66,04%, *Raczej nie*: 12,37%),
- statusem materialnym rodziny (*Zdecydowanie nie*: 55,31%, *Raczej nie*: 2,52%).

Wśród innych powodów złego samopoczucia w szkole uczniowie wymieniali przede wszystkim: niezrozumienie przez innych uczniów, złych nauczycieli, destrukcyjnych rówieśników, wyśmiewanie, znęcanie się, noszenie tanich ubrań, nazywanie "frajerem", plotkowanie, wyśmiewanie się i

obgadywanie, wyśmiewanie się z idoli, którzy są bardzo ważni dla dzieci w tym wieku. Niektórzy uczniowie zwracali również uwagę na infrastrukturę szkoły (takie jak kraty okienne), która ma wpływ na ich dobre samopoczucie. Uczniowie zwrócili również uwagę na odrzucenie przez kolegów lub egzaltację innych uczniów.

4) Znaczenie “nauki” dla uczniów

Możemy założyć, że nauka ma wielkie znaczenie dla uczniów. 30,77% uczniów raczej, podczas gdy 52,6% zdecydowanie (według ogólnych wyników) uważa, że nauka jest dla nich ważna. Podobna sytuacja ma miejsce w każdym kraju.

Jeśli chodzi o znaczenie uczenia się dla ich rówieśników według uczniów, sytuacja wygląda już nieco inaczej. Zgodnie z ogólnymi wynikami ponad 36,07% uczniów uważa, że nauka jest raczej ważna dla ich kolegów, ale ponad 24% uważa, że tylko czasami. Tylko 19,32% uczniów uważa, że nauka jest zdecydowanie ważna dla ich rówieśników.

Uczniowie czasami (28,35%) lub raczej (30,09%) są zmotywowani do nauki. Ale 26,81% uczniów zdecydowanie ma motywację do nauki.

Uczniowie wykazują dodatkową pracę, aby zrozumieć treści przekazywane w szkole. Dodatkowy wysiłek raczej podejmuje 33,79% uczniów, a zdecydowanie 27,21% uczniów. 23,97% uczniów czasami podejmuje dodatkowy wysiłek aby zrozumieć problemy poruszane w szkole.

Zainteresowanie uczniów poszerzaniem wiedzy poza treściami dostarczanymi w szkole jest na średnim poziomie. Największa grupa uczniów (38,77%) poświęca czasem czas na pogłębienie pewnych tematów. Ale z drugiej strony 25,16% uczniów odpowiedziało, że raczej tak robi.

Nacisk wywierany przez rodziców na uczniów jest niewielki, ale w poszczególnych krajach sytuacja wygląda inaczej. Zgodnie z ogólnymi wynikami prawie 23% uczniów uważa, że rodzice raczej nie oczekują od nich zbyt wiele, zdecydowanie nie uważa prawie 15% uczniów. Ale 19,38% uczniów uważa, że rodzice raczej oczekują zbyt wiele, a 18,11% zdecydowanie tak uważa. W Polsce i Bułgarii uczniowie uważają, że rodzice raczej nie oczekują od nich zbyt wiele, ale przeciwna sytuacja jest we Włoszech i Hiszpanii (zwłaszcza w tym kraju - *raczej tak* - ponad 30%, *absolutnie tak* - ponad 37%).

Podobnie jest w przypadku presji szkolnych osiągnięć wywieranej przez nauczycieli na uczniów. W sumie prawie 27,2% uczniów uważa, że nauczyciele raczej nie oczekują od nich zbyt wiele, a zdecydowanie nie uważa mniej niż 9%. Jednak prawie 26% uczniów myśli, że nauczyciele czasami oczekują od nich zbyt wielu osiągnięć szkolnych. Różnice między krajami są takie same jak w poprzednim pytaniu. Odpowiedzi z najwyższymi wynikami w Bułgarii i Polsce *raczej nie* (odpowiednio 44,58% i 39,21%), we Włoszech *czasami* (32,8%), a w Hiszpanii *raczej tak* (28,48%) i *absolutnie tak* (23,84%).

W ogólnych wynikach, według uczniów, uczenie się nowych rzeczy jest raczej (29,32%) interesującym wyzwaniem. Ponad 24% uczniów zdecydowanie myśli w ten sposób, a prawie 27% uczniów czasem tak myśli. To ilustruje stosunek uczniów do edukacji szkolnej i jest na zbliżonym poziomie w każdym kraju partnerskim.

Według ponad 40% uczniów (ogólne wyniki) rezygnacja ze szkoły ma zdecydowanie negatywne konsekwencje.

Odpowiedzialność uczniów za osiągnięte wyniki odnosi się do kilku czynników. Według nich ich wyniki w nauce zależą przede wszystkim od ich zaangażowania (61,77%) i czasu poświęconego na naukę (49,12%), ale także od ich zdolności (32,13%). 28,9% uczniów uważa, że ich wyniki zależą od pracy nauczycieli. Inne odpowiedzi również uzyskały wysokie wyniki. Wśród innych czynników, od których zależą efekty uczenia się, uczniowie wskazali własną motywację, zainteresowanie danym tematem, zarządzanie czasem, internet, relacje z kolegami z klasy, pewność siebie, dobro, lekcje. Niektórzy uczniowie sądzą, że na ich efekty uczenia się wpływ ma pomoc innych osób, a kilku uczniów nie wie, dlaczego osiągają pozytywne wyniki w nauce, ponieważ uczenie się nie wymaga od nich dodatkowego wysiłku. Na podstawie powyższych wyników możemy wywnioskować, że uczniowie czują się odpowiedzialni za swoje wyniki, ale są również świadomi wpływu innych czynników na osiągnięte rezultaty.

Osobami wspierającymi uczniów w procesie edukacji są przede wszystkim rodzice (49,8% uczniów wskazało na matkę, 30,1% uczniów wskazało na ojca), ale także nauczyciele (35,74% uczniów wybrało także tę odpowiedź). Inne odpowiedzi również uzyskały wysokie wyniki: rodzeństwo (23,21%), koledzy ze szkoły (23,63%). Wśród innych osób, które wspierają uczniów podczas nauki, wymieniano głównie osoby z rodziny: babcię, dziadka, ciocię, wujka, kuzyna, ale także: wychowawców, komputery, prywatne lekcje. Należy zwrócić uwagę, że 11,42% uczniów wskazało, że nikt im nie pomaga, gdy mają problemy z nauką.

Jeśli chodzi o preferowany styl uczenia się, uczniowie odpowiadali w następujący sposób:

- Uczę się na pamięć, ponieważ nie wszystko rozumiem - poziom 3 (28,54%), poziom 1 (21,58%)
- Uczę się ze zrozumieniem - poziom 4 (30,51%), poziom 5 (29,05%), poziom 3 (21,76%)
- Nie uczę się w ogóle, ponieważ wszystko pamiętam z zajęć - poziom 1 (38,35%), poziom 3 (20,43%), poziom 2 (19,41%)
- Uczę się poprzez próby i błędy - poziom 4 (22,38%), poziom 5 (21,96%), poziom 3 (19,91%)
- Uczę się poprzez rozwiązywanie problemów - poziom 3 (23,79%), poziom 1 (20,4%), poziom 4 (19,07%)
- Uczę się przez naśladowanie - poziom 1 (40,7%)
- Wolę inne zajęcia niż naukę - poziom 5 (26,75%), poziom 3 (21,45%)

Powyższe wyniki pokazują, że uczniowie czasami uczą się na pamięć, ponieważ nie rozumieją wszystkiego. Często starają się uczyć ze zrozumieniem. Raczej się uczą, ponieważ nie pamiętają wszystkiego z zajęć. Dość duża grupa uczniów uczy się metodą prób i błędów. Ale tylko niektórzy uczą się przez rozwiązywanie problemów. Raczej nie uczą się przez naśladowanie. Duża grupa uczniów preferuje inne zajęcia niż naukę.

Umiejętności życiowe posiadane przez uczniów.

- Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów - poziom 4 (39,29%), poziom 5 (23,68%), poziom 3 (22,05%)
- Kreatywne myślenie i krytyczne myślenie - poziom 4 (26,4%), poziom 3 (25,59%), poziom 5 (25,04%)
- Skuteczna komunikacja i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych - poziom 5 (28,96%), poziom 4 (26,49%), poziom 3 (25,89%)

- Samoświadomość i empatia - poziom 4 (24,79%), poziom 5 (23,66%), poziom 3 (23,59%)
- Radzenie sobie z emocjami i zarządzanie stresem - poziom 4 (24,35%), poziom 3 (23,52%)

Powyższe wyniki pokazują, że uczniowie oceniają swoje umiejętności życiowe raczej wysoko. W każdej z kategorii umiejętności określano na poziomach 3, 4 i 5.

Uczniowie mają ogólne wyobrażenie o własnej przyszłości, ale niektórzy z nich mają również konkretne plany na przyszłość. Należy zauważyć, że zdecydowana większość uczniów była w stanie powiedzieć, co chciałaby robić w przyszłości - niektórzy z nich określili konkretne zawody, które chcieliby wykonać, niektórzy określili zakres zadań, które chcieliby wykonać. Niektórzy uczniowie napisali, że chcieliby być szczęśliwi i założyć rodzinę. W każdym kraju duża grupa uczniów napisała, że nie wiedzą jeszcze, co chcieliby robić w przyszłości, a niektórzy z nich nie odpowiedzieli.

Znajomość własnych umiejętności przez uczniów - spośród wymienionych umiejętności uczniowie podawali określone umiejętności, talenty, umiejętności "zawodowe", np. śpiewanie, granie na instrumentach, malowanie, umiejętności sportowe, umiejętności matematyczne, szycie, gotowanie itp. Podawali także cechy charakteru, np. jestem przyjazny, towarzyski, mam szalone pomysły, łatwo nawiązuję przyjaźnie, itd. Niektórzy uczniowie łączyli swoje umiejętności z tym, co chcieliby robić w przyszłości. Wielu uczniów w niektórych krajach (Bułgaria, Polska, Hiszpania) wspomniało, że są dobrzy w niektórych przedmiotach szkolnych. Jednak duża grupa uczniów wspomniała, że nie zna swoich umiejętności i mocnych stron. To jest obszar, który może wymagać przyszłej pracy.

5) Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

W oparciu o ogólne wyniki możemy powiedzieć, że uczniowie mają wysokie poczucie akceptacji w grupie rówieśników. Ponad 46% uczniów zdecydowanie i 30% uczniów raczej chętniej przebywa w grupie swoich rówieśników. Bardzo podobne wyniki uzyskano w każdym kraju partnerskim.

Wyniki w zakresie przywództwa uczniów w grupie rówieśniczej nieco różnią się w porównaniu do różnych krajów. Ogólne wyniki pokazują, że ponad 24% uczniów czasami lubi przewodzić grupie, ale ponad 20% zdecydowanie nie i ponad 19% raczej nie lubi być liderem. Podobne wyniki można znaleźć w Polsce i Hiszpanii. Ale we Włoszech otrzymane wyniki są dość równe w każdej z kategorii, więc możemy założyć, że niektórzy uczniowie lubią być liderami, a niektórzy nie. A w Bułgarii największa grupa uczniów (ponad 27%) zdecydowanie lubi być liderem.

Według ogólnych wyników (znajdujących odzwierciedlenie w wynikach poszczególnych krajów) uczniowie deklarują współpracę w grupie i zainteresowanie swoimi rówieśnikami. 34,48% uczniów i 19,47% uczniów odpowiednio raczej lub zdecydowanie interesuje się tym, co robią ich koledzy i współpracuje z nimi. Ale aż 31,46% uczniów robi to czasem.

Uczniowie (zgodnie z ogólnymi wynikami) deklarują swoją aktywność na zajęciach czasami (prawie 34,86% uczniów). Niektórzy uczniowie (ponad 29%) uważają, że są raczej aktywni podczas zajęć, a ponad 16% z nich uważa, że jest zdecydowanie aktywna podczas lekcji.

Aspekt aktywności uczniów podczas zabawy z rówieśnikami wygląda trochę inaczej. Ponad 32% uczniów jest raczej aktywnie zaangażowanych w zabawę z rówieśnikami, a ponad 32% uczniów jest zdecydowanie aktywnych podczas zabaw z rówieśnikami.

Uczniowie we wszystkich krajach raczej (ponad 33%) i zdecydowanie (ponad 33%) chętnie współpracują i współdziałają w grupie.

Uczniowie potrafią również budować relacje z dorosłymi. Ponad 36% uczniów (zgodnie z wynikami) jest raczej otwartych w kontaktach z dorosłymi, a ponad 25% jest zdecydowanie otwartych w takich relacjach.

Uczniowie akceptują również zasady społeczne i grupowe (ogólne wyniki: *Raczej tak*: 35,67%, *Zdecydowanie tak*: 30,57%).

Uczniowie raczej łatwo budują relacje z rówieśnikami. 31,59% wszystkich uczniów raczej, a 33,62% zdecydowanie łatwo nawiązuje kontakt z rówieśnikami.

Biorąc pod uwagę akceptację uczniów przez rówieśników, wyniki sugerują, że największa grupa uczniów (31,28%) raczej zaprasza i zachęca kolegów do rozmów i zabawy, a 24,2% uczniów zdecydowanie zachęca swoich rówieśników do wspólnej zabawy. W Bułgarii i Polsce duża grupa respondentów (odpowiednio 26,64% i 31%) czasami zachęca rówieśników do zabawy.

We wszystkich krajach uczniowie deklarują wysoki poziom wrażliwości na potrzeby i emocje swoich rówieśników. Aż 29% i ponad 43% uczniów raczej pomaga lub zdecydowanie pomaga swoim kolegom, starając się ich wspierać i podnosić na duchu w razie potrzeby.

Badanie pokazuje również, że uczniowie we wszystkich krajach są świadomi swoich praw. 32,53% uczniów twierdzi, że są ich raczej świadomi, a 41,84% twierdzi, że są zdecydowanie świadomi.

Uczniowie przestrzegają norm i zasad społecznych, co wyraża się także w poszanowaniu praw i wolności innych osób. Zgodnie z ogólnymi wynikami, 32,54% i 48,39% uczniów deklaruje, że raczej lub zdecydowanie szanuje prawa i wolności innych osób.

Jednak asertywność uczniów jest obszarem do działania. Tylko 31,1% uczniów stwierdziło, że czasami mówi głośno o sprawach ważnych dla nich. Łącznie ponad 25% uczniów odpowiedziało, że raczej lub zdecydowanie nie mówi głośno o takich sprawach.

Jeśli chodzi o świadomość emocji przez uczniów, deklarują oni (według ogólnych wyników), że raczej (31,88%) lub zdecydowanie (30,53%) są zazwyczaj w dobrym nastroju i łatwo okazują swoje dobre samopoczucie.

W aspekcie świadomości emocji innych ludzi, uczniowie (we wszystkich krajach) deklarują, że raczej (38,11%) lub zdecydowanie (26,92%) są w stanie zrozumieć uczucia innych osób. Ale duża grupa (21,32%) uczniów tylko czasami jest w stanie zrozumieć uczucia innych.

Zgodnie z ogólnymi wynikami, czasami uczniowie (29,07%) mają trudności z wyjaśnieniem innym, co czują. Pozostałe wyniki w tym obszarze są równe. Wyniki uzyskane w tej kategorii pokazują, że umiejętność wyrażania emocji przez ucznia może być kolejnym obszarem do dalszej pracy.

To samo dotyczy umiejętności radzenia sobie z emocjami, stresem wśród uczniów. Również w tej kategorii największa grupa uczniów czasami (24,04%) chowa się w sobie, gdy są zdenerwowani, ale 19,65% zdecydowanie nie i 20,71% raczej nie reaguje w ten sposób.

Również w kolejnym pytaniu dotyczącym świadomości uczuć przez uczniów uzyskaliśmy podobne wyniki. Ponownie największą grupę stanowią uczniowie, którzy czasami (27,78%) nie wiedzą

dokładnie, jakie emocje odczuwają w danym momencie. Ta odpowiedź uzyskała najwyższy wynik w każdym kraju.

Jednak odpowiedzi na kolejne pytanie sugerują, że uczniowie mają zdolność łączenia emocji z przyczynami, które je wywołują. W sumie ponad 45% uczniów zdecydowanie lub raczej wie, dlaczego są źli. Tylko we Włoszech ponad 23% uczniów raczej nie wie, dlaczego są źli.

Również świadomość znaczenia emocji w relacjach z innymi jest na dobrym poziomie wśród uczniów. Ponad 60% uczniów mówi, że jest to raczej lub zdecydowanie ważne dla nich, aby wiedzieć, co czują ich przyjaciele.

Uczniowie demonstrują także potrzebę zrozumienia przyczyn danych emocji u innych osób. Zgodnie z wynikami ogółem 33,02% uczniów raczej i 41,55% uczniów zdecydowanie próbuje zrozumieć, dlaczego ich przyjaciel jest np. zdenerwowany.

Zdolność do odczytania uczuć innych osób przez uczniów jest na średnim i dobrym poziomie. W sumie 26,83% uczniów czasami, podczas gdy 28,55% uczniów raczej i 24,47% uczniów zdecydowanie potrafi odczytać, co czuje osoba, z którą rozmawiają.

Następne pytanie świadczy o poziomie asertywności uczniów. Zgodnie z ogólnymi wynikami 33,32% uczniów deklaruje, że zdecydowanie łatwo jest im powiedzieć NIE, gdy ich przyjaciele i koledzy zachęcają ich do zrobienia czegoś, co im się nie podoba. Raczej 21,42% uczniów tak myśli. Ale aż 20,26% uczniów przyznaje, że tylko czasami łatwo jest im powiedzieć NIE.

Uczniowie we wszystkich krajach unikają sytuacji konfliktowych (ogólne wyniki: *Raczej tak* - 31,54%, *Absolutnie tak* - 27,66%). Ale aż 20,69% uczniów przyznaje, że tylko czasami unika konfliktów. Prawie 13% uczniów jest raczej lub zdecydowanie zaangażowanych w sytuacje konfliktowe.

Jeśli chodzi o sposób, w jaki uczniowie radzą sobie z sytuacjami konfliktowymi, deklarują (zgodnie z ogólnymi wynikami), że raczej (33,12%) próbują radzić sobie w sytuacjach konfliktowych w pokojowy sposób. Ale aż 23,99% uczniów przyznaje, że tylko czasami odwołuje się do pokojowych sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.

W sytuacjach konfliktowych uczniowie we wszystkich krajach raczej nie (22,33%) lub zdecydowanie nie (46,2%) zachowują się agresywnie wobec swoich kolegów.

W takich sytuacjach uczniowie zwykle nie obrażają się i nie denerwują (całkowite wyniki: *zdecydowanie nie* - 30,47%, *raczej nie* - 26,12%).

Badanie pokazuje również, że uczniowie we wszystkich krajach zdecydowanie nie (46,66%) lub raczej nie (25,07%) inicjują sytuacji konfliktowych.

2.1.2. Grupa B – Uczniowie w wieku 6-10 lat

2.1.2.1. Informacje o klasie

1.1. *Wiek uczniów w klasie*

Bułgaria:

Klasy I - 4 klasy - 6 i 7 lat - 71 uczniów

Klasy II - 6 klas - 7 i 8 lat - 114 uczniów

Klasy III - 6 klas - 8 i 9 lat - 120 uczniów

Klasy IV - 7 klas - 9 i 10 lat - 175 uczniów

Włochy:

Klasy I (uczniowie w wieku 6 lat): 2 grupy

Klasy II (uczniowie w wieku 7-8 lat): 6 grup

Klasy IV (uczniowie w wieku 9 lat): 4 grupy

Klasy V (uczniowie w wieku 10-11 lat): 4 grupy

Polska:

Klasy I (uczniowie w wieku 6-7 lat) – trzy klasy

Klasy III (uczniowie w wieku 9-10 lat) – trzy klasy

Hiszpania:

Szkoła podstawowa I stopnia (uczniowie w wieku 6-7 lat) - 5 grup

Szkoła podstawowa II stopnia (uczniowie w wieku 9-10 lat) - 4 grupy

1.2. *Liczba uczniów w klasie*

Bułgaria:

Klasy	Chłopcy	Dziewczęta
Klasy I		
Klasa 1	10	9
Klasa 2	9	9
Klasa 3	11	8
Klasa 4	11	13
Klasy II		
Klasa 1	13	11
Klasa 2	10	9
Klasa 3	12	11
Klasa 4	10	15
Klasa 5	11	14

Klasa 6	13	10
Klasy III		
Klasa 1	13	5
Klasa 2	11	12
Klasa 3	15	5
Klasa 4	12	6
Klasa 5	15	4
Klasa 6	9	8
Klasy IV		
Klasa 1	11	13
Klasa 2	12	8
Klasa 3	15	10
Klasa 4	15	8
Klasa 5	12	13
Klasa 6	12	10

W sumie: chłopców – 259 i dziewcząt – 221 (480 uczniów)

Włochy:

Klasy	Chłopcy	Dziewczęta
Klasy I		
Klasa 1	12	4
Klasa 2	4	6
Klasy II		
Klasa 1	10	11
Klasa 2	10	5
Klasa 3	7	9
Klasa 4	7	4
Klasa 5	5	6
Klasa 6	6	12
Klasy IV		
Klasa 1	7	11
Klasa 2	10	9
Klasa 3	7	12
Klasa 4	9	12
Klasy V		
Klasa 1	8	7
Klasa 2	11	3
Klasa 3	11	6
Klasa 4	7	10

W sumie: 131 chłopców i 127 dziewcząt (w sumie 258 uczniów)

Polska:

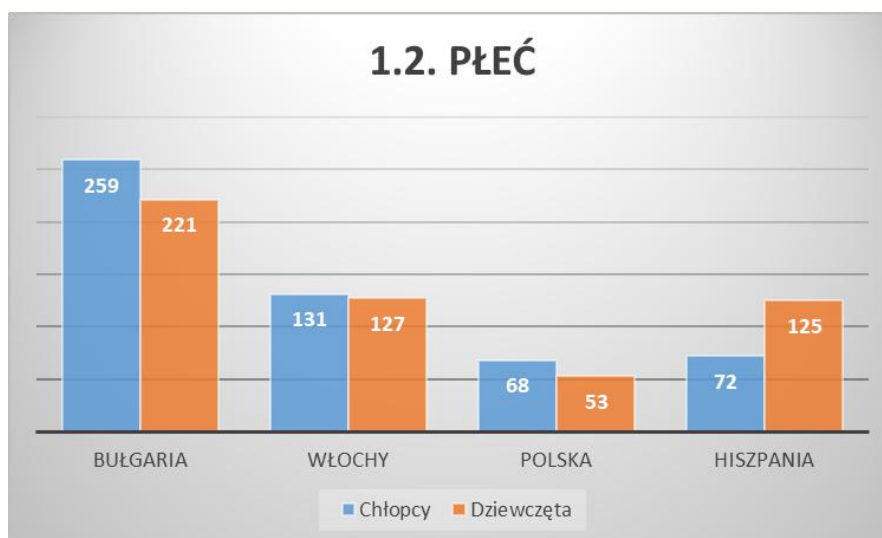
Klasy	Chłopcy	Dziewczęta
Klasy I		
Klasa 1	12	10
Klasa 2	11	9
Klasa 3	13	4
Klasy III		
Klasa 1	12	12
Klasa 2	11	12
Klasa 3	9	6

W sumie: 68 chłopców i 53 dziewcząt (razem 121 uczniów).

Hiszpania:

Klasy	Chłopcy	Dziewczęta
I poziom szkoły podstawowej		
Klasa 1	8	12
Klasa 2	7	9
Klasa 3	15	10
Klasa 4	3	15
Klasa 5	7	17
II poziom szkoły podstawowej		
Klasa 1	10	15
Klasa 2	4	15
Klasa 3	2	20
Klasa 4	16	12

Ogółem badanie objęło: 72 chłopców i 125 dziewcząt (w sumie 197 uczniów).

Ogółem (we wszystkich krajach) badanie objęło: 530 chłopców i 564 dziewcząt (łącznie 1094 uczniów)

1.3. Narodowość/Narodowości

Bułgaria: Wszyscy uczniowie są Bułgarami.

Włochy: Wszyscy uczniowie są Włochami, z wyjątkiem czterech uczniów z Rumunii, dwóch z Ukrainy, dwóch z Wenezueli, jednego z Maroka i jednego z Kolumbii.

Polska: Wszyscy uczniowie są narodowości polskiej.

Hiszpania:

Uczniowie są pochodzenia:

Hiszpańskiego, marokańskiego, niemieckiego

Hiszpańskiego i marokańskiego

Hiszpańskiego

Hiszpańskiego, niemieckiego, włoskiego i marokańskiego

Hiszpańskiego, ekwadorskiego, marokańskiego

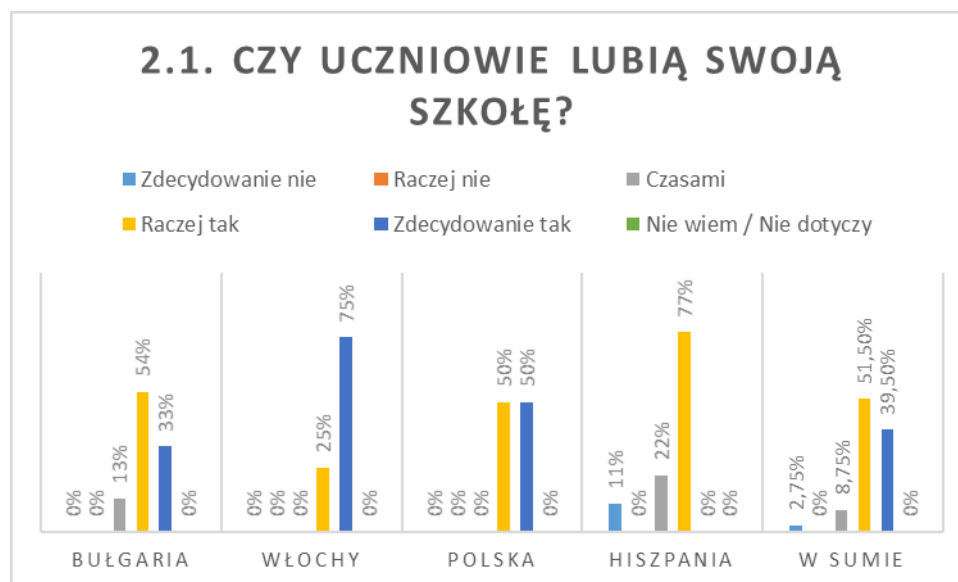
2.1.2.2. Szkoła i jej otoczenie

2.1. Czy uczniowie lubią swoją szkołę?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	3 (12,50%)	13 (54,17%)	8 (33,33%)	-
Włochy N=16	-	-	-	4 (25%)	12 (75%)	-
Polska N=6	-	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-
Hiszpania N=9	1 (10%)	-	2 (20%)	7 (70%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,92%	0,00%	9,41%	47,70%	41,97%	0,00%

Dodatkowy komentarz:

Włochy: 3: uczniowie są dobrze zintegrowani i kształceni; chętnie uczęszczają do szkoły - od kilku lat uczęszczają na zajęcia również w okresie letnim (czerwiec-lipiec); chętnie chodzą do szkoły.

2.2. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	-	17 (70,83%)	7 (29,17%)	-
Włochy	-	-	-	1 (6,25%)	15 (93,75%)	-

N=16						
Polska N=6	-	-	-	4 (66,67%)	2 (33,33%)	-
Hiszpania N=9	-	-	8 (88,89%)	1 (11,11%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,00%	7,59%	48,17%	44,24%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

2.3. Czy zdaniem Pani/Pana budynku/pomieszczenia, w których odbywają się lekcje są wygodne dla uczniów (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	-	15 (62,50%)	9 (37,50%)	-
Włochy N=16	-	3 (18,75%)	1 (6,25%)	6 (37,5%)	6 (37,5%)	-
Polska N=6	-	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	-	5 (55,56%)	3 (33,33%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	5,96%	1,68%	54,72%	37,64%	0,00%

Dodatkowy komentarz:

Włochy: 1: potrzebowalibyśmy trochę więcej miejsca na zajęcia laboratoryjne.

2.4. Czy szkoła dostarcza uczniom materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	-	9 (37,5%)	15 (62,5%)	-
Włochy N=16	1 (6,25%)	5 (31,25%)	3 (18,75%)	5 (31,25%)	2 (12,50%)	-
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	3 (33,33%)	5 (55,56%)	1 (11,11%)	-	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	4,52%	13,16%	5,97%	32,46%	43,89%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

2.5. Czy uczniowie mają możliwość realizacji doświadczeń i eksperymentów w laboratoriach/pracowniach lub praktycznych działań w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	3 (12,50%)	2 (8,34%)	9 (37,50%)	5 (20,83%)	5 (20,83%)	-
Włochy N=16	-	3 (18,75%)	2 (12,5%)	7 (43,75%)	4 (25%)	-
Polska N=6	-	1 (16,67%)	2 (33,33%)	2 (33,33%)	1 (16,67%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	6 (66,67%)	2 (22,22%)	1 (11,11%)
W sumie N=55 (średnia ważona)	7,59%	10,72%	27,42%	31,42%	21,92%	0,93%

Dodatkowy komentarz: Włochy: często korzystamy z laboratoriów multimedialnych; szkoła nie ma siłowni ani laboratoriów; praktyczne zajęcia odbywają się w klasie; są wykorzystywane niektóre wolne pomieszczenia jak lobby lub korytarze; nie ma wyposażonego laboratorium. Nauczyciele sami się zaopatrują w materiały.

2.6. Czy szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	1 (4,17%)	3 (12,50%)	4 (16,67%)	5 (20,83%)	11 (45,83%)	-
Włochy N=16	-	3 (18,75%)	2 (12,5%)	6 (37,5%)	4 (25%)	1 (6,25%)
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	7 (77,78%)	2 (22,22%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	2,55%	12,62%	13,49%	30,69%	38,97%	1,68%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 3: zajęcia pozalekcyjne odbywają się w szkolnych przestrzeniach, które nie są odpowiednie do tego celu; w obiektach zewnętrznych; zajęcia pozalekcyjne są rzadko realizowane.

2.7. Czy w szkole są organizowane dodatkowe zajęcia/wydarzenia dla uczniów (np. zajęcia sportowe, koła zainteresowań, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
------	------------------	------------	---------	------------	------------------	------------------------

Bułgaria N=24	-	-	4 (18,18%)	4 (18,18%)	14 (63,64%)	-
Włochy N=16	-	-	4 (25%)	5 (31,25%)	7 (43,75%)	-
Polska N=6	-	-	-	1 (16,67%)	5 (83,33%)	-
Hiszpania N=9	-	-	2 (22,22%)	7 (77,78%)	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,00%	19,76%	27,20%	53,04%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

2.8. Czy uczniowie lubią brać udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	2 (8,33%)	6 (25%)	16 (66,67%)	-
Włochy N=16	-	-	-	3 (18,75%)	13 (81,25%)	-
Polska N=6	-	-	-	1 (16,67%)	5 (83,33%)	-
Hiszpania N=9	-	-	1 (11,11%)	7 (77,78%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,00%	5,97%	27,54%	66,49%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

2.9. Czy do szkoły chodzą uczniowie z innej grupy kulturowej (np. ze względu na pochodzenie, religię, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	3 (12,50%)	4 (16,67%)	6 (25%)	6 (25%)	5 (20,83%)	-
Włochy N=16	3 (20%)	2 (13,33%)	4 (26,67%)	3 (20%)	3 (20%)	-
Polska N=6	1 (16,67%)	-	1 (16,67%)	-	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	1 (11,11%)	8 (88,89%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	13,50%	13,74%	22,94%	21,52%	28,30%	0,00%

Dodatkowy komentarz:

Bułgaria: 3 nauczycieli wskazało mniejszość romską, 1 – mniejszość chińską

Włochy: 3: tunezyjczycy, pakistańczycy, Indianie; Nie; Nie ma zagranicznych uczniów.

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

2.10. Jak Pani/Pan sądzi, czy według uczniów jest to pozytywne zjawisko?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	6 (26,09%)	3 (13,04%)	6 (26,09%)	4 (17,39%)	4 (17,39%)
Włochy N=16	-	-	-	3 (23,08%)	9 (69,23%)	1 (7,69%)
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	1 (16,67%)	3 (50%)
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	3 (33,33%)	4 (44,45%)	-	1 (11,11%)
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	17,43%	11,29%	27,33%	28,09%	15,86%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: Tak.

Brak odpowiedzi:

Bułgaria: 1

Włochy: 3

2.11. Czy w szkole, wśród dzieci w wieku 6-10 lat, zdarzały sytuacje agresji lub/i przemocy (np. zastraszania, przezywania, bicia,...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	5 (20,83%)	10 (41,67%)	5 (20,83%)	4 (16,67%)	-
Włochy N=16	10 (66,67%)	4 (26,66%)	1 (6,67%)	-	-	-
Polska N=6	-	1 (16,67%)	2 (33,32%)	1 (16,67%)	1 (16,67%)	1 (16,67%)
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	2 (22,22%)	6 (66,67%)	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	17,16%	21,29%	30,66%	19,27%	10,97%	0,65%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

2.12. Jak Pani/Pan sądzi, czy według uczniów szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji lub/i przemocy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	1 (4,17%)	7 (29,17%)	4 (16,67%)	12 (50%)	-
Włochy N=16	-	-	-	5 (33,33%)	9 (60%)	1 (6,67%)
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	2 (22,22%)	4 (44,44%)	2 (22,22%)	1 (11,12%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	4,54%	21,80%	22,10%	49,85%	1,71%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: szkoła przeprowadziła projekt dotyczący znęcania się/przemocy.

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

2.13. Jak Pani/Pan sądzi, czy według uczniów szkoła jest miejscem, w którym mogą otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebują?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	1 (4,17%)	1 (4,17%)	11 (45,83%)	11 (45,83%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	2 (12,5%)	5 (31,25%)	7 (43,75%)	1 (6,25%)
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	6 (66,67%)	-	2 (22,22%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	9,91%	5,91%	39,40%	43,10%	1,68%

Dodatkowy komentarz: nie

2.14. Czy uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielem/nauczycielami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	1 (4,17%)	-	-	8 (33,33%)	15 (62,50%)	-
Włochy N=16	-	-	-	3 (18,75%)	13 (81,25%)	-
Polska	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-

N=6						
Hiszpania N=9	-	2 (22,22%)	1 (11,11%)	6 (66,67%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	2,55%	1,91%	0,93%	32,21%	62,40%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

2.15. Czy uczniowie mają dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	1 (4,17%)	1 (4,17%)	5 (20,83%)	8 (33,33%)	9 (37,50%)	-
Włochy N=16	-	-	-	6 (37,5%)	10 (62,5%)	-
Polska N=6	-	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-
Hiszpania N=9	1 (11,11%)	2 (22,22%)	5 (55,56%)	-	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	3,47%	4,46%	17,37%	32,25%	42,45%	0,00%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: dla uczniów dyrektor reprezentuje postać ojca.

2.16. Czy uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	1 (4,17%)	1 (4,17%)	7 (29,17%)	3 (12,50%)	12 (50%)	-
Włochy N=16	-	-	-	3 (18,75%)	11 (68,75%)	2 (12,5%)
Polska N=6	-	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	5 (55,56%)	3 (33,33%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	2,55%	3,48%	22,42%	17,38%	50,81%	3,36%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: nasza sekretarka ma dobre relacje z uczniami, nauczycielami i woźnymi.

2.17. Czy uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
------	------------------	------------	---------	------------	------------------	------------------------

Bułgaria N=24	-	1 (4,17%)	-	12 (50%)	11 (45,83%)	-
Włochy N=16	-	-	-	5 (31,25%)	11 (68,75%)	-
Polska N=6	-	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	6 (66,67%)	3 (33,33%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	2,55%	0,00%	46,35%	51,10%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

2.18. Jeśli są dodatkowe ważne aspekty życia szkolnego uczniów z Twojej klasy nie poruszone wcześniej bardzo prosimy o ich krótkie opisanie.

Bułgaria:

Tylko jeden nauczyciel napisał komentarz: Należy zwrócić większą uwagę na promowanie dobrych relacji i zapobieganie sytuacjom problemowym i konfliktom w szkole.

Włochy:

Polska:

- Radzenie sobie ze stresem, emocjami.
- Radzenie sobie ze stresem; Zmiana nawyków myślenia, zmiana przekonań; Uwalnianie się od destrukcyjnych emocji.

Hiszpania:

- Atmosfera na lekcji jest spokojna, a dzieci są bardzo miłe. Większość rodziców ma zaufanie do mnie jako nauczyciela.
- Wypadki często się zdarzają, gdy uczeń łamie przepisy szkolne.
- Nic specjalnego.
- Nic specjalnego.

2.19. Wnioski z rysunków uczniów. Co najbardziej uczniowie lubią robić w szkole/klasie, a jakie aspekty życia szkolnego się nie pojawiły na rysunkach.

Bułgaria:

11 nauczycieli przedstawiło wnioski, które można streścić w następujący sposób:

- Podczas zajęć uczniowie lubią: pracować w małych grupach; gry podczas lekcji; metody interaktywne;
- Wśród ulubionych przedmiotów są matematyka, język bułgarski, zajęcia fizyczne;
- Lubią zajęcia sportowe i wspólne zabawy, zwłaszcza zabawy ruchowe podczas przerw i zajęć;

- Lubią zajęcia pozaszkolne i zajęcia poza klasą - kluby zainteresowań, zwłaszcza taniec i różne warsztaty artystyczne (rysunek, śpiew, aktorstwo), wycieczki, "zielone lekcje" (lekcje w górach, las);
- Lubią spotykać się z przyjaciółmi i grać razem podczas przerw.

Włochy:

- Doceniają zajęcia techniczne i artystyczne;
- Doceniają zajęcia rekreacyjne i sportowe.

Polska:

- Lubią: pracę w grupach; teatrzyk; eksperymenty, doświadczenia; gry, zajęcia komputerowe, wycieczki;
- Uczyć się przez zabawę. Uczestniczyć w grach i zabawach ruchowych. Zdobywać wiedzę podczas wycieczek i warsztatów ekologiczno - przyrodniczych.
- Zabawy ruchowe (lekcje W-F); Doświadczenia i eksperymenty; Zabawy na przerwach.
- Dzieci najchętniej lubią spędzać czas aktywnie podczas zabaw ruchowych, zarówno na lekcjach jak i przerwie.
- Lubią się wspólnie bawić, grać w gry, tańczyć, śpiewać, chodzić na wycieczki.

Hiszpania:

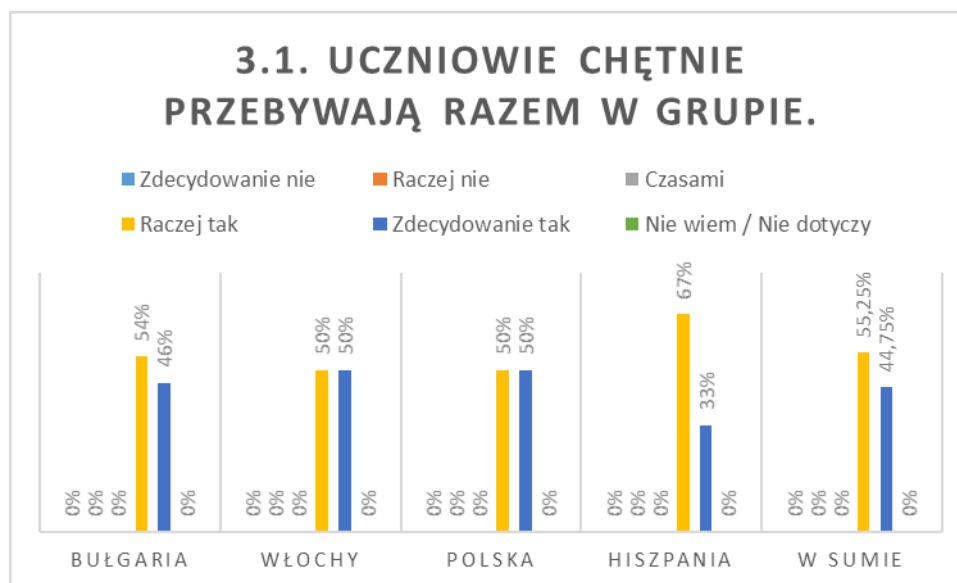
- Lubią: pracę w grupach; teatr; eksperymenty; dynamikę, zajęcia komputerowe, podróże;
- Kochają przyrodę i chodzą na wycieczki lub do muzeów. Są pasjonatami odkrywania poprzez eksperymenty/doświadczenia, w których mogą dotknąć tego, co robimy.
- Kochają aktywność fizyczną, muzykę, wycinanki i rzemiosło, klej i kolaż oraz mandale.
- Lubią wychodzić na zewnątrz i spędzać czas na świeżym powietrzu, wycieczki i wyjazdy są tym, co wolą od innych rzeczy.
- Moje dzieci lubią zajęcia teatralne, muzykę, wychodzić na plac zabaw, rzucać balonami z wodą i atakować, chociaż dla nich jest to naturalny fizyczny kontakt.
- Uczniowie uwielbiają malować i modelować za pomocą gliny, dynamikę, w której jest wyzwanie, najlepiej sprawdza się to w przypadku działań łączących teatr i muzykę.
- Moi uczniowie lubią zajęcia w zespołach, gry z elementem współzawodnictwa, sporty i wszystko, co można robić na powietrzu. Zajęcia plastyczne, które dobrze na nich działają, rozluźniają je i pomagają im odłączyć się od codzienności w ich domach.
- Działania i wycieczki to jest to, co zawsze im odpowiada. Bardzo lubią jeździć na wycieczki, odwiedzać ciekawe miejsca związane z tym, czego uczyliśmy się na zajęciach, a rzeczy artystyczne również ich mocno interesują.
- Moi uczniowie zazwyczaj nie wyrażają jednoznacznie tego, co lubią i muszą próbować wielu rzeczy, ale ogólnie widzę, że najbardziej ich przyciąga dynamika i gry, które są wykonywane w zespołach.

2.1.2.3. Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

3.1. Uczniowie chętnie przebywają razem w grupie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	-	13 (54,17%)	11 (45,83%)	-
Włochy N=16	-	-	-	8 (50%)	8 (50%)	-
Polska N=6	-	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	6 (66,67%)	3 (33,33%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,00%	0,00%	53,94%	46,06%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.2. W klasie jest jeden lub kilku liderów.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	2 (8,33%)	2 (8,33%)	3 (12,50%)	7 (29,17%)	10 (41,67%)	-
Włochy N=16	1 (6,67%)	2 (13,33%)	4 (26,67%)	6 (40%)	2 (13,33%)	-
Polska N=6	-	-	-	1 (16,67%)	5 (83,33%)	-

Hiszpania N=9	-	-	-	2 (22,22%)	7 (77,78%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	6,84%	8,55%	14,56%	30,90%	39,15%	0,00%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: Zależy od nastroju, ale nie uważam go za przywódcę.

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

3.3. Uczniowie interesują się tym, co robią rówieśnicy w grupie, współpracują ze sobą.

Kraj	Zdecydowa nie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	-	17 (77,27%)	5 (22,73%)	-
Włochy N=16	-	-	-	8 (50%)	8 (50%)	-
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	9 (100%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,00%	0,00%	69,80%	30,20%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.4. Uczniowie są aktywni podczas lekcji.

Kraj	Zdecydowa nie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	3 (12,50%)	10 (41,67%)	11 (45,83%)	-
Włochy N=16	-	-	-	7 (43,75%)	9 (56,25%)	-
Polska N=6	-	-	-	1 (16,67%)	5 (83,33%)	-
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	-	3 (33,33%)	5 (55,56%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,93%	7,59%	40,56%	50,92%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.5. Uczniowie są aktywni podczas zabaw w grupie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	1 (4,17%)	7 (29,17%)	16 (66,66%)	-
Włochy N=16	-	-	-	7 (43,75%)	9 (56,25%)	-
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	-	-	3 (33,33%)	6 (66,67%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,00%	2,55%	33,60%	63,85%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.6. Uczniowie współdziałają i współpracują w grupie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	1 (4,17%)	14 (58,33%)	9 (37,50%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	-	7 (43,75%)	8 (50%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	4 (66,67%)	1 (16,67%)	-
Hiszpania N=9	1 (11,11%)	1 (11,11%)	1 (11,11%)	5 (55,56%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,93%	2,61%	4,11%	54,52%	37,83%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.7. Uczniowie są otwarci w kontaktach z dorosłymi.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	2 (8,33%)	10 (41,67%)	12 (50%)	-
Włochy N=16	-	-	-	11 (68,75%)	5 (31,25%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	2 (33,33%)	3 (50%)	-
Hiszpania	-	1 (11,11%)	5 (55,56%)	1 (11,11%)	2 (22,22%)	-

N=9						
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,93%	10,43%	46,03%	42,61%	0,00%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: Nie zawsze w pozytywny sposób.

3.8. Uczniowie respektują zasady i reguły w grupie.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	-	18 (75%)	6 (25%)	-
Włochy N=16	-	-	3 (18,75%)	10 (62,5%)	3 (18,75%)	-
Polska N=6	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-	-
Hiszpania N=9	1 (11,11%)	3 (33,33%)	3 (33,33%)	-	2 (22,23%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,93%	2,84%	9,16%	64,93%	22,14%	0,00%

Uwagi dodatkowe: Włochy: 1: z trudem.

3.9. Ich próby nawiązania kontaktu są rozumiane przez pozostałe dzieci.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	5 (20,83%)	15 (62,50%)	4 (16,67%)	-
Włochy N=16	-	-	1 (6,25%)	11 (68,75%)	4 (25%)	-
Polska N=6	-	-	-	6 (100%)	-	-
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	7 (77,78%)	1 (11,11%)	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,93%	20,99%	61,22%	16,86%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.10. Uczniowie zapraszają i zachęcają dzieci do rozmów oraz zabaw.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	5 (20,83%)	14 (58,34%)	5 (20,83%)	-
Włochy	-	-	1 (6,25%)	7 (43,75%)	8 (50%)	-

N=16						
Polska N=6	-	-	-	6 (100%)	-	-
Hiszpania N=9	-	-	3 (33,33%)	5 (55,56%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,00%	17,16%	55,77%	27,07%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.11. Uczniowie pomagają innym dzieciom, próbują pocieszać rówieśników.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	4 (16,67%)	9 (37,50%)	11 (45,83%)	-
Włochy N=16	-	-	2 (12,5%)	6 (37,5%)	8 (50%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	3 (50%)	2 (33,33%)	-
Hiszpania N=9	-	1 (11,11%)	3 (33,33%)	4 (44,45%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,93%	16,98%	38,59%	43,50%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.12. Uczniowie są świadomi swoich praw.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	1 (4,17%)	2 (8,33%)	14 (58,33%)	7 (29,17%)	-
Włochy N=16	-	-	2 (13,33%)	9 (60%)	4 (26,67%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	3 (50%)	2 (33,33%)	-
Hiszpania N=9	6 (66,67%)	3 (33,33%)	-	-	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	5,78%	5,48%	9,20%	53,42%	26,12%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

3.13. Uczniowie szanują prawa i wolność innych.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	5 (20,83%)	15 (62,50%)	4 (16,67%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	1 (6,25%)	13 (81,25%)	1 (6,25%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	4 (66,68%)	1 (16,67%)	-
Hiszpania N=9	1 (11,11%)	3 (33,33%)	5 (55,56%)	-	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,93%	4,52%	19,70%	62,39%	12,46%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.14. Uczniowie mówią o ważnych dla siebie sprawach.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	6 (25%)	11 (45,83%)	7 (29,17%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	5 (31,25%)	7 (43,75%)	3 (18,75%)	-
Polska N=6	-	-	-	4 (66,67%)	2 (33,33%)	-
Hiszpania N=9	-	-	2 (22,22%)	4 (44,45%)	3 (33,33%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	1,68%	25,51%	45,97%	26,84%	0,00%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: zależy od tego, z kim rozmawiają.

3.15. Uczniowie potrafią wyrażać uczucia w sposób adekwatny do sytuacji.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	1 (4,17%)	7 (29,17%)	10 (41,66%)	6 (25%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	5 (31,25%)	9 (56,25%)	1 (6,25%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	5 (83,33%)	-	-

Hiszpania N=9	3 (33,33%)	-	4 (44,44%)	2 (22,23%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	2,84%	4,23%	30,49%	45,57%	16,87%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.16. Uczniowie potrafią okazać dobre samopoczucie, zadowolenie, radość.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	1 (4,17%)	15 (62,50%)	8 (33,33%)	-
Włochy N=16	-	-	1 (6,25%)	7 (43,75%)	8 (50%)	-
Polska N=6	-	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-
Hiszpania N=9	-	-	6 (66,67%)	2 (22,22%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	0,00%	9,90%	52,92%	37,18%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.17. Uczniowie współodczuwają, rozpoznają, nazywają przeżycia innych dzieci.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	4 (16,67%)	15 (62,50%)	5 (20,83%)	-
Włochy N=16	-	-	2 (12,5%)	12 (75%)	2 (12,5%)	-
Polska N=6	-	-	-	5 (83,33%)	1 (16,67%)	-
Hiszpania N=9	3 (37,50%)	4 (50,00%)	1 (12,50%)	-	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	2,87%	3,80%	14,57%	61,97%	16,79%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.18. Uczniowie unikają sytuacji konfliktowych.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	8 (33,33%)	13 (54,17%)	3 (12,50%)	-

Włochy N=16	2 (12,5%)	1 (6,25%)	7 (43,75%)	6 (37,5%)	-	-
Polska N=6	-	-	4 (66,67%)	2 (33,33%)	-	-
Hiszpania N=9	4 (44,44%)	5 (55,56%)	-	-	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	7,13%	6,43%	34,59%	44,26%	7,59%	0,00%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 1: Nie zawsze są w stanie.

3.19. Uczniowie w sytuacjach konfliktowych próbują radzić sobie w pokojowy sposób.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	-	10 (41,67%)	12 (50%)	2 (8,33%)	-
Włochy N=16	-	-	8 (50%)	6 (37,5%)	2 (12,5%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	5 (83,33%)	-	-
Hiszpania N=9	3 (33,33%)	3 (33,33%)	3 (33,34%)	-	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	2,84%	2,84%	42,24%	43,68%	8,40%	0,00%

Dodatkowy komentarz: Włochy: 2: z mediacją nauczyciela, z naszym wsparciem.

3.20. Uczniowie w sytuacjach konfliktowych zachowują się agresywnie wobec innych dzieci.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	1 (4,16%)	10 (41,67%)	10 (41,67%)	3 (12,50%)	-	-
Włochy N=16	2 (13,33%)	6 (40,01%)	5 (33,33%)	2 (13,33%)	-	-
Polska N=6	-	3 (50%)	3 (50%)	-	-	-
Hiszpania N=9	-	-	3 (33,34%)	4 (44,44%)	2 (22,22%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	6,01%	37,97%	39,09%	14,98%	1,95%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.21. Uczniowie w sytuacji konfliktowej reagują gniewem, obrażają się, odwracają, odchodzą.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	2 (8,32%)	9 (37,50%)	10 (41,68%)	3 (12,50%)	-	-
Włochy N=16	1 (6,25%)	5 (31,25%)	9 (56,25%)	1 (6,25%)	-	-
Polska N=6	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-	-	-
Hiszpania N=9	-	-	1 (11,11%)	6 (66,67%)	2 (22,22%)	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	6,72%	32,46%	43,94%	14,96%	1,92%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.22. Uczniowie często wywołują konflikty.

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=24	-	16 (66,67%)	5 (20,83%)	3 (12,50%)	-	-
Włochy N=16	-	7 (43,75%)	8 (50%)	1 (6,25%)	-	-
Polska N=6	-	5 (83,33%)	1 (16,67%)	-	-	-
Hiszpania N=9	-	-	5 (55,56%)	4 (44,44%)	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	0,00%	55,45%	31,51%	13,04%	0,00%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

3.23. Prosimy o przedstawienie w kilku zdaniach całościowego obrazu klasy względem rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Bułgaria:

Liczba nauczycieli, którzy nie odpowiedzieli: 13

Liczba nauczycieli, którzy udzielili odpowiedzi: 11

W krótkich opisach nauczycieli rozwój emocjonalny i społeczny ich uczniów oceniany jest jako dobry i adekwatny do wieku. Przedstawione argumenty zawierają stwierdzenia, że uczniowie odpowiednio wyrażają swoje emocje, wyrażają empatię, pomagają sobie nawzajem, przestrzegają zasad

społecznych, dobrze pracują w zespołach, akceptują inne dziecięce osobowości. Sytuacje konfliktowe, które pojawiają się, są zwykle szybko rozwiązywane.

Włochy:

- większość z nich wykazuje dojrzałość i zdolność samokontroli; jednak niektórzy mają pewne problemy społeczno-afektywne;
- uczniowie są bardzo blisko, także dlatego, że mieszkają w jednej wiosce, znają się nawzajem i przebywają razem nawet po zajęciach szkolnych. Są wśród nich uczniowie zagraniczni, którzy czują się dobrze;
- jest to bardzo heterogeniczna grupa z inteligentnymi dziećmi, uczniowie współpracują ze sobą i kontaktują się z dorosłymi;
- jest to grupa jednorodna i dobrze wykształcona, współpracują ze sobą i współdziałają ze sobą oraz z dorosłymi;
- uczniowie pozytywnie współdziałają ze sobą i jest tylko kilka konfliktowych sytuacji;
- dojrzała i bardzo bliska grupa;
- uczniowie osiągnęli dobry poziom rozwoju emocjonalnego i społecznego;
- wydają się dobrze zintegrowaną grupą, ale muszą lepiej zrozumieć zasady wspólnego życia i bycia razem aby się komunikować się, nawet w kontekście pozaszkolnym. Ich przestrzeń oferuje niewiele okazji do ich motywowania;
- emocjonalnie i społecznie są w ogólnej normie;
- są wrażliwi i częściowo zrównoważeni.

Polska:

- Większość uczniów z mojej klasy to dzieci grzeczne, zdyscyplinowane, przestrzegające reguły i zasady obowiązujące w klasie i w szkole. Są wrażliwe na potrzeby innych ludzi. Biorą udział w akcjach charytatywnych. Są także wrażliwe na krzywdę zwierząt.
- Większość uczniów z mojej klasy ma poczucie własnej wartości i świadomość swoich talentów oraz cech charakteru. Dzieci potrafią rozmawiać o swoich uczuciach i emocjach. Umieją dzielić się z innymi, proponują wspólną zabawę, cieszą się z sukcesów innych, są wrażliwe na krzywdę ludzi i zwierząt.
- Dziecko będące na tym etapie rozwoju emocjonalnego cały czas zmienia swoje postępowanie w aspekcie emocjonalnym i społecznym. Największym kłopotem jest umiejętność adekwatnej reakcji w sytuacji kryzysowej.
- W klasie panuje miła atmosfera, dzieci starają się używać wobec siebie zwrotów grzecznościowych, w sytuacjach konfliktowych starają się zachować w sposób powściągliwy.
- Klasa jest pod opieką specjalistów z PPP, którzy pracują nad rozwojem emocjonalnym i społecznym. W chwili obecnej uczniowie potrafią już radzić sobie w sytuacjach trudnych zdecydowanie lepiej niż przed tymi zajęciami.

Hiszpania:

- Większość moich uczniów to wrażliwe i inteligentne dzieci, które przestrzegają zasad, które wprowadzamy na lekcjach i w szkole. Są wrażliwi na potrzeby innych ludzi. Są również wrażliwe na zwierzęta.
- Zarządzanie emocjami jest bezcelowe, ponieważ uczniowie nie mają wysoce rozwiniętej samooceny, a czasami otrzymują pozytywne bodźce w jądrze rodzinnym. Emocje to temat, który należy rozwinąć.

- W mojej klasie jest dużo agresji, podczas której dzieci zawsze walczą, mają około 10 lat i zawsze się kłócą.
- Moja klasa charakteryzuje się młodymi ludźmi z wieloma niedoborami emocjonalnymi, którzy pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych i są zazwyczaj dość agresywne.
- Jest to grupa uczniów, która przedstawia bardzo destrukcyjne zachowania. Są to dzieci, których rodzice nie ustalają jakichkolwiek granic i jest to zauważane w klasie, bardzo źle reagują, gdy są narzucone reguły.
- Dzieci pokazują się takimi, jakie są, szczerze pokazują swoje uczucia bez manipulacji, w przeciwieństwie do dorosłych. Nie wiedzą jednak, jak wyrazić swoje uczucia, przydałaby im się zajęcia z emocjami.
- Są bardzo nieprzygotowani do wyrażania swoich emocji, mają trudności na tym poziomie i trudno im nazwać to, co czują.
- Są to dzieci, które pochodzą z rodzin, w których nie miały uczuć lub miłości, i dlatego są bardzo niesforne, ponieważ chcą być widoczne, uznane i kochane.
- Ta grupa jest całkiem szczerą, nie wydaje się, że są to dzieci, które grają i nie są szczerze, w rzeczywistości mam z nimi dużo pracy, ale myślę, że mają duży potencjał na poziomie szkolnym i osobistym.

2.1.2.4. Styl uczenia się uczniów

4.1. Określ styl uczenia się uczniów, jaki jest w klasie (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

4.1.1. Uczą się na pamięć, bo nie wszystko rozumieją

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	2 (8,70%)	7 (30,43%)	10 (43,48%)	4 (17,39%)	-	-
Włochy N=16	7 (43,75%)	2 (12,5%)	7 (43,75%)	-	-	-
Polska N=6	1 (16,67%)	3 (50%)	1 (16,67%)	-	-	1 (16,66%)
Hiszpania N=9	3 (33,33%)	1 (11,11%)	1 (11,11%)	4 (44,45%)	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	20,88%	24,51%	39,68%	14,28%	0,00%	0,65%

4.1.2. Uczą się ze zrozumieniem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	-	3 (13,04%)	6 (26,09%)	10 (43,48%)	4 (17,39%)	-
Włochy N=16	-	-	1 (6,25%)	10 (62,5%)	5 (31,25%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	3 (50%)	1 (16,67%)	1 (16,66%)
Hiszpania N=9	2 (22,22%)	2 (22,22%)	3 (33,33%)	2 (22,23%)	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	1,96%	9,74%	20,86%	47,12%	19,67%	0,65%

4.1.3. Nie uczą się w ogóle, bo wszystko pamiętają z zajęć

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	2 (8,70%)	8 (34,78%)	10 (43,48%)	3 (13,04%)	-	-
Włochy N=16	8 (50%)	3 (18,75%)	4 (25%)	1 (6,25%)	-	-
Polska N=6	-	1 (16,67%)	1 (16,67%)	2 (33,33%)	-	2 (33,33%)
Hiszpania N=9	2 (22,22%)	2 (22,22%)	3 (33,33%)	2 (22,23%)	-	-

W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	20,99%	28,54%	36,39%	12,77%	0,00%	1,31%
---	---------------	---------------	---------------	--------	-------	-------

4.1.4. Uczą się przez próby i błędy

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	3 (13,04%)	4 (17,39%)	7 (30,43%)	7 (30,43%)	2 (8,71%)	-
Włochy N=16	-	-	4 (25%)	5 (31,25%)	7 (43,75%)	-
Polska N=6	-	-	2 (33,33%)	3 (50%)	-	1 (16,67%)
Hiszpania N=9	-	-	2 (22,22%)	3 (33,34%)	4 (44,44%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	7,79%	10,41%	28,32%	31,65%	21,18%	0,65%

4.1.5. Uczą się przez rozwiązywanie problemów

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	-	4 (17,39%)	9 (39,13%)	7 (30,43%)	3 (13,05%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	2 (12,5%)	6 (37,5%)	7 (43,75%)	-
Polska N=6	-	-	1 (16,67%)	3 (50%)	1 (16,67%)	1(16,66%)
Hiszpania N=9	3 (33,33%)	2 (22,22%)	1 (11,11%)	2 (22,23%)	1 (11,11%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	2,91%	14,08%	28,40%	32,44%	21,51%	0,66%

4.1.6. Uczą się przez naśladownictwo

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	-	4 (17,39%)	6 (26,09%)	12 (52,17%)	1 (4,35%)	-
Włochy N=16	3 (18,75%)	1 (6,25%)	4 (25%)	6 (37,5%)	2 (12,5%)	-
Polska N=6	-	-	2 (33,33%)	3 (50%)	-	1 (16,67%)
Hiszpania N=9	-	-	2 (22,22%)	6 (66,67%)	1 (11,11%)	-

W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	5,17%	12,12%	25,73%	49,32%	7,01%	0,65%
--	-------	--------	---------------	---------------	-------	-------

4.1.7. Wolą inne zajęcia niż naukę

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	4 (17,39%)	4 (17,39%)	-	14 (60,87%)	-	1 (4,35%)
Włochy N=16	3 (18,75%)	1 (6,25%)	5 (31,25%)	1 (6,25%)	5 (31,25%)	1 (6,25%)
Polska N=6	-	2 (33,33%)	-	-	-	4 (66,67%)
Hiszpania N=9	-	-	2 (22,22%)	-	7 (77,78%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	15,57%	13,43%	10,58%	38,03%	15,45%	6,94%

4.1.8. Prosimy o przedstawienie w kilku zdaniach ogólnej sytuacji w klasie w zakresie stylów uczenia się.

Bułgaria:

Tylko 7 nauczycieli udzieliło odpowiedzi:

- Style są bardzo różne w zależności od temperamentu ucznia;
- Moi uczniowie uczą się głównie poprzez naśladownictwo oraz próby i błędy;
- Próbuje zrozumieć, nie lubią uczyć się na pamięć;
- Wolą narzędzia wizualne;
- Najłatwiej uczyć się w małych grupach i podczas gier;
- Lubią rozwiązywać problemy w zespołach;
- Zachęcam do interakcji między uczniami w grupach z podzielonymi obowiązkami.

Włochy:

- Większość uczniów ma dobrze rozwinięte podstawowe umiejętności, uczy się wystarczająco, ich rodzice pracują z nimi w domu, a wyniki, oparte na rytmie uczenia się dziecka, są pozytywne.
- Bardzo pozytywna grupa.
- Raczej pozytywne.
- Uczniowie pracują w szkole z zainteresowaniem i zaangażowaniem. Niektórzy uczniowie wykonują swoje czynności w pełnej autonomii i z poczuciem odpowiedzialności; inni wymagają ciągłego nagabywania i dalszych wyjaśnień.
- Uczniowie mają satysfakcjonujące wyniki w zakresie dydaktyki i zachowania. Są zainteresowani różnymi przedmiotami szkolnymi, pozytywnie współpracują ze sobą i nauczycielami.
- Dobry poziom opanowania wiedzy w różnych przedmiotach szkolnych.

- Wyglądają na zmotywowanych i odrabiają pracę domową w domu, ale często trzeba ich prosić o uwagę i koncentrację.
- Średnia klasa.
- Dobre rytmy uczenia się, ale uczniowie często są rozkojarzeni.

Brak odpowiedzi: 7

Polska:

- Moi uczniowie bardzo lubią zajęcia ruchowe, pracę w grupach, doświadczenia, eksperymenty, zajęcia umuzykalniające.
- Moi uczniowie lubią: dotykać, manipulować przedmiotami; aktywnie uczą się przez doświadczenia i eksperymenty; lubią aktywność ruchową; zadają bardzo dużo pytań; chętnie oglądają i przygotowują multimedialne prezentacje.
- Najskuteczniejsze przyswajanie wiedzy następuje kiedy nauka łączy się z przyjemnością. Dzieci lubią również uczyć się przez doświadczenie. Niektóre z nich szczególnie potrzebują, aby ich zapotrzebowanie na ruch zostało spełnione.
- Dzieci zazwyczaj uczą się poprzez działanie, pracę na konkretach. Wtedy wiedza jest szybciej i łatwiej przyswajana, zapamiętywana.

Hiszpania:

- Moi uczniowie lubią gry, eksperymenty z materiałami i zajęcia muzyczne.
- Uczą się przez działanie i tylko dla nich.
- Większość uczy się przez powtarzanie i pamięć, a niektórzy uczą się lepiej, jeśli mają pomoc partnera lub pracują w grupach.
- Są to dzieci, które mają problemy z ADD i wiele innych zaburzeń uczenia się.
- Większość moich uczniów uczy się aktywnie, poprzez doświadczenie.
- Uczniowie nie dostosowują się do obowiązującego systemu edukacji, który nie uwzględnia ich specyfiki i traktuje każdy przypadek w ten sam sposób. W rezultacie dzieci nie otrzymują odpowiednich bodźców zgodnych z ich stylem uczenia się .
- Uczą się przez działanie, to jest dla nich najlepsze.
- Są to dzieci, które mają zespół TDAH i wiele innych dysfunkcji uczenia się.
- Moi uczniowie są bardzo mało zmotywowani i trudno im pozwolić zobaczyć, czego potrzebują, ponieważ sami nie są tego świadomi.

4.2. Jakie umiejętności życiowe posiadają uczniowie (adekwatne do wieku)? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

4.2.1. Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	-	5 (21,74%)	10 (43,48%)	6 (26,08%)	2 (8,70%)	-
Włochy N=16	-	-	10 (62,5%)	4 (25%)	2 (12,5%)	-
Polska N=6	-	1 (16,67%)	2 (33,33%)	3 (50%)	-	-
Hiszpania	3 (33,33%)	4 (44,45%)	2 (22,22%)	-	-	-

N=9						
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	2,91%	17,49%	46,52%	24,45%	8,63%	0,00%

4.2.2. Twórcze myślenie i krytyczne myślenie

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	1 (4,35%)	6 (26,09%)	2 (8,70%)	9 (39,12%)	5 (21,74%)	-
Włochy N=16	-	1 (6,25%)	5 (31,25%)	9 (56,25%)	1 (6,25%)	-
Polska N=6	-	-	2 (33,33%)	4 (66,67%)	-	-
Hiszpania N=9	4 (40,00%)	2 (20,00%)	2 (20,00%)	1 (10,00%)	1 (10,00%)	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	6,42%	19,08%	16,90%	42,11%	15,49%	0,00%

4.2.3. Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	-	2 (8,70%)	11 (47,83%)	10 (43,47%)	-	-
Włochy N=16	-	-	7 (41,18%)	6 (35,29%)	4 (23,53%)	-
Polska N=6	-	-	3 (50%)	3 (50%)	-	-
Hiszpania N=9	2 (22,22%)	2 (22,22%)	5 (55,56%)	-	-	-
W sumie N=55 <i>(średnia ważona)</i>	1,93%	7,01%	46,67%	37,62%	6,77%	0,00%

4.2.4. Samoświadomość i empatia

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	1 (4,35%)	3 (13,04%)	9 (39,13%)	7 (30,44%)	3 (13,04%)	-
Włochy N=16	-	3 (18,75%)	9 (56,25%)	2 (12,5%)	2 (12,5%)	-
Polska	-	-	2 (33,33%)	3 (50%)	1 (16,67%)	-

N=6						
Hiszpania N=9	6 (66,67%)	1 (11,11%)	2 (22,22%)	-	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	8,44%	13,91%	42,21%	23,54%	11,90%	0,00%

4.2.5. Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=24	-	4 (17,39%)	13 (56,52%)	6 (26,09%)	-	-
Włochy N=16	-	5 (31,25%)	6 (37,5%)	5 (31,25%)	-	-
Polska N=6	-	-	4 (66,67%)	2 (33,33%)	-	-
Hiszpania N=9	3 (33,33%)	3 (33,33%)	3 (33,34%)	-	-	-
W sumie N=55 (średnia ważona)	2,91%	21,94%	49,64%	25,51%	0,00%	0,00%

4.2.6. Prosimy o przedstawienie w kilku zdaniach ogólnej sytuacji w klasie w zakresie umiejętności życiowych.

Bułgaria:

Odpowiedzi udzieliło 11 nauczycieli:

- Uczniowie odpowiednio rozumieją różne sytuacje życiowe.
- Zarządzanie trudnymi sytuacjami, stresem i samokontrola zależą w dużym stopniu od środowiska rodzinnego. Większość uczniów ma wysoką samoocenę. W zakresie rozwiązywania konfliktów polegają na nauczycielu. Dobre planowanie czasu.
- Zainteresowani rozwijaniem krytycznego myślenia i asertywności oraz rozumieniem innych emocji.
- Dobrze sobie radzą na swój wiek.
- Uczniowie są w stanie ocenić ryzyko w konkretnej sytuacji. Pracują nad rozwiązaniem konfliktów. W trudnych sytuacjach proszą o pomoc.
- Umiejętności życiowe rozwijają się przez doświadczenie.
- Kreatywność, pozytywne myślenie, współpraca.
- Odpowiednie dla wieku. (2)
- Uczenie się poprzez zrozumienie i pracę zespołową.
- Udaje im się wykonywać swoje zadania samodzielnie, rozumieją swoje miejsce wśród kolegów z klasy, szanują nauczyciela.

Włochy:

- Więcej niż dobrze.

- Zdolność uczniów do radzenia sobie z emocjami, komunikacja interpersonalna i samokontrola są adekwatnie do ich wieku.
- Pozytywne.
- Planowane cele zostały osiągnięte z dobrymi ogólnymi wynikami, zgodnie z różnymi rytmami uczenia się.
- Jednorodna grupa klasowa, praca szkolna wsparta pracą w domu. Uczniowie chętnie uczęszczają do szkoły. Są bardzo zainteresowani zajęciami praktycznymi i laboratoriami.
- Średni poziom.
- Autonomiczna i krytyczna klasa.

Brak odpowiedzi: 9

Polska:

- Uczniowie chętnie włączają się w życie klasy i szkoły, nabywają wiele umiejętności życiowych, które stosują w praktyce. Bardzo przydatne są warsztaty psychologiczno - pedagogiczne. Dopiero uczą się radzenia sobie ze stresem, z sytuacjami nowymi, nietypowymi, z rozstaniem z rodzicami na wiele godzin.
- Większość uczniów z klasy lubi uczestniczyć w zajęciach szkolnych, gdyż nie tylko zdobywają tu wiedzę, ale także rozwijają swoje zainteresowania. Z dużą łatwością nabywają także umiejętności życiowe, co ułatwiają np. zajęcia psychologiczno - pedagogiczne odbywające się kilka razy w roku w danej klasie.
- Dzieci w klasie są samodzielne w czynnościach samoobsługowych. Potrafią gospodarować wyznaczonym czasem. W sytuacji stresu zgłaszają się do nauczyciela o pomoc.

Hiszpania:

- Uczniowie z przyjemnością uczestniczą we wszystkich zajęciach i zdobywają wiele praktycznych umiejętności. Warsztaty pedagogiczne i zajęcia plastyczne są doskonałe dla mojej klasy.
- Większość uczniów lubi uczestniczyć w zajęciach szkolnych, ponieważ dają im możliwość wyjścia poza szkołę i zobaczenia innych przestrzeni oraz uczenia się w inny, bardziej nieformalny, sposób.
- Ogólnie rzecz biorąc, jest to klasa uczniów, którzy pracują, chociaż ogólnie nie są bardzo aktywni, muszą być naciskani, aby odrobić pracę domową i wymaga to od nich wiele wysiłku, mają trudności z utrzymaniem uwagi i muszą się być w ciągłym ruchu.
- Potrzebują wielu umiejętności społecznych, mimo że są bardzo młodzi, ten duży brak jest dostrzegany i dobrze byłoby wkrótce zainteresować podczas zajęć edukacji emocjonalnej.
- Dzieci lubią aktywnie spędzać czas podczas gier ruchowych, zarówno podczas zajęć, jak i podczas przerw.
- Uczniowie są gotowi zaangażować się w życie klasy i szkoły, zdobywają wiele umiejętności życiowych, których używają w praktyce.
- Wycieczki, wizyty w innych ciekawych miejscach i kontakt z naturą to trzy zajęcia, które najlepiej sprawdzają się w mojej grupie uczniów.
- Konieczne jest promowanie edukacji w zakresie emocji wśród uczniów, a zwłaszcza wśród moich uczniów, którzy są analfabetami emocjonalnymi.
- Uczniowie są otwarci i chętni do nauki i mogą być zmotywowani, jeśli zaufamy im jako ludziom.

2.1.2.5. Ogólne wnioski

55 klasy szkół podstawowych wzięły udział w badaniu uczniów w wieku do 10 lat. Były to klasy o różnym stopniu zaawansowania, zgodnie z systemami edukacyjnymi w poszczególnych krajach (od pierwszej do piątej klasy). Ankieta objęła łącznie 1094 uczniów (530 chłopców i 564 dziewcząt). Uczniowie mieli 6-10 lat. Wszyscy uczniowie byli głównie narodowości krajów, w których zrealizowano badanie, ale zarówno we Włoszech jak i Hiszpanii wśród uczniów były dzieci innej narodowości (zwłaszcza w Hiszpanii – narodowości marokańskiej).

Kwestionariusz został wypełniony przez wychowawców klas w imieniu uczniów, a dzieci przygotowały pracę plastyczną, o tym, co lubią robić w szkole. Poniżej przedstawiono wnioski z badań podzielonych na kilka części zgodnych z kwestionariuszem.

1) Szkoła i jej otoczenie

Na podstawie uzyskanych wyników możemy powiedzieć, że uczniowie najmłodszych klas akceptują swoją szkołę. W ogólnych wynikach (co potwierdzają wyniki uzyskane w poszczególnych krajach) uzyskaliśmy odpowiednio 51,5% i 39,5% odpowiedzi potwierdzających, że uczniowie raczej lub zdecydowanie lubią swoją szkołę.

Także poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole jest dość wysokie. Zgodnie z ogólnymi wynikami 38,82% uczniów raczej czuje się bezpiecznie w szkole, a 38,95% zdecydowanie czuje się bezpieczne.

Stan budynków szkolnych jest zgodny z potrzebami uczniów. We wszystkich krajach nauczyciele wypełniający ankietę uważają, że budynki szkolne i klasy są raczej (51,62%) lub zdecydowanie (39,97%) wygodne dla uczniów.

Uczniowie w Bułgarii, we Włoszech i w Polsce są wyposażeni w materiały szkolne otrzymane w szkole. Ale w Hiszpanii zdecydowanie nie (33%), lub raczej nie (56%) są w nie wyposażeni.

Sytuacja jest zupełnie inna, jeśli chodzi o możliwość przeprowadzania przez uczniów eksperymentów i zajęcia praktyczne w szkole. Wyniki zebrane w tym obszarze są dość rozbieżne w poszczególnych krajach. W Bułgarii uczniowie czasami (38%) są dopuszczeni do takich działań, w Polsce także czasami (33%) i raczej tak (33%), ale we Włoszech raczej tak (43,8%) i zdecydowanie tak (25%), oraz w Hiszpanii raczej tak (67%). Wyniki te pokazują, że w tych dwóch krajach tego typu działania są zdecydowanie częstsze niż w Bułgarii czy w Polsce.

Infrastruktura budynków szkolnych umożliwiającą realizację dodatkowych zajęć dla uczniów, podobnie jak cała infrastruktura szkolna, została oceniona bardzo dobrze w każdym kraju. Zgodnie z ogólnymi wynikami 40% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie zapewnia miejsce na dodatkowe zajęcia, a 42,37% uważa, że raczej tak.

Również w każdym kraju oferta szkoły w zakresie dodatkowych wydarzeń i zajęć dla uczniów wydaje się być dość bogata z punktu widzenia nauczycieli najmłodszych klas. W sumie 46,2% z nich zdecydowanie uważa, że dodatkowe zajęcia dla uczniów są organizowane w szkole, a 35,82% raczej tak uważa.

Podobnie wygląda sytuacja w zakresie zaangażowania uczniów w dodatkowe imprezy organizowane w szkole. Zgodnie z ogólnymi wynikami 60,57% uczniów zdecydowanie uczestniczy w takich wydarzeniach, a 34,7% raczej tak. Ta sytuacja jest podobna w każdym kraju.

Jeśli chodzi o obecność uczniów z innych kultur w społeczności uczniowskiej, w różnych krajach uzyskano różne odpowiedzi. Łącznie 49,25% badanych nauczycieli twierdzi, że uczniowie z innych kultur zdecydowanie chodzą do szkoły, ale 17,17% twierdzi, że czasami i 12,25% zdecydowanie nie.

Nauczyciele uważają, że stosunek uczniów do obecności uczniów z innych kultur w szkole jest pozytywny (ogólne wyniki: 31,77% *Raczej tak*, 25,8% *Zdecydowanie tak*), ale ta sytuacja nie dotyczy aż 21,42% grupy badawczej.

Poziom agresywnego zachowania w szkole w najmłodszych klasach jest z pewnością mniejszy niż w starszych klasach lub klasach gimnazjalnych. Według nauczycieli (ogólne wyniki) czasami występują sytuacje agresji i / lub przemocy (25,67%), raczej tak lub zdecydowanie tak (odpowiednio 26,25 i 8,5%), ale także raczej nie (18,92%) i zdecydowanie nie (16,67%). 4,25% respondentów stwierdziło, że ta sytuacja ich nie dotyczy. Zwłaszcza w Hiszpanii duża grupa respondentów (67%) stwierdziła, że takie sytuacje raczej mają miejsce.

Jeśli chodzi o wsparcie dla uczniów w zakresie przemocy, nauczyciele (według uzyskanych wyników) szacują, że uczniowie zdecydowanie (47%) lub raczej (26,32%) uważają, że szkoła pomaga (lub może pomóc) uczniom, którzy są ofiarami przemocy. Ponownie, tylko w Hiszpanii największa grupa (45%) odpowiedziała czasami.

Podobnie jest w przypadku postrzegania szkoły jako miejsca, w którym uczniowie mogą uzyskać pomoc. Ogółem 41,95% respondentów zdecydowanie, a 33,07% raczej, uważa, że według uczniów szkoła jest miejscem, gdzie mogą uzyskać pomoc, co może wskazywać na poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole. Ale w Hiszpanii 67% respondentów odpowiedziało, że szkoła raczej nie jest takim miejscem.

W opinii wychowawców ze wszystkich krajów uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z nauczycielem / nauczycielami. 52,57% respondentów zdecydowanie, 37,95% raczej uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielem / nauczycielami.

Jeśli chodzi o zadowolenie uczniów z ich relacji z dyrekcją szkoły, sytuacja jest podobna. Według ogólnych wyników 40,37% respondentów zdecydowanie, a 30,12% raczej uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z kierownictwem szkoły. Ale w Hiszpanii czasami odpowiedziało aż 56% respondentów. Podobnie wygląda sytuacja w zakresie relacji uczniowskich ze szkolnym personelem pomocniczym (ochrona, sekretariat itp.) i relacjami z grupą rówieśniczą.

W każdym kraju respondenci stwierdzili, że uczniowie mają dobre kontakty z innymi uczniami (łącznie wyniki: 49,57% raczej tak, 49,45% zdecydowanie tak).

Wśród innych aspektów życia szkolnego nauczyciele zwracali uwagę na aspekt emocjonalny i radzenie sobie ze stresem, promowanie dobrych relacji i zapobieganie sytuacjom problemowym i konfliktowym jako ważne elementy życia szkolnego uczniów.

Wśród ulubionych zajęć uczniów w szkole można wyróżnić: pracę w grupach (teatr, gry, wycieczki, gry podczas lekcji i przerwy). Lubią takie przedmioty jak: matematykę, język narodowy, zajęcia fizyczne, edukację techniczną i artystyczną. Należy również zauważyć, że uczniowie lubią doświadczenia i

eksperymenty, co jest ciekawie połączone z pytaniem o ten aspekt życia szkolnego, który nie jest dobrze rozwinięty w szkołach.

2) **Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów**

Poczucie akceptacji w grupie rówieśniczej przez uczniów zostało ocenione jako wysokie w każdym kraju. Odpowiednio w ogólnych wynikach, 55,25% i 44,75% respondentów uważa, że uczniowie raczej lub zdecydowanie chcą przebywać razem w grupie.

Jeśli chodzi o przywództwo uczniów w grupie rówieśników, sytuacja wygląda następująco: 54,07% nauczycieli we wszystkich krajach uważa, że zdecydowanie jest jeden lub więcej liderów w grupie, a 27% raczej tak uważa.

Współpraca uczniów w grupie - zainteresowanie rówieśnikami również wydaje się być na wysokim poziomie we wszystkich krajach. Łącznie 34,5% nauczycieli zdecydowanie, a 63,5% raczej uważa, że uczniowie są zainteresowani tym, co robią ich rówieśnicy w grupie, współpracują w grupie.

Aktywność młodszych uczniów podczas zajęć prezentuje się także nieco inaczej niż wśród starszych kolegów. Zgodnie z ogólnymi wynikami 60,3% respondentów ocenia uczniów jako zdecydowanie aktywnych podczas lekcji, a 33,95% jako raczej aktywnych.

Ocena nauczycieli w zakresie aktywności uczniów podczas zabawy z rówieśnikami jest podobna. Chociaż w tym aspekcie 64,3% wszystkich nauczycieli zdecydowanie, a 34,7% raczej, uważa, że uczniowie są aktywni podczas zabaw w grupie.

W sumie według 56,2% nauczycieli, uczniowie raczej współpracują w grupie, według 29% zdecydowanie tak.

W zakresie budowania relacji z dorosłymi przez uczniów w ogólnych wynikach według 38,3% nauczycieli, uczniowie są zdecydowanie otwarci w kontaktach z dorosłymi, według 38,7% raczej tak, ale według 20,25% czasami. Wyniki są podobne w poszczególnych krajach z wyjątkiem Hiszpanii - w Hiszpanii *czasami* odpowiedziało 56% nauczycieli.

Podsumowując wyniki dotyczące akceptacji zasad społecznych i grupowych przez uczniów, 51,12% nauczycieli uważa, że najmłodszy uczniowie raczej przestrzegają zasad w grupie, ale 21,2% uważa, że robią to czasami. I jeszcze raz wyniki osiągnięte w Hiszpanii są inne niż w innych krajach, gdzie najczęstsze odpowiedzi to *raczej tak*. W Hiszpanii najczęstsze odpowiedzi to: *raczej nie* (33%), i *czasami* (33%).

Budowanie relacji z rówieśnikami przez uczniów zostało ocenione jako raczej dobre. W sumie wyniki pokazują, że 60,45% respondentów odpowiedziało, że próby kontaktu uczniów są raczej rozumiane przez inne dzieci, 26,32% respondentów uważa, że jest tak czasami. W Polsce 100% nauczycieli uważa, że próby nawiązania kontaktu z dziećmi są raczej zrozumiałe dla innych dzieci, a w Hiszpanii 78% respondentów uważa, że czasami.

Łączne wyniki w kolejnym pytaniu dotyczącym akceptacji uczniów przez ich kolegów pokazują, że w każdym kraju uczniowie raczej zapraszają i zachęcają dzieci do zabawy (64,5% wszystkich odpowiedzi).

Wrażliwość uczniów na potrzeby i emocje ich rówieśników wygląda nieco inaczej. W sumie, według 42,37% wszystkich nauczycieli, uczniowie raczej pomagają innym dzieciom, starają się rozweselać swoich rówieśników. 35% wszystkich nauczycieli uważa, że zdecydowanie tak się dzieje, ale według 19,87% tylko czasami. Szczególnie w Bułgarii, Włoszech i Polsce dzieci pomagają sobie nawzajem.

Ogólne wyniki pokazują, że według 42% wszystkich nauczycieli uczniowie raczej są świadomi swoich praw, 22,17% zdecydowanie tak uważa. Po raz kolejny otrzymaliśmy odmienne wyniki w Hiszpanii, niż w innych krajach. W Hiszpanii 67% respondentów stwierdziło, że uczniowie absolutnie nie są świadomi swoich praw.

Przestrzeganie przez uczniów norm i zasad społecznych jest wysoce ocenione przez ich nauczycieli z wszystkich krajów, z wyjątkiem Hiszpanii. W sumie odpowiednio 10,07% i 52,27% nauczycieli uważa, że uczniowie zdecydowanie lub raczej szanują prawa i wolności innych osób, a 25,07% respondentów uważa, że czasami. W Hiszpanii *czasami* odpowiedziało 56% respondentów.

Poziom asertywności uczniów w zakresie mówienia o sprawach dla nich ważnych był oceniany podobnie w każdym kraju. W sumie widać, że według nauczycieli najmłodszych uczniów, uczniowie raczej (50,45%) lub zdecydowanie (28,45%) mówią głośno o sprawach, które są dla nich ważne.

Jeśli chodzi o emocje i zdolność ich wyrażania, zgodnie z ogólnymi wynikami 50,82% nauczycieli twierdzi, że uczniowie są w stanie wyrazić swoje uczucia adekwatnie do sytuacji, podczas gdy 30,57% nauczycieli uważa, że tylko czasami. Największa grupa odpowiadająca *czasami* jest w Hiszpanii (45%).

Poziom umiejętności wyrażania pozytywnych emocji i uczuć przez uczniów był bardzo wysoko oceniany przez nauczycieli we wszystkich krajach z wyjątkiem Hiszpanii. Zdaniem 40,5% i 40,2% uczniowie (odpowiednio) zdecydowanie i raczej potrafią okazać dobre samopoczucie, zadowolenie lub radość. W Hiszpanii, według 67% respondentów, uczniowie *czasami* potrafią to zrobić.

Podobną sytuację obserwujemy w kolejnym pytaniu. Świadomość uczuć innych uczniów była również wysoko ceniona w Bułgarii, Włoszech i Polsce. Zdaniem 55% wszystkich nauczycieli uczniowie raczej empatyzują, rozpoznają i nazywają emocje innych dzieci. 12,62% nauczycieli zdecydowanie tak myśli. Ale w Hiszpanii 45% nauczycieli sądzi, że uczniowie raczej nie czują empatii, nie rozpoznają i nie nazywają emocji innych uczniów.

Według 36,2% nauczycieli, uczniowie czasami unikają sytuacji konfliktowych, a 31,12% nauczycieli uważa, że raczej ich unikają. W tym aspekcie możemy również zauważyć różnice między krajami. Najczęstsze odpowiedzi we Włoszech i Polsce były *czasami* (43,8% i 67%), w Bułgarii *raczej tak* (54%), ale w Hiszpanii *raczej nie* (56%).

Ogólne wyniki dotyczące pokojowego sposobu radzenia sobie z sytuacjami konfliktowymi przez uczniów - według 42,62% badanych nauczycieli, uczniowie raczej reagują w pokojowy sposób, a według 35,5% nauczycieli *czasami* reagują tak w sytuacji konfliktowej. Podobny wynik uzyskano w Bułgarii, Włoszech i Polsce (te dwie odpowiedzi były najczęściej wybieranymi odpowiedziami), ale w Hiszpanii 33% respondentów także odpowiedziało *absolutnie nie*, *raczej nie*, i *czasami*.

Według ogólnych wyników uczniowie w sytuacjach konfliktowych *raczej nie* (32,37%) lub *czasami* (40,62%) zachowują się agresywnie w stosunku do innych dzieci. Ponownie, tylko w Hiszpanii nauczyciele odpowiedzieli, że uczniowie raczej (45%) i zdecydowanie (22%) zachowują się agresywnie wobec innych w sytuacji konfliktu.

Podobna sytuacja jest w następnym pytaniu. Zgodnie z ogólnymi wynikami również w sytuacjach konfliktowych, uczniowie *raczej nie* (25,57%) lub *czasami* (44,67%) reagują gniewem, są obrażeni, odwracają się i odchodzą (według nauczycieli). Ale według nauczycieli w Hiszpanii, taką reakcją ma raczej 67% i zdecydowanie 22% uczniów.

Inicjowanie sytuacji konfliktowych przez uczniów zostało również ocenione przez nauczycieli na niskim poziomie we wszystkich krajach z wyjątkiem Hiszpanii. Zgodnie z ogólnymi wynikami 48,45% z nich uważa, że uczniowie *raczej nie* powodują konfliktów. A 36% nauczycieli uważa, że *czasami* tak. W Hiszpanii odpowiedź *czasami* wybrało 56% respondentów, a 44% *raczej tak*, więc widzimy, że jest to duży problem w tym kraju.

Z powyższych trzech stwierdzeń widać również różnicę w porównaniu do grupy starszych uczniów. Radzenie sobie z emocjami w trudnych sytuacjach może być jednym z obszarów do dalszej pracy - zwłaszcza biorąc pod uwagę trudną sytuację w Hiszpanii. Należy również podkreślić, że rozwój dzisiejszych dzieci nie jest harmonijny, co może oznaczać, że pod względem rozwoju poznawczego i fizycznego osiągają wysoki poziom i radzą sobie z obowiązkami dydaktycznymi i wychowawczymi, natomiast występują liczne braki (brak wystarczającej dojrzałości) w dziedzinie rozwoju społeczno-emocjonalnego i radzenia sobie z negatywnymi emocjami.

Rozwój emocjonalny i społeczny uczniów w ocenie ich wychowawców jest na dobrym poziomie, adekwatnym do wieku uczniów. Nauczyciele w swoich opisach podkreślali odpowiednie wyrażanie emocji, empatię, respektowanie reguł społecznych, dobre funkcjonowanie w zespołach, pomaganie sobie nawzajem, akceptowanie indywidualności, rozwiązywanie konfliktów, dojrzałość, pozytywne interakcje, dobry poziom rozwoju społecznego i emocjonalnego, życzliwość dzieci, to że są grzeczni i zdyscyplinowani, wrażliwi na potrzeby innych ludzi i zwierząt, że są świadomi swoich cech i zdolności, potrafią mówić o swoich uczuciach. Jako trudności i braki w rozwoju społecznym i emocjonalnym możemy zdefiniować: niektóre trudności społeczno-afektywne, trudności w zdolności do odpowiedniej reakcji w sytuacji kryzysowej. W Hiszpanii nauczyciele zwracali uwagę na destrukcyjne, agresywne zachowania, niską samoocenę uczniów, niedostatki emocjonalne, dysfunkcyjne rodziny, uczniów w opozycji do dorosłych. Z uzyskanych wyników widać, że ten obszar zdecydowanie wymaga pracy. W Polsce nauczyciele zwracają także uwagę na potrzebę współpracy ze specjalistami (np. Poradniami Psychologiczno - Pedagogicznymi-) w zakresie rozwoju społecznego i emocjonalnego uczniów.

3) Styl uczenia się uczniów

Preferowany styl uczenia się najmłodszych uczniów w ocenie nauczycieli (zgodnie z ogólnymi wynikami):

- Uczą się na pamięć, ponieważ nie wszystko rozumieją - poziom 3 (28,71%), poziom 2 (25,9%), poziom 1 (25,77%)
- Uczą się ze zrozumieniem - poziom 4 (44,34%), poziom 3 (20,64%)
- W ogóle się nie uczą, ponieważ pamiętają wszystko z zajęć - poziom 3 (29,58%), poziom 2 (23,24%), poziom 1 (20,3%)
- Uczą się poprzez próby i błędy - poziom 4 (36,14%), poziom 3 (27,55%), poziom 5 (24,3%)
- Uczą się poprzez rozwiązywanie problemów - poziom 4 (34,93%), poziom 5 (21,12%)
- Uczą się przez naśladowanie - poziom 4 (51,54%), poziom 3 (26,55%)
- Wolą inne zajęcia niż nauka - nie wiem (19,31%)

Powyższe wyniki pokazują, że nauczyciele raczej wysoko oceniają indywidualne style uczenia się uczniów. Uważają, że uczniowie nie uczą się na pamięć, ale raczej ze zrozumieniem. Niektórzy nauczyciele uważają również, że uczniowie dużo pamiętają z zajęć i nie muszą się uczyć w domu. Zarówno uczenie się poprzez próby i błędy, poprzez rozwiązywanie problemów i naśladownictwo zostały wysoko ocenione przez nauczycieli, co oznacza, że uczniowie dość często korzystają z takich stylów uczenia się. Należy zauważyć, że nauczyciele w Bułgarii (60% *raczej tak*), w Hiszpanii (77,78% *zdecydowanie tak*) i we Włoszech (31,25% *zdecydowanie tak*) uważają, że uczniowie wolą inne zajęcia niż naukę, podczas gdy w Polsce 67% nauczycieli tego nie wie.

W otwartej odpowiedzi nauczyciele wskazali, że uczniowie uczą się lepiej, kiedy nauka łączy się z przyjemnością, lubią uczyć się poprzez doświadczenie i pracę z konkretem, co potwierdza prawidłowość rozwoju młodszych uczniów i ich zrozumienie przez ankietowanych nauczycieli. Nauczyciele zauważyli również, że uczniowie lubią narzędzia wizualne, rozwiązywanie problemów w zespołach. Według nauczycieli style uczenia się różnią się między uczniami i zależą od ich temperamentu. Jeden nauczyciel zwrócił uwagę na fakt, że niektórzy uczniowie nie są zmotywowani, mają problemy z dodawaniem i inne dysfunkcje.

Umiejętności życiowe uczniów według nauczycieli (ogólne wyniki):

- Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów - poziom 3 (40,18%), poziom 4 (25,25%)
- Kreatywne myślenie i krytyczne myślenie - poziom 4 (43,34%), poziom 3 (23,87%)
- Skuteczna komunikacja i utrzymywanie dobrych relacji - poziom 3 (49,33%), poziom 4 (32,62%)
- Samoświadomość i empatia - poziom 3 (37,62%), poziom 4 (23,37%)
- Radzenie sobie z emocjami i zarządzanie stresem - poziom 3 (48,46%), poziom 4 (22,81%)

Powyższe odpowiedzi pokazują, że nauczyciele dość dobrze oceniają poziom wszystkich umiejętności życiowych swoich uczniów. Każda umiejętność jest zdominowana przez poziomy 3 i 4. Tylko w Hiszpanii ostatnia kategoria - radzenie sobie z emocjami i zarządzanie stresem została oceniona jako raczej lub całkowicie słabo rozwinięta.

W otwartym pytaniu nauczyciele podkreślali, że uczniowie w szkole nie tylko zdobywają wiedzę, ale rozwijają swoje umiejętności i zainteresowania, nabywają wiele umiejętności życiowych. Według nich umiejętności uczniów są na dobrym poziomie, adekwatne do ich wieku. Uczniowie mają i rozwijają różne kompetencje (także indywidualne i interpersonalne). Ale oczywiście są pewne trudności, szczególnie w odniesieniu do poszczególnych osób i niektórych zachowań grupowych, brak niektórych potrzebnych umiejętności i zdolności (jak opisano w wynikach z Hiszpanii).

2.1.3. Grupa C – Nauczyciele

2.1.3.1. Dane osobowe

1.1. Wiek

Bułgaria:

W badaniu wzięło udział 214 nauczycieli.

- Mniej niż 30 lat - 17 nauczycieli
- 31 - 40 lat - 49 nauczycieli
- 36 - 40 lat - 60 nauczycieli
- 41 - 50 lat - 60 nauczycieli
- 51 - 60 lat - 66 nauczycieli
- 61 - 70 lat - 22 nauczycieli

Włochy:

W badaniu wzięło udział 126 nauczycieli.

- Mniej niż 30 lat: 1 nauczyciel
- 31 - 35 lat: 1 nauczyciel
- 36-40 lat: 7 nauczycieli
- 41-45 lat: 9 nauczycieli
- 46 - 50 lat: 16 nauczycieli
- 51 lat i więcej: 82 nauczycieli

Brak odpowiedzi: 10 nauczycieli

Polska:

W badaniu wzięło udział 128 nauczycieli.

- Mniej niż 30 lat – 13 nauczycieli
- 31 – 35 lat – 18 nauczycieli
- 36 – 40 lat – 25 nauczycieli
- 41 – 45 lat – 19 nauczycieli
- 46 – 50 lat – 18 nauczycieli
- 51 lat i więcej – 17 nauczycieli

Brak odpowiedzi: 18 nauczycieli

Hiszpania:

W badaniu wzięło udział 127 nauczycieli.

- Mniej niż 30 lat: 35 nauczycieli
- 31 - 40 lat: 38 nauczycieli
- 41 - 50 lat: 32 nauczycieli
- 51-60 lat: 20 nauczycieli
- Więcej niż 60 lat: 2 nauczycieli

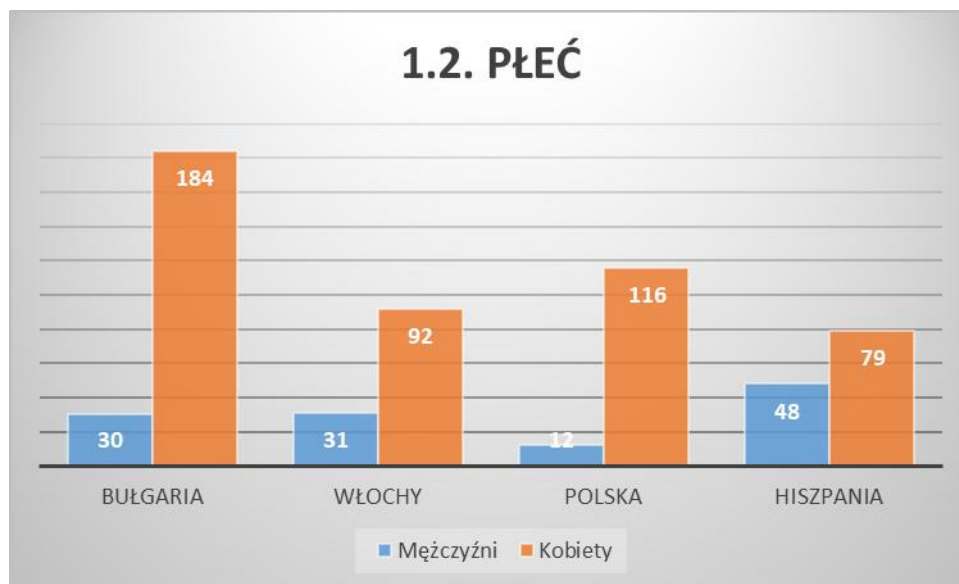
1.2. Płeć

Bułgaria: Mężczyzna - 30 nauczycieli (14%); Kobieta - 184 nauczycieli (6%)

Włochy: Mężczyzna: 31 nauczycieli (25,2%); Kobieta: 92 nauczycieli (74,8%); Brak odpowiedzi: 3 nauczycieli

Polska: Mężczyzna - 12 nauczycieli (9%); Kobieta - 116 nauczycieli (91%)

Hiszpania: Mężczyzna - 48 nauczycieli (37,80%); Kobieta - 79 nauczycieli (62,20%)

W badaniu wzięło udział 595 nauczycieli (121 mężczyzn, 471 kobiet) ogółem we wszystkich krajach.

1.3. Narodowość

Bułgaria: 213 nauczycieli jest bułgarskiej narodowości jeden jest Polakiem.

Włochy: Wszyscy nauczyciele biorący udział w badaniu są włoskiej narodowości.

Polska: Wszyscy nauczyciele biorący udział w badaniu są polskiej narodowości.

Spain: Badanie przeprowadzono z udziałem głównie nauczycieli hiszpańskich (97%). Był jeden nauczyciel portugalski i jeden włoski.

1.4. Nauczany przedmiot/przedmioty

Bułgaria:

- Język i literatura bułgarska - 71 nauczycieli
- Język angielski - 20 nauczycieli
- Informatyka - 10 nauczycieli
- Matematyka i IT - 11 nauczycieli
- Filozofia - 9 nauczycieli
- Sport - 2 nauczycieli
- Muzyka - 3 nauczycieli
- Biologia - 10 nauczycieli
- Historia - 14 nauczycieli
- Geografia - 10 nauczycieli

- Chemia - 10 nauczycieli
- Człowiek i społeczeństwo - 9 nauczycieli
- Nauczyciel w sali do nauki - 12 nauczycieli
- Nauczyciel w szkole podstawowej - 23 nauczycieli

Włochy:

- Język włoski i literatura: 25 nauczycieli
- Angielski: 10 nauczycieli
- Francuski: 2 nauczycieli
- Hiszpański: 1 nauczyciel
- Języki obce: 5 nauczycieli
- Matematyka i nauki ścisłe: 19 nauczycieli
- Muzyka: 3 nauczycieli
- ICT: 1 nauczyciel
- Sztuka: 3 nauczycieli
- Technologia: 2 nauczycieli
- Wychowanie fizyczne: 6 nauczycieli
- Religia: 4 nauczycieli
- Nauczyciel wspierający: 15 nauczycieli

Wśród nauczycieli wielu z nich uczy dwóch lub nawet trzech różnych przedmiotów szkolnych (18).

Brak odpowiedzi: 18

Polska:

- Edukacja wczesnoszkolna – 29 nauczycieli
- Matematyka – 9 nauczycieli
- Język polski – 12 nauczycieli
- Język angielski – 9 nauczycieli
- Język niemiecki – 3 nauczycieli
- Historia – 9 nauczycieli
- Przyroda – 7 nauczycieli
- Geografia – 2 nauczycieli
- Biologia – 5 nauczycieli
- Fizyka – 2 nauczycieli
- Chemia – 2 nauczycieli
- Wiedza o Społeczeństwie – 2 nauczycieli
- Plastyka – 4 nauczycieli
- Technika – 3 nauczycieli
- Muzyka – 3 nauczycieli
- Wychowanie – Fizyczne – 10 nauczycieli
- Religia – 4 nauczycieli
- Etyka – 1 nauczyciel
- Podstawy kreatywności – 4 nauczycieli

- Pedagog szkolny – 3 pedagogów
- Pedagog specjalny – 1 pedagog
- Świetlica – 6 nauczycieli
- Gimnastyka korekcyjna – 1 nauczyciel
- Nauczyciel wspomagający – 1 nauczyciel
- Logopeda – 2 nauczycieli
- Oligofrenopedagog – 1 nauczyciel
- Rewalidacja – 1 nauczyciel

Brak odpowiedzi: 18

Wśród nauczycieli wielu z nich naucza dwa lub nawet trzy różne przedmioty szkolne; jest to specyfika niewielkich szkół, w których trudno zapewnić etat w wymiarze 18 godzin w tygodniu nauczycielowi uczącemu tylko jednego przedmiotu.

Hiszpania:

- Edukacja artystyczna
- Biologia i geologia.
- Pierwszy język obcy.
- Geografia i historia.
- Matematyka.
- Muzyka.
- Naturalna nauka.
- Wychowanie fizyczne.
- Fizyka i chemia.
- Edukacja plastyczna i wizualna.
- Religia i wartości
- Drugi język obcy.
- Badania społeczne.
- Język i literatura hiszpańska.

Większość nauczycieli uczy dwóch lub nawet trzech różnych przedmiotów szkolnych.

1.5. Doświadczenie w nauczaniu

	Bułgaria	Włochy	Polska	Hiszpania
Mniej niż 2 lata	5 nauczycieli (2%)	5 nauczycieli (4,1%)	14 nauczycieli (11%)	11,02%
3 lata - 5 lat	32 nauczycieli (15%)	3 nauczycieli (2,4%)	15 nauczycieli (12%)	17,32%
6 lat - 10 lat	54 nauczycieli (25%)	14 nauczycieli (11,4%)	21 nauczycieli (16%)	17,32%
11 lat - 20 lat	92 nauczycieli (43%)	27 nauczycieli (22%)	31 nauczycieli (24%)	35,43%
21 lat i więcej	31 nauczycieli	74 nauczycieli	47 nauczycieli	18,90%

	(15%)	(60,2%)	(37%)	
--	-------	---------	-------	--

2.1.3.2. Ogólne informacje o szkole

2.1. Szkoła

	Bułgaria N=214	Włochy N=126	Polska N=128	Hiszpania N=127
Szkoła podstawowa	152 nauczycieli (71%)	38 nauczycieli (30,9%) 76	119 nauczycieli (93%)	74 (57.98%)
Szkoła średnia niższego szczebla (klasy gimnazjalne)	62 nauczycieli (29%)	85 nauczycieli (69,1%)	25 nauczycieli (20%)	53 (42.52%)
Liceum	0	0	1 (1%)	0
Szkoła średnia (Szkoła zawodowa)	0	0	0	0
Szkoła średnia (Technikum)	0	0	0	0

2.2. Średnia liczba uczniów w szkole

Bułgaria:

- Szkoły małe (mniej niż 150 uczniów) - 4 szkoły
- Szkoły średnie (151 - 300 uczniów) - 6 szkół
- Szkoły duże (301 uczniów i więcej) - 8 szkół

Włochy:

Szkoły, w których pracują nauczyciele, wchodzi w skład kompleksowych instytucji, które zawierają w sobie wiele małych szkół z populacją szkolną poniżej 150 uczniów (patrz sekcja 2.1.2). Instytucje Kompleksowe mają wymiary dużych szkół. Ze względu na niejednorodność odpowiedzi, poniższe dane odnoszą się do wielkości kompleksowych instytucji, a nie do konkretnej szkoły, w której pracują nauczyciele.

- Szkoły małe (mniej niż 150 uczniów): 4
- Szkoły średnie (151 - 300 uczniów): 4
- Szkoły duże (301 uczniów i więcej): 118

Polska:

- Szkoły małe (mniej niż 150 uczniów) – 34 szkoły
- Szkoły średnie (151 – 300 uczniów) – 11 szkół
- Szkoły duże (301 uczniów i więcej) – 53 szkoły

Hiszpania:

- Szkoły małe (mniej niż 150 uczniów) - 0 szkół
- Szkoły średnie (151 - 300 uczniów) - 18 szkół
- Szkoły duże (301 uczniów i więcej) - 109 szkół

2.3. Czy w szkole są uczniowie z trudnościami w uczeniu się?

	Bułgaria N=214	Włochy N=126	Polska N=128	Hiszpania N=127
Tak	156 (73%)	116 (94,3%)	123 (97%)	117 (92.13%)
Nie	58 (27%)	7 (5,7%)	4 (3%)	10 (7.87%)

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

2.4. Czy są uczniowie z mniejszymi szansami na sukces edukacyjny?

	Bułgaria N=214	Włochy N=126	Polska N=128	Hiszpania N=127
Tak	143 (67%)	109 (90,1%)	117 (92%);	111 (87.40%)
Nie	71 (33%)	12 (9,9%)	10 (8%)	16 (12.60%)

Brak odpowiedzi: Włochy: 5.

2.5. Jeśli odpowiedź na poprzednie pytanie to "tak", z jakiego rodzaju problemami/wyzwaniami zmierzają się Ci uczniowie o mniejszych szansach?

	Bułgaria N=214	Włochy N=126	Polska N=128	Hiszpania N=127
Ekonomiczne	47 (22%)	24 (22%)	56 (47%)	53 (41.59%)
Geograficzne	4 (2%)	2 (1,8%)	5 (4%)	-
Edukacyjne	108 (50%)	22 (20,2%)	95 (81%)	27 (21.24%)
Kulturowe	53 (25%)	52 (47,7%)	17 (14%)	47 (37.17%)
Inne	<p>Bułgaria: 2 (1%): Problem emocjonalne, Problem zdrowotne;</p> <p>Włochy: 9 (8,3%): Edukacyjno - kulturowe; Wszystkie; Rodzicielskie; Trudności z uczeniem się.</p> <p>Polska: 12 (10%): Emocjonalne; Zdrowotne - 3 odpowiedzi; Niewydolność wychowawcza rodziców; Koncentracja; Choroby; Niepełnosprawność; Genetyczne; Patologie; Intelktualne; Uzdolnienia.</p> <p>Hiszpania: W odpowiedziach w tym punkcie przedstawiono również kombinację głównie ekonomicznych i kulturowych wyzwań lub problemów.</p>			

2.6. Jak Pan/i ocenia poziom przedwczesnego kończenia edukacji w szkole (porzucenia szkoły)?

	Bułgaria N=214	Włochy N=126	Polska N=128	Hiszpania N=127
Bardzo wysoki (więcej niż 20%)	-	-	2 (2%)	35 (27.56%)
Wysoki (15%-19%)	17 (2%)	-	2 (2%)	48 (37.80%)
Średni (10%-14%)	59 (14%)	3 (2,5%)	18 (14%)	29 (22.83%)
Niski (5-9%)	75 (25%)	27 (22,1%)	32 (25%)	15 (11.81%)
Bardzo niski	64 (57%)	92 (75,4%)	73 (57%)	-

(mniej niż 4%)				
----------------	--	--	--	--

Brak odpowiedzi: Włochy: 5

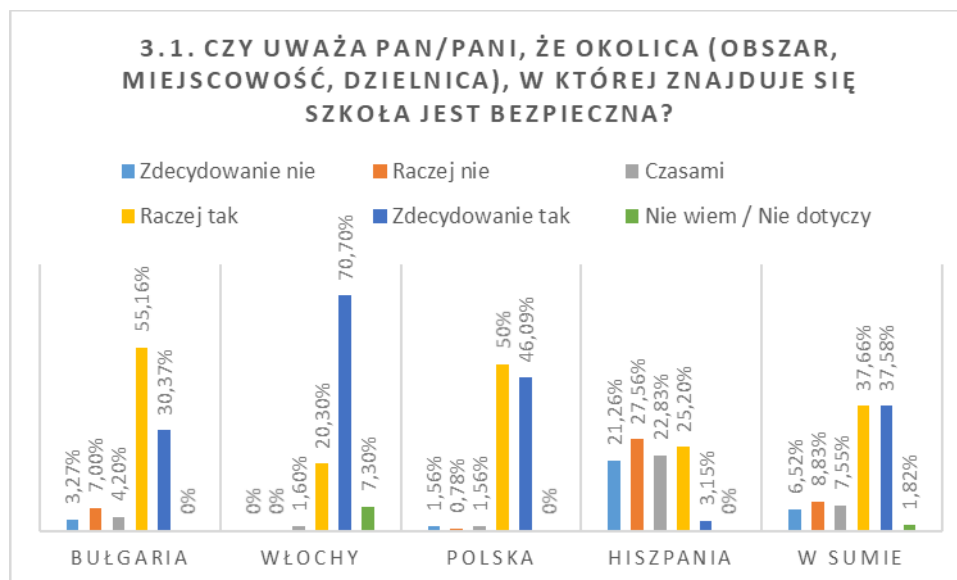
2.1.3.3. Szkoła i jej otoczenie

3.1. Czy uważa Pan/Pani, że okolica (obszar, miejscowość, dzielnica), w której znajduje się szkoła jest bezpieczna?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	7 (3,27%)	15 (7,01%)	9 (4,21%)	118 (55,14%)	65 (30,37%)	-
Włochy N=126	-	-	2 (1,63%)	25 (20,33%)	87 (70,73%)	9 (7,31%)
Polska N=128	2 (1,56%)	1 (0,78%)	2 (1,56%)	64 (50%)	59 (46,10%)	-
Hiszpania N=127	27 (21,26%)	35 (27,56%)	29 (22,83%)	32 (25,20%)	4 (3,15%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	5,52%	8,30%	6,52%	43,34%	35,10%	1,22%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.2. Czy w budynkach szkolnych znajduje się ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	83 (38,78%)	92 (42,99%)	31 (14,49%)	3 (1,40%)	5 (2,34%)	-
Włochy	2 (1,63%)	3 (2,44%)	10 (8,13%)	53 (43,09%)	47 (38,21%)	8 (6,5%)

N=126						
Polska N=128	35 (27,34%)	70 (54,69%)	8 (6,25%)	11 (8,59%)	3 (2,35%)	1 (0,78%)
Hiszpania N=127	14 (11,02%)	30 (23,62%)	22 (17,32%)	45 (35,43%)	16 (12,61%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	25,87%	35,00%	12,49%	15,40%	10,03%	1,21%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.3. Czy budynki, w których odbywają się lekcje są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	6 (2,80%)	-	16 (7,48%)	83 (38,79%)	109 (50,93%)	-
Włochy N=126	1 (0,81%)	7 (5,69%)	7 (5,69%)	50 (40,65%)	56 (45,53%)	2 (1,63%)
Polska N=128	2 (1,56%)	1 (0,78%)	2 (1,56%)	52 (40,63%)	71 (55,47%)	-
Hiszpania N=127	-	24 (18,90%)	22 (17,32%)	58 (45,67%)	23 (18,11%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	1,78%	4,33%	7,84%	40,60%	45,19%	0,26%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.4. Czy szkoła dostarcza materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	3 (1,40%)	5 (2,34%)	6 (2,80%)	96 (44,86%)	104 (48,60%)	-
Włochy N=126	4 (3,25%)	13 (10,57%)	43 (34,96%)	42 (34,15%)	19 (15,45%)	2 (1,62%)
Polska N=128	1 (0,78%)	1 (0,78%)	4 (2,13%)	55 (42,97%)	65 (50,78%)	2 (1,56%)
Hiszpania N=127	2 (1,57%)	5 (3,94%)	15 (11,81%)	74 (58,27%)	31 (24,41%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	1,64%	3,70%	9,72%	45,06%	39,34%	0,54%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.5. Czy szkoła pozwala na doświadczenia i eksperymenty w laboratoriach lub praktyczne działania?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	14 (6,54%)	22 (10,28%)	46 (21,50%)	87 (40,65%)	45 (21,03%)	-
Włochy N=126	2 (1,64%)	11 (9,02%)	42 (34,43%)	45 (36,89%)	21 (17,21%)	1 (0,81%)
Polska N=128	2 (1,56%)	12 (9,38%)	30 (23,44%)	48 (37,50%)	28 (21,88%)	8 (6,25%)
Hiszpania N=127	-	-	4 (3,15%)	25 (19,69%)	96 (75,59%)	2 (1,57%)
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	3,74%	8,14%	20,79%	35,88%	29,94%	1,51%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.6. Czy szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. sport, teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	11 (5,14%)	18 (8,41%)	88 (41,12%)	97 (45,33%)	-
Włochy N=126	4 (3,25%)	13 (10,57%)	42 (34,15%)	38 (30,89%)	26 (21,14%)	-
Polska N=128	-	3 (2,34%)	16 (12,5%)	52 (40,63%)	57 (44,53%)	-
Hiszpania N=127	-	8 (6,35%)	19 (15,08%)	66 (52,38%)	33 (26,19%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,54%	5,76%	14,52%	41,27%	37,91%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.7. Czy w szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, konkursy, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	9 (4,21%)	22 (10,28%)	183 (85,51%)	-

Włochy N=126	3 (2,44%)	2 (1,63%)	26 (21,14%)	61 (49,59%)	31 (25,20%)	-
Polska N=128	1 (0,78%)	-	2 (1,56%)	24 (18,75%)	101 (78,91%)	-
Hiszpania N=127	-	7 (5,51%)	29 (22,83%)	71 (55,91%)	20 (15,75%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,55%	1,21%	9,75%	26,09%	62,40%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.8. Czy uczniowie chętnie biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	8 (3,74%)	56 (26,17%)	150 (70,09%)	-
Włochy N=126	-	3 (2,46%)	13 (10,66%)	48 (39,34%)	58 (47,54%)	-
Polska N=128	1 (0,78%)	-	1 (0,78%)	54 (42,19%)	72 (56,25%)	-
Hiszpania N=127	3 (2,36%)	40 (31,50%)	27 (21,26%)	38 (29,92%)	17 (13,39%)	2 (1,57%)
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,55%	5,83%	7,37%	31,77%	54,20%	0,28%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.9. Czy do szkoły chodzą uczniowie z różnych grup kulturowych (np. ze względu na pochodzenie, język, religię, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	22 (10,28%)	56 (26,17%)	25 (11,68%)	83 (38,79%)	28 (13,08%)	-
Włochy N=126	13 (10,57%)	42 (34,15%)	38 (30,89%)	27 (21,95%)	1 (0,81%)	2 (1,63%)
Polska N=128	14 (10,94%)	29 (22,66%)	22 (17,19%)	27 (21,09%)	25 (19,53%)	11 (8,59%)
Hiszpania N=127	-	1 (0,79%)	2 (1,57%)	31 (24,41%)	93 (73,23%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	8,67%	22,51%	14,08%	30,45%	22,52%	1,77%

Dodatkowy komentarz: nie
Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.10. Czy uważa Pan/i, że jest to pozytywne zjawisko?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	50 (23,36%)	42 (19,63%)	60 (28,04%)	40 (18,69%)	22 (10,28%)
Włochy N=126	-	1 (0,81%)	16 (13,01%)	35 (28,46%)	64 (52,03%)	7 (5,69%)
Polska N=128	-	2 (1,57%)	8 (6,30%)	49 (38,58%)	40 (31,50%)	28 (22,05%)
Hiszpania N=127	1 (0,79%)	-	14 (11,02%)	11 (8,66%)	99 (77,95%)	2 (1,58%)
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,13%	11,83%	14,74%	26,60%	36,64%	10,06%

Dodatkowy komentarz: Polska: 1 (1%): "Nie ma uczniów z innych kultur"
Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.11. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	33 (15,42%)	22 (10,28%)	-	36 (16,82%)	123 (57,48%)	-
Włochy N=126	-	7 (5,69%)	11 (8,94%)	26 (21,14%)	74 (60,16%)	5 (4,07%)
Polska N=128	-	1 (0,78%)	2 (1,56%)	48 (37,5%)	60 (46,88%)	17 (13,28%)
Hiszpania N=127	-	1 (0,79%)	4 (3,15%)	36 (28,35%)	86 (67,71%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	7,53%	6,23%	2,29%	23,13%	57,83%	2,99%

Dodatkowy komentarz: nie
Brak odpowiedzi: Włochy: 3

3.12. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniami do kolejnej klasy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	51 (23,83%)	22 (10,28%)	-	41 (19,16%)	86 (40,19%)	14 (6,54%)
Włochy	1 (0,81%)	3 (2,44%)	4 (3,25%)	32 (26,02%)	81 (65,85%)	2 (1,63%)

N=126						
Polska N=128	-	-	3 (2,34%)	36 (28,13%)	86 (67,19%)	3 (2,34%)
Hiszpania N=127	-	1 (0,79%)	2 (1,57%)	40 (31,50%)	84 (66,14%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	11,77%	5,56%	1,22%	23,98%	53,60%	3,87%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.13. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, negatywną opinię, wolne tempo pracy ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	6 (2,80%)	7 (3,27%)	-	49 (22,9%)	152 (71,03%)	-
Włochy N=126	-	3 (2,48%)	7 (5,79%)	35 (28,93%)	74 (61,16%)	2 (1,64%)
Polska N=128	-	-	1 (0,78%)	38 (29,69%)	88 (68,75%)	1 (0,78%)
Hiszpania N=127	-	2 (1,57%)	5 (3,94%)	65 (51,18%)	55 (43,31%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	1,37%	2,28%	1,76%	29,94%	64,24%	0,41%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 5.

3.14. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów...?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	14 (6,54%)	3 (1,40%)	16 (7,48%)	44 (20,56%)	118 (55,14%)	19 (8,88%)
Włochy N=126	5 (5,68%)	4 (4,55%)	11 (12,50%)	21 (23,86%)	18 (20,45%)	29 (32,96%)
Polska N=128	-	-	3 (2,38%)	42 (33,33%)	58 (46,03%)	23 (18,26%)
Hiszpania N=127	2 (1,61%)	2 (1,61%)	40 (32,26%)	45 (36,29%)	23 (18,55%)	12 (9,68%)
W sumie N=595 (średnia ważona)	4,38%	1,58%	11,57%	26,09%	42,65%	13,73%

Dodatkowy komentarz: Polska: 2 (2%): "Nie ma takich zachowań"; "Nie ma takich dzieci".

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 3; Włochy: 5.

3.15. Czy w szkole zdarza się, że chłopcy lub dziewczęta należący do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej) są dyskryminowani lub wyśmiewani?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	52 (24,30%)	69 (32,24%)	50 (23,36%)	13 (6,07%)	22 (10,28%)	8 (3,75%)
Włochy N=126	68 (55,28%)	29 (23,58%)	10 (8,13%)	3 (2,44%)	1 (0,81%)	12 (9,76%)
Polska N=128	34 (26,56%)	53 (41,41%)	12 (9,38%)	5 (3,91%)	3 (2,34%)	21 (16,4%)
Hiszpania N=127	-	4 (3,15%)	37 (29,13%)	59 (46,46%)	27 (21,26%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	25,63%	27,41%	19,40%	12,04%	9,22%	6,30%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3

3.16. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	8 (3,74%)	16 (7,48%)	15 (7,01%)	22 (10,28%)	124 (57,94%)	29 (13,55%)
Włochy N=126	3 (2,46%)	2 (1,64%)	4 (3,28%)	13 (10,66%)	95 (77,87%)	5 (4,09%)
Polska N=128	3 (2,34%)	2 (1,56%)	2 (1,56%)	31 (24,22%)	66 (51,56%)	24 (18,76%)
Hiszpania N=127	-	-	10 (7,87%)	33 (25,98%)	84 (66,15%)	-
W sumie N=595 (średnia ważona)	2,65%	4,19%	5,59%	15,48%	61,52%	10,57%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.17. Czy w szkole zdarzały sytuacje agresji i przemocy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria	15 (7,01%)	41 (19,16%)	98 (45,79%)	38 (17,76%)	22	-

N=214					(10,28%)	
Włochy N=126	32 (26,02%)	60 (48,78%)	21 (17,07%)	2 (1,63%)	-	8 (6,5%)
Polska N=128	6 (4,69%)	39 (30,47%)	57 (44,53%)	19 (14,84%)	6 (4,69%)	1 (0,78%)
Hiszpania N=127	-	-	18 (14,17%)	28 (22,05%)	81 (63,78%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	8,54%	22,74%	35,39%	15,32%	16,80%	1,21%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.18. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji i przemocy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	6 (2,80%)	11 (5,14%)	46 (21,50%)	140 (65,42%)	11 (5,14%)
Włochy N=126	1 (0,82%)	5 (4,1%)	7 (5,74%)	12 (9,84%)	88 (72,13%)	9 (7,37%)
Polska N=128	2 (1,56%)	-	3 (2,34%)	35 (27,34%)	82 (64,06%)	6 (4,70%)
Hiszpania N=127	-	-	3 (2,36%)	44 (34,65%)	80 (62,99%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,41%	2,04%	4,27%	22,86%	65,86%	4,56%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.19. Czy uważa Pan/i, że szkoła jest miejscem, w którym uczeń może otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebuje?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	3 (1,40%)	11 (5,14%)	42 (19,63%)	150 (70,09%)	8 (3,74%)
Włochy N=126	-	-	6 (4,88%)	19 (15,45%)	97 (78,86%)	1 (0,81%)
Polska N=128	1 (0,78%)	-	3 (2,34%)	33 (25,78%)	89 (69,53%)	2 (1,57%)
Hiszpania N=127	-	2 (1,61%)	18 (14,52%)	71 (57,26%)	33 (26,61%)	-
W sumie	0,14%	0,96%	6,19%	26,35%	64,12%	2,24%

N=595 <i>(średnia ważona)</i>						
---	--	--	--	--	--	--

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 3; Włochy: 4.

3.20. Czy rodzice uczniów są zaangażowani w działania szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	6 (2,80%)	44 (20,56%)	97 (45,33%)	61 (28,51%)	6 (2,80%)
Włochy N=126	-	5 (4,07%)	22 (17,89%)	43 (34,96%)	53 (43,08%)	-
Polska N=128	1 (0,78%)	1 (0,78%)	20 (15,63%)	65 (50,78%)	39 (30,47%)	2 (1,56%)
Hiszpania N=127	21 (16,54%)	33 (25,98%)	39 (30,71%)	27 (21,26%)	7 (5,51%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	2,98%	6,65%	21,00%	40,43%	27,30%	1,64%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.21. Czy szkoła zwraca uwagę na takie tematy, jak tolerancja/ integracja i szacunek do innych?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	8 (3,74%)	39 (18,22%)	161 (75,23%)	6 (2,81%)
Włochy N=126	-	-	4 (3,25%)	28 (22,76%)	91 (73,99%)	-
Polska N=128	-	-	2 (1,56%)	25 (19,53%)	98 (76,56%)	3 (2,35%)
Hiszpania N=127	-	6 (4,72%)	11 (8,66%)	45 (35,43%)	65 (51,19%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,81%	4,13%	22,17%	71,11%	1,78%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

2.1.3.4. Relacje z uczniami

4.1. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	3 (1,40%)	12 (5,61%)	88 (41,12%)	103 (48,13%)	8 (3,74%)
Włochy N=126	-	3 (2,46%)	7 (5,74%)	40 (32,79%)	61 (50%)	11 (9,01%)
Polska N=128	1 (0,78%)	1 (0,78%)	4 (3,13%)	56 (43,75%)	65 (50,78%)	1 (0,78%)
Hiszpania N=127	6 (4,72%)	55 (43,31%)	51 (40,16%)	13 (10,24%)	2 (1,57%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,95%	8,69%	11,14%	34,89%	40,88%	3,45%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

4.2. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	8 (3,74%)	14 (6,54%)	86 (40,19%)	100 (46,73%)	6 (2,80%)
Włochy N=126	1 (0,82%)	2 (1,64%)	3 (2,46%)	39 (31,97%)	64 (52,46%)	13 (10,65%)
Polska N=128	2 (1,56%)	-	4 (3,13%)	56 (43,75%)	63 (49,22%)	3 (2,34%)
Hiszpania N=127	8 (6,30%)	7 (5,51%)	38 (29,92%)	45 (35,43%)	29 (22,93%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	1,49%	3,04%	9,30%	38,64%	43,99%	3,54%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

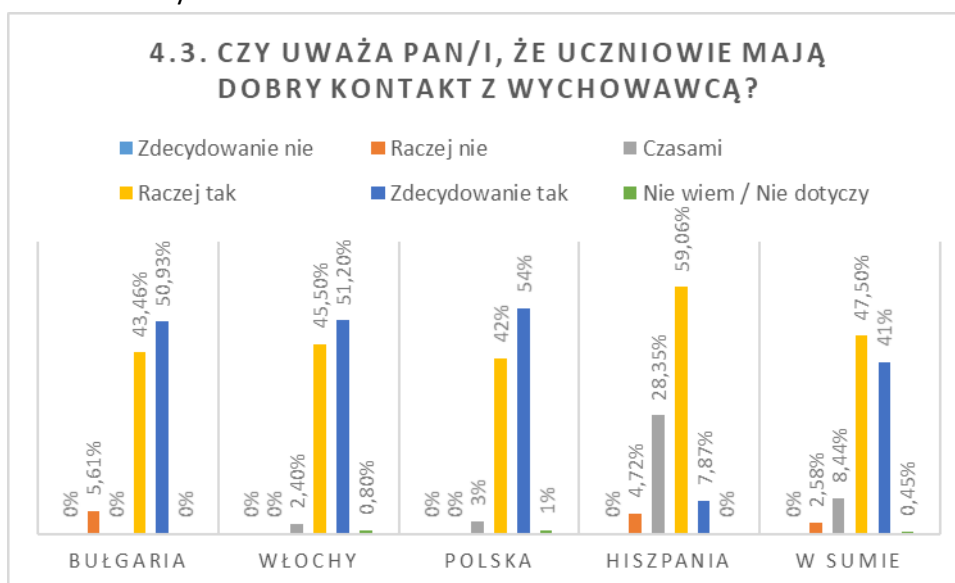
4.3. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z wychowawcą?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	12 (5,61%)	-	93 (43,46%)	109 (50,93%)	-

Włochy N=126	-	-	3 (2,44%)	56 (45,53%)	63 (51,22%)	1 (0,81%)
Polska N=128	-	-	4 (3,13%)	54 (42,19%)	69 (53,91%)	1 (0,77%)
Hiszpania N=127	-	6 (4,72%)	36 (28,35%)	75 (59,06%)	10 (7,87%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	3,55%	5,82%	46,26%	44,09%	0,28%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

4.4. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	22 (10,28%)	118 (55,14%)	74 (34,58%)	-
Włochy N=126	-	-	4 (3,25%)	62 (50,41%)	54 (43,90%)	3 (2,44%)
Polska N=128	-	-	2 (1,56%)	73 (57,03%)	53 (41,41%)	-
Hiszpania N=127	-	2 (1,57%)	53 (41,73%)	55 (43,31%)	17 (13,39%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,27%	13,00%	52,65%	33,67%	0,41%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

4.5. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	3 (1,40%)	5 (2,34%)	6 (2,80%)	97 (45,33%)	103 (48,13%)	-
Włochy N=126	-	1 (0,81%)	5 (4,07%)	80 (65,04%)	35 (28,46%)	2 (1,62%)
Polska N=128	-	-	7 (5,47%)	90 (70,31%)	31 (24,22%)	-
Hiszpania N=127	-	2 (1,57%)	14 (11,02%)	97 (76,39%)	14 (11,02%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,68%	1,55%	4,90%	58,28%	34,32%	0,27%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

4.6. Czy uważa Pan/i, że jest sprawiedliwy wobec uczniów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	3 (1,40%)	112 (52,34%)	99 (46,26%)	-
Włochy N=126	-	-	1 (0,81%)	20 (16,26%)	102 (82,93%)	-
Polska N=128	1 (0,79%)	-	-	64 (50,39%)	62 (48,82%)	-
Hiszpania N=127	-	6 (4,72%)	-	46 (36,22%)	58 (45,67%)	17 (13,39%)
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,14%	0,81%	0,82%	43,26%	52,67%	2,30%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

4.7. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mogą porozmawiać z nauczycielami o swoich osobistych problemach (np. problemach z rodzicami lub innymi uczniami)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	33 (15,42%)	95 (44,39%)	86 (40,19%)	-
Włochy N=126	-	5 (4,07%)	33 (26,83%)	52 (42,28%)	29 (23,58%)	4 (3,24%)

Polska N=128	-	-	7 (5,51%)	51 (40,16%)	69 (54,33%)	-
Hiszpania N=127	17 (13,71%)	40 (32,26%)	41 (33,06%)	19 (15,32%)	7 (5,65%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	2,31%	6,12%	18,57%	38,40%	34,05%	0,55%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 3; Włochy: 3.

Dodatkowe komentarze do części 4.

Włochy:

- Brak zasad, które powinna dać pierwsza forma edukacyjna, która jest rodziną, oznacza, że w wielu sytuacjach grubiaństwo istnieje w najwyższym stopniu. Nauczycielom w ich roli edukacyjnej nie zawsze towarzyszą rodzice, którzy natomiast zawsze są skłonni bronić swoich dzieci.

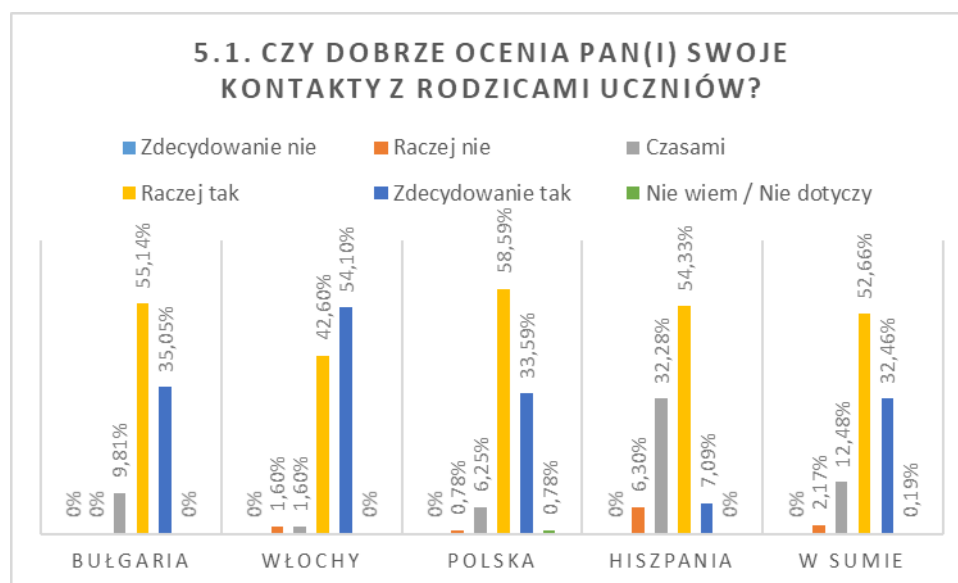
2.1.3.5. Relacje z rodzicami / opiekunami uczniów

5.1. Czy dobrze ocenia Pan(i) swoje kontakty z rodzicami uczniów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	21 (9,81%)	118 (55,14%)	75 (35,05%)	-
Włochy N=126	-	2 (1,63%)	2 (1,63%)	53 (43,09%)	66 (53,65%)	-
Polska N=128	-	1 (0,78%)	8 (6,25%)	75 (58,59%)	43 (33,59%)	1 (0,79%)
Hiszpania N=127	-	8 (6,30%)	41 (32,28%)	69 (54,33%)	9 (7,09%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	1,49%	11,70%	53,61%	33,06%	0,14%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

5.2. Czy często (przynajmniej dwa razy w miesiącu) informuje Pan/i rodziców o postępach w nauce i zachowaniu uczniów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	11 (5,14%)	25 (11,68%)	91 (42,52%)	87 (40,66%)	-
Włochy N=126	1 (0,82%)	13 (10,66%)	19 (15,57%)	36 (29,51%)	53 (43,44%)	-

Polska N=128	-	3 (2,34%)	13 (10,16%)	59 (46,09%)	52 (40,63%)	1 (0,78%)
Hiszpania N=127	-	3 (2,36%)	8 (6,30%)	26 (20,47%)	90 (70,87%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,13%	5,08%	11,13%	37,21%	46,31%	0,14%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

5.3. Czy informacje o uczniach są przekazywane rodzicom w atmosferze życzliwości i zrozumienia?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	14 (6,54%)	89 (41,59%)	111 (51,87%)	-
Włochy N=126	-	2 (1,63%)	-	36 (29,27%)	85 (69,10%)	-
Polska N=128	-	-	-	54 (42,19%)	74 (57,81%)	-
Hiszpania N=127	-	2 (1,57%)	21 (16,54%)	77 (60,63%)	27 (21,26%)	-
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,54%	6,04%	42,93%	50,49%	0,00%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

5.4. Czy szkoła zachęca rodziców do brania czynnego udziału w jej życiu ?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=214	-	-	11 (5,14%)	64 (29,91%)	139 (64,95%)	-
Włochy N=126	-	1 (0,81%)	5 (4,07%)	26 (21,14%)	91 (73,98%)	-
Polska N=128	-	-	2 (1,56%)	39 (30,47%)	87 (67,97%)	-
Hiszpania N=127	-	-	7 (5,51%)	44 (34,65%)	74 (58,27%)	2 (1,57%)
W sumie N=595 <i>(średnia ważona)</i>	0,00%	0,13%	4,40%	29,37%	65,82%	0,28%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

Dodatkowe komentarze:

Włochy:

- Odpowiedzi są związane z moim własnym doświadczeniem w klasie, w której pracuję;
- Na ogół problemy, zwłaszcza behawioralne, dotyczą uczniów, których rodzice uparcie bronią swoich dzieci, zmniejszając tym autorytet nauczycieli. Brakuje szacunku dla drugiego, który może być kolegą, tak samo jak nauczycielem lub współpracownikiem szkoły. Uczniowie są pozostawieni samym sobie, dodając do tego wszystko to, co pochodzi z mediów społecznościowych. Rodzice nie filtrują tych wiadomości, a jednocześnie nie pozwalają nauczycielom (z prawdziwą pasją), w pełni wykonywać swoją pracę;
- Ważne jest, aby w to uwierzyć.

2.1.3.6. Ogólne wnioski

W badaniu wzięło udział 595 nauczycieli w wieku od mniej niż 30 lat do 60 lat i więcej. 121 z nich to mężczyźni, a 471 z nich to kobiety. Badana grupa obejmuje osoby pracujące w klasach 1-3 i nauczycieli różnych przedmiotów szkolnych, a także specjalistów, pedagogów szkolnych, logopedów itp. Badani nauczyciele to osoby o zróżnicowanym doświadczeniu zawodowym, ale głównie z doświadczeniem 11-20 lat w nauczaniu (31,11%) lub więcej niż 21 lat doświadczenia w nauczaniu (32,77%). Tak różnorodna i reprezentatywna grupa badawcza pozwoliła zgromadzić szerokie wyniki badań.

Poniżej znajdują się wyniki badań według kategorii określonych w kwestionariuszu:

1) **Ogólne informacje o szkołach**

63,22% badanych nauczycieli pracuje w szkole podstawowej, a 40,15% w gimnazjum. Pracują oni również w szkołach różnej wielkości, jeśli chodzi o liczbę uczniów.

W szkole uczą się uczniowie z trudnościami w nauce według 89,11% nauczycieli, a według 84,12% nauczycieli również uczniowie o mniejszych szansach edukacyjnych. W obszarze mniejszych szans dominują: edukacyjne (43,11%) i ekonomiczne (33,15%) oraz kulturowe (30,97%). Wśród innych przyczyn nauczyciele wymienili także takie przyczyny jak: emocjonalne, zdrowotne, genetyczne, intelektualne i patologie.

Poziom przedwczesnego kończenia nauki (rezygnacja z nauki) został oceniony przez nauczycieli jako bardzo niski (poniżej 4%) - 47,35% nauczycieli lub jako niski (5% -9%) - 20,98% nauczycieli.

2) **Szkoła i jej otoczenie**

Łączne wyniki pokazują, że poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole według nauczycieli jest na wysokim poziomie. Według 37,66% i 37,58% nauczycieli obszar szkolny jest raczej lub zdecydowanie bezpieczny.

Podobnie wygląda zapewnienie bezpieczeństwa uczniów w szkole według nauczycieli. Według 31,2% i 25,51% z nich w budynkach szkolnych ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów jest niewielkie lub zerowe. Ale we Włoszech nauczyciele stwierdzili, że raczej (43,1%) i zdecydowanie (38,2%) w szkole znajduje się ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów. Podobne w Hiszpanii - raczej tak odpowiedziało 34,65%.

Stan budynków szkolnych według nauczycieli we wszystkich krajach jest dobry (41,25% raczej tak) lub bardzo dobry (42,5% zdecydowanie tak).

Wyposażenie uczniów w materiały szkolne otrzymane w szkołach według nauczycieli we wszystkich krajach jest na wysokim poziomie. 34,8% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie dostarcza materiały do nauki, a 45,05% uważa, że są one raczej dostarczane. Tylko we Włoszech *czasami* odpowiadało 35% nauczycieli.

Podobna sytuacja występuje w następnej kategorii. Możliwość wdrażania doświadczeń, eksperymentów i praktycznych zajęć w szkole przez uczniów według nauczycieli jest całkiem dobra. Według 33,81% nauczycieli szkoła raczej dopuszcza eksperymenty lub doświadczenia. Zdecydowanie

tak myśli 33,95% nauczycieli. Ale już 20,15% nauczycieli uważa, że tylko czasami (we Włoszech 34,4% nauczycieli myśli w ten sposób).

Zgodnie z ogólnymi wynikami infrastruktura budynków szkolnych raczej (41,35%) lub zdecydowanie (34,23%) pozwala na realizację dodatkowych zajęć dla uczniów według nauczycieli. I znowu, we Włoszech *czasami* odpowiadało 34,1% nauczycieli.

Oferta szkolna w zakresie dodatkowych wydarzeń, zajęć dla uczniów według nauczycieli we wszystkich krajach jest bardzo duże. Według 51,34% nauczycieli, w szkole zdecydowanie organizowane są dodatkowe imprezy (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, konkursy lub specjalne imprezy itp.). A 33,63% nauczycieli uważa, że są raczej organizowane takie wydarzenia.

W sumie, według 46,74% nauczycieli, uczniowie chętnie angażują się w imprezy organizowane w szkole, a według 34,35% raczej chętnie. 31,5% nauczycieli z Hiszpanii odpowiedziało raczej nie.

Jeśli chodzi o obecność uczniów z innych kultur w społeczności uczniowskiej, odpowiedzi nauczycieli były prawie równomiernie rozłożone: raczej nie (20,93%), raczej tak (26,57%), zdecydowanie tak (26,66%), czasami (15,33%). Co dowodzi, że zjawisko to może mieć różny zakres w różnych szkołach, w różnych krajach, ale także, że różnice kulturowe mogą być szeroko interpretowane.

Jednak stosunek nauczycieli we wszystkich krajach do obecności uczniów z innych kultur w szkole można ocenić jako pozytywny. 25,8% nauczycieli odpowiedziało, że jest to zjawisko raczej pozytywne, a 44,91% zdecydowanie tak uważa.

Nauczyciele we wszystkich krajach są zadowoleni ze wsparcia udzielonego uczniom zagrożonym przedwczesnym kończeniem nauki. 58,07% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie pomaga uczniom zagrożonym porzuceniem nauki w szkole, a 25,94% nauczycieli raczej tak uważa.

Jeszcze wyższa jest satysfakcja nauczycieli ze wsparcia udzielonego uczniom w sytuacji zagrożenia niezdaniami do następnej klasy. Ogółem, według aż 60% nauczycieli, szkoła zdecydowanie pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniami, a według ponad 26% nauczycieli raczej pomaga.

Podobnie jest w przypadku wspierania uczniów z trudnościami w uczeniu się. W związku z tym 61,07% i 33,17% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie lub raczej pomaga uczniom zagrożonym słabymi osiągnięciami w nauce.

Zgodnie z ogólnymi wynikami, zadowolenie nauczycieli ze wsparcia udzielanego uczniom w zakresie ryzykownych zachowań również jest na dość wysokim poziomie, chociaż aż 15,08% nauczycieli stwierdziło, że ten problem ich nie dotyczy. Jednak 40,09% i 26,6% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie lub raczej pomaga uczniom, którzy ujawniają ryzykowne zachowania. Tylko w Hiszpanii duża grupa nauczycieli udzieliła odpowiedzi *czasami* (31,5%).

Akceptacja uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowych itp.) przez innych uczniów w opinii nauczycieli jest zróżnicowana w poszczególnych krajach. Ogólne wyniki pokazują, że 25,16% i 26,63% nauczycieli uważa, że uczniowie z mniejszości raczej nie są lub zdecydowanie nie są ośmieszani lub dyskryminowani. Ale w Hiszpanii 46,46% nauczycieli uważa, że raczej są dyskryminowani.

Z drugiej strony nauczyciele we wszystkich krajach (63,38% *zdecydowanie tak* i 17,79% *raczej tak*) deklarują pomoc szkolną dla uczniów z grup mniejszościowych, którzy byliby dyskryminowani w szkole.

Według nauczycieli poziom agresywnych zachowań w szkole jest różny w poszczególnych krajach. W ogólnym wyniku uzyskaliśmy 30,4% dla odpowiedzi *czasami* i 24,61% dla *raczej nie*. W Bułgarii i Polsce dominują odpowiedzi *czasami* (45,79% i 44,53%), we Włoszech *raczej nie* (48,8%), ale w Hiszpanii *zdecydowanie tak* (63,78%).

Wsparcie szkoły w zakresie radzenie sobie z agresją, przemocą ze strony innych, według nauczycieli jest we wszystkich krajach bardzo wysokie lub wysokie. W związku z tym 66,13% i 23,24% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie lub raczej pomaga uczniom, którzy są ofiarami agresji lub przemocy.

Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkołach w opinii nauczycieli we wszystkich krajach jest wysokie, o czym świadczy silne przekonanie 61,12% nauczycieli, że szkoła zdecydowanie jest miejscem, w którym uczeń może uzyskać pomoc, jeśli tego potrzebuje, natomiast 29,18% uważa, że raczej jest takim miejscem.

Współpraca rodziców ze szkołą, zdaniem nauczyciela w Bułgarii, Polsce i we Włoszech, jest dość dobra, a w Hiszpanii *czasami* jest dobra. Według ogółu wyników 38,09% nauczycieli uważa, że rodzice uczniów raczej angażują się w zajęcia szkolne. 26,9% nauczycieli zdecydowanie tak uważa.

Realizacja przedmiotu integracji / tolerancji w szkole według nauczycieli jest na wysokim poziomie we wszystkich krajach. 69,24% i 23,99% nauczycieli stwierdziło, że szkoła zdecydowanie i raczej koncentruje się na takich tematach, jak tolerancja i szacunek dla innych.

3) Relacje z uczniami

W obszarze relacji szkolnych możemy stwierdzić, że ogólnie rzecz biorąc, według nauczycieli (wyniki ogółem), uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z:

- dyrekcją szkoły (37,62% *zdecydowanie tak*, 31,98% *raczej tak*)
- pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony (42,81% *zdecydowanie tak*, 37,8% *raczej tak*)
- wychowawcą klasy (41% *zdecydowanie tak*, 47,5% *raczej tak*)
- nauczycielami (33,22% *zdecydowanie tak*, 51,46% *raczej tak*)
- uczniami (27,97% *zdecydowanie tak*, 64,25% *raczej tak*)

We wszystkich krajach odpowiednio 38,71% i 55,71% nauczycieli uważa, że są oni raczej lub zdecydowanie sprawiedliwi dla uczniów.

Zaufanie uczniów do nauczycieli według nauczycieli (ogólne wyniki) również jest na wysokim poziomie. 30,82% nauczycieli zdecydowanie, a 35,41% raczej uważa, że uczniowie mogą porozmawiać z nauczycielami o ich osobistych problemach (np. problemy z rodzicami lub innymi uczniami). Tylko w Hiszpanii najczęściej udzielano odpowiedzi *czasami* (32,28%), i *raczej nie* (31,5%).

4) Relacje z rodzicami/opiekunami uczniów

Łącznie nauczyciele (52,66%) są raczej zadowoleni z relacji z rodzicami uczniów. Zdecydowanie dobrze swoje kontakty z rodzicami oceniło 32,46% nauczycieli.

Nauczyciele we wszystkich krajach raczej (34,62%) lub zdecydowanie (48,98%) często informują rodziców o postępach ucznia.

Są także zadowoleni z atmosfery kontaktów z rodzicami. Według 50,06% i 43,38% wszystkich nauczycieli, informacje są zdecydowanie przekazywane rodzicom w atmosferze życzliwości i zrozumienia.

Inicjatywa szkoły polegająca na angażowaniu rodziców w działania nauczycieli według nauczycieli we wszystkich krajach jest bardzo wysoka. 66,31% nauczycieli zdecydowanie, a 28,91% raczej uważa, że szkoła zachęca rodziców do czynnego udziału w jej życiu.

2.1.4. Grupa D – Rodzice

2.1.4.1. Dane osobowe

1.1. Wiek

Bułgaria:

- 18 - 30 lat - 17 osób
- 31 - 40 lat - 190 osób
- 41 - 50 lat - 80 osób
- 46 - 50 lat - 21 osób
- 51 - 60 lat - 3 osoby
- 61-7 lat 0 - 1 osoba

Włochy:

- Mniej niż 30 lat: 5 osób
- 31 - 35 lat: 18 osób
- 36 - 40 lat: 42 osoby
- 41 - 45 lat: 52 osoby
- 46 - 50 lat: 46 osób
- 51 - 55 lat: 16 osób
- 56 lat i więcej: 5 osób (Cztery osoby nie deklarują swojego wieku).

Brak odpowiedzi: 12 (6%)

Polska:

- Mniej niż 30 lat – 4 osoby
- 31 – 35 lat – 15 osób
- 36 – 40 lat – 63 osoby
- 41 – 45 lat – 45 osób
- 46 – 50 lat – 21 osób
- 51 – 55 lat – 5 osób
- 56 i więcej lat – 2 osoby

Brak odpowiedzi: 62 (29%)

Hiszpania:

- Mniej niż 31 lat - 28 osób
- 31 - 40 lat - 44 osób
- 41 - 50 lat - 48 osób
- 51 - 60 lat - 22 osoby

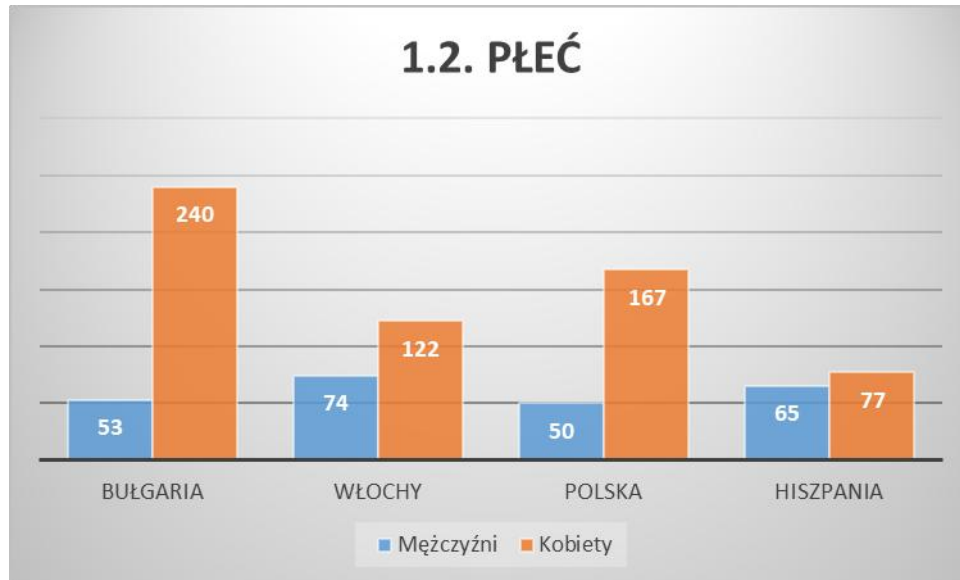
1.2. Płeć

Bułgaria: Mężczyźni - 53 osoby (18%); Kobiety - 240 osób (82%)

Włochy: Mężczyźni: 74 osoby (37,8%); Kobiety: 122 osoby (62,2%) Brak odpowiedzi: 4

Polska: Mężczyźni – 50 osób (23%); Kobiety - 167 osób (77%)

Hiszpania: Mężczyźni: 65 osób (46%); Kobiety: 77 osób (54%)

W badaniu wzięło udział 852 rodziców (mężczyzn - 242, kobiet - 606) we wszystkich krajach.

1.3. Narodowość

Bułgaria: Wszyscy respondenci są Bułgarami.

Włochy: Wszyscy respondenci pochodzą z Włoch (171), z wyjątkiem czterech osób z Wenezueli, sześciu z Rumunii, jednego z Ukrainy, jednego z Polski.

Brak odpowiedzi: 16 (8%)

Polska: Wszyscy respondenci, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie, są narodowości polskiej. Brak odpowiedzi – 77 (35%)

Hiszpania: Około 66% rodziców to Hiszpanie. Wśród nich jest także siedem innych narodowości m.in.: włoska, niemiecka, wenezuelska, argentyńska i największa z nich - marokańska (18% - 26 osób).

2.1.4.2. Ogólne informacje o szkole

2.1. Szkoła, do której uczęszcza dziecko

	Bułgaria N=293	Włochy N=200	Polska N=217	Hiszpania N=142
Szkoła podstawowa	254 (87%)	86 (43,4%)	188 (87%)	64 (45.07%)
Gimnazjum	39 (13%)	109 (55,1%)	29 (13%)	67 (47.18%)
Liceum	0	0	0	11 (7.75%)
Szkoła średnia (Zawodowa)	0	0	0	0
Szkoła średnia (Technikum)	0	0	0	0

Brak odpowiedzi: Włochy: 5.

2.2. Czy zna Pan/Pani poziom przedwczesnego kończenia edukacji w szkole?

	Bułgaria N=293	Włochy N=200	Polska N=217	Hiszpania N=142
Tak	66 (23%)	50 (25,9%)	59 (27%)	72 (50.37%)
Nie	227 (77%)	143 (74,1%)	158 (73%)	70 (49.63%)

Brak odpowiedzi: Włochy: 7.

2.3. Jeśli tak, jaki zakres zdaniem Pana/i ma zjawisko przedwczesnego kończenia edukacji w szkole?

	Bułgaria N=293	Włochy N=200	Polska N=217	Hiszpania N=142
Bardzo wysoki (więcej niż 20%)	-	3 (5,8%)	5 (6,25%)	31 (21,92%)
Wysoki (15%-19%)	6 (9%)	1 (1,9%)	11 (13,75%)	50 (35,62%)
Średni (10%-14%)	26 (39%)	16 (30,8%)	34 (42,5%)	41 (28,77%)
Niski (5-9%)	19 (29%)	5 (9,6%)	12 (15%)	20 (13,70%)
Bardzo niski (mniej niż 4%)	15 (23%)	27 (51,9%)	18 (22,5%)	-

Brak odpowiedzi: Polska: 137 (63%); Włochy: 148 (74%).

2.1.4.3. Szkoła i jej otoczenie

3.1. Czy uważa Pan/i, że okolica (obszar, miejscowość, dzielnica), w której znajduje się szkoła jest bezpieczna?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bulgaria N=293	8 (2,73%)	19 (6,48%)	11 (3,75%)	158 (53,92%)	92 (31,41%)	5 (1,71%)
Włochy N=200	5 (2,58%)	6 (3,09%)	24 (12,37%)	42 (21,65%)	95 (48,97%)	22 (11,34%)
Polska N=217	2 (0,92%)	5 (2,3%)	1 (0,46%)	156 (71,89%)	53 (24,43%)	-
Hiszpania N=142	7 (5,15%)	50 (36,76%)	29 (21,32%)	23 (16,91%)	27 (19,86%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,50%	7,82%	6,46%	48,06%	32,09%	3,07%

Dodatkowy komentarz: nie

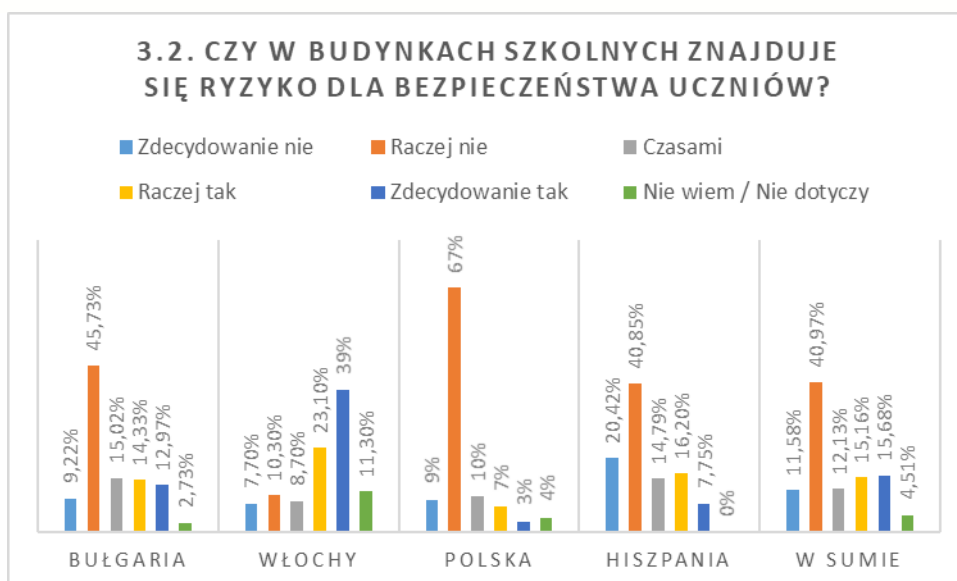
Brak odpowiedzi: Hiszpania: 6; Włochy: 6.

3.2. Czy w budynkach szkolnych znajduje się ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bulgaria N=293	27 (9,22%)	134 (45,73%)	44 (15,02%)	42 (14,33%)	38 (12,97%)	8 (2,73%)
Włochy N=200	15 (7,69%)	20 (10,26%)	17 (8,72%)	45 (23,08%)	76 (38,97%)	22 (11,28%)
Polska N=217	19 (8,76%)	145 (66,82%)	22 (10,14%)	15 (6,91%)	7 (3,22%)	9 (4,15%)
Hiszpania N=142	29 (20,42%)	58 (40,85%)	21 (14,79%)	23 (16,20%)	11 (7,74%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	9,97%	43,19%	12,52%	14,48%	15,31%	4,53%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 5.

3.3. Czy budynki, w których odbywają się lekcje są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	13 (4,44%)	12 (4,09%)	163 (55,63%)	105 (35,84%)	-
Włochy N=200	9 (4,59%)	18 (9,18%)	24 (12,24%)	40 (20,41%)	98 (50,01%)	7 (3,57%)
Polska N=217	2 (0,92%)	9 (4,15%)	9 (4,15%)	125 (57,60%)	70 (32,26%)	2 (0,92%)
Hiszpania N=142	6 (4,23%)	2 (1,41%)	9 (6,34%)	64 (45,07%)	61 (42,95%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	1,60%	5,02%	6,00%	47,83%	38,59%	0,96%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.4. Czy szkoła dostarcza materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	4 (1,37%)	11 (3,75%)	29 (9,89%)	153 (52,22%)	90 (30,72%)	6 (2,05%)
Włochy N=200	25 (12,69%)	21 (10,66%)	42 (21,32%)	47 (23,86%)	41 (20,81%)	21 (10,66%)
Polska N=217	2 (0,92%)	9 (4,15%)	22 (10,14%)	106 (48,85%)	76 (35,02%)	2 (0,92%)
Hiszpania N=142	49 (34,51%)	45 (31,69%)	16 (11,27%)	32 (22,53%)	-	-
W sumie	7,05%	8,19%	12,44%	42,48%	26,52%	3,32%

N=852 <i>(średnia ważona)</i>						
---	--	--	--	--	--	--

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.5. Czy szkoła pozwala na doświadczenia i eksperymenty w pracowniach/laboratoriach lub praktyczne działania?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	22 (7,51%)	43 (14,68%)	55 (18,77%)	81 (27,64%)	33 (11,26%)	59 (20,14%)
Włochy N=200	23 (11,73%)	22 (11,22%)	52 (26,53%)	25 (12,76%)	59 (30,1%)	15 (7,66%)
Polska N=217	9 (4,15%)	21 (9,68%)	39 (17,97%)	76 (35,02%)	26 (11,98%)	46 (21,20%)
Hiszpania N=142	8 (5,63%)	26 (18,31%)	30 (21,13%)	37 (26,05%)	35 (24,65%)	6 (4,23%)
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	7,35%	13,13%	20,40%	26,25%	16,68%	16,19%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.6. Czy szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. sport, teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	23 (7,85%)	49 (16,72%)	144 (49,15%)	73 (24,91%)	4 (1,37%)
Włochy N=200	36 (18,27%)	20 (10,15%)	24 (12,18%)	44 (22,34%)	63 (31,98%)	10 (5,08%)
Polska N=217	3 (1,38%)	11 (5,07%)	23 (10,6%)	103 (47,47%)	74 (34,1%)	3 (1,38%)
Hiszpania N=142	8 (5,63%)	6 (4,23%)	47 (33,10%)	55 (38,73%)	26 (18,31%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	4,67%	7,26%	16,01%	42,16%	27,92%	1,98%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.7. Czy w szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bulgaria N=293	-	19 (6,48%)	43 (14,68%)	128 (43,69%)	95 (32,42%)	8 (2,73%)
Włochy N=200	17 (8,59%)	37 (18,69%)	33 (16,67%)	46 (23,23%)	61 (30,81%)	4 (2,01%)
Polska N=217	3 (1,38%)	8 (3,69%)	21 (9,68%)	99 (45,62%)	85 (39,17%)	1 (0,46%)
Hiszpania N=142	-	7 (4,93%)	70 (49,30%)	37 (26,05%)	28 (19,72%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	2,10%	8,15%	17,49%	38,11%	32,41%	1,74%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

3.8. Czy Państwa dziecko chętnie bierze udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bulgaria N=293	-	29 (9,90%)	56 (19,11%)	126 (43,00%)	82 (27,99%)	-
Włochy N=200	1 (0,52%)	4 (2,06%)	23 (11,86%)	34 (17,53%)	127 (65,46%)	5 (2,57%)
Polska N=217	1 (0,46%)	16 (7,37%)	33 (15,21%)	89 (41,01%)	73 (33,64%)	5 (2,31%)
Hiszpania N=142	-	6 (4,23%)	41 (28,87%)	45 (31,69%)	50 (35,21%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,21%	7,10%	17,71%	36,18%	37,71%	1,09%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 6.

3.9. Czy do szkoły chodzą uczniowie z różnych grup kulturowych (np. ze względu na pochodzenie, język, religię, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bulgaria N=293	17 (5,80%)	56 (19,11%)	31 (10,58%)	69 (23,55%)	52 (17,75%)	68 (23,21%)
Włochy N=200	21 (10,82%)	10 (5,15%)	26 (13,40%)	18 (9,28%)	84 (43,30%)	35 (18,05%)

Polska N=217	14 (6,45%)	44 (20,28%)	12 (5,53%)	50 (23,04%)	25 (11,52%)	72 (33,18%)
Hiszpania N=142	-	-	8 (5,63%)	62 (43,66%)	72 (50,71%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	6,37%	14,57%	9,39%	22,65%	24,85%	22,17%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 6.

3.10. Czy uważa Pan/i, że jest to pozytywne zjawisko?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	9 (3,42%)	30 (11,41%)	47 (17,87%)	47 (17,87%)	62 (23,57%)	68 (25,86%)
Włochy N=200	6 (3,08%)	4 (2,05%)	13 (6,67%)	26 (13,33%)	120 (61,54%)	26 (13,33%)
Polska N=217	4 (1,84%)	14 (6,45%)	9 (4,15%)	59 (27,19%)	67 (30,88%)	64 (29,49%)
Hiszpania N=142	7 (4,93%)	20 (14,08%)	21 (14,79%)	36 (25,35%)	58 (40,85%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	3,11%	8,44%	11,62%	20,12%	35,43%	21,28%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 5.

3.11. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	15 (5,13%)	31 (10,58%)	11 (3,75%)	78 (26,62%)	78 (26,62%)	80 (27,30%)
Włochy N=200	-	17 (8,59%)	15 (7,58%)	46 (23,23%)	71 (35,86%)	49 (24,75%)
Polska N=217	1 (0,46%)	6 (2,76%)	6 (2,76%)	85 (39,17%)	47 (21,66%)	72 (33,19%)
Hiszpania N=142	-	39 (27,46%)	26 (18,31%)	67 (47,18%)	10 (7,05%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,39%	10,03%	5,82%	31,14%	25,26%	25,36%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

3.12. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniami do kolejnej klasy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	21 (7,17%)	38 (12,97%)	18 (6,14%)	100 (34,13%)	61 (20,82%)	55 (18,77%)
Włochy N=200	3 (1,52%)	14 (7,11%)	25 (12,69%)	42 (21,32%)	79 (40,1%)	34 (17,26%)
Polska N=217	1 (0,46%)	6 (2,76%)	5 (2,3%)	98 (45,16%)	48 (22,12%)	59 (27,20%)
Hiszpania N=142	-	24 (16,90%)	43 (30,28%)	56 (39,44%)	19 (13,38%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	3,62%	9,69%	9,07%	34,76%	24,31%	18,55%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.13. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, negatywną opinię, ...)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	8 (2,73%)	21 (7,17%)	31 (10,58%)	105 (35,84%)	79 (26,96%)	49 (16,72%)
Włochy N=200	-	14 (7,07%)	27 (13,64%)	40 (20,2%)	89 (44,95%)	28 (14,14%)
Polska N=217	2 (0,92%)	9 (4,15%)	15 (6,91%)	95 (43,78%)	50 (23,04%)	46 (21,20%)
Hiszpania N=142	-	2 (1,41%)	81 (57,04%)	36 (25,35%)	23 (16,20%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	1,44%	5,81%	15,17%	33,47%	28,57%	15,54%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

3.14. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, nikotynizm, ...?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	13 (4,44%)	50 (17,06%)	31 (10,58%)	72 (24,57%)	35 (11,95%)	92 (31,40%)
Włochy N=200	14 (7,18%)	19 (9,74%)	20 (10,26%)	19 (9,74%)	54 (27,69%)	69 (35,39%)

Polska N=217	3 (1,40%)	6 (2,79%)	12 (5,58%)	54 (25,12%)	39 (18,14%)	101 (46,97%)
Hiszpania N=142	21 (14,79%)	34 (23,94%)	46 (32,39%)	18 (12,68%)	23 (16,20%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	5,34%	12,82%	11,59%	20,43%	17,11%	32,71%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Polska: 2; Włochy: 5.

3.15. Czy w szkole zdarza się, że chłopcy lub dziewczęta należący do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej) są dyskryminowani lub wyśmiewani?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	54 (18,43%)	77 (26,28%)	29 (9,90%)	34 (11,60%)	17 (5,80%)	82 (27,99%)
Włochy N=200	78 (39,59%)	26 (13,20%)	38 (19,29%)	10 (5,08%)	8 (4,06%)	37 (18,78%)
Polska N=217	22 (10,28%)	47 (21,96%)	9 (4,21%)	8 (3,74%)	9 (4,21%)	119 (55,60%)
Hiszpania N=142	-	11 (7,75%)	23 (16,20%)	74 (52,11%)	34 (23,94%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	18,87%	20,60%	11,11%	12,62%	6,97%	29,83%

Dodatkowy komentarz: Polska: 1: "Zdecydowanie tak - lekcje religii w ciągu dnia szkolnego".

Brak odpowiedzi: Polska: 3; Włochy: 3.

3.16. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej)?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	13 (4,74%)	30 (10,95%)	16 (5,84%)	79 (28,83%)	42 (15,33%)	94 (34,31%)
Włochy N=200	4 (2,08%)	25 (13,02%)	28 (14,58%)	15 (7,81%)	68 (35,42%)	52 (27,09%)
Polska N=217	6 (2,76%)	7 (3,23%)	10 (4,61%)	62 (28,57%)	41 (18,89%)	91 (41,94%)
Hiszpania N=142	-	16 (11,27%)	57 (40,14%)	69 (48,59%)	-	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	3,18%	9,46%	11,05%	26,57%	18,71%	31,03%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Bułgaria: 19; Włochy: 8.

3.17. Czy w szkole zdarzały sytuacje agresji i przemocy ?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	13 (4,44%)	67 (22,87%)	85 (29,01%)	48 (16,38%)	25 (8,53%)	55 (18,77%)
Włochy N=200	60 (30,61%)	42 (21,43%)	27 (13,78%)	16 (8,16%)	14 (7,14%)	37 (18,88%)
Polska N=217	13 (5,99%)	51 (23,5%)	47 (21,66%)	22 (10,14%)	11 (5,07%)	73 (33,64%)
Hiszpania N=142	-	11 (7,75%)	28 (19,72%)	65 (45,77%)	38 (26,76%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	9,69%	21,14%	23,13%	16,26%	9,31%	20,47%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

3.18. Czy szkoła pomaga (lub pomógłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji i przemocy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	11 (3,75%)	20 (6,83%)	28 (9,56%)	103 (35,15%)	79 (26,96%)	52 (17,75%)
Włochy N=200	3 (1,52%)	14 (7,11%)	18 (9,14%)	23 (11,68%)	92 (46,7%)	47 (23,85%)
Polska N=217	3 (1,38%)	4 (1,84%)	11 (5,07%)	85 (39,17%)	56 (25,81%)	58 (26,73%)
Hiszpania N=142	6 (4,23%)	35 (24,65%)	33 (23,24%)	37 (26,06%)	31 (21,82%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	2,76%	7,53%	9,81%	30,38%	30,19%	19,33%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

3.19. Czy uważa Pan/i, że szkoła jest miejscem, w którym uczeń może otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebuje?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	3 (1,02%)	4 (1,37%)	43 (14,68%)	146 (49,83%)	88 (30,03%)	9 (3,07%)
Włochy	4 (2,03%)	15 (7,61%)	29 (14,72%)	37	95 (48,22%)	17 (8,64%)

N=200				(18,78%)		
Polska N=217	1 (0,46%)	4 (1,85%)	13 (6,02%)	115 (53,24%)	68 (31,48%)	15 (6,95%)
Hiszpania N=142	-	65 (45,77%)	26 (18,31%)	44 (30,99%)	7 (4,93%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,98%	7,42%	12,96%	42,32%	31,48%	4,84%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Polska: 1; Włochy: 3.

3.20. Czy rodzice uczniów są zaangażowani w działania szkoły?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	3 (1,02%)	4 (1,36%)	43 (14,68%)	146 (49,83%)	88 (30,03%)	9 (3,07%)
Włochy N=200	11 (5,56%)	30 (15,15%)	46 (23,23%)	16 (8,08%)	86 (43,43%)	9 (4,55%)
Polska N=217	-	7 (3,23%)	26 (11,98%)	102 (47%)	74 (34,10%)	8 (3,69%)
Hiszpania N=142	-	36 (25,35%)	50 (35,21%)	50 (35,21%)	6 (4,23%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	1,60%	7,16%	17,92%	39,03%	31,08%	3,21%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

3.21. Czy szkoła zwraca uwagę na takie tematy, jak tolerancja/integracja i szacunek do innych?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	4 (1,36%)	6 (2,05%)	27 (9,22%)	147 (50,17%)	88 (30,03%)	21 (7,17%)
Włochy N=200	1 (0,51%)	6 (3,03%)	12 (6,06%)	39 (19,70%)	122 (61,62%)	18 (9,08%)
Polska N=217	2 (0,92%)	3 (1,38%)	9 (4,15%)	108 (49,77%)	76 (35,02%)	19 (8,76%)
Hiszpania N=142	-	33 (23,24%)	51 (35,92%)	47 (33,10%)	11 (7,74%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,94%	4,30%	10,13%	42,02%	35,41%	7,20%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

2.1.4.4. Relacje uczniów w szkole

4.1. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Kraj	Zdecydowa nie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	4 (1,36%)	22 (7,51%)	15 (5,12%)	160 (54,61%)	63 (21,50%)	29 (9,90%)
Włochy N=200	22 (11,17%)	16 (8,12%)	16 (8,12%)	15 (7,61%)	88 (44,67%)	40 (20,31%)
Polska N=217	1 (0,46%)	10 (4,61%)	15 (6,91%)	123 (56,68%)	42 (19,35%)	26 (11,99%)
Hiszpania N=142	26 (18,31%)	38 (26,76%)	44 (30,99%)	17 (11,97%)	-	17 (11,97%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	4,92%	8,94%	8,88%	41,03%	23,47%	12,76%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

4.2. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	6 (2,05%)	12 (4,10%)	162 (55,29%)	79 (26,96%)	34 (11,60%)
Włochy N=200	11 (5,53%)	8 (4,02%)	21 (10,55%)	20 (10,05%)	122 (61,31%)	17 (8,54%)
Polska N=217	-	6 (2,78%)	6 (2,78%)	127 (58,80%)	55 (25,46%)	22 (10,18%)
Hiszpania N=142	7 (4,93%)	17 (11,97%)	35 (24,65%)	56 (39,44%)	10 (7,04%)	17 (11,97%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	1,66%	3,67%	7,26%	45,14%	31,61%	10,66%

Dodatkowy komentarz: Polska: 1: "Nie ma sekretariatu".

Brak odpowiedzi: Włochy: 1, Polska: 1.

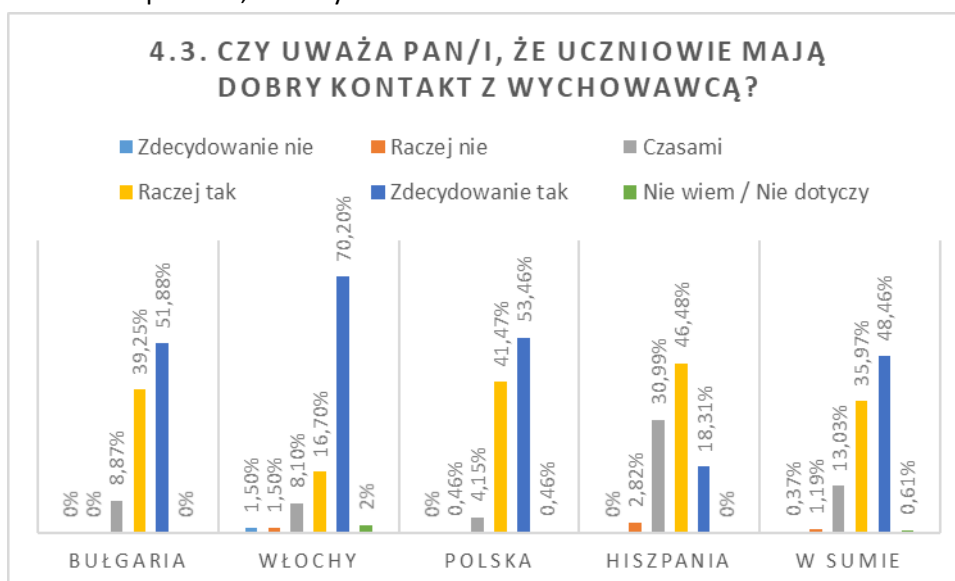
4.3. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z wychowawcą?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowa nie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	-	26 (8,87%)	115 (39,25%)	152 (51,88%)	-
Włochy	3 (1,52%)	3 (1,52%)	16 (8,08%)	33	139 (70,2%)	4 (2,01%)

N=200				(16,67%)		
Polska N=217	-	1 (0,46%)	9 (4,15%)	90 (41,47%)	116 (53,46%)	1 (0,46%)
Hiszpania N=142	-	4 (2,86%)	44 (31,43%)	66 (47,14%)	26 (18,57%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,31%	0,72%	9,88%	35,97%	52,59%	0,53%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 2; Włochy: 2.

4.4. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	-	54 (18,43%)	174 (59,39%)	65 (22,18%)	-
Włochy N=200	4 (2,01%)	10 (5,03%)	19 (9,55%)	31 (15,58%)	115 (57,79%)	20 (10,04%)
Polska N=217	-	1 (0,46%)	19 (8,76%)	137 (63,13%)	56 (25,81%)	4 (1,84%)
Hiszpania N=142	-	32 (22,86%)	61 (43,57%)	47 (33,57%)	-	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,42%	3,51%	16,83%	48,59%	28,13%	2,52%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 2; Włochy: 1.

4.5. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	4 (1,37%)	33 (11,26%)	144 (49,15%)	108 (36,86%)	4 (1,36%)
Włochy N=200	-	9 (4,52%)	15 (7,54%)	62 (31,16%)	107 (53,77%)	6 (3,01%)
Polska N=217	1 (0,46%)	-	14 (6,45%)	145 (66,82%)	55 (25,35%)	2 (0,92%)
Hiszpania N=142	-	4 (2,82%)	42 (29,58%)	45 (31,69%)	51 (35,91%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	0,11%	1,84%	11,24%	47,92%	37,43%	1,46%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

4.6. Czy uważa Pan/i, że nauczyciele są sprawiedliwi wobec uczniów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	4 (1,37%)	15 (5,12%)	66 (22,53%)	148 (50,51%)	56 (19,11%)	4 (1,36%)
Włochy N=200	2 (1,01%)	2 (1,01%)	23 (11,56%)	40 (20,1%)	120 (60,3%)	12 (6,02%)
Polska N=217	3 (1,38%)	5 (2,3%)	41 (18,89%)	127 (58,53%)	27 (12,44%)	14 (6,46%)
Hiszpania N=142	21 (14,79%)	15 (10,56%)	35 (24,65%)	34 (23,94%)	26 (18,31%)	11 (7,75%)
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,70%	4,15%	19,60%	43,42%	25,89%	4,24%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

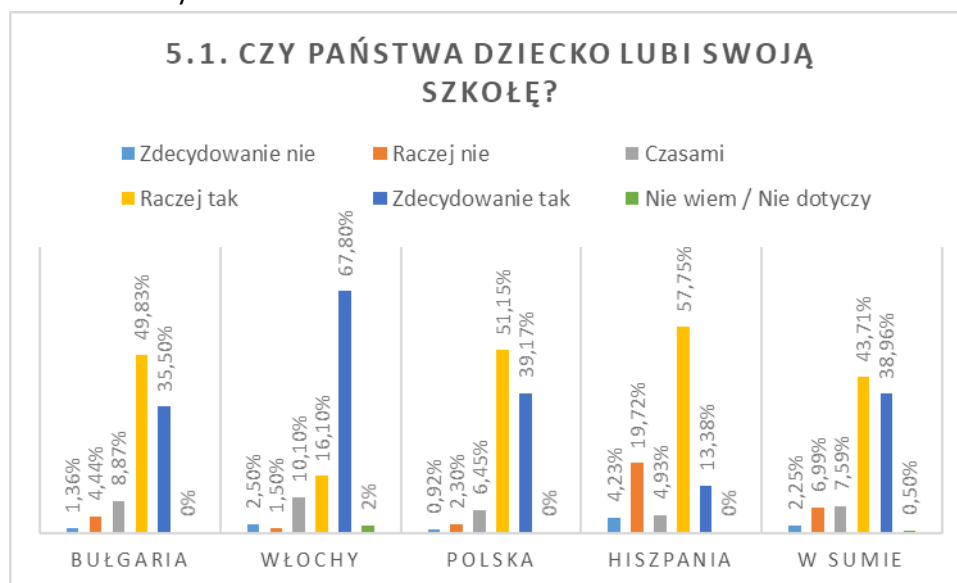
2.1.4.5. Opinia rodziców o szkole

5.1. Czy Państwa dziecko lubi swoją szkołę?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	4 (1,37%)	13 (4,44%)	26 (8,87%)	146 (49,83%)	104 (35,49%)	-
Włochy N=200	5 (2,51%)	3 (1,51%)	20 (10,05%)	32 (16,08%)	135 (67,84%)	4 (2,01%)
Polska N=217	2 (0,92%)	5 (2,3%)	14 (6,45%)	111 (51,15%)	85 (39,18%)	-
Hiszpania N=142	6 (4,23%)	28 (19,72%)	7 (4,93%)	82 (57,75%)	19 (13,37%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	1,79%	4,91%	8,11%	44,02%	40,75%	0,42%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 1.

5.2. Czy Pana(i) zdaniem szkoła dobrze wywiązuje się z obowiązku opieki nad Państwa dziećmi ?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	4 (1,36%)	25 (8,53%)	159 (54,27%)	105 (35,84%)	-
Włochy N=200	1 (0,51%)	5 (2,55%)	17 (8,67%)	43 (21,94%)	117 (59,69%)	13 (6,64%)
Polska	2 (0,92%)	-	9 (4,15%)	126	79 (36,41%)	1 (0,46%)

N=217				(58,06%)		
Hiszpania N=142	8 (5,63%)	33 (23,24%)	6 (4,23%)	77 (54,23%)	18 (12,67%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,92%	3,57%	7,04%	48,60%	38,41%	1,46%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 4.

5.3. Czy są spełniane Pana(i) oczekiwania wobec szkoły, jeżeli chodzi o poziom nauczania i stosowane metody?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	20 (6,82%)	44 (15,02%)	140 (47,78%)	89 (30,38%)	-
Włochy N=200	2 (1,02%)	4 (2,03%)	28 (14,21%)	47 (23,86%)	107 (54,31%)	9 (4,57%)
Polska N=217	2 (0,93%)	11 (5,09%)	28 (12,96%)	122 (56,48%)	52 (24,08%)	1 (0,46%)
Hiszpania N=142	-	21 (14,79%)	28 (19,72%)	54 (38,03%)	25 (17,60%)	14 (9,86%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	0,43%	6,26%	14,84%	43,98%	32,41%	2,08%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Polska: 1; Włochy: 3.

5.4. Czy Pana(i) dziecko chętnie chodzi do szkoły ?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	4 (1,37%)	15 (5,14%)	31 (10,62%)	150 (51,37%)	92 (31,50%)	-
Włochy N=200	2 (1,01%)	5 (2,51%)	13 (6,53%)	39 (19,6%)	136 (68,34%)	4 (2,01%)
Polska N=217	4 (1,84%)	5 (2,30%)	20 (9,22%)	117 (53,92%)	71 (32,72%)	-
Hiszpania N=142	22 (15,49%)	22 (15,49%)	9 (6,34%)	72 (50,70%)	17 (11,98%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	2,89%	4,99%	8,98%	45,36%	37,37%	0,41%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Bułgaria: 1; Włochy: 1.

5.5. Czy Pana(i) dziecko czuje się w szkole bezpiecznie ?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	5 (1,71%)	7 (2,39%)	7 (2,39%)	149 (50,85%)	125 (42,66%)	-
Włochy N=200	4 (2,03%)	5 (2,54%)	9 (4,57%)	39 (19,80%)	136 (69,03%)	4 (2,03%)
Polska N=217	-	6 (2,76%)	7 (3,23%)	134 (61,75%)	67 (30,88%)	3 (1,38%)
Hiszpania N=142	8 (5,63%)	18 (12,68%)	44 (30,99%)	59 (41,55%)	13 (9,15%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	1,77%	3,59%	6,03%	46,19%	41,67%	0,75%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 3.

5.6. Czy Pana(i) dziecko spotkało się z przejawami agresji ze strony kolegów?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	61 (20,82%)	86 (29,35%)	94 (32,08%)	27 (9,22%)	17 (5,80%)	8 (2,73%)
Włochy N=200	134 (67,68%)	20 (10,1%)	23 (11,62%)	-	13 (6,56%)	8 (4,04%)
Polska N=217	43 (19,82%)	102 (47%)	35 (16,13%)	15 (6,91%)	14 (6,45%)	8 (3,69%)
Hiszpania N=142	17 (11,97%)	74 (52,11%)	19 (13,38%)	13 (9,15%)	19 (13,39%)	-
W sumie N=852 (średnia ważona)	29,27%	32,09%	22,02%	6,76%	6,91%	2,95%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

5.7. Czy są spełniane Pana(i) oczekiwania wobec szkoły, jeżeli chodzi o rozwijanie zainteresowań i umiejętności życiowych?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	13 (4,44%)	42 (14,33%)	49 (16,72%)	156 (53,24%)	33 (11,27%)	-
Włochy N=200	5 (2,53%)	9 (4,55%)	40 (20,2%)	36 (18,18%)	94 (47,47%)	14 (7,07%)

Polska N=217	2 (0,92%)	24 (11,06%)	43 (19,82%)	115 (53%)	28 (12,90%)	5 (2,30%)
Hiszpania N=142	-	52 (36,62%)	60 (42,25%)	27 (19,01%)	3 (2,12%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,72%	13,85%	20,86%	42,40%	18,15%	2,02%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

5.8. Czy dobrze ocenia Pan(i) swoje kontakty z wychowawcą klasy?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	-	6 (2,05%)	17 (5,80%)	117 (39,93%)	153 (52,22%)	-
Włochy N=200	5 (2,53%)	5 (2,53%)	5 (2,53%)	23 (11,62%)	154 (77,77%)	6 (3,02%)
Polska N=217	-	2 (0,92%)	5 (2,30%)	88 (40,55%)	122 (56,23%)	-
Hiszpania N=142	-	5 (3,52%)	70 (49,30%)	60 (42,25%)	7 (4,93%)	-
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	0,52%	2,02%	8,83%	34,51%	53,50%	0,62%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Włochy: 2.

5.9. Czy dobrze ocenia Pan(i) swoje kontakty z innymi nauczycielami?

Kraj	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Nie wiem / Nie dotyczy
Bułgaria N=293	12 (4,10%)	15 (5,12%)	26 (8,87%)	146 (49,83%)	86 (29,35%)	8 (2,73%)
Włochy N=200	5 (2,51%)	3 (1,51%)	14 (7,04%)	27 (13,57%)	138 (69,34%)	12 (6,03%)
Polska N=217	2 (0,92%)	2 (0,92%)	14 (6,45%)	109 (50,23%)	63 (29,04%)	27 (12,44%)
Hiszpania N=142	-	61 (43,57%)	45 (32,14%)	24 (17,14%)	6 (4,29%)	4 (2,86%)
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,57%	7,32%	10,31%	39,06%	34,95%	5,79%

Dodatkowy komentarz: nie

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 2; Włochy: 1.

2.1.4.6. Style uczenie się uczniów

6.1. Jaki styl uczenia się preferuje Państwa dziecko? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

6.1.1. Uczy się na pamięć, bo nie wszystko rozumie

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	96 (32,76%)	47 (16,04%)	73 (24,91%)	44 (15,02%)	18 (6,14%)	15 (5,13%)
Włochy N=200	95 (55,56%)	20 (11,7%)	24 (14,04%)	7 (4,09%)	16 (9,35%)	9 (5,26%)
Polska N=217	58 (26,73%)	40 (18,43%)	63 (29,03%)	29 (13,36%)	11 (5,08%)	16 (7,37%)
Hiszpania N=142	-	19 (13,38%)	50 (35,21%)	32 (22,54%)	19 (13,38%)	22 (15,49%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	31,88%	15,56%	25,07%	13,41%	7,24%	6,84%

Brak odpowiedzi: Włochy: 29.

6.1.2. Uczy się ze zrozumieniem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	15 (5,12%)	23 (7,85%)	70 (23,89%)	82 (27,99%)	97 (33,11%)	6 (2,06%)
Włochy N=200	6 (3,21%)	6 (3,21%)	25 (13,37%)	54 (28,88%)	91 (48,66%)	5 (2,67%)
Polska N=217	2 (0,92%)	15 (6,91%)	46 (21,20%)	71 (32,72%)	76 (35,02%)	7 (3,23%)
Hiszpania N=142	7 (5,15%)	40 (29,41%)	38 (27,94%)	23 (16,91%)	5 (3,68%)	23 (16,91%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	3,71%	8,90%	21,56%	28,21%	33,65%	3,97%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 6; Włochy: 13.

6.1.3. Nie uczy się w ogóle, bo wszystko pamięta z zajęć

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	34 (11,60%)	62 (21,16%)	82 (27,99%)	59 (20,14%)	50 (17,06%)	6 (2,05%)
Włochy N=200	80 (47,34%)	21 (12,43%)	36 (21,3%)	13 (7,69%)	12 (7,1%)	7 (4,14%)
Polska N=217	59 (27,19%)	43 (19,82%)	58 (26,73%)	27 (12,44%)	11 (5,07%)	19 (8,75%)

Hiszpania N=142	21 (15,67%)	47 (35,07%)	36 (26,87%)	25 (18,66%)	-	5 (3,73%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	22,48%	20,65%	26,34%	15,77%	10,46%	4,30%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 8; Włochy: 31.

6.1.4. Uczy się przez próby i błędy

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	29 (9,90%)	41 (13,99%)	97 (33,11%)	82 (27,99%)	38 (12,97%)	6 (2,04%)
Włochy N=200	16 (9,3%)	16 (9,3%)	41 (23,84%)	49 (28,49%)	46 (26,74%)	4 (2,33%)
Polska N=217	17 (7,83%)	24 (11,06%)	68 (31,34%)	66 (30,41%)	24 (11,06%)	18 (8,30%)
Hiszpania N=142	24 (17,91%)	45 (33,58%)	37 (27,61%)	15 (11,19%)	8 (5,97%)	5 (3,74%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	10,09%	14,39%	30,39%	26,98%	14,31%	3,84%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 8; Włochy: 28.

6.1.5. Uczy się przez rozwiązywanie problemów

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	20 (6,83%)	33 (11,26%)	91 (31,06%)	82 (27,99%)	50 (17,06%)	17 (5,80%)
Włochy N=200	14 (8,33%)	7 (4,17%)	29 (17,26%)	54 (32,14%)	51 (30,36%)	13 (7,74%)
Polska N=217	8 (3,69%)	17 (7,83%)	63 (29,03%)	87 (40,09%)	27 (12,44%)	15 (6,92%)
Hiszpania N=142	19 (13,38%)	43 (30,28%)	34 (23,94%)	29 (20,42%)	15 (10,56%)	2 (1,42%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	7,02%	11,17%	27,30%	30,97%	17,59%	5,95%

Brak odpowiedzi: Włochy: 32

6.1.6. Uczy się przez naśladownictwo

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	35 (11,95%)	37 (12,63%)	106 (36,18%)	59 (20,14%)	47 (16,04%)	9 (3,06%)
Włochy N=200	83 (50,3%)	34 (20,61%)	19 (11,52%)	11 (6,67%)	10 (6,06%)	8 (4,84%)

Polska N=217	23 (10,6%)	28 (12,9%)	72 (33,18%)	56 (25,81%)	13 (5,99%)	25 (11,52%)
Hiszpania N=142	19 (13,38%)	32 (22,54%)	35 (24,65%)	32 (22,54%)	22 (15,49%)	2 (1,40%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	18,57%	15,18%	29,80%	19,44%	11,67%	5,34%

Brak odpowiedzi: Włochy: 35.

6.1.7. Woli inne zajęcia niż naukę

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	29 (9,90%)	38 (12,97%)	103 (35,15%)	53 (18,09%)	38 (12,97%)	32 (10,92%)
Włochy N=200	60 (37,27%)	20 (12,42%)	22 (13,66%)	17 (10,56%)	34 (21,12%)	8 (4,97%)
Polska N=217	34 (15,67%)	28 (12,90%)	72 (33,18%)	33 (15,21%)	31 (14,29%)	19 (8,75%)
Hiszpania N=142	6 (4,23%)	29 (20,42%)	40 (28,17%)	10 (7,04%)	52 (36,62%)	5 (3,52%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	15,50%	13,67%	30,16%	14,85%	17,30%	8,52%

Brak odpowiedzi: Włochy: 39.

Komentarze do tego pytania:

Polska:

- Uważam, że program nauczania języka angielskiego jest zupełnie nie dostosowany do możliwości poznawczych dzieci.
- Na pytania trudno odpowiedzieć jednoznacznie.
- Nauczyciele zbyt mało czasu poświęcają na dobre zapamiętanie nowych tematów przez uczniów.

6.2. Jakie umiejętności życiowe posiada Państwa dziecko? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

6.2.1. Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	9 (3,07%)	26 (8,87%)	100 (34,13%)	94 (32,08%)	41 (13,99%)	23 (7,86%)
Włochy N=200	8 (4,4%)	4 (2,2%)	58 (31,87%)	52 (28,57%)	54 (29,67%)	6 (3,29%)
Polska N=217	3 (1,38%)	15 (6,91%)	81 (37,33%)	78 (35,94%)	33 (15,21%)	7 (3,23%)
Hiszpania	-	25 (18,52%)	31 (22,96%)	39 (28,89%)	19 (14,07%)	21

N=142						(15,56%)
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,59%	8,08%	33,36%	32,05%	17,33%	6,59%

Brak odpowiedzi: 7; Włochy: 18.

6.2.2. Twórcze myślenie i krytyczne myślenie

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	9 (3,04%)	20 (6,76%)	85 (28,72%)	100 (33,78%)	70 (23,65%)	12 (4,05%)
Włochy N=200	6 (3,3%)	8 (4,4%)	36 (19,78%)	63 (34,62%)	67 (36,81%)	2 (1,09%)
Polska N=217	3 (1,38%)	9 (4,15%)	61 (28,11%)	95 (43,78%)	39 (17,97%)	10 (4,61%)
Hiszpania N=142	-	33 (23,24%)	31 (21,83%)	23 (16,20%)	23 (16,20%)	32 (22,53%)
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,36%	7,41%	26,13%	34,55%	23,97%	5,58%

Brak odpowiedzi: Włochy: 18.

6.2.3. Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	12 (4,10%)	23 (7,85%)	88 (30,03%)	105 (35,84%)	44 (15,02%)	21 (7,16%)
Włochy N=200	4 (2,05%)	2 (1,03%)	43 (22,05%)	60 (30,77%)	83 (42,56%)	3 (1,54%)
Polska N=217	1 (0,46%)	13 (5,99%)	60 (27,65%)	84 (38,71%)	57 (26,27%)	2 (0,92%)
Hiszpania N=142	-	19 (13,38%)	19 (13,38%)	80 (56,34%)	9 (6,34%)	15 (10,56%)
W sumie N=852 <i>(średnia ważona)</i>	2,36%	6,59%	26,08%	37,66%	22,46%	4,85%

Brak odpowiedzi: Włochy: 5.

6.2.4. Samoświadomość i empatia

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	9 (3,07%)	23 (7,85%)	91 (31,06%)	108 (36,86%)	56 (19,11%)	6 (2,05%)
Włochy N=200	5 (2,73%)	8 (4,37%)	50 (27,32%)	50 (27,32%)	63 (34,43%)	7 (3,83%)
Polska	3 (1,38%)	12 (5,53%)	61 (28,11%)	102 (47%)	36 (16,59%)	3 (1,39%)

N=217						
Hiszpania N=142	11 (8,21%)	19 (14,18%)	27 (20,15%)	38 (28,36%)	14 (10,45%)	25 (18,65%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	3,10%	7,24%	28,50%	36,68%	20,58%	3,90%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 8; Włochy: 17.

6.2.5. Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem

	1	2	3	4	5	Nie wiem
Bułgaria N=293	21 (7,17%)	44 (15,02%)	110 (37,54%)	91 (31,06%)	21 (7,17%)	6 (2,04%)
Włochy N=200	11 (5,98%)	24 (13,04%)	49 (26,63%)	43 (23,37%)	49 (26,63%)	8 (4,35%)
Polska N=217	13 (5,99%)	25 (11,52%)	91 (41,94%)	74 (34,1%)	12 (5,53%)	2 (0,92)
Hiszpania N=142	17 (13,18%)	54 (41,86%)	10 (7,75%)	18 (13,95%)	24 (18,60%)	6 (4,66%)
W sumie N=852 (średnia ważona)	7,22%	16,37%	33,61%	28,65%	11,68%	2,47%

Brak odpowiedzi: Hiszpania: 13; Włochy: 16.

Komentarze do tego pytania:

Polska:

- Część ankiety jest mało adekwatna dla dziecka chodzącego do I klasy.
- Brak.
- :)

2.1.4.7. Ogólne wnioski

Czwarta grupa badawcza to rodzice. W badaniu wzięło udział 852 rodziców / opiekunów uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. 242 to mężczyźni, a 606 to kobiety. Rodzice uczniów to zróżnicowana grupa pod względem wieku (od mniej niż 30 lat do ponad 60 lat), i przede wszystkim narodowościach krajów partnerskich. 65,2% badanej grupy to rodzice uczniów szkół podstawowych, a 32,07% to rodzice uczniów szkół średnich I stopnia.

Jeśli chodzi o poziom przedwczesnego kończenia nauki, znaczna część rodziców (68,43%) nie zna tego poziomu. Według 35,27% rodziców, którzy zadeklarowali swoją wiedzę na temat poziomu przedwczesnego kończenia nauki, jest to średni poziom (10% -14%). 24,35% rodziców zadeklarowało, że jest to bardzo niski poziom (mniej niż 4%).

Poniżej przedstawiamy wyniki badań według kategorii z kwestionariusza dla rodziców.

1) **Szkoła i jej otoczenie**

Rodzice we wszystkich krajach uważają, że obszar szkoły jest bezpieczny (40,9%) lub zdecydowanie (30,96%) bezpieczny dla uczniów.

Podobnie, jeśli chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w szkole. Według ogólnych wyników 40,97% rodziców w szkole raczej nie ma ryzyka dla bezpieczeństwa uczniów. Ale we Włoszech 39% rodziców uważa, że zdecydowanie istnieje ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów w budynkach szkolnych.

Stan budynków szkolnych według rodziców w każdym kraju jest dobry. Odpowiednio, 40,2% i 44,77% rodziców zdecydowanie i raczej myśli, że budynki szkolne są wygodne (na przykład dobrze ogrzewane, jasne, itp.) dla uczniów.

W Bułgarii, Włoszech i Polsce wyposażenie uczniów w materiały szkolne otrzymane w szkole według rodziców jest raczej dobre. W sumie 36,91% i 21,63% respondentów uważa, że szkoła raczej lub zdecydowanie zapewnia uczniom materiały, takie jak książki i pomoce dydaktyczne. Ale w Hiszpanii 34,51% i 31,96% rodziców zdecydowanie i raczej nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

Zgodnie z ogólnymi wynikami 25,37% rodziców uważa, że szkoła raczej pozwala na eksperymenty. Zdecydowanie 19,5% rodziców tak myśli. Ale 22,16% uważa, że zdarza się to czasami.

Infrastruktura budynków szkolnych umożliwiającą realizację dodatkowych zajęć dla uczniów według rodziców w każdym kraju jest dobra. W związku z tym 39,41% i 27,33% rodziców raczej lub zdecydowanie wierzy, że szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia, takie jak sport, teatr, muzyka itp.

Oferta szkoły w zakresie dodatkowych wydarzeń i zajęć dla uczniów została również doceniona przez rodziców ze wszystkich krajów. 34,99% rodziców raczej i 30,98% zdecydowanie uważa, że dodatkowe imprezy, takie jak kluby dyskusyjne, zajęcia sportowe, imprezy specjalne itp. są organizowane w szkole.

Ogólne wyniki pokazują, że według rodziców, uczniowie raczej (33,3%) lub zdecydowanie (40,58%) chętnie biorą udział w imprezach organizowanych w szkole.

Zgodnie z ogólnymi wynikami 18,55% rodziców nie wie, czy uczniowie z innych kultur chodzą do szkoły. 24,88% rodziców myśli, że raczej tak, a 30,94% że zdecydowanie tak.

Jednak stosunek rodziców do obecności uczniów z innych kultur w szkole jest raczej pozytywny w każdym kraju. Odpowiednio 38,54% i 22,82% rodziców uważa to zjawisko zdecydowanie lub raczej za pozytywne. Ale aż 16,44% rodziców wskazało odpowiedź *nie znam / nie dotyczy*.

Satysfakcja rodziców ze wsparcia udzielanego uczniom w zakresie przedwczesnego kończenia nauki jest dość dobra we wszystkich krajach. W sumie 34% i 22,89% rodziców stwierdziło, że szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga uczniom, którzy są zagrożeni rezygnacją. Jednak aż 21,25% wybrało odpowiedź *nie znam / nie dotyczy*.

Podobne wyniki uzyskano w następnym aspekcie, jakim jest zadowolenie rodzica ze wsparcia udzielonego uczniom w sytuacji zagrożenia niezdaniami do następnej klasy. Według 35,01% i 24,1% rodziców we wszystkich krajach szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga uczniom zagrożonym niepowodzeniem. 15,81% rodziców wybrało odpowiedź *nie znam / nie dotyczy*.

Według rodziców szkoła raczej (31,34%) lub zdecydowanie (27,76%) pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabymi osiągnięciami szkolnymi (np. otrzymują niskie oceny, mają luki edukacyjne, negatywną opinię, itp.). Ale wyniki osiągnięte w Hiszpanii pokazują, że 57,04% rodziców uważa, że zdarza się to tylko czasami.

Jednak jeśli chodzi o zachowania ryzykowne, zdecydowana większość rodziców w Bułgarii (31,4%), Włoszech (35,7%) i Polsce (47%) nie wie (lub ich to nie dotyczy), czy szkoła pomaga uczniom ujawniającym ryzykowne zachowania, takie jak picie alkoholu, palenie papierosów i zażywanie narkotyków. A rodzice w Hiszpanii (32,39%) powiedzieli, że zdarza się to czasem. Łączne wyniki są podzielone w miarę równomiernie wśród poszczególnych odpowiedzi, ale najwyższy wynik dotyczy odpowiedzi *nie znam / nie dotyczy* (28,45%).

Według rodziców dyskryminacja uczniów pochodzących z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowych itp.) przez innych uczniów różni się w poszczególnych krajach. Według rodziców z Bułgarii (27,99%) i Polski (55,35%) ta sytuacja ich nie dotyczy. Według 29,6% rodziców z Włoch sytuacje dyskryminacji uczniów z mniejszości zdecydowanie się nie zdarzają, a według 52,11% rodziców w Hiszpanii raczej się zdarzają.

Również w następnej kategorii odpowiedzi są różnorodne. Wsparcie dyskryminowanych uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, etnicznych itp.) ze strony szkoły, według 41,94% rodziców w Polsce i 32,02% rodziców w Bułgarii, nie ma zastosowania (ta sytuacja ich nie dotyczy). Z drugiej strony, 28,57% i 18,89% rodziców w Polsce oraz 27,02% i 17,76% rodziców w Bułgarii uważa, że szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga (lub może pomóc) dyskryminowanym uczniom z mniejszości. 48,59% rodziców w Hiszpanii uważa, że szkoła raczej pomaga tym uczniom, a 35,4% rodziców we Włoszech zdecydowanie tak uważa.

Rodzice mają trudności z oceną poziomu zachowań agresywnych lub przemocy w szkole, a odpowiedzi są bardzo różne w poszczególnych krajach. Łączne odpowiedzi są w równym stopniu podzielone między poszczególne odpowiedzi. Najczęstsze odpowiedzi w poszczególnych krajach są

następujące: w Bułgarii - 29,01% - *czasami*; we Włoszech - 30,6% - *zdecydowanie nie*; w Polsce - 33,64% - *nie wiem*; a w Hiszpanii - 45,77% *raczej tak*.

Według rodziców ze wszystkich krajów uczniowie mogą liczyć na pomoc szkoły w radzeniu sobie z agresją, przemocą ze strony innych. Zgodnie z wynikami 27,98% i 30,37% rodziców uważa, że szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga (lub może pomóc) uczniom, którzy są ofiarami agresji i / lub przemocy.

Zgodnie z wynikami rodzice uważają, że szkoła raczej (38,21%) lub zdecydowanie (28,66%) to miejsce, w którym uczniowie mogą uzyskać pomoc, jeśli jej potrzebują. Tylko rodzice z Hiszpanii nie zgadzają się z tym. Według 45,77% z nich szkoła raczej nie jest takim miejscem.

Rodzice we wszystkich krajach są raczej zaangażowani w zajęcia szkolne (35,03%) lub zdecydowanie (27,96%) są zaangażowani, co świadczy o dobrej współpracy rodziców ze szkołą.

Ogólne wyniki pokazują, że temat integracji / tolerancji według 38,24% rodziców jest raczej wdrażany w szkole, a według 33,49% rodziców, szkoła zdecydowanie zwraca uwagę na te tematy.

2) **Szkolne relacje uczniów**

Ogólne wyniki pokazują, że rodzice są raczej zadowoleni ze szkolnych relacji uczniów z:

- dyrektora szkoły (*raczej tak* - 32,79%, *zdecydowanie tak* - 21,3%)
- pracownikami sekretariatu, obsługi/ochrony (*raczej tak* - 40,96, *zdecydowanie tak* - 30,07%)
- wychowawcą klasy (*zdecydowanie tak* - 48,46%, *raczej tak* - 35,97%)
- nauczycielami (*raczej tak* - 42,77%, *zdecydowanie tak* - 26,49%)
- innymi uczniami (*raczej tak* - 44,71%, *zdecydowanie tak* - 37,98%)

Rodzice we wszystkich krajach są również zadowoleni z opieki i oceny uczniów. 38,27% rodziców uważa, że nauczyciele są raczej sprawiedliwi wobec uczniów, a 27,54% zdecydowanie tak uważa, ale 19,42% rodziców uważa, że nauczyciele są sprawiedliwi tylko czasami (24,65% rodziców z Hiszpanii myśli w ten sposób).

3) **Opinia rodziców o szkole**

Według rodziców ze wszystkich krajów uczniowie akceptują swoją szkołę. 43,71% i 38,96% rodziców stwierdziło, że ich dzieci raczej i zdecydowanie lubią swoją szkołę. A także (pytanie 5.4) 43,89% i 36,2% rodziców stwierdziło, że uczniowie chętnie chodzą do szkoły.

Wyniki ogółem pokazują również, że rodzice są raczej (47,11%) lub zdecydowanie (36,16%) zadowoleni z opieki szkoły nad uczniami.

Wszyscy rodzice również są raczej (41,55%) lub zdecydowanie (31,59%) zadowoleni z poziomu nauczania w szkole.

Rodzice dobrze oceniają poziom bezpieczeństwa ucznia w szkole. Według 43,55% i 37,95% wszystkich rodziców, dzieci czują się raczej lub zdecydowanie bezpieczne w szkole. Tylko w Hiszpanii 30,99% rodziców powiedziało, że dzieci czasami czują się bezpiecznie w szkole.

Łączne wyniki pokazują, że dzieci raczej nie (43,64%) lub zdecydowanie nie (29,99%) doświadczają agresji ze strony swoich kolegów.

Rodzice ze wszystkich krajów są raczej (35,86%) zadowoleni z rozwijania zainteresowań uczniów i ich umiejętności życiowych w szkole. Jednak 24,79% zazaczyło odpowiedź *czasami*. Duża grupa rodziców (36,62%) z Hiszpanii powiedziała, że raczej nie są zadowoleni z tego obszaru.

Wszyscy rodzice są zdecydowanie (47,74%) lub raczej (33,69%) zadowoleni z relacji z wychowawcą klasy.

Podobnie, jeśli chodzi o relacje z innymi nauczycielami. 32,64% i 32,91% jest raczej lub zdecydowanie zadowolonych z kontaktów z innymi nauczycielami.

4) Style uczenia się uczniów

Preferowany styl uczenia się uczniów według rodziców (ogólne wyniki):

- Uczą się na pamięć, ponieważ nie wszystko rozumieją - poziom 3 (25,99%), poziom 1 (28,81%)
- Uczą się ze zrozumieniem - poziom 5 (30,09%), poziom 4 (26,52%)
- W ogóle się nie uczą, ponieważ pamiętają wszystko z zajęć - poziom 3 (25,41%), poziom 1 (15,27%), poziom 2 (21,62%)
- Uczą się poprzez próby i błędy - poziom 3 (28,55%), poziom 4 (24,37%)
- Uczą się poprzez rozwiązywanie problemów - poziom 4 (30,17%), poziom 3 (25,39%)
- Uczą się przez naśladowanie - poziom 3 (26,33%), poziom 1 (21,57%)
- Wolą inne zajęcia niż naukę - poziom 3 (27,47%)

Powyższe wyniki pokazują, że rodzice dość dobrze oceniają poszczególne style uczenia się uczniów. Wierzą, że uczniowie nie uczą się na pamięć, ale raczej ze zrozumieniem. Niektórzy rodzice uważają też, że uczniowie dużo pamiętają z zajęć i nie muszą się uczyć w domu. Zarówno uczenie się przez próby i błędy, jak i przez rozwiązywanie problemów zostały wysoko ocenione przez rodziców, co oznacza, że uczniowie dość często stosują takie style uczenia się.

Umiejętności życiowe uczniów według rodziców (ogólne wyniki):

- Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów - poziom 3 (31,26%), poziom 4 (31%)
- Kreatywne myślenie i krytyczne myślenie - poziom 4 (31,95%), poziom 3 (24,66%), poziom 5 (23,75%)
- Skuteczna komunikacja i utrzymywanie dobrych relacji - poziom 4 (40,53%), poziom 3 (23,34%), poziom 5 (22,48%)
- Samoświadomość i empatia - poziom 4 (34,51%), poziom 3 (26,33%), poziom 5 (20,06%)
- Radzenie sobie z emocjami i zarządzanie stresem - poziom 3 (28,39%), poziom 4 (25,29%)

Powyższe odpowiedzi pokazują, że rodzice dość dobrze oceniają poziom wszystkich umiejętności życiowych uczniów. Każda umiejętność jest zdominowana przez poziomy 3 i 4. Szczególną uwagę należy zwrócić na umiejętność komunikowania się i utrzymywania relacji, która ma najwyższe wyniki w porównaniu do innych umiejętności życiowych.

3. Wnioski i podsumowanie badania

łącznie w badaniu wzięło udział 1017 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w wieku od 10 do 16 lat (jeden uczeń był w wieku 9 lat). 52,5% badanej grupy to chłopcy (557 uczniów), a 47,5% to dziewczęta (460 uczniów). W badaniu wzięło udział 563 uczniów w Bułgarii, 126 uczniów we Włoszech, 227 uczniów w Polsce i 151 uczniów w Hiszpanii. 55 najmłodszych klas szkół podstawowych było zaangażowane w badanie uczniów w wieku do 10 lat. Były to klasy o różnym stopniu zaawansowania, zgodnie z systemami edukacyjnymi poszczególnych krajów. Uczniowie biorący udział w badaniu to uczniowie klas od pierwszej do piątej. Ankieta objęła łącznie 1094 najmłodszych uczniów (530 chłopców i 564 dziewcząt). W badaniu wzięło udział także 595 nauczycieli w wieku od mniej niż 30 lat do 60 lat i więcej. 121 z nich to mężczyźni, a 471 z nich to kobiety. Czwarta grupa badawcza to rodzice. W badaniu wzięło udział 852 rodziców / opiekunów uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. 242 to mężczyźni, a 606 to kobiety. Grupa badawcza była reprezentatywna dla uczniów, nauczycieli i rodziców. W badaniu wzięły udział szkoły z dużych miast, małych podmiejskich miejscowości i obszarów wiejskich, aby uzyskać jak najszerszy i najbardziej kompletny obraz sytuacji dzieci w szkole.

Wnioski końcowe zostały opracowane w oparciu o postawione podczas badań hipotezy badawcze.

Wyniki zebrane w **pierwszej grupie badawczej (Grupa A) – uczniów powyżej 10 roku życia** odnoszą się do kilku obszarów życia uczniów: ogólnego samopoczucia w szkole, szkolnych relacji, poziomu akceptacji, znaczenia nauki dla uczniów, rozwoju emocjonalno – społecznego.

1. W obszarze dotyczącym **ogólnego samopoczucia ucznia w szkole**, możemy powiedzieć, że:
 - 1.1. uczniowie mają wysokie poczucie przynależności do grupy lub społeczności szkolnej (co potwierdzają dane zebrane w pytaniu 2.11 – uczniowie odpowiednio czasami (29,15%), raczej tak (32,68%) i zdecydowanie tak (24,72%) uważają, że przynależą do swojej szkoły), czują się raczej sprawiedliwie traktowani (choć aż 33,08% uczniów uważa, że są traktowani zbyt surowo), raczej wykazują chęć uczenia się i motywację do nauki (34,10% wszystkich uczniów uważa, że czasami chodzenie do szkoły jest ciekawe, pozostałe odpowiedzi rozkładają się dość równomiernie z lekka przewagą dla odpowiedzi raczej tak i zdecydowanie tak), co pozytywnie wpływa na poziom ich ogólnego zadowolenia ze szkoły. Potwierdza to także fakt iż uczniowie czasami lub raczej lubią swoją szkołę.
 - 1.2. Możemy również stwierdzić, że wysokie poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole i w jej otoczeniu (ponad 40% dla odpowiedzi raczej tak i ponad 30% dla odpowiedzi zdecydowanie tak jeśli chodzi o otoczenie oraz ponad 50% dla odpowiedzi zdecydowanie tak jeśli chodzi o bezpieczeństwo uczniów w szkole), duże zadowolenie z otrzymywanego wyposażenia w szkole (ponad 50% uczniów odpowiedziało, że jest w tym obszarze zdecydowanie zadowolona) i budynków szkoły wpływają pozytywnie na poziom zadowolenia ucznia z infrastruktury i wyposażenia szkoły, budzą zaciekawienie do nauki i tworzą klimat sprzyjający uczeniu się.
 - 1.3. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia w szkole mają wpływ na poziom zadowolenia ucznia z zajęć (co się wyraża wysoką frekwencją w szkole); ponadto uczniowie chętniej biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole. W tym obszarze zebrane wyniki

pozwalają nam zauważyć, że uczniowie we uważają, że mają zbyt mało zajęć praktycznych, opartych na doświadczeniach, eksperymentach. Sytuacja ta dotyczy szczególnie uczniów w Bułgarii i Polsce, uczniowie z Hiszpanii i Włoch ten obszar ocenili lepiej. Z pewnością sposób nauczania ma wpływ na sukces edukacyjny uczniów i ten obszar powinien być wzięty pod uwagę w dalszych działaniach w projekcie. Z drugiej strony według uczniów szkoła zapewnia miejsce na dodatkowe aktywności oraz uczniowie zauważają, że szkoła organizuje dodatkowe wydarzenia (60,05% wszystkich uczniów odpowiedziało zdecydowanie tak). Uczniowie czasami (22,60%), raczej (24,73%) lub zdecydowanie (35,31%) lubią brać udział w dodatkowych wydarzeniach szkolnych, co świadczy o tym, że raczej dobrze czują się w szkole i chcą korzystać z dodatkowej oferty zajęć.

- 1.4. Kolejna hipoteza stwierdza, że wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka sprawia, że uczeń nie czuje się osamotniony, co w efekcie ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły, nie skutkuje przerywaniem nauki. Ta hipoteza znalazła potwierdzenie w zebranych wynikach. Uczniowie raczej (29,84%) lub zdecydowanie (15,67%) otrzymują wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka przerwania nauki. Jeszcze wyższe wyniki uzyskano w zakresie pomocy uczniom w sytuacji zagrożenia niezdania do kolejnej klasy oraz pomocy uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, nie odrabiają pracy domowej, mają negatywną opinię, ...). Należy zwrócić uwagę, że w tym obszarze dość wysokie wyniki uzyskano także w odpowiedzi „nie wiem/nie dotyczy” – odpowiednio powyżej 17%, 16% i 10%. Możemy zatem twierdzić, że uczniowie otrzymują wsparcie ze strony szkoły w ww. sytuacjach, jednak jest część uczniów, którym tego wsparcia brakuje i to także może być obszar do interwencji.
- 1.5. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja przez środowisko oraz wsparcie szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia uczniów pochodzących z innych kultur; natomiast ogólna społeczność uczniowska czuje, że uczy się w tolerancyjnym środowisku. Ponad 40% wszystkich uczniów odpowiedziało, że uczniowie z innych kultur są raczej lub zdecydowanie obecni w ich szkołach. Jedynie we Włoszech największa grupa uczniów (29,6%) odpowiedziała, że raczej nie ma w ich społeczności uczniów z innych kultur. Jednak aż 19,46% uczniów odpowiedziało, że tylko czasami jest to pozytywne zjawisko, a aż 21,19%, że nie wie, lub ich to nie dotyczy. Z drugiej strony ponad 40% uczniów uważa, że jest to raczej lub zdecydowanie pozytywne zjawisko. Jak widać z zebranych wyników możemy powiedzieć, że obszar ten może wymagać interwencji aby wzmocnić aspekt akceptacji uczniów z innych kultur i budować otwartą, zintegrowaną i tolerancyjną społeczność szkolną. Około 40% uczniów uważa, że sytuacje dyskryminacji uczniów z innych kultur nie zdarzają się lub raczej nie zdarzają się w ich szkole, ale aż 27,30% wszystkich uczniów uważa, że czasami takie sytuacje mają miejsce. Jest to kolejne potwierdzenie, że obszar integracji, budowania społeczności szkolnej budowania zespołu wymaga interwencji w dalszych krokach projektu. Jednak uczniowie uważają, że szkoła raczej (31,42%) i zdecydowanie pomaga (22,66%) (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej).
- 1.6. Interwencja wychowawcza szkoły w sytuacjach ryzykownych (w tym wobec przemocy w szkole), ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły w obszarze zachowań

ryzykownych oraz agresji, ponieważ uczeń ma świadomość wsparcia i opieki. Uczniowie raczej (30,18%) lub zdecydowanie (16,16%) uważają, że szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów. Prawie 15% uczniów stwierdziło, że taka sytuacja ich nie dotyczy. Jednak z drugiej strony uczniowie stwierdzają, że sytuacje agresji i przemocy zdarzają się w ich szkołach (czasami - 23,70%, raczej tak - 18,10% i zdecydowanie tak - 32,59%). Także jak widać ten obszar wymaga interwencji – jak rozwiązywać konflikty, jak radzić sobie w sytuacjach trudnych. Uczniowie wiedzą jednak, że mogą liczyć na wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach przemocy – prawie 45% wszystkich uczniów odpowiedziało zdecydowanie tak. Uczniowie uważają także, że szkoła raczej (32,58%) i zdecydowanie (35,50%) pomogłaby im w sytuacji, kiedy potrzebowaliby pomocy. Według uczniów szkoła zdecydowanie i raczej zwraca uwagę na tematy tolerancji i integracji. Jak widać z przedstawionych wyników uczniowie czują wsparcie ze strony szkoły, jednak uważają, że w szkole mają miejsce sytuacje przemocy, agresji – i właśnie ten obszar radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych powinien być podjęty w dalszych działaniach projektowych.

1.7.Z zebranych wyników widzimy, że uczniowie uważają, że ich rodzice czasami (25,91%), raczej (19,15%) i zdecydowanie (25,89%) angażują się w życie szkoły. Udział rodziców w życiu szkoły, ich zaangażowanie w jej pracę, według badanych uczniów odzwierciedla społeczny szacunek do instytucji jaką jest szkoła a wśród uczniów buduje pozytywne nastawienie i szacunek.

2. Szkolne relacje

2.1. Uczniowie mają raczej i zdecydowanie dobry kontakt z pracownikami szkoły (dyrekcją, pracownikami administracyjnymi) oraz z nauczycielami (zwłaszcza z ich wychowawcą) co ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z pracownikami szkoły, z uwagi na możliwość bezpośredniego zgłaszania nurtujących ucznia problemów i nadzieję na wsparcie. Jednak w każdym z pytań o relacje z poszczególnymi pracownikami szkoły (za wyjątkiem relacji z wychowawcą) spora część uczniów (około 20%—30% odpowiadało, że czasami ma dobry kontakt). Uczniowie czują się też raczej (35,84%), czasami (28,11%) i zdecydowanie (21,27%) sprawiedliwie traktowani przez nauczycieli. Twierdzą także, że nauczyciele zachęcają ich do wyrażania swoich poglądów i opinii i że mogą liczyć na pomoc i wsparcie nauczycieli (raczej tak - 38,87%, zdecydowanie tak - 27,32%). Możemy stwierdzić, że uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z pracownikami szkoły, zwłaszcza z wychowawcą, co z pewnością pozytywnie wpływa na ich sukces edukacyjny i funkcjonowanie w szkole.

2.2. Kolejna hipoteza dotyczy relacji uczniów z innymi uczniami. Dobry kontakt z innymi uczniami współtworzy przyjazną atmosferę szkolną, daje szansę nawiązywania uczniowskich przyjaźni, co ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z innymi uczniami. 26,08% uczniów raczej i 49,53% zdecydowanie uważa, że ma dobry kontakt z innymi uczniami. Uczniowie twierdzą, także, że lubią przebywać razem, że ich koledzy z klasy są życzliwi i pomocni i akceptują ich takimi jacy są (raczej tak - 37,30%, zdecydowanie tak - 34,39%). Przedstawione wyniki świadczą o tym, że uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z kolegami.

2.3. Udział rodziców w życiu szkolnym ucznia, dobra orientacja w zakresie uczniowskich znajomości i przyjaźni oraz opinie wygłaszane na temat kolegów własnego dziecka, świadomość jakości środowiska szkolnego mają wpływ na jego ocenę poziom zaangażowania rodziców w pracę szkoły. 72,23% wszystkich uczniów uważa, że ich rodzice są gotowi im pomóc jeśli mają jakieś problemy w szkole. Według uczniów rodzice czasami (21,59%), raczej (23,07%) i zdecydowanie (33,13%) chętnie przychodzą do szkoły, aby porozmawiać z nauczycielami. 73,02% rodziców zachęca uczniów, aby dobrze się uczyli. Powyższe wyniki świadczą, o zaangażowaniu rodziców w życie szkolne uczniów i w ich sukces edukacyjny.

3. Samopoczucie ucznia w szkole – poziom akceptacji

3.1. Uczniowie mają wysoki poziom akceptacji w odniesieniu do następujących cech: pochodzenia (53,03% uczniów zdecydowanie nie i 13,89% raczej nie czuje się źle z powodu swojego pochodzenia), koloru skóry (68,42% uczniów nie czuje się źle z tego powodu), sposobu mówienia (59,55% uczniów nie czuje się źle z powodu swojego języka lub akcentu), orientacji seksualnej (77,45% uczniów nie czuje się źle z tego powodu), statusu materialnego (63,46% uczniów zdecydowanie nie czuje się źle z tego powodu), cech fizycznych np. kolor włosów, wzrost, waga (51,12% uczniów nie czuje się źle z tego powodu, chociaż 18,01% z nich czasami czuje się źle z powodu swojego wyglądu), niepełnosprawność (54,03% uczniów nie czuje się źle z tego powodu, chociaż 17,29% z nich czasami czuje się źle z powodu swojej niepełnosprawności) – jak wynika z dwóch ostatnich cech, pewność siebie, poczucie własnej wartości, radzenie sobie z emocjami to kolejny obszar, który może wymagać interwencji w przyszłości, wyznania i innych ma wpływ na samopoczucie ucznia w szkole. Jeśli chodzi o sposób uczenia się (np. bycie tzw. Kujonem, głąbem itp.) to uczniowie nie czują się zdecydowanie (51,48%) i raczej źle (18,88%), ale aż 17,82% uczniów czasami czuje się źle z tego powodu. Możemy wywnioskować zatem, że kolejny obszar – motywacja do nauki, trudności w uczeniu się – może wymagać dalszej interwencji.

4. Znaczenie nauki dla ucznia

4.1. O znaczeniu nauki i możliwości uczenia się dla ucznia świadczą: samodzielna mobilizacja, wkładany wysiłek, poświęcony czas, ciekawość poznawcza, jednym słowem świadomość czynników, od których zależą wyniki w nauce. Na potwierdzenie tej hipotezy możemy przedstawić wyniki, które pokazują, że nauka jest dla uczniów ważna (raczej tak - 32,46% i zdecydowanie tak - 41,25%), ponad 46% uczniów samodzielnie mobilizuje się do nauki (a 34,32% z nich czasami samodzielnie się mobilizuje), ponad 54% uczniów wkłada dodatkowy wysiłek aby zrozumieć zagadnienia poruszane w szkole, jednak 43,09% wszystkich uczniów tylko czasami poświęcają czas na pogłębienie niektórych tematów, Uczniowie uważają, że uczenie się nowych rzeczy jest ciekawym wyzwaniem, jednak aż 29,83% uważa, że tylko czasami. Trzy ostatnie aspekty wskazują na to, iż należy zwrócić szczególną uwagę na obszar mobilizacji, motywacji do nauki i rozwoju wśród uczniów, jako ważny czynnik interwencji w przyszłych działaniach. Uczniowie sądzą także, że przerwanie nauki ma raczej lub zdecydowanie negatywne konsekwencje. Duża grupa

uczniów (13,21%) zaznaczyła, że ten problem ich nie dotyczy. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że wśród wielu czynników od jakich zależą wyniki w nauce, jakie wymieniali uczniowie, przede wszystkim koncentrowali się oni na tych zależnych od nich samych: własnego zaangażowania, uzdolnień, czasu jaki poświęcam na naukę. Zwracali też uwagę na pomoc ze strony rodziców i pracę nauczycieli, ale już w mniejszym stopniu. Uczniowie mogą liczyć zwłaszcza na pomoc rodziców i nauczycieli, kiedy mają problemy z nauką. Podsumowując możemy powiedzieć, że uczniowie mają świadomość znaczenia nauki, ale ich motywacja do nauki wymaga jeszcze pracy.

4.2. Stosunek innych uczniów (dla 24,74% z nich czasami i dla 36,52% z nich raczej nauka jest ważna), nauczycieli (i rodziców do nauki i możliwości uczenia się ma wpływ na postrzeganie nauki/uczenia się dla ucznia. Uczniowie nie mają poczucia, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele oczekują od nich zbyt wiele, co może świadczyć o tym, że nie czują wyjątkowej presji z ich strony, że ich wymagania są dostosowane do możliwości uczniów.

4.3. Zdefiniowanie preferowanego stylu uczenia się przez ucznia, świadomość indywidualnego i skutecznego sposobu przyswajania wiedzy. Uczniowie przyznają, że raczej uczą się na pamięć, bo nie wszystko rozumieją z zajęć (dominuje poziom 3 i 4), ale z drugiej strony deklarują, że uczą się ze zrozumieniem (poziom 3, 4 i 5), rzadko lub nigdy nie uczą się w ogóle, bo wszystko pamiętają z zajęć (poziom 1, 2 i 3), raczej uczą się przez próby i błędy (poziom 3, 4 i 5), ale jeśli chodzi o uczenie się przez rozwiązywanie problemów sytuacja wygląda nieco inaczej (dominują poziomy 3 i 1), raczej nie uczą się przez naśladowanie (poziom 1,2 i 3). Uczniowie wolą też inne zajęcia niż nauka (poziom 3 i 5). Jak widać z przedstawionych wniosków uczniowie wskazują na różne style uczenia się, chociaż raczej starają się uczyć ze zrozumieniem, przez próby i błędy. Ale z drugiej strony przyznają, że uczą się na pamięć i wolą inne zajęcia niż naukę. To może świadczyć o konieczności pracy nad motywacją do nauki i rozwijaniu różnych stylów pracy z uczniami.

4.4. Ocena własnych kompetencji życiowych, plany na przyszłość, zdefiniowanie własnych i mocnych stron ma wpływ na określenie poziomu kompetencji życiowych ucznia. Uczniowie wysoko ocenili swoje kompetencje życiowe. Każda z kategorii kompetencji, a więc: podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów, twórcze myślenie i krytyczne myślenie, skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych, samoświadomość i empatia, radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem zostały ocenione na poziomach 3, 4 i 5. Jednak trzeba wziąć pod uwagę fakt, że w niektórych kompetencjach, wyniki te były niższe niż w innych. Szczególnie ostatnia kompetencja wymaga dalszej interwencji i pracy.

Należy natomiast podkreślić, że część uczniów potrafiła precyzyjnie określić swoje plany na przyszłość, a nawet powiązać je ze swoimi mocnymi stronami. Jednak spora część uczniów nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o mocne strony, lub nie potrafiła ich wymienić. Zatem obszar samoświadomości, znajomości własnych kompetencji może wymagać interwencji i dalszej pracy w działaniach projektowych. Mimo dość wysokiej oceny poszczególnych kompetencji, należy podjąć pracę w tym obszarze, ze względu na trudności z autorefleksją uczniów, o czym świadczy brak określenia przez część z nich swoich mocnych stron.

5. Rozwój społeczno – emocjonalny

5.1. Pierwsza hipoteza w obszarze rozwoju społeczno – emocjonalnego uczniów mówi, że aktywność, otwartość w kontaktach, asertywność, przestrzeganie reguł ma wpływ na poziom umiejętności współpracy i pracy ucznia w grupie. Na podstawie uzyskanych wyników możemy powiedzieć, że uczniowie raczej (25,90%) i zdecydowanie (43,71%) lubią przebywać w grupie rówieśników, ale już niekoniecznie lubią przewodzić grupie, być liderem – jedynie w Bułgarii ponad 27% zdecydowanie lubi być liderem, w innych krajach odpowiedzi rozkładały się bardziej równomiernie, z przewagą dla raczej nie, lub zdecydowanie nie, czy czasami. Uczniowie czasami lub raczej interesują się tym, co robią ich koledzy, są aktywni podczas lekcji, ale już raczej i bardziej zdecydowanie są aktywni podczas zabaw z kolegami. Uczniowie chętnie współpracują w grupie (ponad 57%), są raczej (38,33%) otwarci w kontaktach z dorosłymi, szanują (ponad 65%) zasady i reguły w grupie i starają się działać zgodnie z nimi. Ponad 67% z nich ocenia, że łatwo nawiązuje kontakty z innymi uczniami. Uczniowie też chętnie zapraszają swoich kolegów do zabaw i pomagają kolegom jeśli jest taka potrzeba (43,53% uczniów odpowiedziało zdecydowanie tak). Ponad 69% uczniów jest świadomych swoich praw, a ponad 77% z nich szanuje prawa i wolność innych osób. Jednak aż 36,78% uczniów tylko czasami mówi o ważnych dla nich sprawach, co może świadczyć o konieczności pracy nad poprawą asertywności wśród uczniów. Jednak możemy ocenić, że poziom współpracy i pracy uczniów w grupie jest na dość wysokim poziomie.

5.2. Znajomość emocji, świadomość własnych emocji, świadomość przyczyn określonych emocji współdecyduje o radzeniu sobie z emocjami przez ucznia. Ponad 57% uczniów zazwyczaj ma dobry humor i łatwo okazuje swoje dobre samopoczucie, ale aż prawie 30% tylko czasami. Uczniowie deklarują, że potrafią zrozumieć uczucia innych osób, ale aż 26,22% tylko czasami. Uczniom raczej nie jest trudno wytłumaczyć przyjacielom, co czują, ale dla ponad 30% jest to problem. W sytuacjach stresowych uczniowie raczej nie chowają się w sobie ale ponad 27% robi tak czasami, a aż około 40% tak robi – to świadczy o tym, że radzenie sobie ze stresem jest kolejnym ważnym obszarem wymagającym interwencji w dalszych działaniach projektu. Uczniowie czasami wiedzą jakie emocje odczuwają w danym momencie, jednak w tym pytaniu odpowiedzi rozkładały się prawie równomiernie. Uczniowie zazwyczaj wiedzą dlaczego są źli, jednak ponad 22% czasami, a ponad 31% tego nie wie. Dla uczniów jest bardzo ważne (ponad 63%) aby wiedzieć co czują ich przyjaciele, co świadczy o ich dojrzałości, starają się też oni zrozumieć dlaczego ich przyjaciele są zdenerwowani. Uczniowie potrafią także określić, co czuje osoba, z którą rozmawiają, jednak ponad 29% z nich tylko czasami.

Jak widać z przedstawionych wniosków, uczniowie zdają sobie sprawę, z tego jak ważny jest obszar radzenia sobie z emocjami. Spora część uczniów deklaruje, że potrafi sobie radzić z emocjami, jednak pozostają nadal duża grupa uczniów, którzy wyraża w tym obszarze trudności. Tak więc wydaje się konieczne podjęcie tego tematu w dalszych działaniach projektu.

5.3. Ostatnia hipoteza w tej grupie badawczej mówi, że asertywność, reakcje w sytuacjach konfliktowych, prowokowanie sytuacji konfliktowych ma wpływ na poziom umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez ucznia. Na podstawie uzyskanych

wyników możemy powiedzieć, że uczniowie potrafią odmówić, jednak aż 1/5 z nich tylko czasami – zatem aspekt asertywności powinien być wzmacniany i rozwijany wśród uczniów w dalszych działaniach projektu. Uczniowie raczej starają się unikać sytuacji konfliktowych, jednak ponownie około 1.5 z nich tylko czasami. Starają się radzić sobie w sytuacjach konfliktowych w pokojowy sposób – jednak ponad 25% tylko czasami. Raczej nie zachowują się agresywnie wobec swoich kolegów i koleżanek w sytuacjach problematycznych. W sytuacjach konfliktowych raczej się nie obrażają, jednak ponad 16% czasami tak robi. Uczniowie raczej nie wywołują często konfliktów jednak ponad 16% czasami tak robi, a 10% tak robi. Z przedstawionych rezultatów wynika, że obszar radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych jest trudny dla młodzieży i wymaga interwencji w kolejnych etapach projektu. Poziom ich umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych wydaje się być na dość dobrym poziomie, jednak jest duża grupa uczniów, która wymaga wsparcia i pracy w tym obszarze.

Wyniki zebrane w **drugiej grupie badawczej (Grupa B- uczniowie poniżej 10 roku życia)** odnoszą się do następujących obszarów: samopoczucie ucznia w szkole, rozwój społeczny i emocjonalny uczniów, znaczenie nauki dla uczniów. Biorąc pod uwagę wiek uczniów, ankiety w ich imieniu wypełniali nauczyciele, a uczniowie uzupełniali badanie pracą plastyczną przedstawiającą ich doświadczenia szkolne.

1. Samopoczucie ucznia w szkole

Zakładamy, że szkoła i jej otoczenie mają znaczenie dla dobrego samopoczucia dziecka, a w szczególności:

- 1.1. Według pierwszej hipotezy to, co uczniowie lubią robić w szkole, ma wpływ na poziom ogólnego zadowolenia ucznia ze szkoły. Na podstawie zebranych wyników możemy powiedzieć, że uczniowie raczej (47,70%) i zdecydowanie (41,97%) lubią swoją szkołę. Na podstawie rysunków widzimy, że uczniowie lubią w szkole aktywnie spędzić czas, lubią wspólne zabawy z innymi uczniami, lubią także niektóre przedmioty np. język narodowy, matematykę, zajęcia artystyczne czy przyrodę i zajęcia sportowe. Lubią także dodatkowe aktywności takie jak teatrzyk, wycieczki itp. Podkreślono, że uczniowie lubią uczyć się przez doświadczenie, eksperymenty. Wśród innych aspektów życia szkolnego, który ma wpływ na ogólny poziom zadowolenia uczniów ze szkoły wskazano także obecność stresujących sytuacji i konieczność pracy uczniów w obszarze radzenia sobie ze stresem, jak bardzo ważny czynnik życia ucznia. Jest to aspekt wymagający interwencji w dalszej pracy projektowej. Zwrócono także uwagę na promowanie dobrych relacji i zapobieganie sytuacjom problemowym i konfliktom w szkole oraz na obszar radzenia sobie z emocjami, jako czynniki wymagające dalszej pracy.
- 1.2. Poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły wpływają pozytywnie na poziom zadowolenia ucznia z infrastruktury i wyposażenia szkoły, budzą zaniepokojenie do nauki i tworzą klimat sprzyjający uczeniu się. W odniesieniu do tej hipotezy możemy powiedzieć, że uczniowie czują się raczej (48,17%) i zdecydowanie (44,24%) bezpiecznie w szkole. Są raczej (54,72%) lub zdecydowanie (37,64%) zadowoleni z budynków w jakich odbywają się lekcje oraz są raczej (32,46%) i zdecydowanie (43,89%) zadowoleni z otrzymywanych w szkole materiałów – chociaż

uczniowie w Hiszpanii i Włoszech w tym ostatnim aspekcie są zdecydowanie mniej zadowoleni niż ich koledzy z Bułgarii i Polski.

- 1.3. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia szkole mają wpływ na poziom zadowolenia ucznia z zajęć (co się wyraża wysoką frekwencją w szkole); ponadto uczniowie chętniej biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole. Hipoteza ta została potwierdzona w wynikach badań. Najmłodszy uczniowie często (27,42%), raczej (31,42%) i zdecydowanie (21,92%) mają możliwość realizacji doświadczeń i eksperymentów podczas zajęć, co pozytywnie wpływa na ich poziom zadowolenia z zajęć. Dodatkowo ponad 69% uczniów uważa, że szkoła zapewnia miejsca na dodatkowe wydarzenia i aktywności, ponad 80% z nich uważa, że szkoła organizuje takie dodatkowe zajęcia, a ponad 93% uczniów, chętnie bierze udział w takich dodatkowych zajęciach, co świadczy o wysokim stopniu zadowolenia uczniów z dodatkowej oferty szkoły.
- 1.4. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka sprawia, że uczeń nie czuje się osamotniony, co w efekcie ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły, nie skutkuje przerywaniem nauki. Jak pokazują wyniki uczniowie rzadko (21,29%) lub nigdy (17,16%) spotykają sytuacje przemocy, jednak aż ponad 30% najmłodszych uczniów czasami spotyka takie sytuacje, a ponad 19% raczej tak. Świadczy to o konieczności pracy nad radzeniem sobie w sytuacjach konfliktowych już od najmłodszych lat szkolnych, tak aby rozwiązywać je bez przemocy. W sytuacji przemocy ponad 71% uczniów może liczyć na wsparcie ze strony nauczycieli (ale 21,80% tylko czasami liczy na takie wsparcie – co może wynikać z sytuacji, że nauczyciele nie wiedzą o wszystkich sytuacjach agresji i przemocy jakie mają miejsce w szkole). Jednak 85,50% respondentów uważa, że szkoła jest miejscem, w którym uczniowie mogą uzyskać pomoc jeśli jej potrzebują. Widać, że uczniowie otrzymują wsparcie w szkole, co pozytywnie wpływa na poziom ich zadowolenia ze szkoły.
- 1.5. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja przez środowisko oraz wsparcie szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia uczniów pochodzących z innych kultur; natomiast ogólna społeczność uczniowska czuje, że uczy się w tolerancyjnym środowisku. Według uzyskanych odpowiedzi w społeczności uczniowskiej czasami (22,94%), raczej (21,52%) i zdecydowanie (28,30%) są uczniowie z innych kultur. Przez znaczną część uczniów (ponad 55%) jest to postrzegane jako pozytywne zjawisko. Należy jednak podkreślić, że część grupy wybrała odpowiedź, że ta sytuacja ich nie dotyczy lub nie uważa tego za pozytywne zjawisko. Wskazuje to zatem na konieczność pracy w obszarze integracji i otwartości, budowania zespołu uczniowskiego.
- 1.6. Kolejna hipoteza mówi, że dobry kontakt z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z pracownikami szkoły, z uwagi na możliwość bezpośredniego zgłaszania nurtujących ucznia problemów i nadzieję na wsparcie. W odniesieniu do tej hipotezy możemy powiedzieć, że ponad 94% uczniów jest zadowolonych ze swoich relacji z nauczycielem/wychowawcą. Najmłodszy uczniowie mają także dobry kontakt z dyrekcją szkoły i pracownikami sekretariatu. Dobre relacje pozytywnie wpływają na ich zadowolenie ze szkoły, i sprzyjają sukcesowi edukacyjnemu.

1.7. Dobry kontakt z innymi uczniami współtworzy przyjazną atmosferę szkolną, daje szansę nawiązywania uczniowskich przyjaźni, co ma wpływ na poziom zadowolenia ucznia z relacji z innymi uczniami. Ponad 97% uczniów raczej lub zdecydowanie pozytywnie ocenia swoje relacje z innymi uczniami. Sprzyja to budowaniu dobrej atmosfery w klasie i szkole.

2. Rozwój społeczno-emocjonalny

2.1. W kolejnej hipotezie twierdzimy, że aktywność, otwartość w kontaktach, asertywność, przestrzeganie reguł ma wpływ na poziom umiejętności współpracy i pracy ucznia w grupie. Z zebranych danych wynika, że 100% najmłodszych uczniów chętnie przebywa w swojej grupie rówieśniczej, zaś w tych grupach raczej (30,90%) lub zdecydowanie (39,15%) jest lider, lub kilku liderów. Należy zauważyć różnicę w tym aspekcie w kontekście grupy uczniów powyżej 10 roku życia, w której niewielu uczniów deklarowało, że lubi i chce być liderem. 100% uczniów interesuje się tym, co robią ich rówieśnicy, a ponad 91% z nich jest aktywnych podczas lekcji (w starszej grupie ta zmienna osiągnęła niższy wynik), a ponad 97% jest aktywnych podczas zabaw w grupie. Uczniowie raczej (54,52%) i zdecydowanie (37,83%) chętnie współpracują i współdziałają w grupie. Są oni także otwarci w kontaktach z dorosłymi (ponad 88%). Uczniowie raczej (64,93%) i zdecydowanie (22,14%) respektują zasady panujące w grupie, a ich próby nawiązania kontaktu są raczej (61,22%) rozumiane przez inne dzieci. Ponad 82% uczniów zachęca swoich rówieśników do zabaw i aktywności, a ponad 81% z nich próbuje pocieszać swoich kolegów i im pomagać. Uczniowie są raczej (53,42%) świadomi swoich praw i raczej (62,39%) szanują prawa i wolność innych uczniów. Ponad 72% uczniów głośno mówi o ważnych dla siebie sprawach – co zmienia się w grupie uczniów powyżej 10 roku życia. Jak widzimy z przedstawionych wyników wynika, że uczniowie dobrze współpracują w grupie i są wrażliwi wzajemnie na siebie.

2.2. Znajomość emocji, świadomość własnych emocji, świadomość przyczyn określonych emocji współdecyduje o radzeniu sobie z emocjami przez ucznia. Uczniowie raczej (45,57%) potrafią wyrażać swoje uczucia w sposób adekwatny do sytuacji, ale ponad 30% potrafi to robić czasami. Ponad 90% uczniów potrafi okazać pozytywne emocje np. zadowolenie, radość. 61,97% uczniów raczej potrafi rozpoznać i nazwać emocje i przeżycia innych uczniów.

2.3. Asertywność, reakcje w sytuacjach konfliktowych, prowokowanie sytuacji konfliktowych ma wpływ na poziom umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez ucznia. Uczniowie do 10 roku życia raczej (44,26%) unikają sytuacji konfliktowych, jednak aż 34,59% tylko czasami ich unika. W takich sytuacjach uczniowie czasami (42,24%) i raczej (43,68%) próbują sobie radzić w pokojowy sposób. Raczej nie (37,97%) zachowują się w takich sytuacjach agresywnie, ale aż 39,09% czasami reaguje agresją – jest to niewątpliwie czynnik do dalszej pracy w działaniach projektowych – jak radzić sobie w sytuacjach konfliktowych. W takich sytuacjach uczniowie czasami obrażają się (43,94%), co tylko potwierdza konieczność pracy z uczniami w tym obszarze. 55,45% uczniów raczej nie wywołuje sytuacji konfliktowych, ale aż 31,51% z nich czasami prowokuje takie sytuacje.

W ogólnych opisach rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów, mimo ogólnie dobrego rozwoju uczniów w tych obszarach, respondenci (zwłaszcza z Hiszpanii) zwracali także uwagę na takie aspekty jak: niska samoocena, dużo agresji, walki, kłótni, niedobry emocjonalne, agresywność, destrukcyjne zachowania. Jak widać emocje to temat, który należy rozwinąć.

3. Znaczenie nauki dla ucznia

3.1. Zdefiniowanie preferowanego stylu uczenia się ucznia, świadomość indywidualnego i skutecznego sposobu przyswajania wiedzy. Według respondentów uczniowie do 10 roku życia nie uczą się na pamięć, ale raczej ze zrozumieniem. Niektórzy respondenci uważają również, że uczniowie dużo pamiętają z zajęć i nie muszą się uczyć w domu. Zarówno uczenie się poprzez próby i błędy, poprzez rozwiązywanie problemów i naśladownictwo zostały wysoko ocenione, co oznacza, że uczniowie dość często korzystają z takich stylów uczenia się. W otwartej odpowiedzi wskazano, że uczniowie uczą się lepiej, gdy nauka łączy się z przyjemnością, lubią uczyć się poprzez doświadczenie i pracę nad konkretem, co potwierdza prawidłowość rozwoju młodszych uczniów i ich zrozumienie przez ankietowanych nauczycieli. Respondenci zauważyli również, że style uczenia się różnią się między uczniami i zależą od ich temperamentu. Jeden nauczyciel zwrócił uwagę na fakt, że niektórzy uczniowie nie są zmotywowani.

3.2. Ocena kompetencji życiowych ma wpływ na określenie poziomu kompetencji życiowych ucznia. Każda umiejętność została wysoko oceniona, jest zdominowana przez poziomy 3 i 4. Tylko w Hiszpanii ostatnia kategoria - radzenie sobie z emocjami i zarządzanie stresem została oceniona jako raczej lub całkowicie słaba. Według respondentów umiejętności uczniów są na dobrym poziomie, adekwatne do ich wieku, uczniowie mają i rozwijają różne kompetencje (także indywidualne i interpersonalne). Ale oczywiście są pewne trudności, szczególnie w odniesieniu do poszczególnych osób i niektórych zachowań grupowych, brakuje niektórych potrzebnych umiejętności i zdolności.

Wyniki zebrane w **trzeciej grupie badawczej (Grupa C- nauczyciele)** odnoszą się do dwóch obszarów: szkoła i jej otoczenie oraz szkolnych relacji.

1. Szkoła i jej otoczenie

1.1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z infrastruktury i wyposażenia szkoły. W odniesieniu do tej hipotezy możemy stwierdzić, że nauczyciele są zadowoleni z infrastruktury i wyposażenia szkoły. Świadczą o tym uzyskane wyniki w następujących aspektach. Okolica, w której znajduje się szkoła jest raczej (43,34%) i zdecydowanie (35,10%) bezpieczna według badanych nauczycieli. W budynkach szkoły nie ma ryzyka dla bezpieczeństwa uczniów (według ponad 60% nauczycieli). Ponad 85% nauczycieli uważa, że budynki szkoły są komfortowe dla uczniów, a ponad 84% z nich uważa, że szkoła dostarcza potrzebne materiały i odpowiednie wyposażenie uczniom.

1.2. Sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia w szkole mają wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z zajęć i wydarzeń organizowanych w szkole. Nauczyciele czasami (20,79%), raczej (35,88%) i zdecydowanie (29,94%) pozwalają na praktyczne eksperymenty i doświadczenia, co z kolei jest przeciwstawne z odpowiedziami uczniów w tym aspekcie.

Według nauczycieli szkoła zapewnia i organizuje dodatkowe zajęcia dla uczniów (odpowiednio ponad 79% i 88% nauczycieli tak uważa). Ponad 85% nauczycieli uważa, że uczniowie chętnie biorą udział w dodatkowych inicjatywach. Przedstawione wyniki potwierdzają przekonanie, że sposób nauczania oraz dodatkowa oferta szkoły pozytywnie wpływa na poziom zadowolenia nauczyciela z zajęć i wydarzeń organizowanych w szkole.

- 1.3. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z pracy szkoły w zakresie trudności w nauce, przerywaniu nauki. Ponad 80% nauczycieli uważa, że szkoła pomaga uczniom w sytuacjach ryzyka przerwana nauki, zaś ponad 77% uważa, że szkoła pomaga uczniom zagrożonym niezdaniem do następnej klasy. Natomiast ponad 94% nauczycieli uważa, że szkoła pomaga uczniom zagrożonym słabszymi osiągnięciami szkolnymi. Jak widać według nauczycieli uczniowie mogą liczyć na wsparcie szkoły w obszarze niepowodzeń edukacyjnych.
- 1.4. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja oraz wsparcie szkoły ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela w obszarze chodzenia do szkoły uczniów pochodzących z innych kultur. W tym obszarze według ponad 52% nauczycieli w szkołach są uczniowie z różnych grup kulturowych, ale 22,51% nauczycieli uważa, że raczej nie (głównie z Polski i Włoch). Jednak aż ponad 63% nauczycieli uważa to za pozytywne zjawisko. Warto zaznaczyć, że aż ponad 10% nauczycieli stwierdziło, że ta sytuacja ich nie dotyczy. Uczniowie pochodzący z innych kultur raczej nie są wyśmiewani przez swoich rówieśników, chociaż sytuacja w Hiszpanii jest nieco odmienna niż w innych krajach – w Hiszpanii raczej tak odpowiedziało aż 46,46% nauczycieli, co potwierdza konieczność pracy w obszarze integracji, otwartości i akceptacji. Według 61,52% nauczycieli szkoła zdecydowanie pomaga uczniom dyskryminowanym. Jak widać z powyższych wyników także trzecia grupa badawcza zwróciła uwagę na konieczność poprawy obszaru integracji i otwartości w szkołach.
- 1.5. Obecność sytuacji ryzykownych oraz przemocy w szkole, wsparcie szkoły w tym obszarze ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela z pracy szkoły w obszarze zachowań ryzykownych oraz agresji. Ponad 68% nauczycieli uważa, że szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowne, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów itp. Według 35,39% nauczycieli czasami w szkole miały miejsce sytuacje agresji i przemocy. Pozostałe odpowiedzi rozkładają się dość równomiernie – około 30% że nie miały miejsca i 30% że miały miejsce. Szczególnie duża grupa nauczycieli z Hiszpanii (63,78%) twierdzi, że takie sytuacje zdecydowanie mają miejsce w szkole. Według respondentów szkoła zdecydowanie (ponad 65%) pomaga ofiarom przemocy, ponad to według ponad 90% nauczycieli uczniowie mogą liczyć na pomoc ze strony szkoły jeśli jej potrzebują. Chociaż ponad 93% nauczycieli stwierdziło, że szkoła podejmuje tematykę tolerancji i akceptacji wydaje się, że ten obszar wymaga dalszej pracy, zwłaszcza w kontekście obecności sytuacji przemocy i agresji w szkole. Ważnym czynnikiem jest właściwa umiejętność radzenia sobie w takich sytuacjach przez uczniów – czyli radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych oraz asertywność.
- 1.6. Udział rodziców w życiu szkolnym ma wpływ na postrzeganie tego zaangażowania (ocenę) przez nauczycieli. Nauczyciele dość wysoko oceniają poziom zaangażowania rodziców w życie szkoły. 40,43% z nich raczej i 27,30% zdecydowanie zauważa

zaangażowanie rodziców, co świadczy o wysokim stopniu zadowolenia nauczycieli z tego zaangażowania.

2. Szkolne relacje

- 2.1. Dobry kontakt uczniów z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela w zakresie relacji z uczniami z pracownikami szkoły. W tym obszarze nauczyciele wydają się być zadowoleni z panujących relacji. Ponad 75% nauczycieli uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrekcją szkoły, ponad 82%, że uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu. 46,26% z nich raczej i 44,09% zdecydowanie uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z wychowawcą, zaś ponad 86% uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z innymi nauczycielami. 52,67% nauczycieli zdecydowanie i 43,26% raczej uważa, że jest sprawiedliwym wobec uczniów. A ponad 72% nauczycieli, sądzi, że uczniowie mogą porozmawiać z nauczycielami o swoich osobisty problemach. Jak widać, uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że nauczyciele są bardzo zadowoleni z relacji panujących w szkole.
- 2.2. Dobry kontakt ucznia z innymi uczniami ma wpływ na poziom zadowolenia nauczyciela w obszarze relacji uczniowskich. Według 58,28% nauczycieli raczej i 34,32% zdecydowanie uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami, co potwierdza wysoki poziom zadowolenia nauczycieli z relacji uczniowskich.
- 2.3. Udział rodziców w życiu szkolnym ucznia, kontakt rodziców z nauczycielem ma wpływ na poziom zadowolenia nauczycieli z relacji z rodzicami uczniów. Nauczyciele raczej (53,61%) i zdecydowanie (33,06%) dobrze oceniają swoje relacje z rodzicami uczniów. Ponad 83% nauczycieli często (przynajmniej raz w miesiącu) informuje rodziców o postępach uczniów, a ponad 93% czyni to w atmosferze życzliwości i zrozumienia. Według nauczycieli szkoła raczej (29,37%) i zdecydowanie (65,82%) zachęca rodziców do brania czynnego udziału w jej życiu. Z powyższych odpowiedzi możemy wywnioskować że dobre relacje z rodzicami uczniów pozytywnie wpływają na poziom zadowolenia nauczycieli w tym obszarze.

Wyniki zebrane w **czwartej grupie badawczej (Grupa D - rodzice)** odnoszą się do następujących obszarów: szkoła i jej otoczenie, szkolne relacje, ogólna opinia rodzica o szkole, style uczenia się uczniów i ich kompetencje życiowe.

1. Szkoła i jej otoczenie

- 1.1. Pierwsza hipoteza w czwartej grupie badawczej mówi, że poczucie bezpieczeństwa w szkole (i w jej otoczeniu), wyposażenie i budynki szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia rodziców z infrastruktury i wyposażenia szkoły. Na podstawie opracowanych danych możemy powiedzieć, że według rodziców (ponad 80%) szkoła znajduje się w bezpiecznej okolicy, a w budynkach szkolnych nie ma (dla ponad 53% rodziców) ryzyka dla uczniów. Jednak 12,52% rodziców, uważa, że takie ryzyko w szkole jest czasami, a ponad 29% rodziców uważa, że znajduje się ono w szkole. Rodzice są także zadowoleni (ponad 86%) z komfortu budynków szkolnych oraz z otrzymywanego wyposażenia w szkole (ponad 69% rodziców jest zadowolonych w tym aspekcie). Przedstawione dane pokazują, że zarówno poczucie bezpieczeństwa w szkole, jak i wyposażenie i

infrastruktura szkolna są oceniane pozytywnie przez rodziców i rodzice są zadowoleni w ww. aspektach.

- 1.2. W kolejnej hipotezie stwierdzono, że sposób nauczania oraz dodatkowe zajęcia szkoły mają wpływ na poziom zadowolenia rodzica z zajęć i wydarzeń organizowanych w szkole. Ponad 42% rodziców uważa, że szkoła pozwala uczniom na praktyczne działania, eksperymenty i doświadczenia, ale aż 20,40% z nich uważa, że tylko czasami. Należy zwrócić uwagę, na różnicę w wynikach w tym obszarze w porównaniu z wynikami grupy A – uczniów powyżej 10 roku życia. Według rodziców szkoła zapewnia miejsce na dodatkowe zajęcia (ponad 70% odpowiedzi), organizuje dodatkowe zajęcia i wydarzenia (ponad 70% odpowiedzi), a uczniowie chętnie biorą w nich udział (ponad 73% odpowiedzi). Można zatem powiedzieć, że sposób nauczania oraz oferta dodatkowych zajęć pozytywnie wpływa na poziom zadowolenia rodzica z pracy szkoły w tych obszarach.
- 1.3. Wsparcie ze strony szkoły w sytuacjach ryzyka ma wpływ na poziom zadowolenia rodzica z pracy szkoły w zakresie trudności w nauce, przerywaniu nauki. Możemy zauważyć, że rodzice są zadowoleni ze wsparcia otrzymywanego w szkole w zakresie przerywania nauki i trudności w nauce. 31,14% rodziców uważa, że raczej, a 25,26% rodziców, że zdecydowanie szkoła pomaga uczniom w sytuacji zagrożenia przerwania nauki (25,36% rodziców wybrało odpowiedź „nie wiem/nie dotyczy”). Podobne wyniki osiągnęliśmy w kolejnym pytaniu w zakresie zagrożenia niezdania do następnej klasy (według 34,76% badanych raczej i według 24,31% badanych szkoła zdecydowanie pomaga w sytuacji zagrożenia niezdania do kolejnej klasy). Według ponad 62% rodziców szkoła pomaga także uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, negatywną opinię, wolne tempo pracy ...). Jak widzimy rodzice mają poczucie, że szkoła raczej pomaga uczniom w ww. obszarach, co pozytywnie wpływa na ich poziom zadowolenia z pracy szkoły.
- 1.4. Obecność uczniów z innych kultur, ich akceptacja oraz wsparcie szkoły ma wpływ na poziom zadowolenia rodziców w obszarze obecności w szkole uczniów pochodzących z innych kultur. W tym obszarze zauważamy, że według rodziców (ponad 47%) uczniowie z innych kultur chodzą do szkoły, zaś 14,57% rodziców twierdzi, że czasami chodzą. Świadczy to o dość wysokim poziomie obecności uczniów z innych kultur w społecznościach uczniowskich badanych krajów. Według ponad 55% badanych rodziców jest to pozytywne zjawisko. Ponad 39% badanych uważa, że uczniowie pochodzący z innych kultur nie są w szkole wyśmiewani i dyskryminowani, ale aż prawie 19% uważa, że takie sytuacje mają miejsce. 29,83% respondentów nie wiem lub ich to nie dotyczy. Potwierdza to rezultaty osiągnięte w innych grupach i konieczność podjęcia pracy w obszarze integracji i otwartości. Według ponad 45% rodziców szkoła pomaga (lub pomogłaby) dyskryminowanym uczniom (ale 31,03% z nich nie wie, lub ich ta sytuacja nie dotyczy). A ponad 77% z nich uważa, że tematy tolerancji i akceptacji są poruszane w szkole. Przedstawione wnioski pozwalają stwierdzić, że rodzice są raczej zadowoleni z obecności uczniów z innych kultur w szkole i pozytywnie wpływa to na ich ocenę szkoły.
- 1.5. Obecność sytuacji ryzykownych oraz przemocy w szkole, wsparcie szkoły w tym obszarze, mają wpływ na poziom zadowolenia ucznia z pracy szkoły w obszarze zachowań ryzykownych oraz agresji. Ponad 37% badanych rodziców uważa, że szkoła pomaga

uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów (ale aż 32,71% odpowiedziało nie wiem/nie dotyczy). Według 23,13% rodziców w szkole czasami mają miejsce sytuacje agresji i przemocy. Pozostałe kategorie rozkładały się niemal równomiernie – po około 30%, że takie sytuacje się zdarzają, i że się nie zdarzają. Takie dane mogą świadczyć o konieczności podjęcia działań w obszarze radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych w inny niż agresywny sposób. Według rodziców szkoła zdecydowanie (30,19% i raczej (30,38%)) pomaga ofiarom agresji i przemocy, a ponad 73% rodziców uważa, że szkoła jest miejscem, w którym uczeń może uzyskać pomoc jeśli jej potrzebuje. Możemy zatem stwierdzić, że chociaż rodzice zdają sobie sprawę, że sytuacje agresji i przemocy zdarzają się w szkole, to jednak ogólnie są zadowoleni z pracy szkoły w tym obszarze.

- 1.6. Udział rodziców w życiu szkolnym ma wpływ na ocenę poziomu zaangażowania rodziców w pracę szkoły. Na podstawie zebranych danych możemy stwierdzić, że rodzice są raczej (39,03%) i zdecydowanie (31,08%) zaangażowani w życie szkoły. Jedynie 17,92% z nich odpowiedziało, że czasami są zaangażowani.

2. Szkolne relacje

- 2.1. Dobry kontakt z pracownikami szkoły (nauczycielami i pracownikami administracyjnymi) ma wpływ na poziom zadowolenia rodziców w obszarze relacji ich dziecka z pracownikami szkoły. W tym obszarze uzyskane wyniki pokazują, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrekcją (ponad 64% odpowiedzi), z pracownikami sekretariatu (ponad 76%), z wychowawcą (ponad 88%), z innymi nauczycielami (ponad 76%), co świadczy o ich wysokim poziomie zadowolenia z relacji jakie panują pomiędzy uczniami a pracownikami (zarówno administracyjnymi, jak i dydaktycznymi) szkoły. Ponad 69% rodziców, uważa, że nauczyciele są sprawiedliwy wobec uczniów, co dodatkowo potwierdza powyższą tezę.
- 2.2. Dobry kontakt z innymi uczniami ma wpływ na poziom zadowolenia rodziców w obszarze relacji ucznia z innymi uczniami. Rodzice uważają, że uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami (według ponad 85% badanych rodziców), co pozytywnie wpływa na ich poziom zadowolenia w tym obszarze.

3. Opinia o szkole

- 3.1. Bezpieczeństwo w szkole, poziom opieki nad dzieckiem w szkole, poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole ma wpływ na poziom zadowolenia rodzica z pracy szkoły. W zakresie tej hipotezy stwierdziliśmy, że według ponad 84% rodziców ich dzieci lubią swoją szkołę, zaś ponad 87% rodziców uważa, że szkoła dobrze wywiązuje się z obowiązku opieki nad dziećmi. Szkoła także spełnia oczekiwania 76% rodziców jeśli chodzi o poziom nauczania i stosowane metody. Według ponad 82% rodziców ich dzieci chętnie chodzą do szkoły i czują się tam bezpiecznie (według 87% respondentów). Ponad 61% rodziców twierdzi, że ich dziecko nie spotkało się z agresją, czy przemocą w szkole, ale 22,02% badanych mówi, że czasami takie sytuacje miały miejsce. Oznacza to konieczność, pracy w tym obszarze. Szkoła spełnia także oczekiwania ponad 60%

rodziców (a 20,86% czasami), jeżeli chodzi o rozwijanie zainteresowań i umiejętności życiowych dzieci. Jak widzimy z powyższych wyników rodzice są raczej zadowoleni z pracy szkoły ww. obszarach.

3.2. Dobre kontakty z nauczycielami, z wychowawcą mają wpływ na poziom zadowolenia rodzica ze współpracy z kadrą nauczycielską. Rodzice raczej (34,51%) i zdecydowanie (53,50%) dobrze oceniają swoje kontakty z wychowawcą, a także raczej (39,06%) i zdecydowanie (34,95%) dobrze oceniają swoje kontakty z innymi nauczycielami. Ma to zdecydowanie wpływ na ich wysoki poziom zadowolenia ze współpracy z kadrą dydaktyczną szkoły.

4. Styl uczenia się dziecka

4.1. Świadomość rodzica w zakresie preferowanego stylu uczenia się dziecka wpłynęła na lepsze zrozumienie i udzielanie skutecznego wsparcia. Rodzice oceniają raczej dobrze indywidualne style uczenia się uczniów. Wierzą, że uczniowie nie uczą się na pamięć, ale raczej ze zrozumieniem. Niektórzy rodzice uważają też, że uczniowie dużo pamiętają z zajęć i nie muszą się uczyć w domu. Zarówno uczenie się przez próby i błędy, jak i rozwiązywanie problemów zostały wysoko ocenione przez rodziców, co oznacza, że uczniowie dość często stosują takie style uczenia się. Świadomość preferowanych stylów uczenia się przez ucznia pozwala rodzicom na udzielenie odpowiedniego wsparcia. Należy jednak podkreślić, że była grupa rodziców (kilku procentowa), która miała trudności z określeniem w jaki sposób ich dziecko się uczy.

4.2. Ocena poziomu kompetencji życiowych dziecka. Rodzice dość dobrze oceniają poziom wszystkich umiejętności życiowych swoich uczniów. Każda umiejętność jest zdominowana przez poziomy 3 i 4.

Na podstawie uzyskanych wyników możemy powiedzieć, że uczniowie raczej akceptują swoją szkołę i dobrze się w niej czują. Jednak analizując zebrane dane **wyodrębniliśmy kilka obszarów wymagających dalszej pracy i wzmocnienia wśród uczniów:**

- **Motywacja do uczenia się/trudności w uczeniu się** – Najwięcej uczniów uważa, że chodzenie do szkoły jest interesujące tylko czasami. Ponad to uczniowie wykazują dodatkową pracę, aby zrozumieć treści przekazywane w szkole, ale zainteresowanie uczniów poszerzaniem wiedzy poza treściami dostarczanymi w szkole jest na średnim poziomie.
- **Otwartość i integracja/włączenie** - obecność w społeczności uczniowskiej uczniów z innych kultur (np. aż 67% uczniów z Hiszpanii odpowiedziało, że w ich społeczności są uczniowie z innych kultur).
- **Samoświadomość i rozwój/Umiejętności życiowe** - Jeśli chodzi o umiejętności życiowe, wyniki pokazują, że uczniowie oceniają swoje umiejętności życiowe raczej dobrze. W każdej z kategorii umiejętności zostały określone na poziomach 3, 4 i 5. Uczniowie mają ogólne wyobrażenie o własnej przyszłości, a niektórzy z nich mają również konkretne plany na przyszłość. Jednak duża grupa uczniów wspomniała, że nie zna swoich umiejętności i mocnych stron i trudno jest im powiedzieć, co chcieliby robić w przyszłości.

- Asertywność i radzenie sobie z konfliktami – jak wynika z badań prawie połowa uczniów spotyka się w szkole z sytuacją przemocy – rozwijanie powyższych kompetencji sprzyja radzeniu sobie w takich sytuacjach. 1/5 uczniów twierdzi, że jest im trudno powiedzieć NIE, w sytuacjach, kiedy są namawiani do czegoś, na co nie mają ochoty. Uczniowie deklarują, że zazwyczaj starają się unikać sytuacji konfliktowych, co może być związane z faktem, że trudno jest im sobie poradzić w takich sytuacjach. Wśród innych aspektów życia szkolnego nauczyciele zwracali uwagę także na zapobieganie sytuacjom problemowym i konfliktowym jako ważne elementy życia szkolnego uczniów
- Empatia i zarządzanie emocjami - Czasami uczniom trudno jest wytłumaczyć innym, co czują. To samo dotyczy umiejętności radzenia sobie z emocjami. Także dużą grupę stanowią uczniowie, którzy czasami nie wiedzą dokładnie, jakie emocje odczuwają w danym momencie.
- Radzenie sobie ze stresem – Wśród wielu aspektów życia szkolnego nauczyciele zwracali uwagę na radzenie sobie ze stresem, jako ważny element życia szkolnego uczniów.

Analiza wszystkich zagadnień przedstawionych w niniejszym raporcie dowodzi tego, że problem wczesnego kończenia nauki jest bardzo złożony. W zasadzie nie istnieje jeden czynnik, który mógłby wyjaśnić rozbieżności pomiędzy odsetkiem osób wczesnie kończących naukę w poszczególnych krajach, czy w Europie. Z pewnością jednak jest to obszar wymagający interwencji i działań, które pozwolą młodym ludziom na pozyskanie takich kompetencji i umiejętności, które pozwolą odnieść im zarówno sukces edukacyjny, jak i życiowy w przyszłości.

BIBLIOGRAFIA:

1. CEDEFOP, Kontynuacja kształcenia (zawodowego) wśród młodzieży – co się sprawdza? www.cedefop.europa.eu/files/9084_pl.pdf
2. CEDEFOP, Leaving education early: putting vocational education and training in centre stage, Italy, 2016
3. CEDEFOP, Leaving education early: putting vocational education and training centre stage, Volume I: investigating causes and extent, 2016 in <http://bit.ly/2eIGoIl>
4. CEDEFOP, Leaving education early: putting vocational education and training centre stage, Volume II: evaluating policy impact, 2016 in <http://bit.ly/2fX5uMr>
5. Eurostat (edat_lfse_16)
6. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN) dostępny w dniu 06.08.2018
7. http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016-es_es.pdf
8. http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf
9. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Main_Page/es
10. <http://www.edukator.ore.edu.pl/przedwczesne-koczenie-nauki-sytuacja-w-polsce/>
11. https://www.elconfidencial.com/alma-corazon-vida/educacion/2016-04-27/espana-abandono-escolar-union-europea_1190898/

12. <http://www.elmundo.es/sociedad/2017/04/26/5900b5e322601db06d8b45ca.html>
13. <http://www.injuve.es/sites/default/files/estudio-jovenesyfracasoescolar-completo.pdf>
14. Komisja Europejska/EACEA/Eurydice/Cedefop, 2014. Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures. Eurydice and Cedefop Report. (Ograniczanie zjawiska wczesnego koñczenia nauki w Europie: Polityka, strategie, działania. Raport Eurydice i Cedefop). Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej.
15. MAS/forsal.pl
16. MIUR - Ufficio Statistica e Studi, La dispersione scolastica nell'a.s. 2015-2016 e nel passaggio all'a.s. 2016-2017, novembre 2017
17. Report PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI, RAPORT DOTYCZĄCY KLUCZOWYCH TEAMTÓW W PROJEKCIE Z IRLANDII, REPUBLIKI CZESKIEJ, TURCJI I POLSKI, 2012,
<http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczenie%20edukacji.pdf>
18. Zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego koñczenia nauki, Dz.U C 191, 1.7.2011. dostępny w dniu 06.08.2018 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:en:PDF>).